

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

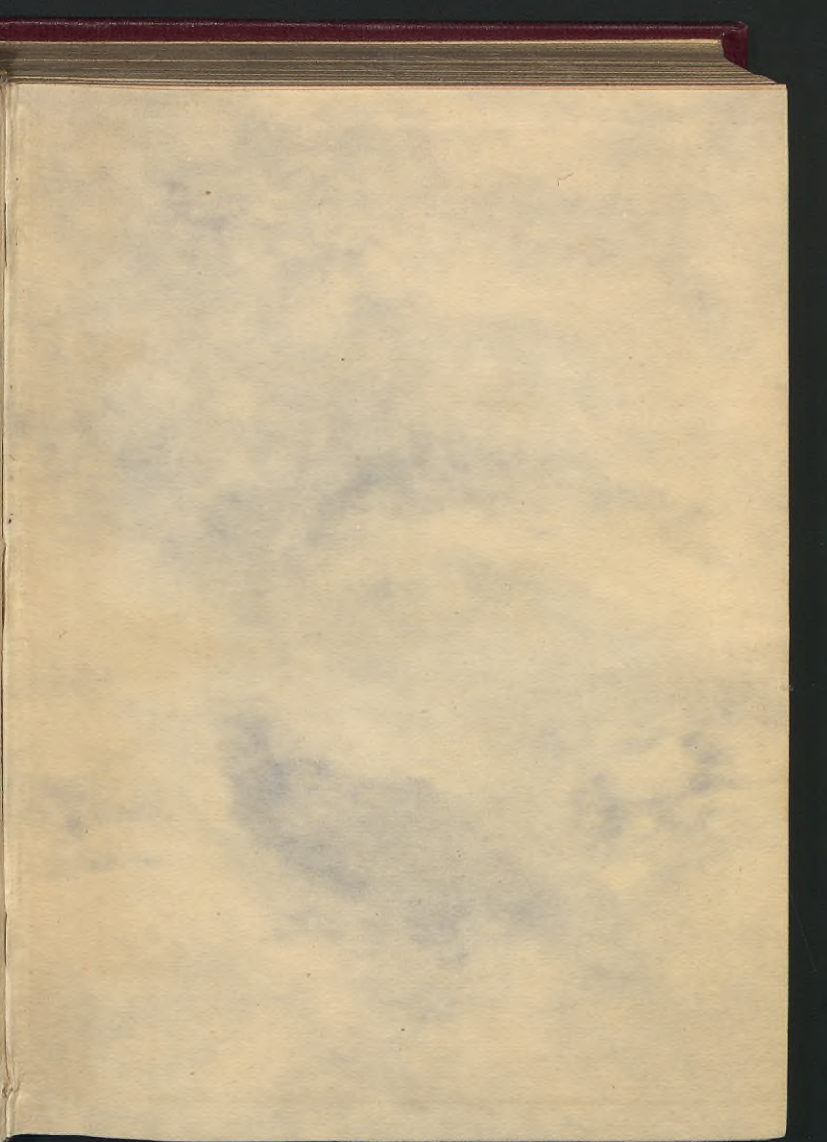
This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

...s
Byre

Allmänna Sektionen

Litt.

Eng.

Övers. Sv.

Brontë, Ch

JANE EYRE.

EN SJELF BIOGRAFI

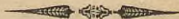
FÖRFATTAD OCH UTGIFVEN AF

CURRER BELL.

I TVÅ DELAR.

Del. I.

(Öfversatt af C. J. Backman, PH. M.)

UPSALA,

C. A. LEFFLER.

1855.

43

BIOTEK. O

JANE EYRE

MARY ELIZABETH BRONTE

CHURCHILL

FÖRORD.

Då öfversättaren i början af detta år åtog sig det svåra, men på samma gång äfven högst kära uppdraget, att på svenskt språk återgifva detta snillrika verk, kunde han icke ana att dess utmärkta ff., innan han ännu hunnit till hälften af sitt arbete, af döden skulle tvingas att för alltid nedlägga sin penna. Fastmera hade han hoppats att ett nytt och lika fulländadt snillefoster snart åter skulle framspringa ur den unga konstnärinnans hufvud, för att med sin skönhet tjusa en verld och (egoismen är, som man vet, en af människans hufvudsvagheter) måhända äfven bereda honom njutningen att ännu en gång få i svensk dräkt kläda en af dessa snillrika skapelser, som tyvärr i våra dagar blifva alltmera sällsynta uppenbarelser. Försynen hade dock annorlunda beslutit. Just som naturen i hennes hemland, den hon så mästerligt förstod att i lefvande taflor framställa, började återvakna till lif, höljdes hennes jordiska blick af dödens ogenomträngliga slöja. Den 31 Mars var hennes dödsdag.

Då hennes personlighet både som människa och snille hörde till en högre ordning, har öfversättaren trott sig göra den läsande allmänheten ett nöje med att, efter de

knapphändigga uppgifter han kunnat inhemta, uppdraga en kort teckning af hennes lefnad.

Charlotte Bronté (Curren Bell) föddes i Yorkshire (grefskapet York). Hennes fader var Reverend Patrick Bronté, en fattig landtprest i Haworth, beläget i nyssnämnda grefskap, en man, utmärkt för sina djupa kunskaper och för den flit hvarmed han ständigt sträfvade att förvärfva sig nya. Familjen bestod af tvenne gossar och fyra flickor (modren måtte hafva dött tidigt, emedan hon icke nämnes i någon af de korta uppsatser vi haft att tillgå). De trenne flickorna, Emily, Anne och Charlotte (den fjerde system hade dött helt ung), hade erhållit en högst värdad uppfostran, helst deras öde, såsom fattiga flickor, borde blifva att såsom guvernanter och lärarinnor på egen hand förvärfva sig sitt uppehälle. Så gick det ock till 1845, då alla tre flickorna efter en längre skilsmessa åter sammanträffade i fadershemmet. De trenne systrarne hade ständigt brunnit af längtan att försöka sina krafter på litteraturens fält, och denna längtan växte nu till ett bestämdt beslut. Följden deraf blef en samling poemer, som utkom år 1846 under titel: «Poems by Curren, Ellis and Acton Bell.» Miss Charlotte tecknar detta poetiska bolag i ett företal till denna bok på följande sätt:

«För omkring 5 år sedan (detta skrefs 1850) befunno sig mina systrar och jag, efter en längre tids skilsmessa, tillsammans i hemmet. Då vi bodde i en aflägsen trakt, der bildningen hade gjort föga framsteg, och hvarest följaktligen fanns föga tillfälle till sällskapligt umgänge utom vår egen husliga krets, måste vi hos hvarandra och i böcker och studier söka sysselsättning och förströelse. Den högsta eggelse och det största nöje vi sedan barndomen erfarit, låg uti försök till författarskap, och vi hade tidigt hyst drömmen att blifva författare.

Denna dröm, som aldrig lemnat oss, äfven då afståndet och trägna sysselsättningar åtskilde oss, vann nu hastigt styrka och form. Den antog karakteren af ett beslut. Vi öfverenskommo att föranstalta ett litet urval af våra poemer och, om möjligt, befordra dem till tryck. Då vi hyste motvilja mot personlig offentlighet, dolde vi våra egna namn under namnen Curren, Ellis och Acton Bell; valet härledde sig från vår önskan att antaga positivt manliga kristningsnamn, emedan vi icke ville förklara oss för qvinnor — icke derföre att vi då ansågo det vårt sätt att skriva och tänka icke var hvad man kallar «qvinligt» — utan emedan vi hyste en obestämd tanke att författarinnor löpa fara att betraktas fördomsfullt; vi hade märkt huru kritici stundom till deras bestraffning nyttja personlighetens vapen, och till deras belönande ett smicker, som icke utgör något verkligt beröm. Utgifvandet af vår bok var ett svårt företag. Såsom man kunde förvänta, behöfde man hvarken oss eller våra poemer; men derpå hade vi från början varit beredda. Ehuru sjelfva oerfarna, hade vi läst oss till andras erfarenhet. Genom många hinder banades slutligen en väg, och boken blef tryckt; den erhöi icke mycket gynnsam kritik och är knappast känd; men motgången krossade oss icke — blotta bemödandet att lyckas hade gifvit ett förunderligt behag åt vår tillvaro; det måste fullföljas. Hvar och en af oss började sålunda en berättelse på prosa.»

Den äldsta systemen Emily skref «Wuthering Heights.» och Anne skref «Agnes Grey.» De erhöi efter några svårigheter båda sina förläggare, och böckerna utkommo, men såldes temligen trögt. Den yngsta systemen, Charlotte, hade emellertid sammanskrifvit en liten volym som hon icke kunde få förlagd. Under det att detta lilla arbete vandrade omkring bland Londons förläggare,

var den unga författarinnan ifrigt sysselsatt med att skriva på «Jane Eyre.» Hon hade, sedan hon väl en gång börjat att författa, blifvit gripen af en brinnande lust, och hon arbetade med en nästan feberlik ifver. Som hon var ytterst närsynt, skref hon med blyertspenna i små anteckningsböcker, hvilka hon höll mycket nära ögonen. Efter trenne veckors oafbrutet skrifvande, blef hon, till följe af den våldsamma ansträngningen, angripen af en hetsig feber, och då hon åter tillfrisknade, fulländade hon sitt arbete. Denna gång var hon lyckligare, och inom en månad efter sedan den blifvit färdigskrifven, utkom denna snillrika roman, om hösten 1847. Det uppseende den väckte var ingalunda vanligt, och inom kort lästes i de flesta af Englands förnämsta tidskrifter anmälanden af detta arbete, med sådana uttryck af beröm, som endast det sanna snillet kan eller bör erhålla. Hon lefde då, som sagdt, hos sin fader, som var så ifrigt sysselsatt med sina egna studier, att han icke fästade den ringaste uppmärksamhet vid hvad hon eller hennes systrar gjorde, på ett ställe dit en tidning sällan eller aldrig letade sig fram, och der tjenstfolket icke visste hvad en bok, ett manuskript, ett korrekturark ville säga. Den dagen, då hon för fadren yppade sin hemlighet, hade hon sin bok i ena handen och i den andra en tidning, som tilltygade henne temligen illa: hon ville icke uti gubbens enkla sinne framalstra några förhoppningar om rykte och förmögenhet, dem hon var fast besluten att aldrig göra till föremål för sitt lifs sträfvanden.

«Det torde gifvas få fall i våra dagars litteraturhistoria,» yttar en engelsk tidning, «då en okänd ff. med ens tagit allmänhetens sympathier i anspråk, som «Jane Eyres» författarinna. Den slående individualiteten i hennes porträtter, tecknade efter det verkliga lifvet —

huru sällsamt och växlande detta än må vara — fäster sig i våra sinnen på ett sätt som synes trotsa allt utplånande. Scenernas snabba följd, snarare än hela berättelsens fortgång, rusar fram under inspirationens påträngande kraft, till dess läsaren, nästan förskräckt öfver närvaron af denna själskraft, hemtar andan och erkänner att hvad han läst måste vara sanning, ehuru måhända icke en sanning, som står att återfinna i facerna af något lif som han känt, eller i scener som han skådat.»

Många af de scener som förekomma i «Jane Eyre» äro grundade på verkliga fakta. Skildringen af pensionen t. ex., öfverensstämmer fullkomligt med verkligheten. *Helena* i romanen syftar på den äldsta systemen, som dog derstädes. *Charlotte* stannade der ett och ett halft år, och under hela denna långa tid förgick ej en dag då hon icke led nödens, ja, i ordets fulla bemärkelse, hungerns grymma qval, och verkningarne deraf läto på ett förfärligt sätt spörja sig. Hon växte från denna tid icke en tum. Hon lär också hafva varit i högsta grad liten, och det var pensionen som vållade att hon stannade i växten. Då man känner allt detta, skall man med ännu djupare deltagande läsa de sorgliga, men förträffligt tecknade sidor, som afhandla denna del af hjeltinnans öden.

Den unga flickan nekade dock ständigt att det var sig sjelf hon tecknat i «Jane Eyre.» Allt hvad hon ville medgifva, var följande: hon hade en gång förebrått sina systrar att de nödvändigt skulle göra sina hjeltinnor sköna, och då de nu påstodo, att detta vore ett oeftergiffligt vilkor för att en sådan skulle kunna väcka deltagande, hade hon svarat: «Jag skall likväl visa er en, som skall vara lika liten och ful som jag, men på samma gång lika intressant som edra hjeltinnor.» De som hafva läst «Jane Eyre» skola säkert äfven erkänna,

att sällan någon roman-hjeltinna på läsaren utöfvat en mera mäktig och sällsam tjuskraft.

År 1849 utkom Miss Brontés andra roman, "*Shirley*." Hon skall hafva skrivit den under de svåraste husliga förhållanden. En ung broder, som Charlotte egnat hela sin kärlek, samt hennes båda systrar dogo under loppet af ett år. Återljud af denna sorg träda oss till möte så väl i "*Shirley*" som "*Villette*." En person som känt henne närmare, skildrar henne under denna tid sålunda:

«Det låg någonting obeskrifligt rörande uti att se detta lilla bräckliga väsende, som hade skrivit så sköna saker, och som med undergifvenhetens rena blick och lugna hållning fördrog tyngden af så stora lidanden. Klädd i djup sorgdrägt och med qvakerskans tadellösa enkelhet, med sitt vackra bruna och glänsande hår, sina stora ögon, lysande af ett högt förstånd, och med sitt begrundande ansigte, som antydde vana vid tystnad och återhållsamhet, var hon den sannaste uppenbarelse af den husliga friden, och påminde genast om den skildring som Wordsworth gjort deraf. Och skenet bedrog icke. Hon skötte sin nål lika bra som sin penna. Fädernehemmet kände långt förr hennes skicklighet i konsten att baka pastejer, än det hört talas om hennes skrifter. Hennes själ måste dock nödvändigt egna sig åt sina själfbeträktelser uti den fullkomliga ensamhet, hvori hon tillbragte sitt lif bland dessa ensliga berg, som hennes krafter icke tilläto henne att genomströfva, och uti detta afstängda hem, hvars tystnad icke ens den flitige fadren någonsin bröt, — en lefvande graf, gränsande närmast intill den kyrkogård, der hennes syskon hvilade.»

«*Shirley*» är på ett värdigt sätt på svenska återgifven och införd i detta bibliothek. Den tredje och sista romanen «*Villette*» som utkom 1853, är intagen i Hr Ridderstads Kabinettsbibliothek. Detta arbete har

ett visst slägttycke med «Jane Eyre,» och handlar likasom denna om en engelsk lärarinna i en på utländsk botten förlagd skola. Scenen är der mera inskränkt och håller sig nästan uteslutande inom skolans tränga lokal, men karaktererne äro tecknade med samma säkra hand, situationerne framställda med samma slående, objektiva klarhet.

Innan vi sluta, ännu några ord om hennes familjehistoria. System Emily, hon som skrifvit «Wuthering Heights,» dog af lungsot (en följd af vistandet i den omnämnda pensionen) i Dec. 1848; och ett halft år derefter följdes hon af den andra system, Anne, i Juli 1849. Den yngsta system, Charlotte, vår hjeltinna, som nu af alla sina syskon qvarlefde, har egnat dem några rörande minnesord, som sluta med följande strof:

«Jag har tillräckligt skildrat dem, då jag säger att de för fremlingen vore ingenting; för ytliga betraktare mindre än intet; men för dem som känt dem under hela deras lif, i innerligheten af en nära förvandtskap, voro de snillrika, ädla, och verkligen stora.»

Charlotte ingick i Juli 1854 äktenskap med Reverend Arthur Bell Nichols, kyrkoherde i samma församling, der hennes far var komminister. Hennes äktenskapliga lycka varade dock icke länge: hon afled den 31 Mars detta år.

Då man läser och begrundar en lefnad sådan som hennes, stannar man i tvekan, hvilken man mest skall beundra, det lysande snillet, som likt en klart strålande stjärna med ens framglänser på konstens himmel, och till sig drager allas beundrande blickar, eller den stilla husliga qvinnan, som, utan att på minsta sätt bländas af ryktets glans, fortfarande tyst och obemärkt framlefver sina sträfsamma dagar i ett hem, der hon under flera långa år knappast hade något annat sällskap, än sorgen

och minnet. Den beundran man känner för en sådan kvinna, är icke den alldagliga, som man egnar det i sitt slag ovanliga, den är mera sann, mera djup och tränger med sin värma till hjertats botten. En sådan kvinna lär oss att hennes kön icke blott är det täcka, utan äfven par preference kan vara det ädla, det hugstora. Frid öfver hennes stoft, välsignelse öfver hennes minne!

Upsala i Dec. 1855.

JANE EYRE.

KAPITLET I.

Det var denna dag ingen möjlighet att företaga någon spatsertur. Vi hade visserligen en timma på morgonen vandrat omkring mellan de aflöfvade buskarne; men efter middagen (Mrs Reed åt tidigt middag, då hon icke hade några främmande) medförde den kalla vinterblåsten så svarta moln och ett så genomträngande regn, att någon vidare utflykt ej kunde komma i fråga.

Jag var rätt glad deråt: jag var just aldrig någon synnerlig vän af långa spatsarfärder, särdeles under de kalla eftermiddagarne, och det föreföll mig alltid högst obehagligt att komma hem i den kulna skymningen, med stelnade fingrar och tår, och hjertat sorgset och beklämdt af barnflickan Bessies ständiga gnat, samt förödmjukad af medvetandet om min kroppsliga underlägsenhet under Elise, John och Georgina Reed.

Dessa sednare voro i detta ögonblick samlade omkring sin mamma i förmaket, der denna låg tillbakalutad i en soffa bredvid kaminen, och omgifven af sina älsklingar (hvilka nu hvarken greto eller grälade) såg helt lycklig och förnöjd ut. Mig hade hon befriat från att deltaga i denna grupp, under förklaring, att «det

gjorde henne ondt att behöfva hålla mig på afstånd, men att hon, till dess hon finge höra af Bessie eller med egna ögon öfvertygat sig, att jag fattat en allvarlig föresats att antaga ett mera sällskapligt och barnligt väsende — ett så att säga mera lifligt, behagligt och naturligt sätt — verkligen såg sig tvungen att utesluta mig från de företrädesrättigheter, som endast tillkomma snälla och förnöjsamma barn.»

«Hvad säger då Bessie att jag har gjort?» frågade jag.

«Jane, jag får säga dig att jag inte kan tåla personer, som göra frågor och invändningar; det är för ofrigt någonting högst motbjudande i att höra barn på sådant sätt svara äldre folk. Sätt dig ned någonstädes der borta, och håll dig tyst så länge, till dess du kan uttrycka dig på ett höfligare och mera passande sätt.»

En liten matsal stod i förening med förmaket: jag smög mig dit in. Den innehöll bland annat ett bokskåp, och jag satte mig genast i besittning af en bok, sedan jag dock först försäkrat mig om att den var försedd med taflor. Jag steg derpå upp i fönstersmygen, drog fötterna upp under mig, till dess jag satt med korslagda ben, lik en turkinna, och sedan jag tätt dragit ihop de röda sidenförhängna, var jag på dubbelt sätt skild från den öfriga världen.

Till höger hindrade de skarlakansröda draperierna all vidare utsigt, och till venster hände jag de klara glasrutorna, som skyddade, utan att derföre helt och hållet utestänga mig från den dystra novemberdagen derutanför. Allt emellanåt, under det jag omvände bladen i boken, studerade jag anblicken af den ruskiga vinteraftonen. Längre bort i fjerran företedde den endast ett gråblekt chaos af dimmor och moln; på närmare håll, en våt och drypande mark, af vinden våldsamt piskade buskar och träd, tillika med ett oupphörligt regn, som

i vilda skurar jagade framför en uthållig och klagande blåst.

Jag vände tillbaka till min bok — Bewichs beskrifning om Englands foglar; — sjelfva den tryckta texten intresserade mig i allmänhet taget icke särdeles mycket; dock funnos der likväl vissa sidor i inledningen, hvilka jag, så barn jag var, icke helt och hållet kunde öfverhoppa. Det var de, hvilka handlade om sjöfoglarnes nästen; om «de ensliga klippor och skär,» hvilka endast af dessa bebos; om Norriges kust, omkransad af tusende öar, alltifrån Lindesnäs, dess sydligaste udde, ända upp till Nordkap —

«Der Norra oceanen uti vreda hvirflar

Vildt sjuder kring det fjerrbelägna Thules

Dystrert kala öar, och Atlantens vågsvall

Med mäktigt dån ibland Hebriderna sig kastar.»

Hvad som jag ej heller kunde oanmärkt lemna åsido, var skildringen af det isiga, snöbetäckta Lappland, af Siberien, Spitzbergen, Nova Zembla, Island, Grönland, tillika med «det breda bältet af den arktiska zonen och dessa dystra regioner, der lifvet upphör och allt liknar en öken — detta eviga förvaringsrum för is och snö, hvarest fasta isfält, alstrade af hundrade vintrar och här och der upptornade till alprika höjder, omgifva polen och i mångdubblad grad öka en köld, som äfven derförutan skulle vara nästan outhärdlig.» — Om dessa i dödens hvita svepning evigt höljda länder bildade jag mig en egen föreställning — dunkel och sväfvande, lik alla de halft uppfattade, orediga begrepp, som genomkorsa barnens hjernor, men dock i högsta grad liflig och uttrycksfull. Orden i denna inledning förbundo sig med de bifogade teckningarne och gäfvö en egen betydelse åt den i ett brusande, vildt skummande haf ensamt stående klippan; åt den sönderslagna, på en öde kust strandade

båten; åt den kalla, spöklika månen, genom ett galler af moln nedskådande på ett i detta ögonblick sjunkande skepp.

Jag kan icke bestämdt säga hvilken känsla hos mig uppväcktes af den stilla, ensamma kyrkogården med dess med inskrift försedda grafvård, dess gallerport, dess tvenne träd, den låga och af den ramlade muren begränsade horisonten, och den nyss uppgångna halfmånen, betecknande den sent framskridna timman.

De båda i det stilla, glaslika hafvet ankrade skeppen förekommo mig likt tvenne hemska spökgestalter.

Den lede frestaren, hjälpande tjuften att påtaga sig sin packning, skyndade jag hastigt förbi, såsom ett föremål för fruktan och förskräckelse; och på samma sätt äfven med det högt på en klippspets lägrade svarta, behornade väsendet, bespejande en på afstånd synlig menniskomassa, samlad omkring en galge.

Hvar och en af dessa tafflor berättade sin egen historia, ofta hemlighetsfull och ofattlig för mitt outvecklade förstånd, men dock alltid i högsta grad fängslande och intressant—lika rik på intresse, som de berättelser, hvilka Bessie stundom plägade omtala om vinteraftnarne, då hon någon gång händelsevis var vid godt lynne. Vid dylika tillfällen brukade hon nemligen bära in strykbrädet och ställa det framför kaminen i barnkammaren, lät oss derefter taga plats omkring det och tillfredsställde sedan, under det hon strök Mrs Reeds spetskrås eller veckade banden på hennes nattmössor, vår nygirighet med kärlekshistorier och äfventyr, hemtade ur gamla fésagor eller ännu äldre ballader, eller (såsom jag längre fram upptäckte) ur Pamela och Henrik, greve af Moreland.

Med Bewich på mitt knä, kände jag mig nu helt lycklig—lycklig åtminstone på mitt sätt. Jag hyste

ingen annan farhåga, än den att blifva störd och afbruten i min sysselsättning, något som tyvärr alltför snart inträffade.

Dörren till rummet, der jag satt, öppnades.

«Buh! Mamsell Tjurskalle!» ropade John Reeds stämma; men tystnade straxt åter, då han fann rummet tomt.

«Hvar f—ken kan hon vara?» fortfor han. — «Lisen, Georgyl!» ropade han åt sina systrar. «Jeana är inte här: gå och säg åt mamma, att hon sprungit ut i regnet—den otäcka ungen!»

«Ack, så lyckligt att jag drog för gardinerna,» tänkte jag för mig sjelf, och bad en varm bön att han icke skulle upptäcka mitt gömställe.

John Reed, med sina klena ögon och sitt lika klena förstånd, skulle säkerligen icke heller sjelf hafva funnit det; men Elise stack i detta ögonblick hufvudet in genom dörren och sade genast:

«Hon sitter ganska säkert i fönstersmygen, Yack.»

Vid dessa ord trädde jag genast ut derifrån, ty jag bäfvade högligen vid tanken på att af besagde Yack blifva framdragen derifrån.

«Hvad vill du?» frågade jag med skygg oro.

«Hvad behagar ni, Master Reed, skall du säga,» var hans svar. «Jag vill att du ska' komma hit.»

Och dermed slog han sig ned i en länstol, och gaf mig en vink att komma fram och ställa mig framför honom.

John Reed var en skolgosse om fjorton år—således fyra år äldre än jag, som då icke var mera än tio; han var stor och starkt bygd för sin ålder; med en blek och sjuklig hy, grofva drag, ett bredt ansigte, klumpiga lemmar och opropotionerligt stora händer och fötter. Han plägade sig vanligen öfvermåttan vid bordet, hvilket gjorde att hans temperament blef gallsigtigt, hans

ögon svaga och rinnande, och hans kinder slappa och pussiga. Han skulle nu egentligen varit i skolan, men hans mamma hade tagit honom hem för en månad eller par, «i anledning af hans klena helsa.» Hans lärare, Mr Miles, förklarade visserligen att han skulle befinna sig ganska väl, ifall han finge mindre slisk och sötsaker hemifrån; men modershjertat var icke i stånd att gå in på en dylik barbarisk tanke, utan fasthängde snarare vid den vida mera angenäma föreställningen, att Johns sjukliga hy borde tillskrifvas hans öfveranstängda flit och möjligen äfven hans hemlängtan.

John hyste just icke särdeles stor ömhet hvarken för sin mor eller sina systrar, och för mig kände han en verklig afsky. Han slog och skrämd mig, icke en eller två gånger i veckan, eller en och två gånger om dagen, utan ständigt och oupphörligt: hvarenda nerv i min kropp bäfvade för honom, och hvarje muskel drog sig tillsammans, då han nalkades. Det fanns ögonblick, då jag var nästan utom mig af den förskräckelse han ingaf mig, helst som jag icke hade någon, hos hvilken jag kunde söka skydd mot hans hotelser eller oförrätter; ty tjenstfolket ville naturligtvis icke stöta sig med sin unga herre, derigenom att de togo mig i försvar, och hvad Mrs Reed angår, så var hon i detta fall både blind och döf: hon såg honom aldrig slå mig och hörde honom aldrig skymfa mig, ehuru han icke så sällan gjorde båda delarne i hennes närvaro — dock vida oftare då hon vändt ryggen till.

Van vid att lyda John, gick jag fram till hans stol. De första tre minuterna använde han att räcka ut tungan åt mig, så långt han möjligen kunde, utan att upp-rycka den med rötterna; jag visste ganska väl att han skulle slå mig, och under det jag stod och darrade för det väntade slaget, tänkte jag på det fula och vämjeliga

utseendet hos honom, som snart skulle utdela det. Jag förmodar att han läste mina tankar i mitt ansigte; ty bäst det var, och utan att yttra ett ord, gaf han mig ett plötsligt och kraftigt slag. Jag vacklade, och i det jag försökte att återvinna jenvigten, drog jag mig ett eller par steg tillbaka från stolen der han satt.

«Der har du för din oförsämdhet att svara mamma, för en stund sedan,» sade han, «och för ditt listiga och smygande sätt att gömma dig bakom gardinerna, och för den blick du hade i dina ögon för ett par minuter sedan, din otäcka rätta!»

Van vid Johns oqvädinsord, hyste jag aldrig någon tanke på att svara honom; min enda tanke var huru jag skulle kunna uthärda det slag, som jag med säkerhet visste skulle följa på detta skymfande tillmäle.

«Hvad gjorde du bakom gardinerna?» frågade han.

«Jag läste.»

«Visa mig boken.»

Jag återvände till fönstret och hemtade den derifrån.

«Du har inte göra att taga våra böcker,» förklarade John; «du är ett nådehjon, säger mamma; du har inga pengar; din pappa lemnade dig inga; du borde egentligen gå och tigga, och inte bo här med bättre mans barn, sådana som vi, och äta samma mat som vi, och kläda dig på mammas bekostnad. Men jag ska' lära dig, jag, att gå och rumla om bland mina böcker; ty de äro *mina*, ser du; hela huset tillhör mig, eller kommer åtminstone om några år att göra det. Gå och ställ dig vid dörren, så att du inte står framför spegeln eller någon af fönsterna.»

Jag gjorde så, emedan jag till en början icke anade hans afsigt; men då jag såg honom lyfta boken och svänga den i handen, för att kasta den, sprang jag med

ett rop af förskräckelse instinktliskt åt sidan. Det var dock för sent: boken kom flygande och träffade mig; jag föll, slog hufvudet mot dörren och stötte mig illa. Såret blödde, och smärtan var ganska skarp: min förskräckelse hade nu uppnått sin gräns, och lemnade rum för andra känslor.

«Stygga och grymma pojke!» ropade jag. «Du är lik en mördare — en slafhandlare — du är lik de Romerska kejsarne!»

Jag hade läst Goldschmidts Romerska historia, och bildat mig en egen föreställning om Nero, Caligula etc. Jag hade äfven i tysthet anställt mina jemböjelser, hvilka jag dock aldrig hade trott mig komma att på detta sätt högt tillkännagifva.

«Huru! Hvad för slag!» ropade John. «Sa' hon det der åt mig? Hörde ni henne, Lisen och Georgina? Men vänta du, det ska' jag tala om för mamma. Men först ska' jag —»

Med dessa ord rusade han rätt på mig; jag kände hans hand gripa i mitt hår och min axel — men han hade nu råkat i delo med en ursinnig. Jag såg i sjelfva verket i honom en tyrann — en mördare; jag kände ett par bloddroppar rinna ned utefter min hals, och detta, i förening med en pinsamt stickande smärta, kom mig för ögonblicket att glömma min fruktan, och jag mottog honom med verkligt raseri. Jag vet icke riktigt huru jag begagnade mina händer, men han kallade mig «rätta! rätta!» och skrek af full hals.

Hjelpen var äfven nära till hands: Elise och Georgina hade sprungit efter Mrs Reed, som gått en trappa upp, och denna kom nu skyndande till skådeplatsen, åtföljd af Bessie och sin kammarjungfru, Abbot. Man skilde oss åt, och jag hörde orden:

«Herre du min Gud! Hvilken ursinnighet att rusa på Master John!»

«Har man väl någonsin sett en dylik ilska!»

På hvilket allt Mrs Reed svarade:

«Tag och bär in henne i röda kammaren, och stäng in henne der.»

Fyra händer fattade mig i ögonblicket, och jag bars uppför trapporna.

KAPITLET II.

Jag gjorde under hela vägen så mycket motstånd jag förmådde: någonting helt och hållet nytt för mig, och derjemte en omständighet, som i betydlig mån tjänade till att stadfästa den dåliga tanke, som Bessie och Abby redan voro fallna för att hysa om mig. Verkliga förhållandet var det, att jag så att säga var alldeles utom mig: jag insåg att jag redan genom ett ögonblicks uppror hade blottställt mig för en sträng bestraffning, och likt andra upproriska slafvar, beslöt jag i min förtviflan att gå så långt som möjligt.

«Håll hennes armar, Miss Abbot; hon är som en vildkatt.»

«Fy skam! Ni borde skämmas,» sade kammarjungfrun. «Hvilket opassande uppförande, Miss Eyre, att slå en ung gentleman, er välgörarinns son — er unga husbonde!»

«Husbonde! Är han min husbonde? Är jag då en tjenare?»

«Nej, ni är sämre än en tjenare, ty ni gör inte rätt för hvad ni får. Sitt nu bara stilla och tänk öfver er elakhet.»

De hade under tiden fört mig in i det af Mrs Reed anvisade rummet, och satt mig ned på en stol: jag försökte i ögonblicket springa upp derifrån, men deras händer hejdade mig genast.

«Om ni inte sitter stilla, skola vi binda er fast,» sade Bessie. «Miss Abbot, låna mig edra strumpeband; mina skulle hon genast slita sönder.»

Miss Abbot vände sig om för att fråga ett af sina bastanta ben aflinda det nödiga bandet. Dessa förberedelser, och den ökade skymf dessa bojor skulle föra med sig, gjorde mig något lugnare.

«Tag inte af dem,» ropade jag; «jag skall inte röra mig ur stället.»

Till yttermera visshet höll jag mig med begge händerna fast vid stolen.

«Nå, kom ihåg att ni sitter stilla då,» sade Bessie.

Sedan hon förvissat sig om att jag verkligen var stilla och lugn, släppte hon sitt tag, och derpå ställde sig hon och Miss Abbot framför mig med korslagda armar, och sågo på mig med mörka och forskande blickar, liksom om de tviflade, att jag hade mitt förstånd i behåll.

«Hon har aldrig gjort så förut,» sade slutligen Bessie, vändande sig till kammarjungfrun.

«Ja, men det har alltid legat och grott i henne,» var svaret. «Jag har ofta sagt för Missis min tanke om barnet, och Missis har alltid hållit med mig. Hon är en falsk unge, och jag har aldrig sett en flicka vid hennes år med så mycken förstältningskonst.»

Bessie svarade icke, men vände sig straxt derpå till mig, och sade:

«Ni bör komma ihåg, Miss, att ni står i stor förbindelse till Mrs Reed; hon föder er och har er i sitt

hus, och om hon skulle taga sin hand från er, så skulle ni komma på fattighuset.»

På dessa ord hade jag ingenting att svara; de voro ej nya för mig: från min spädate barndom mindes jag dylika vinkar. Dessa oupphörliga påminnelser om mitt beroende ljödo ständigt i mina öron likt en otydlig klagosång — smärtsam och förkrossande, om också blott till hälften förstådd. Miss Abbot inföll:

«Ja! och ni bör ej anse er såsom jemlike med Misserne och Mr Reed, derföre att Missis i sin godhet låter uppfostra er tillsammans med dem. De komma i en framtid att få mycket pengar, och ni får ingenting: det hör er till att vara ödmjuk, och att försöka att göra er behaglig för dem.»

«Hvad vi säga er, är för ert eget bästa,» tillade Bessie, i en något mildare ton; «ni bör försöka att vara nyttig och behaglig för andra, ty då skall ni kanhända finna ett hem här; men om ni är så der vild och häftig, skall Missis säkert skicka bort er.»

«Och dessutom,» sade Miss Abbot, «skall Gud straffa henne: Han skall låta henne dö midt under något anfall af hennes stygga och häftiga lynne, och hvart kommer hon då att ta' vägen? Kom, Bessie, och låt oss lemna henne; jag ville inte för allt i verlden ha hennes hjerta. Läs nu edra böner, Miss Eyre, när ni blir ensam; ty om ni inte ångrar er, så kommer den onde genom skorstenen och för er med sig bort.»

Derpå gingo de sin väg, och stängde dörren efter sig.

Röda kammaren var ett stort rum, som mycket sällan, ja, jag kan nästan säga aldrig begagnades till sofrum, om icke händelsevis ett större tillopp af gäster vid Gateshead gjorde det nödvändigt att taga alla dess bekvämligheter i anspråk. Det var emellertid ett af de största och ståtligaste rummen i hela huset. I midten

af rummet stod, likt ett tabernakel, en säng, uppburen på massiva stolpar af mahogny, med omhängen af mörkrödt damast; draperier af samma tyg och färg undan-gömde till hälften med sina djupa veck de tvenne stora fönstren, för hvilka rullgardinerne alltid voro nedfällda; golfmattan var röd; nattduksbordet var belagdt med en karmosinfärgad duk; tapeterna voro blekröda, med strim-mor här och der af rosenrödt; klädsåpet, toilettebordet, stolarne voro samtliga af mörk polerad mahogny. Midt igenom dessa djupa skuggor reste sig högt och spöklikt de i sängen uppstaplade madrasserna och kuddarne, be-täckta af ett snöhvitt sängtäck; likaledes en stor med kuddar försedd ländstol, som stod nära hufvudgården, med en liten pall framför sig, och som i mina ögon föreföll lik en spökthron.

Detta rum var kallt, emedan det mycket sällan elda-des; tyst och stilla, emedan det låg långt ifrån barn-kammaren och köket, hemskt och högtidligt, emedan det så sällan beträddes. Endast huspigan kom dit om lör-dagarne, för att ifrån speglarne och möblerna aftorka det dam, som under veckans lopp der hopat sig; och Mrs Reed sjelf besökte det ibland, med långa mellan-skof, för att öfverse innehållet af en viss lönnlåda i klädsåpet, der hon förvarade åtskilliga viktiga papper, sitt juvelskrin, och ett miniatyr-porträtt af sin affidne man. I dessa sista ord ligger den röda kammarens hem-lighet, den förtrollning, som gjorde den så ödslig och obebodd, oakadt dess storhet och ståtliga utseende.

Mr Reed hade dödt för nio år sedan, och det var just i detta rum som han utandades sin sista suck; här var det som han låg på sin paradsäng, och härifrån var det som hans kista bars till grafven; och alltsedan denna dag hade en ande af hemskhet och högtidlighet hvilat öfver detta hemlighetsfulla rum.

Bessie och den stränga Miss Abbot hade lemnat mig på en låg soffa nära marmorspiseln; framför mig reste sig den stora sängen, till höger om mig stod det mörka klädsåpet med dess dunkelt skiftande mahogny, till vänster hade jag fönstren med sina mörka draperier; och mellan dem hängde en stor spegel, hvare licksängen och det stora dystra rummet ännu dystrare afspeglade sig. Jag var ej fullt säker, om de hade stängt dörren i lås efter sig; jag tog slutligen mod till mig och gick för att se åt. Ty värr var det så! Intet fångelse var någonsin mera säkert tillslutet. För att återkomma till min plats, måste jag gå förbi den stora spegeln; mot min vilja fästes min blick likasom af en förtrollning i dess bedrägliga djup. Allt såg der mycket mörkare och hemskare ut, än i verkligheten; och den besynnerliga lilla gestalten, som ur spegeln stirrade på mig, med det bleka anletet och hvita armarne, som bjert afstucko mot den dunkla skymningen, och de gnistrande, oroligt blinkande ögonen, hvilka rörde sig der hvarest allt annars var stilla som i grafven, förekom mig som ett verkligt andeväsande; och jag tyckte att den liknade en af dessa blodlösa fantomer, till hälften elfvor, till hälften tomtar, hvilka Bessie i sina sagor om qvällarne beskrefvit för mig, huru de på de ödsliga hedarne stundom framträda från någon af ljung och ormbunkar bevoxen dalklyfta och visa sig för nattliga resande. Jag återvände till min plats.

Vidskepsens ande öfverföll mig i detta ögonblick; men timman för dess fullkomliga seger öfver mig hade ännu icke slagit, ännu flöt blodet varmt i mina ådror, ännu sjöd inom mig med vild häftighet den upproriska slafvens sinne; först måste den brusande strömmen af mina på det nyss förgångna rigtade tankar hämmas, innan jag kunde duka under för stundens fasa.

Alla John Reeds grymma våldsambeter, all hans systrars högdragna likgiltighet, all hans moders ovilja och tjänstfolkets partiskhet hvälfde sig upp och ned i min förvirrade själ, likt flarnet i de upprörda vågorna. Hvarföre skulle jag alltid vara den lidande, den föraktade, den anklagade, den fördömda? Hvarföre kunde jag aldrig behaga någon? Hvarföre var det ej värdt för mig att söka vinna någons ynnest? Elise, den styfsinta och sjelfviska Elise, visade man alltid aktning. Georgina, med sin nyckfullhet, sitt häftiga trots, sitt oblyga och öfvermodiga uppförande, blef dock af alla smekt och bortskämd. Hennes skönhet, hennes rosiga kinder och guldgula lockar tycktes förtjusa alla, som sågo henne, och förskaffa henne strafflöshet för hvarje fel. John blef aldrig motsagd, och ännu mindre straffad, oaktadt han vred nacken af dufvorna, dödade de små påfogelungarna, hetsade hundarne på fåren, beröfvade vinstockarne i orangeriet deras frukter, och afbröt blomknopparne på drifhusets utsöktaste växter: sin mor kallade han dessutom för «gamla flickan,» smädade henne ibland för hennes mörka hy, som var lik hans egen; satte sig med uppenbart trots emot hennes önsknings, slet icke sällan sönder och förstörde hennes sidenklädningar och andra prydnader; och oaktadt allt detta var han «hennes egen dyre älskling.» Jag deremot vågade aldrig begå något fel, jag sträfvade att uppfylla alla mina pligter; och jag fick dock ständigt, från morgon till middag, från middag till qväll, höra att jag var elak och odräglig, trumpen och tvär.

Mitt hufvud värkte ännu och blödde efter det slag, som jag fått i fallet; ingen hade förebrått John för det han slagit mig; och derföre att jag hade gjort honom motstånd för att undgå vidare våldsambeter, blef jag straffad och skymfad.

«Det är orättvist! — Orättvist!» ropade mitt förstånd, som genom den lidna misshandlingen var stegradt till brådmogen, ehuru öfvergående styrka; och med fast beslutsamhet började jag eftersinna någon utväg att undkomma detta olidliga förtryck — såsom att rymma min väg, eller, om detta icke kunde verkställas, att aldrig äta eller dricka mer, och på detta sätt öfverlemna mig åt döden.

Hvilken förvirring herrskade icke i min själ denna förskräckliga afton! Hvilken förbittring i min yrande hjerna, hvilket vildt uppror i mitt hjerta! Och i hvilket mörker, i hvilken djup okunnighet utkämpades ej denna inre strid! Jag kunde ej besvara den fråga, som oupphörligt framställde sig för mitt inre, — *hvarföre* jag led så. Nu, efter en mellantid af — jag vill ej säga huru många år, nu ser jag det tydligt.

Jag var ett skärande missljud vid Gateshead-hall; jag liknade ingen der; jag egde ingenting som harmonierade med hvarken Mrs Reed, hennes barn, eller hennes underhafvande. Om de icke älskade mig, så älskade jag dem också, i sjelfva verket, lika litet. De hade ingen förbindelse att med tillgifvenhet omfatta en varelse, som icke kunde sympathisera med någon af dem, en varelse, som till lynne, till fallenhet och böjelser var deras raka motsats, en onyttig varelse, ur stånd att tjena deras intressen eller bidra till deras nöjen, och som dertill kunde anses för farlig, så till vida som hon inom sig hyste harm och förbittring öfver deras behandlingsätt, och förakt för deras omdömen. Jag vet, att om jag hade varit ett lifligt, artigt, sorglöst, vackert och lekfullt barn — om också i lika grad beroende och värnlöst — så skulle Mrs Reed vida bättre tålt min närvaro; hennes barn skulle för mig hyst mera hjertlighet och sym-

pathi, och tjänstfolket varit mindre benägna att göra mig till syndabocken i barnkammaren.

Dagsljuset började nu lemna den röda kammaren; klockan var öfver fyra, och den mulna eftermiddagen började öfvergå till dyster skymning. Jag hörde huru regnet oupphörligt slog mot fönstret i trappan, och huru vinden tjöt i parken bakom byggningen; jag blef småningom kall som en sten, och modet började nu att sjunka. Min vanliga sinnesstämning af dyster nedslagenhet, af tvekan, af bitter förtviflan lade sig qväfvande öfver kolen af min vredes slocknande eld. Alla sade, att jag var elak, och måhända var jag så äfven; hvad var det väl för en tanke, som jag just nyss hade fattat, att svälta mig till döds? Detta var helt säkert ett brott; och var jag väl beredd att dö? Eller var grafhvalfvet under högchoret i kyrkan vid Gateshead en så inbjudande hviloplats? I ett sådant hvalf låg, efter hvad jag hört, Mr Reed begrafven. Af denna tanke leddes jag att försöka föreställa mig honom själf, och dröjde sedan vid denna föreställning med en fruktan, som allt mer och mer ökade sig. Jag kunde icke erinra mig honom; men jag visste, att han var min onkel — min mors broder — att han hade upptagit mig i sitt hus, då jag var ett fader- och moderlöst barn, och att han i sin sista stund hade tagit ett löfte af Mrs Reed, att hon skulle vårda och uppfostra mig, såsom ett af sina egna barn. Mrs Reed trodde förmodligen, att hon hade hållit detta löfte; och sanningen att säga hade hon det ock, så mycket som hennes natur tillät henne det; men huru kunde hon väl i hjertat älska en fremling, som med henne hade ingenting gemensamt, och som, efter hennes mans död, ej med några band var fästad vid henne? Det måste hafva varit henne plågsamt att finna sig bunden af ett aftvingadt löfte, att vara i moders ställe för ett

underligt barn, som hon ej kunde älska, och att se en främmande, obeslägtad gren inympad på hennes eget familjetråd.

En sällsam tanke vaknade i detta ögonblick i min själ. Jag tviflade icke, hade aldrig tviflat, att om Mr Reed hade lefvat, skulle han hafva behandlat mig vänligt; och då jag nu satt och stirrade på den hvita bädden och de mörka väggarne, och stundom äfven kastade en förvirrad blick mot den dunkelt glindrande spegeln, började jag att återkalla i mitt minne hvad jag hade hört om döda människor — huru de, oroade i sina grafvar genom kränkandet af deras sista önsknings, åter besöka jorden för att straffa menedaren och hämnas den förtryckte; och jag trodde, att Mr Reeds ande, plågad af den grymma och orättvisa behandling, som hans systers barn måste lida, skulle lemna sin boning — vare sig i grafhvalvet eller i de dödas okända värld — och visa sig för mig i detta rum. Jag aftorkade mina tårar och qväfde mina snyftningar, fruktande att något tecken till häftig sorg skulle uppväcka någon öfvernaturlig röst att trösta mig, eller ur mörkret framkalla något ljusomstråladt ansigte, som med sällsamt medlidande skulle luta sig öfver mig. Denna tanke, så tröstande den än var i teorien, kände jag, vore förfärlig, om den skulle öfvergå till verklighet. Med all magt försökte jag derföre att bekämpa den — att fatta mod. Jag skakade håret ur mitt ansigte, jag lyfte mitt hufvud och försökte modigt att se mig omkring i det mörka rummet: i detta ögonblick glindrade en ljusstråle på väggen. Var det väl, frågade jag mig sjelf, en stråle af månen, som trängde sig in genom någon öppning på gardinen? Nej; månljuset var stilla, och detta rörde sig; under det jag stirrade derpå, gled det upp mot taket och darrade öfver mitt hufvud. Jag kan nu efteråt lätteligen gissa,

att denna ljusstrimma var, efter all sannolikhet, ett sken från någon lykta, som man bar öfver gården; men då, med sinnet öppet för vidskepelsens fador, i ett tillstånd af högsta nervspänning, trodde jag, att den darrande ljusstrålen var ett förebud för någon kommande uppenbarelse från en annan verld. Mitt hjerta slog våldsamt, mina pulsar flögo, ljudet af susande vingar fyllde mina öron; någonting tycktes närma sig mig; andedrägten stockades, jag var nära att qväfvas; jag kunde icke längre uthärda; jag rusade mot dörren och skakade den med förtviflans ansträngning. Steg hördes i den yttre korridoren; nyckeln vreds om, och Bessie och Abbot inträdde.

«Hur' är det, Miss Eyre? är ni sjuk?» sade Bessie.

«Hvilket förskräckligt skri! Det gick riktigt genom märg och ben på mig,» utropade Abbot.

«Släpp mig ut! Låt mig få komma till barnkammaren,» ropade jag under snyftningar.

»Hvad är det? Har ni gjort er illa? Har ni sett någonting?» frågade åter Bessie.

«O! Jag såg ett sken, och jag trodde, att ett spöke skulle komma.»

Jag hade nu fattat tag i Bessies hand, och hon tog den ej från mig.

«Hon har skrikit af föresats,» förklarade Abbot, med förtrytelse. «Och hvilket skrik sedan! Om hon hade gjort sig illa, kunde det hafva varit ursäktligt, men hon bara ville narra hit oss allesammans; jag känner till hennes elaka streck.»

«Hvad vill detta säga?» frågade en annan stämma; och Mrs Reed kom skyndsamt genom korridoren med vildt fladdrande mössa och klädningen flygande likasom för en stormvind. «Abbot och Bessie, jag vill minnas, att jag gaf befallning det Jane Eyre skulle lemnas ensam här i röda kammaren, till dess jag sjelf kom till henne.»

«Miss Jane skrek så högt, nådig fru,» sade Bessie ursäktande.

«Låt henne vara,» var svaret. «Släpp Bessies hand, barn; på detta sätt får du ej din vilja fram, derom kan du vara säker. Jag afskyr all list, i synnerhet hos barn. Det är min pligt att visa dig, att dylika konster inte tjena till någonting. Du får nu stanna här en timma längre, och endast på det vilkor, att du är fullkomligt stilla och undergifven, skall jag då befria dig.»

«Ack, tant! haf förbarmande! förlåt mig! Jag kan inte uthärda längre — straffa mig på något annat sätt! Jag dör om — »

«Tyst! denna din häftighet är i högsta grad motbjudande.»

Så tyckte hon äfven, utan tvifvel. Jag var i hennes ögon en brådmogen aktris; hon betraktade mig såsom en sammansättning af vilda passioner, falskhet och lågsinhet.

Bessie och Abbot hade gått bort. Mrs Reed, otålig vid min förnyade vilda ångest och mina konvulsiviska snyftningar, knuffade mig häftigt tillbaka och stängde åter in mig, utan vidare omständigheter. Jag hörde ljudet af hennes steg försvinna. Straxt efter sedan hon var gången, förmodar jag, att jag fick ett anfall af svindel; jag förlorade sansen, och mins intet mera.

KAPITLET III.

Jag kan sedan ej erinra mig något, förrän jag vaknade med en känsla liksom hade jag haft en förfärlig mara; jag tyckte mig se förskräckliga röda flammor bakom tjocka svarta jernstänger; jag hörde äfven röster,

talande med ihåligt ljud, liksom öfverröstade af vinden eller brusande vatten; oro, ängslan och en allt annat besegrande känsla af fasa förvirrade alla mina själsförmögenheter. Snart förstod jag dock, att någon handterade mig; man lyfte mig upp och stödde mig i en sittande ställning, och detta ömmare än jag någonsin förut hade erfarit. Jag hvilade hufvudet emot en kudde eller en arm, och kände mig åter väl.

Ännu fem minuter, och jag var åter lugn och sansad. Jag märkte, att jag låg i min egen bädd, och att de röda flammorna voro elden i barnkammaren. Det var natt, ett ljus brann på bordet; Bessie stod vid sängfoten med en skål i handen, och en herre satt i en stol vid hufvudgården och lutade sig öfver mig.

Jag kände en utsäglig lindring, en ljuf och lugnande öfvertygelse om säkerhet och beskydd, när jag märkte, att det var en främling i rummet, en person, som icke hörde till Gateshead och som ej var slägt med Mrs Reed. Jag vände mig från Bessie (ehuru hennes närvaro plågade mig långt mindre än t. ex. Abbots skulle hafva gjort) och såg forskande på den främmandes anlete. Jag kände igen honom; det var Mr Lloyd, en apotekare, som stundom tillkallades af Mrs Reed, när någon af tjänstfolket var sjuk; för sig sjelf och barnen använde hon en riktig läkare.

«Nå! känner du igen mig?» sade han.

Jag nämnde hans namn och räckte honom med det samma min hand; han tog den, smålog och sade: «Vi skola väl så småningom blifva raska igen.» Derpå lade han ned mig på kudden, vände sig till Bessie och ålode henne att vara mycket aktsam, att jag ej blefve störd under natten. Sedan han gifvit några vidare föreskrifter och lofvat att nästa dag återkomma till mig, reste han sin väg, till min stora bedröfvelse. Jag kände mig så

lugn och väl till mods, när han satt på stolen bredvid min hufvudgård; och då han slöt till dörren efter sig, mörknade åter rummet och ännu en gång sjönk mitt mod; mitt hjerta stod stilla och en outsäglig sorgsenhet lade sig öfver min själ.

«Tycker ni, att ni skulle vilja sofva, Miss?» frågade Bessie, med nästan mild ton.

Jag vågade knappt svara henne; ty jag fruktade, att hennes nästa yttrande skulle blifva hårdt och ovänligt. «Jag vill försöka.»

«Vill ni ha något att dricka, eller kanhända vill ni äta något?»

«Nej tack, Bessie!»

«Då tror jag, att jag går till hvila, ty klockan är öfver tolf; men om ni vill något i natt, så ropa på mig.»

Hvilken ovanlig vänlighet! Den gaf mig mod att göra en fråga.

«Bessie, hur' är det med mig? Är jag sjuk?»

«Förmodligen blef ni sjuk i röda kammaren, bara utaf att gråta och skrika; ni blir nog snart åter bra.»

Bessie gick ut i det närbelägna domestikrummet, och jag hörde henne säga:

«Sara, kom och ligg hos mig i barnkammaren; jag vågar inte för mitt lif vara allena med det arma barnet i natt — Hon kunde dö. Det var för besynnerligt, att hon skulle få ett sådant anfall; jag kan just undra, om hon såg något. Missis var allt bra hård.»

Sara kom in med henne; båda gingo derpå till hvila; De hviskade med hvarandra ungefär en halftimme, innan de somnade. Jag uppfattade spridda delar af deras samtal, och hvaraf jag blott allt för tydligt var i stånd att sluta till hufvudämnet därför.

«Någonting for henne förbi, helt och hållet klädt i

hvitt, och försvann» — «En stor svart hund bakom honom» — «Tre hårda slag på kammardörren» — «Ett ljusken på kyrkogården just öfver hans graf» — etc. etc.

Slutligen somnade båda; elden och ljuset slocknade. För mig förgingo timmarne denna långa natt under en hemsk sömnlöshet; öra, öga, ja hela själen var spänd af förskräckelse; en sådan förskräckelse, som endast barn kunna känna.

Ingen allvarsammare eller förlängd kroppslig sjukdom följde på denna händelse i röda kammaren. Det gaf blott mina nerver en skakning, hvaraf jag ännu i dag har kännning. Ja, Mrs Reed, det är er jag har att tacka för månet plågsamt inre lidande. Men jag bör förlåta er, ty ni visste ej hvad ni gjorde. Under det ni sönderslet mina hjertfibrer, trodde ni er blott utrota mina dåliga böjelser.

Nästa dag, vid middagstiden, var jag åter uppe och satt insvept i en schal framför spiseln. Jag kände mig kroppsligt svag och kraftlös; men min värsta sjukdom bestod i en onämnbar sinnets betryckthet, en betryckthet, som lockade stilla och ymniga tårar ur mina ögon. Jag hade ej väl borttorkat den ena från kinden, förrän en annan följde. Likväl tyckte jag, att jag borde hafva varit lycklig, ty ingen af Reeds var der; de hade allesammans farit ut med sin mor. Abbot var äfven borta, sysselsatt med sömnad i ett annat rum, och Bessie tilltalade mig under det hon gick hit och dit och satte undan leksakerna och gjorde ordning i lådorna, med ord af oyanlig vänlighet. Denna sakernas ställning borde för mig varit ett paradiset af frid och lugn, van som jag var vid oupphörliga förebråelser och tacklös möda; men mina plågade nerver voro nu verkligen i ett sådant tillstånd, att intet lugn eller nöje kunde på dem utöfva någon lindrande och angenäm verkan.

Bessie hade varit nere i köket och hade med sig upp åt mig en tårta, upplagd på en viss, i bjerta färger målad porslinstallrik. En på denna tallrik målad paradisdogel, som byggde sitt bo bland konvolvler och rosenknoppar, hade alltid varit föremål för min entusiastiska beundran, och jag hade ofta bedt att få taga tallriken i min hand, i akt och mening att undersöka den nogare; men ända hittills blifvit ansedd ovärdig en sådan förmån. Detta dyrbara ting sattes nu i mitt knä, och Bessie bad mig hjertligt att äta litet af det läckra bakverket. Men förgäfvess! Liksom mången annan länge uppskjuten och länge efterlängtad glädje, kom äfven denna för sent. Jag kunde ej smaka tårtan, och fogelns bländande fjädrar samt blommornas färgprakt tycktes mig sällsamt visnade. Jag satte ifrån mig både tallriken och tårtan. Bessie frågade om jag ville hafva någon bok; ordet *bok* verkade som en öfvergående retning, och jag bad henne från biblioteket hemta mig Gullivers resor. Denna bok hade jag med förtjusning läst och läst om igen. Jag fann den vara en berättelse om verkliga händelser, och upptäckte i den en källa af djupare intresse, än hvad jag hade funnit i féesagorna. Ty hvad elfvorne beträffade, så hade jag, sedan jag förgäfvess sökt dem bland örönklockornas blad och blåa blommor, under svamparne och under murgrönan som täckte de gamla murarne, slutligen kommit till den sorgliga öfvertygelsen, att de alla hade lemnat England och begifvit sig till något främmande land, hvarest skogarne voro vildare och tjockare, och befolkningen fätaligare. Lilliput och Brobdignad ansåg jag deremot vara verkliga delar af jordens yta, och jag tviflade ingalunda på att jag en dag skulle komma att företaga en lång resa, och med mina egna ögon se de små fälten och husen och träden, det kortväxta folket, de små korna, fåren och foglarne i det ena riket; och de skogliga sädes-

fälten, de ofantliga hundarne, de vidunderliga kattorne, och de kolossala männen och kvinnorna uti det andra. Och likväl, när jag nu hade den kära boken i min hand, under det jag vände dess blad, och i dess underbara taflor sökte den tjusning, som jag ända tills detta ögonblick alltid dervid hade erfarit, föreföll mig allt ledsamt, ödsligt och tomt. Jättarne föreföllo mig som långa, magra spöken, dvergarne åter som illvilliga och elaka tomtar, och Gulliver sjelf tycktes mig vara en fullkomligt öfvergifven vandrare i högst farliga och fruktansvärda trakter. Jag tillslöt boken, vågade ej längre se på den, och lade den på bordet bredvid den orörda fårtan.

Bessie hade nu slutat att damma och städa i rummet, och sedan hon tvättat sina händer, öppnade hon en liten låda full af vackra och granna sidenlappar, och började göra en ny hatt åt Georginas docka. Undertiden sjöng hon. Orden i versen började sålunda:

*"Den tiden då vi vandrade omkring,
För långt, långt, långt tillbaka."*

Jag hade ofta förut hört denna sång och alltid med lifligaste förtjusning; ty Bessie hade en vacker röst, åtminstone tyckte jag så. Men nu, oakadt hennes röst var lika vacker, fann jag i dess melodi en obeskriflig sorgsenhet. Ibland, med tankarne helt och hållet fästade vid sitt arbete, sjöng hon refrängen mycket lågt och långsamt; och omqvädet: "För långt, långt, långt tillbaka" lät som den sorgligaste cadence i en begrafningssång. Sedan hon slutat denna gick hon öfver till en annan visa, denna gång en verkligt sorglig:

*"Sårad är foten, snart dignar jag neder,
Vägen bland bergen är enslig och lång,*

*Skymningen dunkel kring nejden sig breder,
Men jag har ingen, som leder min gång!*

*Menskorna äro så kalla och hårda;
Viste bland hedar och klippor mig väg,
Dock uti skyn bo små englar som vårda
Värnlösa barnet, och skydda dess steg!*

*Hör huru nattvinden susar i fjerran,
Himlen, så molnfri, är stjernig och klar —
Ja, jag vill glädjas och hoppas, ty Herran
Tröstar den hvarken har mor eller far!*

*Skulle jag, därad af irrsken, förvilla
Mig ned ibland kärren, jag hviskar Guds namn,
Viss att till sluts dock den fattiga lilla
Trygg sjunker ned i hans skyddande famn.*

*Det bor en tanke inom mig, som gjuter
Mod uti själen och lifvar mig än,
Den: att om jorden den arma förskjuter,
Har hon i himlen ett hem och en vän!"*

«Gråt nu inte, Miss Jane,» sade Bessie, sedan hon slutat. — Hon kunde lika väl hafva sagt till elden «brinn inte!» men huru kunde väl hon gissa till den bittra smärta jag led i detta ögonblick. Under förmiddagens lopp kom Mr Lloyd.

«Hvad! redan uppel!» sade han, då han inträdde i barnkammaren. «Nå, Bessie, hur' är det med henne?»

Bessie svarade, att jag mätte fullkomligt bra.

«Men i sådant fall borde hon se litet gladare ut. Kom hit, Miss Jane; ni heter ju Jane, är det icke så?»

«Jo, Jane Eyre.»

«Nå, ni har gråtit, Miss Jane Eyre; kan ni tala om för mig, hvarföre? Har ni något ondt?»

«Nej.»

«Åh! jag vill våga på att hon gråter därför att hon icke fått fara ut med Missis,» inföll Bessie.

«Åh, det tror jag inte! hon är för gammal för sådana barnsligheter.»

Jag var äfven af samma tanke, och sårad af den orättvisa beskyllningen, svarade jag hastigt:

«Jag har aldrig i mitt lif gråtit för något sådant; jag afskyr att fara ut i vagn. Jag gråter därför att jag är olycklig.»

«Åh! fy, Miss!» sade Bessie.

Den goda apothekaren såg litet förvånad ut. Jag stod framför honom, han fäste sina ögon mycket stadigt på mig — de voro små och gråa till färgen; och icke heller särdeles klara; men jag tror, att jag nu skulle finna dem fulla af skarpsinne och förstånd. Hans anletsdrag voro grofva, men han såg godsint ut. Sedan han betraktat mig en stund, sade han:

«Hur' kom ni att må illa i går?»

«Hon föll omkull,» skyndade Bessie att svara i mitt ställe.

«Föll! Alldeles som hon skulle vara ett litet dibarn, nu igen! Är hon inte så gammal, att hon kan gå ordentligt? Hon är säkert åtta eller nio år.»

«Jag blef slagen till golftet,» sade jag helt tvärt, retad af detta andra stygn af sårad stolthet; «men det var inte det, som gjorde mig sjuk,» tillade jag, under det Mr Lloyd förhjelpte sig till en pris snus.

Då han åter stoppade ner snusdosan i rockfickan, ringde tjenstfolkets matklocka. Han visste hvad det betydde.

«Det der gäller dig, Bessie,» sade han; «gå ned du,

så skall jag hålla en liten föreläsning för Miss Jane, tills du kommer tillbaka.»

Bessie skulle heldre hafva stannat kvar; men hon var tvungen att gå, emedan punktlighet vid målen var stränge-
ligen anbefalld vid Gatesheadhall.

«Det var inte af fallet som ni blef sjuk; hvad var det då?» fortsatte Mr Lloyd, när Bessie gått sin väg.

«Jag blef instängd i mörkret, i ett rum, der det spökar.»

Jag såg Mr Lloyd småle och rynka pannan på samma gång.

«Spökar! Ni är då verkligen ett litet barn! Är ni rädd för spöken?»

«Ja, för Mr Reed. Han dog i det rummet, och der låg han på sin liksäng. Hvarken Bessie eller någon annan vill gå in dit om natten, om de kunna slippa det; och det var grymt att stänga in mig der alldeles ensam, utan något ljus — så grymt att jag aldrig kan glömma det.»

«Bah! Och det är då detta, som gör er så olycklig? Är ni rädd äfven nu på ljusa dagen?»

«Nej; men snart är det natt igen — och dessutom — det är för andra orsaker, som jag är olycklig — mycket olycklig.»

«Hvad är det för orsaker? Kan ni tala om för mig några utaf dem?»

Huru lifligt önskade jag icke att rent ut besvara denna fråga! Men huru svårt var det icke att gifva ett sådant svar! Barn kunna känna, men de kunna ej reda sina känslor; och om de också till en del i tanken kunna det, så förstå de dock ej att med ord uttrycka dem. Fruktande likväl att förlora detta första och enda tillfälle, att genom förtroligt meddelande lindra min sorg, försökte jag, efter en stund af förvirring, att gifva ett

svar, hvilket, om det också icke sade allt, likväl var sanningsenligt.

«För det första, så har jag hvarken far eller mor, inga bröder eller systrar.»

«Men ni har ju en god tant och kusiner.»

Jag teg en stund, och svarade sedan:

«Men John Reed slog mig till golfvet, och min tant stängde in mig i röda kammaren.»

Mr Lloyd tog för andra gången fram sin snusdosa:

«Tycker ni inte att Gatesheadhall är ett mycket vackert ställe?» frågade han. «Är ni inte tacksam öfver att ega ett så vackert hem?»

«Det tillhör inte mig, Sir; och Abbot säger, att jag har mindre rättighet att vara här än tjenstfolket.»

«Bah! ni kan inte vara nog enfaldig att önska att få lemna ett sådant präktigt ställe.»

«Om jag kunde komma någon annanstädes, skulle jag vara glad att få lemna det. Men nu kan jag aldrig komma härifrån, förrän jag är fullväxt.»

«Kanhända likväl — hvem vet? Har ni några släktingar, utom Mrs Reed?»

«Jag tror inte det.»

«Ingen på er faders sida?»

«Jag vet inte. Jag frågade en gång tant Reed derom, och hon sade, att det var möjligt att jag hade några fattiga och simpla släktingar med namnet Eyre, men hon visste ingenting om dem.»

«Och om ni hade några sådana, skulle ni då gerna vilja komma till dem?»

Jag besinnade mig en stund. Äfven äldre personer fasa tillbaka för fattigdomen, och ännu mera barn. De hafva ingen föreställning om en flitig, verksam och aktningvärd fattigdom. De tänka på detta ord blott i sammanhang med trasiga kläder, knapp föda, en eldstad

utan värme, råa seder och förnedrande laster. Fattigdom var för mig detsamma som förnedring.

«Nej! jag skulle inte tycka om att komma till fattigt folk.»

«Inte en gång om de voro goda och vänliga emot er?»

Jag skakade nekande på hufvudet. Jag kunde ej förstå, huru fattigt folk kunde hafva råd att vara goda och vänliga. Och sedan att lära mig tala som de, att antaga deras sätt, att blifva utan uppfostran, att växa upp likt en af dessa fattiga qvinnor, som jag ibland sett amma sina barn eller tvätta sina kläder vid stugdörrarne i Gatesheads by — nej! jag hade icke mod att köpa friheten för detta pris.

«Men äro då edra släktingar verkligen så fattiga? Äro de arbetsfolk?»

«Jag vet inte; tant Reed säger, att om jag har några, så måste det vara ett tiggarfölje; och jag skulle inte tycka om att gå och tigga.»

«Skulle ni då vilja gå i skolan?»

Återigen besinnade jag mig. Jag visste knappt hvad skola var. Bessie brukade väl ibland att tala om den såsom ett ställe, hvarest unga flickor fingo stå i skamvrån och bära «åsneöron,» och der de fingo lära sig att vara öfvermåttan artiga och belevade. John Reed afskydde skolan, och hatade sin lärare, men John Reeds smak var ej någon regel för mig, och om också Bessies skildringar af skoltukten, hvilka hon hade samlat från de unga flickorna i en familj, der hon hade tjenat innan hon kom till Gateshead, voro något afskräckande, så voro deremot hennes berättelser om vissa talanger, som de unga flickorna derstädes förvärfvat sig, i lika mån lockande. Hon plögade i svassande ord utbreda sig öfver taflor med sköna landskap och blommor må-

lade af dem; hon talade om sånger, som de kunde sjunga och om pjäser, som de kunde spela, om börsar, som de kunde virka och fransyska böcker, som de kunde öfversätta; och ju mera jag lyssnade, desto mera intogs jag af afund och längtan. Dessutom skulle det ju blifva en fullkomlig förändring att få komma i skolan; det medförde en lång resa, en fullkomlig skilsmessa från Gateshead, ett inträde i ett helt och hållet nytt lif.

«Jag tror, att jag skulle tycka om att få komma i skola,» var mitt slutliga svar.

«Nåväl! hvem vet hvad som kan inträffa?» sade Mr Lloyd, då han steg upp. «Barnet bör hafva en förändring af luft och bostad,» tillade han för sig sjelf, «hennes nerver äro ej i bästa skick.»

Bessie kom nu tillbaka; och i samma ögonblick hörde vi vagnen rulla fram i alléen.

«Ar det er matmor?» frågade Mr Lloyd Bessie. «Jag skulle önska att få tala med henne, förrän jag går.»

Bessie bad honom stiga in i salen, och visade honom vägen dit. I det samtal, som följde mellan honom och Mrs Reed, förmodar jag, efter hvad som sedan hände, att apothekaren rådde henne att skicka mig i skola. Och utan tvifvel antogs hans råd villigt nog, ty en afton, då Abbot och Bessie sutto i barnkammaren och sydde och samtalade om detta ämne, hörde jag den förre säga, sedan jag gått till sängs och de trodde mig sofva:

«Missis skulle säkert vara mycket glad att bli af med ett så odrägligt och illasinnadt barn, som alltid ser ut, som om hon spionerade på alla och i hemlighet gjorde upp intriger.»

Vid samma tillfälle erfor jag, för första gången, af Miss Abbots samtal med Bessie, att min far hade varit en fattig prestman. Min mor hade gift sig med honom

mot sina anhörigas vilja, hvilka ansågo detta parti alldeles för simpelt för henne. Min morfar hade blifvit så uppretad af hennes olydnad, att han gjorde henne arflös. Sedan min far och mor hade varit gifta ett år, fick den förre en nerffeber vid ett af sina besök hos de fattiga i en stor fabriksstad, der hans pastorat var beläget, och der denna sjukdom då var gängse; min mor blef smittad af honom, och båda dogo inom en månad.

Då Bessie hörde denna berättelse, suckade hon och sade:

«Stackars Miss Jane! Hon är ändå att beklaga.»

«Ja,» svarade Abbot, «om hon vore ett litet snällt och vackert barn, kunde man känna medlidande med hennes öfvergifna ställning; men en sådan groda, som hon är, kan man verkligen inte hysa någon känsla för.»

«Nej, inte mycket, det är då sannt,» sade Bessie. «En vacker flicka deremot, som Miss Georgina, skulle under sådana förhållanden vara någonting riktigt rörande.»

«Ack ja! I Miss Georgina är jag då riktigt kär,» sade Abbot med värma. «Den lilla älsklingen! — med sina långa lockar och sina blå ögon; och en så vacker hy sedan! Alldeles som om hon vore målad! — Vet du, Bessie, ett par dubbla smörgåsar med kött emellan skulle allt smaka godt till qvälln.»

«Ja, minsann! — med litet stekt rödlök till. Kom, så skola vi gå ner.»

De gingo.

KAPITLET IV.

Af mitt samtal med Mr Lloyd och det ofvannämnda samspråket mellan Bessie och Abbot, började jag fatta

tillräckliga förhoppningar, för att deruti finna en bevekelsegrund för min önskan att åter blifva riktigt frisk: en förändring tycktes vara nära för handen, och jag väntade och längtade efter den i tysthet. Den dröjde, likväl; dagar och veckor gingo om; jag hade återvunnit mitt vanliga helsotillstånd, men ingen hänsyftning gjordes på det ämne hvarpå jag grubblade. Mrs Reeds blickar hvilade stundom på mig med ett uttryck af stränghet, men hon tilltalade mig sällan. Alltsedan min sjukdom hade hon uppdragit en ännu större skiljegräns emellan mig och sina egna barn; hon hade bestämt ett särskildt litet rum till sofkammare åt mig; jag fick äta alla mina mål i ensamhet för mig sjelf och måste tillbringa all min tid i barnkammaren, under det att mina kusiner ständigt voro nere i förmaket. Intet ord undföll henne om att skicka mig till skolan; likväl kände jag en instinktlik visshet, att hon icke länge skulle uthärda att vara under samma tak som jag, ty nu, mera än någonsin, uttryckte hennes blick, när den hvilade på mig, en oöfvervinnerlig och inrotad vedervilja.

Elisa och Georgina talade till mig så sällan som möjligt, tydligen på modrens befallning. John räckte ut tungan hvar gång han fick se mig, och försökte en gång att slå mig; men då jag, eggad af samma känsla af häftig vrede, som en gång förut förorsakat mitt förderf, i ögonblicket satte mig till motvärn, tyckte han det vara bäst att lemna mig i fred och sprang ifrån mig under svordomar, skrikande att jag hade krossat hans näsa. Jag hade också verkligen måttat åt denna framstående del af hans ansigte ett slag så hårdt, som mina små knogar förmådde; och när jag såg att hvarken detta eller min blick förskräckte honom, kände jag stor böjelse att fullfölja mitt anfall, men i samma ögonblick var han redan hos sin mamma. Jag hörde honom

med gråten i halsen börja sin berättelse om huru «den otäcka Jane Eyre» hade flugit på honom likt en galen katt; men modren afbröt honom helt sträft:

«Tala inte med mig om henne, John. Har jag inte förbjudit dig att vara med henne? Hon förtjenar inte att man bryr sig om henne, och jag tycker hvarken om att du eller dina systrar äro tillsammans med henne.»

Då jag hörde detta, lutade jag mig mot skranket uppe vid trappan och utropade hastigt och utan besinning:

«De äro inte passande sällskap för mig att vara tillsammans med.»

Mrs Reed var en stolt qvinna; men då hon fick höra detta mitt sällsamma och djerfva utrop, sprang hon skyndsamt uppför trappan och drog mig med häftighet in i barnkammaren; hon tryckte mig ned mot kanten af min bädd och förbjöd mig med en af vrede darrande röst att uppstiga derifrån eller yttra ett enda ord under återstående delen af dagen.

«Hvad skulle väl onkel Reed säga, om han ännu vore i lifvet?» frågade jag nästan ofrivilligt, ty det tycktes mig som om min tunga yttrade dessa ord, utan att min vilja samtyckte dertill; det var någonting som bjöd mig tala, hvaröfver jag icke hade någon makt.

«Hvad för slag!» sade Mrs Reed nästan andlöst.

Ur hennes vanligtvis kalla och lugna ögon sköt en blick af fruktan, hon tog sin hand från min arm och stirrade på mig såsom om hon verkligen varit tvehogse huruvida jag var ett barn eller en ond ande. Nu hade jag öfvertaget.

«Morbror Reed är i himlen, och kan se allt hvad ni gör och tänker; och det kunna också pappa och mamma. De veta nog, huru ni stänger in mig hela dagen igenom, och huru ni önskar att jag vore död.»

Mrs Reed hemtade sig snart; hon skakade mig hårdt, gaf mig ett par örfilar och lemnade mig sedan, utan att yttra ett enda ord. Bessie ifyllde afbrottet med en predikan, som varade en hel timma, och hvori hon bevisade att jag utom allt tvifvel var den mest elaka och förderfvade varelse, som någonsin lefvat under ett tak. Jag trodde henne nästan till hälften, ty jag kände i själfva verket endast onda känslor vakna inom mig.

November, December och halfva Januari gingo förbi. Jul och Nyår firades vid Gateshead med vanlig festlig ståt. Presenter gäfvos och emottogos, middagar och soiréer följde på hvarandra. Från hvarje sådant nöje var jag naturligtvis utesluten. Min andel i den allmänna glädjen var, att hvarje dag hjälpa till vid Elises och Georginas toilett, och att se dem gå ned i förmaket, klädda i fina, vackra musslinsklädningar, högröda skärp och med håret konstigt upplagdt, samt att sedermera sitta och lyssna till tonerna ifrån pianot eller harpan dernere, till betjenternas spring till och ifrån, till klingandet af glas och porslin vid förfriskningarnes serverande, och till sorlet och bullret dernere, då dörrarne öppnades och tillslötos. När jag tröttnade vid denna sysselsättning, brukade jag draga mig tillbaka från trappan och gå in i den tysta och ensliga barukammaren: der fann jag mig, om ock något sorgsen, dock icke olycklig. Sanningen att säga, så hade jag ej heller den ringaste lust att gå ner ibland sällskapet, ty der egnade man mig sällan någon uppmärksamhet; och om Bessie blott hade varit vänlig och sällskaplig, så skulle jag hafva ansett det för ett stort nöje att få tillbringa aftuarne i lugn och ro med henne, i stället för att vara med den fruktansvärda Mrs Reed, i ett rum fullt af främmande herrar och damer. Men så snart Bessie hade klädt flickorna, plögade hon begifva sig ned i kökets muntra och lifliga

regioner, och tog då vanligtvis ljuset med sig. Jag satt der då, med min docka i knäet, tills eldbrasan brunnit ned, och såg mig då och då omkring för att vara säker; att icke något värre än jag fanns i det dunkla rummet; och sedan bränderna sjunkit tillsammans och medan kolen ännu glimmade, klädde jag hastigt af mig, och sökte i min bädd skydd för mörker och köld. Jag tog alltid min docka med mig i bädden: menniskan måste ständigt hafva någonting att älska, och i brist på värdigare föremål för min kärlek, försökte jag att finna ett nöje i att älska och hålla af en docka, ful och eländig som en fogelskrämma. Det förefaller mig nu besynnerligt, då jag erinrar mig med hvilken barnslig värma jag hade fäst mig vid denna leksak, till hälften inbillande mig att den lefde och egde känsla. Jag kunde icke somna förrän jag hade den hos mig, hvilande mot mitt bröst, och när den låg der lugn och varm, var jag jembörelsevis lycklig, emedan jag trodde att den äfven måste vara det.

Långa syntes mig timmarne, under det jag låg och väntade på de främmandes afresa, och lyssnade efter ljudet af Bessies steg i trappan. Ibland plögade hon komma upp efter sin fingerborg eller sin sax — ja, någon gång för att gifva mig ett stycke kaka eller någon annan läckerhet; vid hvilka tillfällen hon äfven plögade sätta sig på sängkanten, under det jag åt, och när jag slutat, stoppa täcket omkring mig, kyssa mig ett par gånger och säga: «God natt, Miss Jane!» När Bessie var så der vänlig emot mig, var hon i mina ögon den bästa, den vackraste och snällaste varelse i hela vida världen, och jag önskade så innerligt, att hon alltid skulle vara lika glad och vänlig och aldrig stöta mig ifrån sig, eller banna och gräla på mig utan skäl, såsom hon understundom plögade göra. Bessie Lee måtte,

efter hvad jag tror, hafva varit en flicka med god naturlig fattningsgåfva, ty hon var flink och snäll i allt hvad hon företog sig, och hade en förvånande skicklighet att berätta: jag dömmar så åtminstone af det intryck, som hennes sagor gjorde på mig. Hon såg äfven bra ut, om jag ej alldeles missminner mig. Jag erinrar mig henne som en smärt flicka, med svart hår, mörka ögon, mycket fina anletsdrag och vacker, genomskinlig hy; men hon var egensinnig och snarsticken, och hade mycket obestämda begrepp om rätt och orätt. Likväl föredrog jag henne, sådan hon var, framför alla andra vid Gatesheadhall.

Det var den femtonde Januari, omkring klockan nio på morgonen. Bessie hade gått ned till frukosten; mina kusiner hade ännu icke blifvit kallade till modren. Elise höll på att sätta på sig sin hatt och sin varma kapott, för att gå och mata hönsen, en sysselsättning, som hon var mycket road af, och ej minst af att sälja äggen till hushållerskan och att samla de penningar, som hon på detta sätt förtjente. Hon hade stor fallenhet för handel, och mycken böjelse för att spara. Detta visade sig icke allenast vid försäljningen af ägg och kycklingar, utan äfven i den dyra handel med blommor, frön och blomsterlökar, som hon dref med trädgårdsmästaren, hvilken fått befallning af Mrs Reed att af Miss Elise köpa alla de alster från hennes blomstersängar, som hon önskade att sälja; och Elise skulle hafva sålt håret på sitt hufvud, om hon endast fått bra betaldt därför. Hvad penningarne beträffar, så inlindade hon dem till en början i trasor eller gamla papiljotter, och stoppade dem i alla möjliga vinklar och vrår; men sedan huspigan hade hittat några af dessa skatter, började Elise frukta att en vacker dag förlora sin hopskrapade rikedom, och samtyckte slutligen att insätta den hos modren, mot en

temligen hög ränta — femtio eller sextio procent. Denna ränta uttog hon vid hvarje kvartal, och höll med ängslig noggrannhet ordentlig räkning deröfver i en särskild liten bok.

Georgina satt på en hög stol, sysselsatt att framföra spegeln kläda sitt hår och bland lockarne infäta konstgjorda blommor och urblekta plymer, hvaraf hon hade påträffat ett litet förråd i en låda på vinden. Jag höll på att bädda upp min säng, sedan Bessie, vid nedgåendet, gifvit mig sträng befallning att hafva den i ordning, tills hon åter kom upp. (Bessie började nemligen nu att ofta använda mig som en underbarnkammarpiga, att städa rummet, damma stolarne, m. m.). Sedan jag breddt öfver täcket och lagt ihop min nattklädnad, gick jag till fönstret för att lägga i ordning några tafvelböcker och dockskåpsmöbler, som lågo kringspredda än här och än der, men hindrades i mitt företag af en häftig befallning från Georgina att låta hennes leksaker vara i fred (ty de små, fina stolarne och speglarne, och de vackra tallrickarne och kopparne voro hennes egen- dom). Jag började derföre, i brist på annan sysselsättning, att andas på isblommorna, hvarmed fönstret var täckt, för att på detta sätt skaffa mig en liten fläck, hvarigenom jag kunde se ut på gården, der allt var steladt och fruset, under inflytande af den stränga vinterkylan.

Från detta fönster kunde man se portvaktarstugan och landsvägen, och just i detsamma som jag med min varma andedrägt hade befriat fönsterrutan från en så stor del af det silfverhvita löfverk, hvarmed den var höljd, att jag kunde se ut, fick jag se grindarne öppnas och en vagn rulla in på gården. Med likgiltighet såg jag den köra upp; vagnar kommo ofta till Gateshead, men ingen medförde någonsin besökande, för hvilka jag intresserade mig. Äk-

donet stannade framför porten, ringklockan ljöd högt, och den ankommande blef insläppt. Allt detta brydde jag mig ej stort om; min kringirrande uppmärksamhet fann snart ett nöjsammare föremål i en liten hungrig lärkfalk, som satt och qvittrade på grenarne af ett aflöfvadt körsbärsträd, som stod tätt intill muren nära fönstret. Qvarlevorna af min frukost, som bestod af bröd och mjölk, stod ännu kvar på bordet, och, sedan jag söndersmulat ett stycke semla, försökte jag att öppna fönstret, för att lägga ut smulorna på fönsterblecket, då Bessie kom springande uppför trapporne och in i barnkammaren.

«Se så, Miss Jane, skynda er och tag utaf er ert förkläde; men hvad gör ni der slag? Har ni tvättat ert ansigte och edra händer i dag?» Innan jag svarade, gaf jag fönstret ännu en knuff, ty jag ville ej, att fogeln skulle gå miste om sitt lilla kalas. Fönstret gaf vika. Jag strödde ut smulorna dels på fönsterblecket, dels på grenarne. Derpå tillslöt jag fönstret, och svarade:

«Nej, Bessie, jag har just nyss slutat damma.»

«Lata och vårdslösa unge! Och hvad gör ni nu? Ni rodnar, som om ni hade gjort något ondt. Hvarföre öppnade ni fönstret?»

Jag blef besparad allt bryderi att svara, ty Bessie tycktes hafva allt för brådtom för att ha' tid att lyssna till några förklaringar. Hon drog mig till tvättställningen, gnuggade mig obarmhertigt, men lyckligtvis helt kort, om ansigte och händer med såpa, vatten och en grof handduk, snyggade mitt hufvud med en hårborste, knöt af mig förklädet, ledde mig sedan till trappan, och tillsade mig att skynda mig ned i salen, emedan man ville tala vid mig.

Jag skulle gerna velat fråga henne, hvem det var som ville tala vid mig; jag skulle gerna önskat veta,

om Mrs Reed var dernere, men Bessie var allaredan borta och hade stängt barnkammardörren efter mig. Jag gick långsamt ned för trappan. Jag hade icke på nära tre månader blifvit kallad till Mrs Reed, och sedan jag nu så länge varit förvist till barnkammaren, hade rummen i nedre våningen för mig blifvit fruktansvärda regioner, hvilka jag bäfvade för att beträda.

Jag stod nu i den tomma förstugan. Framför mig var dörren till salen, och jag stannade rädd och darrande. Till hvilken liten feg och eländig stackare hade icke en af orättvis bestraffning förorsakad fruktan gjort mig! Jag vågade hvarken gå tillbaka till barnkammaren, eller gå framåt in i förmaket. Tio minuter stod jag så i orolig tvekan. En häftig ringning på salslockan gjorde mig beslutsam; jag *måste* inträda.

«Hvem kan väl vilja tala vid mig?» frågade jag mig sjelf, då jag med båda händerna vred om det hårda dörrlåset, som för en eller två sekunder motstod mina bemödanden. «Hvem skall jag träffa mer än tant Reed derinne? en karl eller ett fruntimmer?»

Jag vred om låset, öppnade dörren, gick fram i rummet och gjorde en djup nigning, samt såg derpå upp mot — en svart pelare! — så åtminstone föreföll mig den långa, magra, svartklädda gestalt, som stod der stel och rak på golfvet: det fula ansigtet liknade en otäck mask, och utgjorde liksom kapitälén på pelaren.

Mrs Reed hade sin vanliga plats nära spiseln; hon vinkade mig att komma närmare. Jag gjorde så, och hon föreställde mig för den förstenade främlingen med dessa ord:

«Det är den här lilla flickan, om hvilken jag talade med er.»

Han, ty det var en karl, vände sig långsamt emot mig; och, sedan han en stund mönstrat mig med två

små spejande grå ögon, som plirade under ett par buskiga ögonbryn, sade han högtidligt och med låg röst:

«Hon är liten till växten; hur gammal är hon?»

«Tio år.»

«Så gammal?» var det tvekande svaret; och hans forskande blick hvilade ännu några minuter på mig. Sedan vände han sig till mig:

«Hvad heter du, min flicka lilla?»

«Jane Eyre, Sir.»

Då jag sade dessa ord, såg jag upp. Han föreföll mig att vara mycket lång; men jag var då mycket liten. Hans anletsdrag voro grofva, och hade, likasom hela gestalten, ett hårdt och förvridet uttryck.

«Ja så, Jane Eyre, och är du ett snällt barn?»

Det var omöjligt för mig att på denna fråga gifva ett jakande svar; hela den lilla verld som omgaf mig, var af motsatt tanke. Jag var derföre tyst. Mrs Reed svarade i mitt ställe medelst en uttrycksfull skakning på hufvudet, och tillade sedan:

«Ju mindre man talar om detta ämne, desto bättre, Mr Brocklehurst.»

«I sanning, mycket ledsamt att höra detta! Vi måste tala några ord med hvarandra.»

Vid dessa ord lemnade han sin lodräta ställning och slog sig ned i en länstol, midt emot Mrs Reed, samt vinkade mig till sig.

Jag gick fram till honom. Men, o himmel! Hvilket ansigte, då jag nu fick se det i jemnhöjd med mitt eget! Hvilken förfärlig näsa! Och munnen sedan! Och hvilka stora utskjutande tänder!

«Ingenting är så bedräfligt att se, som ett elakt barn,» började han, «isynnerbet en elak liten flicka. Vet du, hvart elaka barn komma efter döden?»

«De komma till helvetet,» var mitt orthodoxa svar.

«Och hvad är då helvetet? Kan du säga mig det?»

«En afgrund full af eld.»

«Och skulle du då vilja falla i denna afgrund, och brinna der i evig tid?»

«Nej.»

«Hvad skall du då göra, för att slippa det?»

Jag besinnade mig en stund; mitt svar, när jag slutligen gaf det, tälde visserligen en och annan invändning:

«Jag måste laga, att jag bibehåller god helsa, så att jag inte må dö.»

«Huru skall du alltid kunna bibehålla god helsa? Barn, mycket yngre än du, dö dagligen. Jag begrafde för ett par dagar sedan en liten flicka, som bara var fem år gammal; ett litet snällt barn, hvars själ nu är i himlen. Jag fruktar, att man icke skulle kunna säga detsamma om dig, om du nu blefve hädankallad.»

Då jag ej var i stånd att befria honom från denna fruktan, sänkte jag blott mina blickar ned på hans stora fötter, som hvilade på mattan, och suckade. Jag önskade mig långt derifrån.

«Jag hoppas, att denna suck kom från hjertat, och att du ångrar all den sorg och bedröfvelse, som du förorsakat din förträffliga välgörarinna.»

«Välgörarinna!» sade jag för mig sjelf. «Alla kalla de Mrs Reed för min välgörarinna; om så är, är välgörarinna ett förhatligt ting.»

«Läser du dina böner om morgnar och qvällar?»
fortfor min inqvisor.

«Ja, det gör jag.»

«Läser du din bibel också?»

«Ja, ibland.»

«Gör du det gerna? Tycker du om den?»

«Ja, Uppenbarelseboken, och Daniel, och Första Mose

Bok och Samuel, och ett stycke på Andra Mose Bok, och somliga stycken af Konungaböckerne, och Job och Jonas.»

«Och Psalmerna då? Dem förmodar jag, att du mycket tycker om.»

«Nej, det gör jag inte.»

«Inte. Åh, det är fasligt! Jag har en liten gosse, mycket yngre än du, som kan sex af Davids psalmer utantill. Och när man frågar honom, hvilketdera han hellre vill ha, antingen en pepparkaka att äta, eller en vers af psalmerna att lära sig, så svarar han: 'Ack! en vers af psalmerna! Englarne sjunga psalmer, och jag vill bli en liten engel härnere.' Och då får han två pepparkakor som belöning för sin barnsliga fromhet.»

«Men psalmerna äro inte roliga,» anmärkte jag.

«Detta bevisar, att att du har ett elakt hjerta. Bed till Gud, att han förändrar det, att Han gifver dig ett nytt och rent, att Han tager ifrån dig ditt stenhjerta och gifver dig ett af kött och blod.»

Jag ämnade just framställa en fråga rörande sättet, huru denna hjertats förändring skulle försiggå, då Mrs Reed föll mig i talet och tillsade mig att gå och sätta mig. Hon fortsatte derefter sjelf samtalet.

«Mr Brocklehurst, jag tror, att jag nämnde i det bref, som jag skref till er, för tre veckor sedan, att denna lilla flicka inte har alldeles den karakter och det sinnelag, som jag skulle önska, att hon hade. Om ni derföre skulle vilja emottaga henne i Lowoods skola, skulle jag mycket önska att förestånderskan och lärarinnorna blefve ombedda att hafva ett vaksamt öga på henne, och först och främst af allt att gifva akt på hennes värsta fel: böjelsen för att ljuga. Jag säger detta i din närvaro, Jane, på det att du inte må försöka att bedraga Mr Brocklehurst.»

Väl hade jag skäl att frukta, ja, att afsky Mrs Reed;

ty alltid sårade hon mig grymt, och aldrig var jag lycklig i hennes närvaro. Huru omsorgsfullt jag än måtte lyda henne, huru ifrigt jag än måtte försöka att behaga henne, så blefve dock alla mina bemödanden tillbakavisade och belönade med sådana yttranden som de ofvannämnda. Nu, då anklagelsen yttrades inför en främling, skar den mig i hjertat. Jag fattade dunkelt, att hon redan nu utplånade hvarje förhoppning från den nya tillvarelse, som väntade mig. Jag kände, ehuru jag då icke skulle kunnat uttrycka denna känsla, att hon på min blifvande stig utsådde ovilja och ovänlighet emot mig. Jag såg mig i Mr Brocklehursts ögon förvandlad till ett falskt och listigt barn; och hvad kunde jag väl göra att motverka denna orättvisa beskylning?

«Ack, ingenting!» tänkte jag, under det jag försökte qväfva en snyftning, och hastigt borttorkade några tårar, vanmäktiga tecken till min ångest.

«Lögner är, i sanning, ett bedräfligt fel hos ett barn,» sade Mr Brocklehurst; «den är slägt med falskheten, och och alla lögnare skola få sitt straff i den brinnande svafvelsjön. Man skall noga vaka öfver henne, Mrs Reed; jag skall tala med Miss Temple och lärarinnorna!»

«Jag skulle helst se att hon blefve uppfostrad på ett sätt, som öfverensstämde med utsigterna för hennes framtid,» fortsatte min välgörarinna; «att hon fick lära sig att vara nyttig och ödmjuk. Och hvad ferierna angår, så är det, med er tillåtelse, bäst, att hon alltid tillbringar dem vid Lowood.»

«Ni har fullkomligt rätt,» återtog Mr Brocklehurst. «Ödmjukhet är en kristens pligt, och isynnerhet passande för eleverna vid Lowood. Jag har derföre önskat, att särskild uppmärksamhet fästes på dem i detta afseende. Jag har öfvervägt bästa sättet att hos dem utplåna denna högmodets världsliga känsla; och för några dagar sedan

hade jag ock ett glädjande prof på framgången af min plan. Min andra dotter, Augusta, hade med sin mor varit på besök i skolan, och vid hemkomsten utropade hon: «Ack, bästa pappa, huru enkla och tarfliga alla flickorna vid Lowood se ut, med deras hår kammadt bakom öronen, och deras långa kofter, och de små lärtsfickorna utanpå deras klädningar — — de äro nästan som fattigmans barn! och,» sade hon, «de sågo på min och mammas klädningar, som om de aldrig hade sett en sidenklädning förut.»

«Detta är ett förhållande, som jag fullkomligt gillar,» svarade Mrs Reed; «och om jag än hade sökt öfver hela England, skulle jag knappt funnit ett system, som vore mera passande för ett så beskaffadt barn som Jane Eyre. Enkelhet, min bästa Mr Brocklehurst, jag ifrar för enkelhet i allting.»

«Enkelhet, min nådiga, är den första af en kristens pligter; och den har också blifvit iakttagen vid alla anstalter, som stå i sammanhang med skolan vid Lowood; enkel kost, enkel klädsel, inga öfverflödiga bekvämligheter, hårda och verksamma lefnadsvanor; sådan är ordningen för dagen.»

«Alldeles riktigt, Sir. Jag kan således lita på, att denna flicka blir antagen som elev vid Lowood, och der blir behandlad i öfverensstämmelse med sin lefnadsställning och sina utsigter för framtiden?»

«Ja, det kan ni. Hon skall blifva mottagen i denna plantskola; och jag hoppas, att hon sjelf skall visa sig tacksam därför.»

«Jag skall då skicka af henne så fort som möjligt, min bästa Mr Brocklehurst; ty jag försäkrar, att jag längtar efter att bli befriad från en ansvarighet, som börjar blifva allt för obehaglig och tröttande.»

«Visserligen, visserligen! Och nu får jag önska er en

god morgon. Jag kommer troligen inte att återvända till Brocklehursthall på en eller två veckor, ty min goda vän, ärkedjeknen, lär väl inte vilja släppa mig förr. Jag skall emellertid underrätta Miss Temple, att hon har att vänta en ny flicka; och sedan möter ingen svårighet att emottaga henne. Farväl.»

«Farväl, min bäste Mr Brocklehurst; min helsning till Mrs och Miss Brocklehurst, och till Augusta och Theodor, och Mr Broughton Brocklehurst.»

«Jag tackar så mycket, min fru. Här, min lilla flicka, har du en bok: 'Barnens Vägvisare'; läs den med andakt, serdeles den del deraf, som innehåller 'en berättelse om den hastiga och förskräckliga död, som drabbade Martha G., ett elakt barn, som öfverlemnade sig åt lögn och falskhet.'»

Med dessa ord stack han en liten bok i min hand; sade sedan till att vagnen skulle köras fram, och reste sin väg.

Mrs Reed och jag voro allena; några minuter förflyto under djup tystnad. Hon sydde, och jag betraktade henne. Mrs Reed kunde vid denna tid vara ungefär trettiosex eller trettiosju år; hon var en qvinna med stark kroppsbyggnad, bredaxlad och temligen groflemmad; ej serdeles lång till växten, och, ehuru ganska huggelig, dock ej öfverdrifvet fet. Hon hade ett temligen bredt ansigte, underkäken var betydligt utvecklad och mycket fast; pannan var låg, hakan skarp och utskjutande, munnen och näsan temligen reguliert bildad. Under hennes ljusa ögonbryn glimmade ett par ögon, ur hvilka blott hårdhet och obarmhertighet talade; hennes hy var mörk och dunkel, håret nästan linfärgadt, hennes kropps-konstitution var alltigenom frisk och sund — hon visste knappt hvad sjukdom ville säga. Såsom en ordentlig och skicklig matmoder, hade hon sitt hushåll och sina un-

derhafvande fullkomligt under sin styrsel och uppsigt; endast hennes barn vågade stundom trotsa hennes befallningar och föraktligt skratta åt dem. Hon klädde sig väl, och hade en min och hållning som alltid voro beräknade på att ännu ytterligare förhöja hennes vackra klädsel.

Jag satt på en pall, några alnar från hennes länstol, och betraktade noga hennes figur och anletsdrag. I min hand höll jag den lilla boken, som innehöll berättelsen om lögnerskans hastiga död, och hvilken bok man hade gifvit mig såsom en passande varning. Hvad som nyss hade tilldragit sig, hvad Mrs Reed hade sagt om mig åt Mr Brocklehurst, hela innehållet af deras samtal, allt lefde friskt och lifligt i mitt minne. Jag hade känt hvarenda ord lika djupt och skarpt, som jag hört det tydligt; och längtan efter hämnd sjöd nu i mitt inre.

Mrs Reed såg upp från sitt arbete; hennes blickar mötte mina, och hennes fingrar släppte nålen.

«Gå din väg härifrån, gå tillbaka till barnkammaren,» var hennes stränga befallning.

Min blick eller någonting annat hos mig måtte hafva förefallit henne förolämpande eller utmanande, ty hon talade med ytterlig, ehuru undertryckt harm. Jag steg upp och gick mot dörren, vände derpå åter tillbaka, gick fram till fönstret, och slutligen tvärt öfver golfvet och stannade helt nära henne.

Tala måste jag; man hade grymt förtrampat mig, och jag *måste* återgälda detta. Men på hvad sätt? Hvar skulle jag väl få styrka att strida emot och hämnas på en sådan motståndare? Jag samlade all min förmåga och sade häftigt:

«Jag är inte falsk och bedräglig; om jag vore det, skulle jag säga, att jag *älskade* er; men nu förklarar jag högtidligt, att jag inte älskar er, att jag afskyr er mest

af alla i hela världen, med undantag blott af John Reed. Och den här boken om lögnare, den kan ni ge åt er egen dotter Georgina, ty det är hon som ljuger, och inte jag.»

Mrs Reeds händer hvilade ännu overksammas på hennes arbete; hennes blickar stodo fortfarande med ett isande uttryck fästade på mig.

«Hvad har du mera att säga?» frågade hon snarare med den ton, som man iakttagert mot en fullvuxen motståndare, än med den, som man vanligtvis använder mot ett barn.

Denna blick, denna ton stegrade till ytterlighet den afsky, som jag redan förut hyste. Skälvande från hufvud till fot, och ur stånd att längre beherrska mig, fortfor jag:

«Jag är glad öfver, att ni ej är slägt med mig; jag vill aldrig mera kalla er tant, så länge jag än må lefva. Jag skall aldrig komma och helsa på er då jag blifvit stor; och om man frågar mig hvad jag tyckte om er, och huru ni behandlade mig, skall jag svara, att blotta tanken på er gör mig sjuk, och att ni behandlade mig med obarmhertig grymhet.»

«Huru vågar du säga detta, Jane Eyre?»

«Huru jag vågar, Mrs Reed? Huru jag vågar? Derföre att det är *sanning*. Ni tror, att jag inte har några känslor, och att jag kan lefva utan en smula kärlek eller vänlighet; men jag kan det inte, och ni — ni har intet förbarmande. Jag skall aldrig så länge jag lefver, glömma, huru ni stötte mig tillbaka, huru ni grymt och våldsamt stängde in mig i röda kammaren, fast jag var i den rysligaste ångest, ehuru jag, med rösten nästan qväfd af förskräckelse, ropade: 'Förbarmande, haf förbarmande, tant Reed!' Och detta straff lät ni mig undergå, derföre att er elaka son slog mig

och kastade mig till golvet för ingenting. — Jag skall för alla, som fråga mig, tala om allt detta noga och ordentligt. Menniskorna tro er vara en god qvinna; men ni är dålig och hårdhertad. Ni är en lögnerska!»

Innan jag ännu hade slutat detta mitt svar, började min själ att fröjdas och jubla af den sällsammaste känsla utaf frihet och segerstolthet, som jag någonsin erfarit. Det föreföll mig, som om osynliga bojor hade brustit, och jag kände mig fri, fri så som jag aldrig hade vågat hoppas. Och ej utan skäl kände jag detta; ty Mrs Reed såg helt förskräckt ut; hennes arbete hade halkat ned på golvet; hon upplyfte sina händer, och förvred sitt ansigte, som om hon velat gråta.

«Jane, du misstar dig. Hvad kommer åt dig? Hvarföre darrar du så häftigt? Vill du intet dricka litet vatten?»

«Nej, Mrs Reed.»

«Är det någonting annat, som du önskar, Jane? Jag försäkrar dig, att jag önskar att vara din vän.»

«Nej, det är ni inte. Ni sade åt Mr Brockelhurst, att jag hade en dålig karakter, ett lögnaktigt sinnelag; och jag skall låta hvarenda människa vid Lowood veta, hvem ni är, och hvad ni gjort.»

«Jane, du förstår inte dessa saker; barn måste bli tillrättavisade för sina fel.»

«Lögn är inte mitt fel,» ropade jag med hög och vild stämma.

«Men du är häftig, Jane, det måste du medge. — Och gå nu tillbaka till barnkammaren; gå, mitt snälla barn, och lägg dig litet att hvila.»

«Jag är inte ert snälla barn, och jag kan inte hvila nu; skicka mig snart till skolan, Mrs Reed, ty jag afskyr att lefva här.»

«Jag skall minsann snart skicka henne i skolan,»

mumlade Mrs Reed, för sig sjelf; och sedan hon hop-samlat sitt arbete, lemnade hon hastigt rummet.

Jag var nu allena i besittning af slagfältet. Det var den svåraste strid, som jag hittills hade kämpat, och den första seger, som jag vunnit. Jag stod ännu en stund kvar på mattan, der Mr Brocklehurst hade stått, och jag njöt af ensamheten omkring mig. Till en början smålog jag för mig sjelf, och kände mig glad och stolt; men denna fröjdekänsla aflägsnades snart lika hastigt, som de häftiga slagen af mina pulsar. Ett barn kan ej tvista med äldre folk, så som jag hade gjort, kan ej gifva sina vilda känslor en ohejdad fart, så som jag gifvit åt mina, utan att efteråt erfaras före-bråelsens stygn och ångrens smärta. En ljuvgeld, insvept af härjande och förtärande lågor, skulle hafva varit en passande bild af mitt själstillstånd då jag anklagade och hotade Mrs Reed; samma ljuvgeld, svartnad, för-bränd och förtorkad, sedan lågorna slocknat, skulle lika träffande hafva målat mitt efterföljande själstillstånd, då en halftimmas tystnad och eftertanke hade visat mig vausinnet i mitt uppförande och tröstlösheten i den ställning, som jag genom min hätskhet och min förakt-lighet beredt mig.

För första gången hade jag erfarit hämdens berusande känsla; liksom ett starkt kryddadt vin, smakade den i början sött och eldigt; men dess eftersmak, bitter och metallisk, förorsakade hos mig en känsla, liksom hade jag blifvit förgiftad. Gerna skulle jag nu hafva gått och bedt Mrs Reed om förlåtelse; men jag visste, dels af erfarenhet och dels af instinkt, att hon endast med dubbelt förakt skulle visa mig tillbaka, och derigenom ånyo till ytterlighet uppretta alla mina oroliga och upp-roriska känslor,

Önskande att gifva mina tankar en annan riktning och att finna näring för någon bättre känsla än hämnens och förtrytelsens, tog jag en bok—några Arabiska sagor—och satte mig ned och försökte att läsa; men det var mig omöjligt att fatta hvad jag läste; mina egna tankar flögo alltid mellan mig och de sidor, som jag annars plägade finna så förtrollande. Jag öppnade en af glasdörrarne till rummet; derute låg allt tyst och stilla i sin vintersömn; oförhindrad af sol eller vind sträckte kölden sin stränga spira öfver nejden. Jag höljde hufvud och armar i skörtet af min klädning, och gick ned till en aflägsen del af parken; men jag fann intet nöje i att se på de stela träden, de nedfallna tallkottarna, de frusna quarlefvorna från höstens dagar, de vissnade och gulnade bladen, af förgångna stormar sammandrifna i stora hopar, och nu höljda af snö och is. Jag lutade mig mot en grind och såg ut öfver ett ödsligt fält, der intet får betade, och der det afbetade gräset var hvitt och förfruset. Det var en i högsta grad dyster dag; genom de mörka skyarna trängde ingen enda vänlig solstråle, och snöflingor foro i luften och bredde sig öfver den frusna marken, utau att smälta. Så stod jag der nu, ett olyckligt och beklagansvärdt barn, och hviskade till mig sjelf: «Hvad skall jag göra?—hvad skall jag göra?»

På en gång hörde jag någon ropa: «Miss Jane! hvar är ni? Kom och ät frukost.»

Det var Bessie; jag hörde det nog; men jag rörde mig ej ur stället.—Jag hörde henne komma närmare.

«Ni lilla stygga, der!» sade hon. «Hvarföre kommer ni inte, när man ropar på er?»

Bessies ankomst, jemförd med de tankar, öfver hvilka jag nyss rufvat, föreföll helt upplifvande, äfven oaktadt hon, som vauligt, var vid temligen dåligt lynne. Saken

var den, att jag, efter min strid och seger öfver Mrs Reed, ej var fallen att serdeles mycket bry mig om barnpigans öfvergående bannor; men deremot ville jag gerna värma mig en stund vid hennes hjertas ungdomliga eld. Jag slog derföre mina armar om hennes hals och sade: «Se så, Bessie, bannaas inte!»

Jag var i detta ögonblick mera frimodig och otvungen, än jag någonsin brukade vara — detta tycktes behaga henne.

«Ni är ett besynnerligt barn, Miss Jane,» sade hon och såg på mig; «ett skyggt och enstörigt barn. Och nu skall ni skickas i skolan, förmodar jag?»

Jag nickade jakande.

«Och tycker ni inte, att det blir ledsamt att lemna stackars Bessie?»

«Hvad bryr sig väl Bessie om mig? Hon bannar mig ständigt.»

«Ja, derföre att ni är en besynnerlig och rädd och skygg liten varelse. Ni borde vara modigare och dristigare.»

«För att få mera stryk — inte saunt?»

«Ah, så ni talar! Men nog är man bra stygg mot er, det är visst och sannt. När mamma i förra veckan var här för att helsa på mig, sade hon, att hon för ingen del ville se något af sina barn i ert ställe. Se så, kom in nu, jag har glada nyheter åt er.»

«Det tror jag knappt, Bessie.»

«Hvad menar ni, barn? Hvarföre ser ni så sorgset på mig? Var glad nu! Nådig frun och alla tre barnen skola fara bort på the i eftermiddag, och ni skall få dricka the med mig. Jag tänker be kocken baka en liten kaka åt er; och sedan ska' ni hjälpa mig att se öfver edra lådor, ty jag får snart packa er kappsäck. Nådig frun vill att ni lemna Gateshead om en eller

två dagar, och ni får välja hvilka leksaker ni vill taga med er.»

«Bessie, du måste lofva att inte banna mig under dessa återstående dagar.»

«Nå ja, det lofvar jag; men kom då ihåg att vara en snäll flicka, och var inte rädd för mig. Ryck inte till, om jag råkar tilltala er något häftigt, ty det är just det som irar mig.»

«Jag tror inte, att jag skall bli rädd för er mera, Bessie. Snart får jag en hel mängd andra människor att frukta och vara rädd för.»

«Om ni visar er rädd för dem, så skola de inte tycke om er.»

«Liksom du, Bessie.»

«Jag tycker nog om er, Miss. Jag tror, att jag håller mera af er än af alla de andra.»

«Det visar ni mig åtminstone inte.»

«Ack! ni lilla skarpsinniga vareelse! Ni har ju ett alldeles nytt sätt att uttrycka er. Hvad är det då som nu gör er så dristig och djerf?»

«Jag skall ju snart resa ifrån er, och dessutom — »

Jag höll på att tala om hvad som hade tilldragit sig mellan mig och Mrs Reed; men vid närmare eftertanka fann jag det bättre att tiga med denna sak.

«Och ni är då glad att lemna mig?»

«Nej, visst icke, Bessie: tvertom känner jag mig just nu snarare ledsen deröfver.»

«Just nu! och snarare! Så kallt min lilla nåd säger detta! Jag är rädd att om jag nu bad er om en kyss, skulle ni inte vilja gifva mig den. Ni skulle helt visst säga, att ni *snarare* ville slippa.»

«Ack nej, jag vill gerna kyssa er; böj ner ert hufvud.»

Bessie höjde sig ned, vi kysste hvarandra och jag

följde henne in, helt och hållet tröstad. Denna eftermiddag förflöt i frid och stillhet; och om qvällen talade Bessie om för mig några af sina mest förtjusande sagor, och sjöng för mig några af sina vackraste visor. Äfven för mig hade lifvet sina stunder af fröjd och solsken.

KAPITLET V.

Klockan hade nyss slagit fem på morgonen af den nittonde Januari, då Bessie kom in med ett ljus i mitt lilla sofrum, och fann mig redan uppe och nästan klädd. Jag hade stigit upp, en halftimma innan hon kom, samt tvättat och klädt mig vid skeuet af den nedgående månan, hvars bleka strålar trängde in genom det lilla fönstret bredvid min säng. Jag skulle lemna Gateshead denna dag med en diligens, som klockan sex skulle fara der förbi. Bessie var den enda, som hade stigit upp; hon hade tändt en brasa i barnkammaren, och tog mig med sig dit för att gifva mig frukost. Få barn kunna äta, när en resa förestår dem; och för min del kunde jag det icke heller. Då Bessie förgäfves sökt öfvertala mig att åtminstone förtära några skedblad varm mjölk med bröd, som hon hade gjort i ordning åt mig, inlindade hon några skorpor i ett stycke papper och stoppade dem ner i min korg. Och sedan hon hjälpt mig på med kappa och hatt, och svept en schal omkring sig sjelf, lemnade hon och jag barnkammaren. Då vi gingo förbi Mrs Reeds sängkammare, sade hon: «Vill ni inte gå in och ta afsked af Missis?»

«Nej, Bessie; hon kom till min säng i går afton, när ni gått ner för att äta, och sade att jag inte behöfde störa hvarken henne eller mina kusiner, då jag skulle

resa. Och hon tillsade mig att komma ihåg, att hon alltid hade varit min bästa vän, och att följaktligen tala godt om henne och vara tacksam mot henne.»

«Hvad svarade ni då, Miss?»

«Ingenting; jag drog täcket öfver hufvudet, och vände mig från henne åt väggen.»

«Det var orätt gjordt, Miss Jane.»

«Nej, jag gjorde alldeles rätt, Bessie. Din Missis har aldrig varit min vän; hon har varit min fiende.»

«Åh, Miss Jane! säg inte så!»

«Farväl, Gateshead!» sade jag, då vi gingo genom förstugan och ut genom stora porten.

Månan hade gått ned, och det var alldeles mörkt. Bessie bar en lykta, hvars matta sken föll öfver sandgången, som var våt och slaskig af det nyss fallna regnet. — Vintermorgonen var kall och fuktig, och mina tänder hackade af köld, då vi gingo ned åt landsvägen. Ett ljus lyste i portvaktarstugan, och när vi kommit dit, funno vi portvaktarens hustru sysselsatt med att göra upp eld. Min kappsäck, som qvällen förut blifvit ditburen, stod färdig och hopbunden vid dörren. Ännu fattades klockan några minuter i sex, och straxt efter sedan detta timslag hade ljudit, förkunnade det aflägsna bullret af rullande hjul diligencens ankomst. Jag gick till dörren och såg dess lyktor hastigt nalkas i morgonens mörker.

«Skall hon fara ensam?» frågade portvaktarens hustru.

«Ja.»

«Och huru långt är det?»

«Femtio mil.»

«En sådan lång väg! Jag undrar på att Mrs Reed ej är rädd att släppa henne ensam på en så lång resa.»

Vagnen var framme — der stod den nu vid grindarue med sina fyra hästar och med taket fylldt af passagerare.

Kusken och konduktören ropade ifrigt, att man skulle skynda sig; min kappsäck blef fastbunden; man tog mig från Bessies hals, kring hvilken jag slagit mina armar.

«Var nu beskedlig mot henne och se efter henne,» sade hon åt konduktören, då han lyfte mig in i vagnen.

«Åh ja!» var hans enda svar. Dörren slogs igen, konduktören ropade: «Allting klart!» och vagnen rullade bort. Så var jag då skiljd från Bessie och Gateshead, och fördes bort till okända och, såsom det då föreföll mig, aflägsna och hemlighetsfulla trakter.

Jag kan endast erinra mig helt litet af resan. Jag mins blott, att denna dag föreföll mig utomordentligt lång, och att det förekom mig som om vi reste öfver hundra mils väg. Flera städer foro vi igenom, och i en af dem stannade diligencen. Hästarne blefvo ombytta, och passagerarne stego ur för att äta middag. — Jag blef införd på ett värdshus, hvarest konduktören ville att jag skulle äta något; men då jag icke hade någon aptit, lemnade han mig i ett stort rum med tvenne spisar, en ljuskrona, som hängde ned från taket, och högt upp på väggen en liten läktare fylld med musikaliska instrumenter. Här gick jag omkring en lång stund alldeles ensam; jag kände mig besynnerlig till mods, och fruktade högeligen att någon barntjuf skulle komma och stjäla bort mig; ty jag trodde på barntjufvar, emedan Bessie ofta om qvällarne i sina sagor beskrifvit deras bedrifter. Slutligen återvände konduktören; ännu en gång blef jag instufvad i vagnen, min beskyddare steg upp på sin plats, blåste i sitt horn, och vagnen rullade fram öfver gatorna i L—.

Eftermiddagen var regnig och dimmig. Då det skymde till, började jag förstå att vi voro mycket långt från Gateshead: vi foro ej mer genom några städer; landskapet förändrade sig; stora mörka kullar höjde sig vid hori-

zonten; då skymningen tilltog, sänkte sig vägen i en djup, skogbevuxen dal, och långt efter sedan mörkret utbredt sig öfver jorden, hörde jag vinden vildt brusa ibland träden.

Småningom blef jag af detta ljud lullad till sömn; men jag hade ej länge sofvit, förrän jag väcktes af att vagnen plötsligen stannade. Vagnsdörren öppnades, och vid skenet från lyktorne kunde jag urskilja en tjänstflickas utseende och klädsel.

«Finns här någon liten flicka, som heter Jane Eyre?» frågade hon.

Jag svarade: «Ja;» man lyfte mig ur vagnen, min kappsäck togs fram; och vagnen var snart borta ur min åsyn.

Jag var alldeles stel i lederna af att så länge hafva sutit i samma ställning, och förvirrad af vagnens oupphörliga buller och rörelse. Jag försökte emellertid samla mina tankar; och såg mig omkring. Regn, blåst och mörker fyllde luften; det oaktadt kunde jag dock, ehuru otydligt, se framför mig en mur och deri en öppen port. Genom denna port följde jag min ledsagarinna; hon tillslöt och igenläste den efter sig. Jag såg nu en stor byggnad med många fönster, och somliga af dem upplysta. Vi gingo nu uppför en bred och knagglig stig, slaskig och våt af regnet, och blefvo insläppta genom en dörr; derpå ledde mig tjänstflickan genom en mörk gång in i ett rum upplyst af en eldbrasa, och lemnade mig der allena.

Sedan jag en stund stått vid brasan och värmt mina stelfrusna fingrar, såg jag mig omkring. Der fanns intet ljus; blott vid det då och då uppflammande skenet från eldstaden, kunde jag urskilja de med papperstapeter beklädda väggarne, en öfver golfvet utbredd matta, gardiner och möbler af glänsande mahogny. Det var ett förmak,

visserligen ej så stort och praktigt som det vid Gateshead, men i alla fall temligen trefligt och beqvämt. Jag stod just funderande på hvad en tafla, som hängde på väggen, skulle föreställa, då dörren öppnades och en person inträdde med ett ljus i handen; en annan person följde tätt efter.

Den förra var ett långt fruntimmer med mörkt hår, mörka ögon, och en blek och hög panna. Hon var insvept i en stor schal, hennes utseende var allvarsamt, hennes hållning rak och ståtlig.

«Flickan är bra liten, för att bli skickad så der ensam,» sade hon, och satte ned ljuset på bordet. Hon betraktade mig uppmärksamt en stund, och tillade sedan:

«Det vore bäst för henne att snart få komma i säng; hon ser trött ut. Är du trött?» frågade hon och lade sin hand på min axel.

«Åh ja, litet.»

«Och äfven hungrig, förmodar jag. Gif henne något att äta, innan hon går till sängs, Miss Miller. Är det för första gången, som ni nu lemnat edra föräldrar för att komma i skola, min lilla flicka?»

Jag förklarade för henne att jag ej hade några föräldrar. Hon frågade mig huru länge de hade varit döda; derefter huru gammal jag var, hvad jag hette, om jag kunde läsa, skrifva och sy något. Hon klappade mig vänligt på kinden och sade, att hon hoppades det jag skulle blifva en snäll flicka. Sedan skickade hon bort mig med Miss Miller.

Det fruntimret som stannade kvar i rummet, kunde vara omkring tjugunio år gammal; det åter som följde med mig, tycktes vara några år yngre. Den förra gjorde ett djupt intryck på mig genom sin röst, sin blick och sitt utseende. Miss Miller var mera vanlig: frisk och rödlätt till sin hy, oakadt hennes utseende för öfrigt

tycktes antyda ett lif ej så alldeles fritt från bekymmer. Hon var häftig i sin gång och sina rörelser, såsom den der hvilken alltid har en mängd af saker att uträtta. Hon såg verkligen ut att vara, hvad jag sedermera äfven fann att hon var, en underlärarinna. Ledd af henne, gick jag från rum till rum, från gång till gång i en stor oregelbunden byggnad, tilldess jag slutligen under den djupa och något hemska tystnad, som rådde i den del af huset vi nu genomgått, plötsligt fick höra ett sorl af många röster, och straxt derefter inträdde vi i ett stort, aflångt rum med stora bord, två i hvardera ändan. Ett par ljus brunno på hvart bord, och rundt omkring dem sutto på träbänkar en skara flickor af olika ålder, från nio eller tio till tjugu år. Vid det dunkla skenet från ljusen föreföll mig deras antal nästan oräkneligt, ehuru de i sjelfva verket ej voro mer än åttio. — Alla voro de lika klädda i bruna ylleklädningar af besynnerlig snitt och långa lärftsförkläden. Det var arbetstimma; flickorna voro sysselsatta med att läsa öfver sina lexor till morgondagen, och det sorl som jag hört, uppstod af att alla på en gång halfhögt genomgingo dem.

Miss Miller tillsade mig att sitta ner på en bänk nära dörren; derpå gick hon fram i midten af rummet, och ropade:

«Monitörer, samla ihop böckerna och lägg bort dem!»

Fyra långa flickor uppstego från hvar sitt bord, och sedan de hopsamlat och lagt undan böckerna, tog Miss Miller åter till ordet:

«Monitörer, tagen in qvällsvarden!»

De fyra långa flickorna gingo ut och vände straxt åter, hvar och en bärande en bricka, med någonting, jag såg icke riktigt hvad, anrättadt derå, samt ett krus vatten och en bågare på midten af hvarje bricka. Maten laggades rundt omkring; de som ville, fingo taga sig vatten

ur kruset och bägaren var gemensam för alla. När ordningen kom till mig, drack jag, ty jag var törstig; men smakade ej af maten. Jag var så trött och uppskakad, att jag ej kände den ringaste aptit. Jag såg dock nu, att maten bestod af en tunn hafrekaka, skuren i bitar.

Efter måltidens slut hölls bön af Miss Miller, och sedan tågade vi af, två och två, uppför trappan. Alldeles öfverväldigad af trötthet, såg jag knappt huru soffrummet såg ut, utom att det, liksom skolsalen, var mycket långt. För denna natt fick jag dela Miss Millers bädd, och hon hjälpte mig att kläda af mig. Sedan jag lagt mig, kastade jag en hastig blick öfver de andra sängarne, som stodo der i långa rader — inom tio minuter var det enda ljus som fanns i rummet, utsläckt. Der rådde den djupaste tystnad och fullkomligt mörker — och det dröjde ej länge, innan mina ögonlock slötos af sömn och trötthet.

Natten förflöt hastigt; jag var för trött för att ens kunna drömma. Jag vaknade blott en enda gång, hörde stormens vilda tjut, huru regnet nedföll i strömmar, samt märkte att Miss Miller låg vid min sida. När jag nästa gång öppnade mina ögon, hörde jag en klockas gälla ljud; alla flickorna voro uppe och höllo på att kläda sig. Ännu hade det ej börjat att dagas, och ett par sömniga nattlampor utgjorde rummets enda upplysning. Jag steg äfven upp, ehuru motsträfvigt. Det var isande kallt, och jag klädde mig så fort jag kunde för kölden, samt tvättade mig, så snart tvättfatet blef ledigt. Detta dröjde dock en god stund, ty vi voro sex flickor om hvart tvättfat, som stod på en tvättställning midt i rummet. Åter ljud klockan; vi ställde upp oss i leder, två och två, och gingo i denna ordning ned för trappan in i den kalla och dunkelt upplysta skolsalen. Efter hållen bön, ropade Miss Miller:

«Bilda klasser!»

Nu uppstod för några minuter ett stort buller, hvar-
under Miss Miller flera gånger ropade: «Tyst!» och «Ord-
ning!» När bullret saktade sig, såg jag alla flickorna
uppställda i fyra halfcirkelar framför fyra stolar, som voro
placerade vid de fyra borden. Alla höllo böcker i sina
händer, och en stor bok, liknande en bibel, låg på hvart
bord framför den tomma platsen.— En kort tystnad följde
nu, endast störd af ett lågt och oredigt sorl. Miss Miller
gick omkring från klass till klass, och sökte nedtysta
detta sorl.

På afstånd hördes nu en klocka ringa, och straxt der-
efter inträdde tre fruntimmer i salen. De gingo hvar
och en till sitt bord och intogo der sina platser, Miss
Miller intog den fjerde lediga stolen, som var närmast
dörren. Rundt omkring henne voro de minsta barnen
samlade, och till denna lägsta klass blef jag ropad och
fick min plats sist.

Nu började arbetet. Sedan dagens bön blifvit upp-
läst, upprepades vissa bibelspråk, hvarpå följde en längre
fortsatt läsning af några kapitel ur Bibeln, hvilket allt
varade vid pass en timma. Vid denna timmas slut var
det full dager. För fjerde gången ljöd nu den outtrött-
liga klockan. Klasserna ordnades och vi tågade ut i ett
annat rum för att få frukosten. Huru glad kände jag
mig icke i hoppet att få någonting att äta! Ty jag var
nu nästan sjuk af kraftlöshet och brist på föda, helst
jag dagen förut förtärt så obetydligt.

Matsalen var ett stort, lågt och dystert rum. På
två aflånga bord stodo rykande skålar, hvilka dock, olyck-
ligtvis, spridde en allt annat än inbjudande lukt. Jag
märkte ett allmänt uttryck af missnöje, då ångorne från
maten träffade deras näsborrar, hvilka skulle förtära den,

och i förtruppen af processionen, som utgjordes af de stora flickorna i första klassen, hörde man hviskas:

«Usch, så otäckt! Nu är vällingen vidbränd igen!»

«Tyst!» ropade en röst; men denna gång var det ej Miss Miller, utan en af öfver-lärarinnorna, en liten, mörklagd person, väl och nätt klädd, men temligen kärf till sitt utseende, hvilken nu tog sin plats vid öfra ändan af bordet, under det att ett mera fryntligt fruntimmer presiderade vid det andra. Förgäfves såg jag efter henne, som jag sett qvällen förut vid min ankomst; hon syntes ej till. Miss Miller intog nedra ändan af det bord der jag satt, och ett äldre fruntimmer, som såg utländskt ut och som jag sedan fick veta var den fransyska lärarinnan, satte sig vid den motsvarande ändan vid det andra bordet. Sedan en lång bordsbön blifvit läst och en psalm sjungen, blef thé inburet för lärarinnorna, och måltiden började.

Nästan försmäktande af hunger, förtärde jag några matskedar af min välling, utan att känna huru den smakade; men sedan den första och häftigaste hungern var nogorlunda stillad, märkte jag huru afskyvärd den var. Bränd välling är nästan lika dålig som rutten potatis; sjelfva hungersnöden vämjes vid den. Långsamt rördes skedarne. Jag såg huru de andra flickorna smakade på maten och försökte svälja den; men i de flesta fall var det ett fåfängt försök. Frukosten var nu förbi, och ingen hade frukosterat. Vi tackade för hvad vi icke hade fått, och åter sjöngs en psalm; matsalen öfvergafs snart åter och vi intågade i skolsalen. Jag var en ibland de sista som gingo ut, och då jag gick förbi borden, såg jag en af lärarinnorna taga en sked välling och smaka derpå; hon såg på de andra, allas blickar uttryckte missnöje, och en af dem sade halfhögt:

«Hvilken vämjelig röra! Hur skamlöst!»

En fjerdedels timma förlöt innan lektionerna åter började, hvarunder ett gruffligt buller rådde i skolsalen; ty under detta uppehåll i läsningen, tycktes det vara dem tillåtet att tala högt och mera fritt och otvunget. Också begagnade de sig af denna rättighet. Man talade ej om något annat än om frukosten, och denna klandrades också betydligt. Stackars varelser! det var den enda tröst som de hade. Miss Miller var den enda närvarande af lärarinnorna; en grupp af de större flickorna hade samlat sig omkring henne under allvarsamma och missnöjda åtbörder. Jag hörde flera uttala Mr Brocklehurst's namn, hvarvid Miss Miller ogillande skakade sitt hufvud; men hon gjorde sig ingen serdeles möda med att qväfva den allmänna harmen och vreden. Utan tvifvel delade hon den själf.

Klockan i skolsalen slog nio; Miss Miler lemnade den henne omgifvande gruppen, och ställande sig i midten af rummet, ropade hon:

«Tystnad! Till edra platser!»

Skoltukten segrade; inom fem minuter var den förvirrade hopen skingrad och ordnad; sorlet och pratet hade tystnat. Öfverlärarinnorna hade åter intagit sina platser; men likväl tycktes alla vänta på någon. Uppradade på bänkar längs väggarna af rummet, sutto de åttio flickorna helt raka och orörliga; en högst egen anblick bildade denna samling; alla med håret slätt tillbakakammadt från ansigtet, ingen enda lock var synlig; alla klädda i bruna, höghalsade kläduingar, med en liten rimsa kring halsen; alla försedda med små påsar af lärft (till formen liknande en Högländares pung), som voro fästade framtill på deras klädningar, och ämnade att begagnas som sypung; alla buro de äfven ullstrumpor och grofva skor med messingspånnen. Omkring tjugu af dem, som voro klädda i denna dräkt, voro fullvuxna flickor, eller rättare sagdt unga qvinnor. Det klädde

dem illa, och gaf ett löjligt utseende äfven åt dem, hvilka sågo bäst ut.

Jag var ännu sysselsatt med att se på dem, och att stundtals äfven betrakta lärarinnorna — bland hvilka ingen egentligen behagade mig; ty den feta och frytliga var nog grof och lunsig, den mörka såg butter ut, utländskan temligen sträf och tvär och den stackars Miss Millers ansigte var rödfuasigt, väderbitet och bar spår af trötthet och öfveranstängning; — då, under det att mina blickar vandrade från ansigte till ansigte, alla flickorna på en gång reste sig upp.

Hvad var då på färde? Jag hade icke hört någon befallning gifvas; jag kände mig helt förvirrad. Innan jag hade hunnit sansa mig, hade alla åter satt sig; men mina blickar följde samma riktning som alla de andras, och stannade slutligen på den person, som qvällen förut hade emottagit mig. Hon stod vid nedra ändan af det långa rummet, vid spisel; ty det fanns tvänne sådana i rummet, en vid hvardera ändan. Tyst och med allvarsam blick, öfversåg hon de tvänne raderna af flickor. Miss Miller nalkades henne och tycktes fråga henne något; sedan hon mottagit hennes svar, gick hon tillbaka till sin plats och sade högt:

«Första klassens monitör, tag fram globerna!»

Under det att denna befallning utfördes, gick det sist inkomna fruntimret långsamt uppför rummet. Förmodligen måtte jag hafva Vördnadens organ betydligt utbildad, ty jag minnes ännu med hvilken känsla af beundrande vördnad jag med mina blickar följde hennes steg. Sedd nu vid fullt dagsljus, var hon lång, vacker och välvext. Hennes mörkbruna ögon, ur hvilka blott godhet och välvilja talade, med sina långa ögonhår, och de mörka, fint penslade ögonbrynen förhöjde ännu mer hvitheten af hennes höga, ädla panna. Vid tinningarne

var det kastanjebruna håret sammanfästadt i stora bucklor, enligt dessa tiders bruk, då man hvarken nyttjade alldeles slätkamadt hår eller långa lockar. Hennes klädning, äfven efter tidens mod, var af mörkrödt ylle med en slags Spånsk bård nedomkring af svart sammet; ett guldur (dylika pjeser voro den tiden icke så vanliga som nu) var fästadt vid hennes skärp. Må läsaren sedan, för att fullända taflan, tänka sig fina anletsdrag, en klar och genomskinlig hy, om ock kanhända något blek, en ståtlig min och hållning, och han skall, åtminstone så tydligt som ord kunna säga, hafva en riktig föreställning om Miss Temple's utseende, — Maria Temple, såsom jag sedermera fick se hennes namn skrivet i en bönbok, hvilken jag fick mig anförtrodd att bära till kyrkan.

Förestånderskan för Lowoods uppfostringsanstalt (ty detta var Miss Temple's befattning) tog plats framför ett par glober, som voro uppställda på ett af borden, och sedan hon ropat till sig första klassen, började hon att gifva dem en lektion i geografi. De lägre klasserna blefvo kallade till lärarinnorna. Och nu fortgingo för en timma repetitioner i historia, grammatik, m. m.; der-efter följde skrifning och räkning, och åt några af de äldre flickorna gaf Miss Temple lektioner i musik. Början och slutet af hvar lektion tillkännagafs af klockan, hvilken slutligen slog tolf. Förestånderskan reste sig upp.

«Jag har några ord att säga till eleverna,» sade hon.

Det efter lektionernas slut vanliga bullret var redan nära att bryta ut; men vid ljudet af hennes röst inträdde den djupaste tystnad. Hon fortfor:

«Ni fingo i morse en frukost, som ingen af er kunde äta. Ni måste således vara hungriga; och jag har der-före nu sagt till om bröd och ost åt er alla.»

Lärarynnorna sågo på henne med ett slags förvåning. «Det sker på mitt ansvar,» tillade hon, i det hon vände sig till dem, och derefter genast lemnade rummet. Straxt derefter blef brödet och osten inburen och utdelad, till hela skolans stora glädje och vederqvickelse. Och nu gafs befallningen «Till trädgården!» Hvar och en satte på sig en grof halmhatt, med band af färgadt bomullstyg, och en kappa af grå boj; jag blef på samma sätt utstyrd, och, följande med strömmen, befann jag mig snart i fria luften.

Trädgården var en stor instängd plats, omgifven af så höga murar, att de utestängde hvarje skymt af utsigt öfver det omgifvande landskapet. En täckt veranda sträckte sig nedåt ena sidan, och breda gångar omgäfvade en stor plan i midten, indelad uti en mängd små blomstersängar; dessa parterrer voro anvisade åt eleverna att sköta, och hvar och en parterr hade sin egarinna. När de voro höljda af blommor, togo de sig säkert ganska bra ut; men nu, i slutet af Januari, var allt vissnadt och förfruset. Jag darrade af köld der jag stod och såg mig omkring: det var en kall och ruskig dag för att vistas ute i fria luften; det regnade väl icke, men en tjock och genomträngande dimma hade lägrat sig öfver nejden, och marken var genomdränkt och uppblött af gårdagens regnfloder. De större och starkare bland flickorna sprungo omkring och värmdes sig under lilliga lekar; men ätskilliga bleka och magra gestalter trängde sig tillhoppa i verandan, för att der söka skydd och värma; och då den fuktiga dimman trängde sig in och lade sig öfver deras skälfvande lemmar, hörde jag ofta från denna grupp ljudet af en ihålig hosta.

Ännu hade jag icke talat till någon, och ej heller tycktes någon bry sig om mig. Jag stod der ensam

för mig sjelf, men jag var van vid denna känsla, och den nedtryckte mig ej så särdeles. Jag stödde mig mot en pelare i verandan, svepte min gråa kappa tätt omkring mig och försökte att glömma både den yttre kölden och den inom mig gnagande hungern, samt öfverlemna mig åt nöjet att se och tänka. Mina tankar voro emellertid alltför sväfvande och obestämda, för att förtjena att anföras. Jag visste knappt hvar jag var. Gateshead och mitt förflutna lif tycktes mig på ett omätligt afstånd; det närvarande var dunkelt och sällsamt, och om framtiden kunde jag ej ens bilda mig den ringaste föreställning. Jag såg mig omkring i den klosterlika trädgården, och tittade derefter uppåt huset. Det var en stor byggnad, hvaraf ena hälften såg grå och gammal ut, men den andra alldeles ny. Den nya delen, som innehöll skolsalen och sofrummet, var försedd med gallerfönster, hvilket gaf den ett kyrkligt utseende. En stentafla öfver porten bar följande inskrift:

«Lowoods Institut. — Denna del uppbyggdes A. D... af Naomi Brocklehurst, till Brocklehurst-Hall, i detta grefskap.» «Så låter edert ljus lysa för människorna, att de måga se edra goda gerningar, och prisa eder Fader, som är i himmelen.» — Matth. Ev. Kap. 5 v. 16.

Jag läste dessa rader om och om igen; jag kände, att en förklaring öfver dem var nödvändig, men var sjelf ej i stånd att fatta deras mening. Jag stod just och funderade på betydelsen af «Institut,» och försökte att finna sammanhanget mellan de första orden och versen ur Den Heliga Skrift, då ljudet af en hosta tätt bakom mig föranledde mig att vända mig om. Jag fick då se en flicka, som satt på en stenbänk helt nära mig, nedlutad öfver en bok, som hon med ifver tycktes läsa. Derifrån jag stod, kunde jag se titeln; det var «Rasselas,» ett namn, som föreföll mig sällsamt, och i följd deraf

fängslade min uppmärksamhet. Då hon vände om bladet, kom hon händelsevis att se upp, och jag sade utan alla omsvep till henne:

«Är boken rolig?»

Jag hade föresatt mig att be att få låna den någon dag.

«Ja, jag tycker om den,» svarade hon efter några sekunders tystnad, hvarunder hon betraktade mig.

«Hvad handlar den om?» fortfor jag.

Jag vet knappt hvar jag hemtade mod att på detta sätt öppna ett samtal med en främmande; det var helt och hållet mot min natur och mina vanor. Kanhända anslog hennes sysselsättning en likartad sträng i mitt inre, emedan äfven jag tyckte om böcker, ehuru af ett mera lösligt och barnsligt innehåll; ty allvarigare och djupsinnigare böcker kunde jag då ännu hvarken smälta eller förstå.

«Du kan få se på den,» återtog flickan och räckte mig boken.

En hastig undersökning var tillräcklig för att öfvertyga mig, att innehållet var långt mindre fängslande än titeln. Jag såg der ingenting som handlade om féer eller genier; ingen brokig omvexling tycktes spridd öfver de tätt tryckta sidorna. Jag lemnade boken åter; hon mottog den helt lugnt, och utan att säga ett ord, tycktes hon ånyo fästa hela sin uppmärksamhet vid «Rasselas.» För andra gången dristade jag att störa henne:

«Kan ni säga mig hvad inskriften öfver porten betyder? Hvad är Lowoods Institut?»

«Detta ställe, dit du nu är kommen för att bo.»

«Och hvarföre kallar man det Institut? Är det på något sätt olika mot andra skolor?»

«Det är till en del en barmhertighetsanstalt, en fattigskola. Du och jag, och vi allesammans, äro fattigskole-

barn. Förmodligen är du ett fader- och moderlöst barn; är inte antingen din far eller mor död?»

«Jo; båda dogo längre tillbaka än jag kan minnas.»

«Nåväl, alla flickorna här hafva förlorat antingen den ena eller också båda sina föräldrar; och denna anstalt kallas ett Institut för uppfostrande af fader- och moderlösa barn.»

«Men betala vi då inga pengar? Håller man oss här för ingenting?»

«Jo, vi eller våra vänner betala femton pund om året för hvar och en.»

«Hvarföre kallas vi då för fattigskole-barn?»

«Derföre att femton pund ej är en tillräcklig summa för mat och undervisning, och bristen fylles genom sammanskott.»

«Hvilka skjuta då tillsammans?»

«Åtskilliga välgörande fruntimmer och herrar i trakten häromkring och i London.»

«Hvem var Naomi Brocklehurst?»

«Det var hon, som byggde den nya delen af denna byggnad, såsom inskriften på taflan säger, och hvars son nu har öfverinseendet och styrelsen öfver allting här.»

«Hvarföre det då?»

«Derföre att han är skattmästare och föreståndare för inrättningen.»

«Då tillhör ej detta hus det långa fruntimret, som bär gulduret vid skärpet, och som sade, att vi skulle få ost och bröd?»

«Miss Temple? Aek nej! Gifve Gud, att så vore! Hon har att ansvara inför Mr Brocklehurst för allt hvad hon gör. Det är Mr Brocklehurst, som köper all vår mat och alla våra kläder.»

«Bor han här?»

«Nej; två mil härifrån, på en stor egendom.»

«Är han god och beskedlig?»

«Han är prest, och man säger att han gör mycket godt.»

«Hvad var det ni kallade det långa fruntimret för? Var det inte Miss Temple?»

«Jo.»

«Och hvad heta då de andra lärarinnorna?»

«Den ena af dem med de röda kinderna är Miss Smith; hon har uppsigt öfver handarbetena, och klipper till — ty vi göra sjelfva våra kläder, våra klädningar och kappor och allt öfrigt. Den lilla med det svarta håret är Miss Scatcherd; hon läser historia och grammatik, och förhör andra klassen deras lexor. Och hon, som är insvept i schalen och har en näsduk bunden vid sidan med ett gult band, är Madame Pierrot; hon är från Lisle i Frankrike, och lär fransyska.»

«Tycker ni om lärarinnorna?»

«Åh ja, temligen!»

«Tycker ni om den lilla svarta, och Madame —? Jag kan ej säga hennes namn så som ni sade det.»

«Miss Scatcherd är häftig — ni skall akta er för att förarga henne. Madame Pierrot är alls inte elak.»

«Men Miss Temple är dock bäst — inte sannt?»

«Miss Temple är mycket god, och dessutom mycket skicklig. Hon är mycket öfverlägsen de andra, derföre att hon vet långt mer än de.»

«Har ni varit länge här?»

«Två år.»

«Äro edra föräldrar döda?»

«Ja, min mor är död.»

«Är ni lycklig här?»

«Nu frågar ni nästan för många frågor. Jag har nu för denna gång tillräckligt svarat er; nu vill jag läsa.»
Men i samma ögonblick ringde middagsklockan. Vi

gingo åter in allesammans. Den lukt, som nu fyllde matsalen, var knappt mera retande för vår aptit, än den som vid frukosten mött våra luktorganer. Middagen serverades i stora skålar af tenn, hvarifrån uppsteg en stark lukt af härsket fett. Jag fann vår middag bestå af dålig potatis och möjligt kött, hopblandadt och kokadt tillsammans. Hvar och en af eleverna fick en temligen stor portion af denna anrättning. Jag åt så mycket jag kunde, och undrade för mig sjelf, om maten allt framgent skulle blifva likadan.

Efter middagen samlades vi genast i skolsalen; lektionerna började åter och fortsattes till klockan fem.

Den enda anmärkningsvärda tilldragelsen under loppet af eftermiddagen var, att den flickan, med hvilken jag hade samtalat i verandan, föll i onåd hos Miss Scatcherd och blef bortskickad ur historieklassen för att gå och ställa sig i skamvrån. Detta straff föreföll mig i hög grad skymfligt och vanhedrande, isynnerhet för en så pass gammal flicka — hon såg ut att vara tretton år eller mera. Jag väntade att få se henne visa tecken till skam eller förtrytelse; men till min förvåning hvarken gret eller rodnade hon; — lugn, ehuru allvarlig, stod hon der, ett föremål för allas blickar. «Huru kan hon fördraga det med sådant lugn och mod?» frågade jag mig sjelf. «Om jag vore i hennes ställe, skulle jag önska att jorden öppnade sig och uppslukade mig. Hon ser ut som om hon tänkte på något helt annat än sitt straff — hon tyckes vara helt och hållet frånvarande med sina tankar. Nog har jag hört talas om drömmar i vakande tillstånd — männe hon har sådana nu? Hennes blickar äro riktade mot golvet, men jag är öfvertygad att hon inte ser derpå; hennes blick tyckes vänd inåt, hon tyckes se ned i sitt eget hjerta. Hon tänker, skulle jag tro, på sina minnen, på det förflutna, men inte på det i

verkligheten närvarande. Jag kan undra hurudan hon är, denna flicka — om hon är god eller elak.»

Straxt efter klockan fem på eftermiddagen fingo vi ett annat mål, bestående af en liten spilkum kaffe och en half skifva bröd. Jag förtärde mitt bröd och mitt kaffe med god smak; men skulle gerna velat ha en gång till så mycket; ty jag var ännu hungrig. En halftimmas ledighet följde; sedan åter läsning; derpå ett glas vatten och ett stycke hafrekaka, bön och ändtligen hvila. Så förflöt min första dag vid Lowood.

KAPITLET VI.

Följande dag började på samma sätt som den föregående; vi fingo stiga upp och kläda oss vid skenet af en lampa; tvättnings-ceremonien måste vi denna morgon inställa, ty vattnet i handfaten var fruset. Aftonen förut hade en förändring i vädret egt rum, och en skarp nordostvind, som hela natten hade tjutit genom sprickorna vid fönstren, hade kommit oss att skälva af köld i våra bäddar, och förvandlat tvättfatens innehåll till is.

Under den halfannan timma, som upptogs af bön och bibelläsning, kände jag mig nära att förgås af köld. Slutligen kom frukosttimman, och denna morgon var vällingen icke vidbränd, den var ätlig; men ack! huru liten var ej min portion. Jag önskade att den hade varit dubbelt så stor.

Under dagens lopp blef jag inskrifven i fjerde klassen, och fick mig bestämda arbeten och sysselsättningar anvisade. Hittills hade jag endast varit en tyst åskådarinna af tilldragelserna vid Lowood, men hädanefter skulle jag blifva en af dess handlande personer. Till en

början, så föga van som jag var att lära mig något utantill, föreföllo mig lexorna både långa och svåra; det oupphörliga ombytet af ämnen gjorde mig derjente alldeles yr i hufvudet, och jag blef riktigt glad när Miss Smith, omkring klockan tre eftermiddagen, lemnade mig en två alnar lång nettelduksrimsa, tillika med nål, fingerborg och öfrigt sybehör, och anvisade mig en vrå af skolsalen, med tillsägelse att sätta mig der och fälla rimsan. De flesta andra flickorna voro på samma gång sysselsatta med sömnad; men en klass stod qvar kring Miss Scatcherds stol och läste, och alldenstund det för öfrigt var alldeles tyst i rummet, kunde man mycket väl höra hvad de sade, samt huru hvar flicka gjorde reda för sig, äfvensom Miss Scatcherds anmärkningar eller beröm i och för läsningen. Det var Engelska historien; ibland flickorna märkte jag min bekantskap från verandan. Vid lektionens början hade hon sin plats främst i klassen, men för fel i uttalet, eller för någon ouppmärksamhet vid punkter eller dylikt blef hon hastigt flyttad längst ned. Men äfven nu fortfor hon alltjemt att vara ett föremål för Miss Scatcherds oupphörliga gnat, hvilken ständigt vände sig till henne med dylika tilltal:

«Burns» (detta var hennes namn; och liksom gossarne i andra skolor, blefvo flickorna här kallade vid tillnamnen), «Burns, ni står snedt på skon; ut med fötterna genast. — Burns, ni skjuter ut er haka högst oskickligt; drag in den straxt. — Burns, håll upp hufvudet; jag vill inte se er framför mig i den der ställningen!» etc. etc.

Sedan de hade läst igenom ett kapitel två gånger, blefvo böckerna igenslagna och Miss Scaterd började förhöra. Lexan omfattade en del af Carl den Förstes regering, och åtskilliga frågor gjordes om läst- och pundafgifter, skeppsumgälder, m. m., hvilka de flesta flickorna

voro ur stånd att besvara. Men hvarje svårighet löstes straxt, när frågan kom till Burns; hon tycktes i sitt minne förvara lexans hela innehåll, och på hvarje fråga var hon genast färdig med svar. Jag väntade nu, att Miss Scatherd skulle berömma henne för hennes uppmärksamhet; men i stället utropade hon hastigt:

«Du osnygga, oordentliga varelse! Du har inte tvättat dina händer rena i dag!»

Burns svarade ej ett ord; jag förundrade mig öfver hennes tystnad.

«Hvarföre,» tänkte jag, «säger hon inte till att hon hvarken kunde tvätta sig om händer eller ansigte, emedan vattnet var fruset?»

Min uppmärksamhet påkallades nu af Miss Smith, som ropade mig till sig för att hålla i en härftva tråd. Under det att hon nystade, talade hon till mig ibland, frågade mig om jag varit i skola förut, om jag kunde märka, sticka, knyta, m. m. Sedan hon nystat slut, kunde jag åter fullfölja mina iakttagelser öfver Miss Scatherds görande och låtande. Just som jag återvände till min plats, gaf hon en befallning, hvars mening jag ej genast rätt förstod; men Burns lemnade genast klassen och gick in i ett litet inre rum, hvarest böckerna förvarades. Efter ett ögonblick återvände hon med ett ris i sin hand. Detta betydelsefulla verktyg lemnade hon med en vördnadsfull nigning åt Miss Scatherd; och utan någon tillsägelse aftog hon sedermera helt lugnt sin kofta, och med styrka och eftertryck slog henne lärarinnan ett dussin slag öfver nacken. Ej en tår smög sig ur Burns' ögon, och under det jag gjorde ett uppehåll i min sömnad, emedan hela min varelse vid detta skådespel darrade af en känsla utaf fåfång och vanmäktig harm, såg jag intet enda drag af hennes tankfulla utseende förändra sitt vanliga uttryck.

«Förhärdade flicka!» utropade Miss Scatcherd, «ingen-
ting kan då förbättra dig. Bär bort riset.»

Burns lydde. Jag betraktade henne uppmärksamt, då hon kom ut från bokrummet. Hon stoppade just då sin näsduk tillbaka i fickan, och spår efter tårar märktes på hennes bleka kinder.

Lektimman på eftermiddagen ansåg jag för den bästa stunden på dagen. Det bröd och det kaffe, som vi då fingo, upplifvade våra domnade lifsandar, om det ock ej förmådde tillfredsställa hungern; det tvång man hela dagen måst underkasta sig, var nu upplöst; skolsalen kändes varmare än på morgonen, emedan större eldbrador påtändes för att i någon mån ersätta de ännu icke påtända ljusen. Den flammande brasan, det muntra sorlet, som då var tillätet, det förvirrade ljudet af många röster ingåfvo en angenäm känsla af frihet.

På aftonen samma dag, då jag sett Miss Scatcherd slå Burns, gick jag som vanligt utan något sällskap mellan bänkarne och borden och de muntra, stojande grupperna, men kände mig likväl ej så ensam. När jag gick förbi fönsterna, lyfte jag då och då på en gardin och såg utåt; det snöade häftigt; vid de nedre rutorna hade redan små drifvor bildat sig; och då jag lade örat tätt emot fönstret, kunde jag från det glada sorlet innanför urskilja vindens sorgliga suckar derute.

Om det varit ett älskadt hem och goda föräldrar, som jag så kort förut hade lemnat, så skulle jag sannolikt i en sådan stund som denna bittrast hafva känt skiljmessans smärta: dessa vinden ssuckar skulle då hafva gjort mitt hjerta bedröfvadt, och detta mörka chaos skulle hafva stört mitt lugn. Men såsom det nu var, kände jag mig sällsamt upplifvad deraf, och i min bekymmerslösa och feberspända sinnesstämning önskade jag, att stormen måtte tjuta ännu vildare; att den dunkla skym-

ningen måtte öfvergå till djupaste mörker, och att det förvirrade stojet måtte växa till ursinnigt larm.

Hoppande öfver bänkarne och krypande under bordet, gjorde jag mig väg till en af eldstäderna. Der fann jag Burns på knä invid jerngallret, tyst och stilla, med tankarne helt och hållet fästade vid en bok, hvilken hon läste vid det dunkla skenet från de slocknande bränderna.

«Är det ännu *Rasselas*?» frågade jag henne.

«Ja,» sade hon, «jag håller just på att sluta den.»

Och inom fem minuter lade hon igen sin bok. Jag blef glad deröfver.

«Nu,» tänkte jag, «kan jag möjligtvis få henne att tala.» Jag satte mig ner på golfvet bredvid henne.

«Hvad heter ni mer än Burns?»

«Helena.»

«Har ni kommit långt ifrån?»

«Ja, långt norr ifrån; ända från Skottiska gränsen.»

«Tänker ni någonsin vända tillbaka dit?»

«Jag hoppas det, men ingen kan svara för framtiden.»

«Ni önskar att lemna Lowood? Inte sannt?»

«Nej; hvarföre skulle jag det? Jag har blifvit sänd hit till Lowood för att få uppfostran, och det skulle ju inte vara till någon nytta för mig, om jag begåfve mig härifrån, förrän jag uppnått detta mål.»

«Men Miss Scatcherd är ju så elak mot er?»

«Elak? Nej, visst inte! Hon är endast sträng; hon afskyr mina fel.»

«Och om jag vore i ert ställe, skulle jag afsky henne. Jag skulle göra henne motstånd, om hon ville slå mig med det der riset; jag skulle rycka det ur hennes hand, jag skulle slita sönder det midtför hennäs näsa.»

«Helt säkert skulle du inte göra någonting af allt detta. Och om du gjorde det, skulle Mr Brocklehurst köra dig ur skolan, och detta blefve ju en stor sorg för

dina anhöriga. Det är långt bättre att tåligt fördraga en smärta, hvaraf man sjelf ensam lider, än att i hastigheten begå en handling, hvars onda följder skola träffa äfven dem, som hysa deltagande för oss — och dessutom så lärer ju oss den Heliga Skrift att vedergälla ondt med godt.»

«Men det är skymfligt att bli slagen och att bli ställd i skamvrån, i ett rum fylldt af folk; och ni är en så stor flicka; jag är mycket yngre än ni, och jag skulle inte kunna fördraga det.»

«Likväl vore det din pligt att fördraga det, om du inte kunde undvika det; och det är svagt och fegt att säga att man inte *kan* fördraga något, som ödet bestämdt att man *måste* fördraga.»

Jag hörde henne med förundran; jag kunde icke fatta en dylik undergifvenhetens och lidandets lära, och ännu mindre kunde jag fatta eller sympathisera med den fördragsamhet som hon visade mot sin plågoande. Likväl kände jag, att Helena Burns betraktade tingen i ett för mina ögon osynligt ljus; jag anade att hon möjligtvis kunde ha rätt och jag orätt, men jag ville icke för närvarande tänka mig djupare in i saken, utan uppskjöt dermed till en lämpligare stund.

«Ni säger att ni har fel, Helena. Hvilka äro då de? I mina ögon är ni så hygglig och god.»

«Lär då af mig, att inte dömma efter utseendet. Jag är, såsom Miss Scatcherd säger, oordentlig; jag har sällan ordning på mina saker; jag är vårdslös; jag glömmer ordningsstadgarne; jag läser annat, då jag skulle läsa mina lexor; jag har ingen method; och ibland säger jag, liksom du, att jag inte kan *fördraga* att nödgas vara underkastad någon sträng och regelbunden ordning. Detta allt retar och förargar Miss Scatcherd mycket, som af naturen är ordentlig, punktlig och noga.»

«Och stygg och elak,» tillade jag; men Helen Burns tycktes icke medgifva detta, hon svarade mig ej.

«Är Miss Temple lika sträng mot er, som Miss Scatcherd?»

Vid ljudet af Miss Temple's namn sväfvade ett mildt småleende öfver Helenas allvarliga anlete.

«Miss Temple är idel godhet; det smärtar henne att vara sträng mot någon, äfven mot de sämsta i hela skolan. Hon ser mina fel och säger mig dem med mildhet, och om jag gör någonting som förtjenar beröm, ger hon mig det i rikligt mått. Ett stort bevis på min dåliga och bristfälliga natur är, att äfven hennes föreställningar, så milda och förnuftiga de än äro, icke förmå att bota mig för mina fel, och att äfven hennes beröm, huru högt jag än värderar det, likväl ej kan lifva mig till fortfarande uppmärksamhet och ordning.»

«Det är besynnerligt,» sade jag; «det är dock så lätt att vara uppmärksam.»

«Ja, för dig; derpå tviflar jag icke. Jag gaf akt på dig under läsningen i klassen i morse, och såg huru uppmärksam du var, och huru du med alla dina tankar tycktes följa Miss Miller, då hon först förklarade lexan och sedan förhörde den. Mina tankar deremot, svärma oupphörligt omkring åt alla möjliga håll; när jag borde lyssna till Miss Scatcherd, och med uppmärksamhet afhöra allt hvad hon säger, förlorar jag ofta ända till ljudet af hennes röst, och faller i ett slags drömmande tillstånd. Stundom inbillar jag mig då vara i Northumberland, och att bullret som jag hör omkring mig, är sorlet af en liten bäck, som rinner genom Deepden, nära mitt hem; — först då när ordningen kommer till mig att svara, vaknar jag upp, och emedan jag, i stället för att höra efter hvad som blifvit läst, blott lyssnat till det

inbillade sorlet af bäcken vid fädernehemmet, kan jag inte gifva något svar.»

«Och likväl, huru bra svarade ni inte på alla frågor, nu i eftermiddag!»

«Det var blott af en händelse; det ämnet, som vi läste om, intresserade mig. I eftermiddag, i stället för att drömma om Deepden, undrade jag huru en man, som önskade att handla rätt, likväl kunde handla så orättvist och oklokt, som Carl den förste stundom gjorde; och jag tänkte på huru olyckligt det var, att han, med all sin redlighet och samvetsgrannhet, ej kunde se längre än som kronans företrädesrättigheter sträckte sig. Ack om han blott hade kunnat sträcka sina blickar längre bort, och se sin tidsålders allmänna sträfvande! Och likväl: jag älskar denne Carl — jag vördar honom — jag beklagar honom, den arme, mördade konungen! Ja, hans fiender voro sämre än han; de utgjöto ett blod, som de ej hade rättighet att utgjuta. Huru kunde de våga att döda Carl Stuart!»

Helena talade nu för sig sjelf; hon hade förgätit att jag ej kunde förstå henne — att jag var snart sagdt fullkomligt okunnig i det ämne, hvarom hon talade. Jag återkallade henne från hennes betraktelser.

«Och när ni läser för Miss Temple, sväfvade edra tankar äfven då omkring?»

«Nej, visst inte, åtminstone inte ofta; derföre att Miss Temple vanligtvis har något att säga, som förefaller mig nyare och intressantare än mina egna tankar. Jag finner hennes samtal serdeles angenäma, och den undervisning hon meddelar, är ofta just den som jag önskade att få.»

«När ni är med Miss Temple, är ni således god?»

«Ja, men på ett passivt sätt. Det kostar mig intet

bemödande; jag blott gör hvad min egen böjelse bjuder mig. Och i en sådan godhet ligger ingen förtjenst.»

«Åh jo, ganska mycken. Ni är god, då ni är tillsammans med dem, som äro goda mot er; och detta är allt hvad jag någonsin önskar att bli. Om man alltid vore vänlig och eftergifvande mot dem som äro elaka och orättvisa, så skulle ju dessa alltid få sin vilja fram, de skulle aldrig känna någon fruktan, och på det sättet skulle de aldrig ändra sig, utan blifva allt värre och värre. När man blir slagen utan skäl, så borde man ge ett dugtigt slag igen, så att den som slog oss, aldrig mer gjorde om det.»

«Du skall ändra tänkesätt, hoppas jag, när du blir äldre. Ännu är du bara en liten, oerfaren flicka.»

«Men jag känner så, Helena. Jag måste hata dem, som, hvad jag än må göra för att göra dem till viljes, likväl fortfarande hata mig; jag måste sätta mig upp mot dem, som orättvist straffa mig. Det är lika naturligt, som att jag bör älska dem, som visa mig tillgifvenhet och kärlek, eller underkasta mig bestraffning, när jag känner att jag har förtjent den.»

«Hedningar och vildar hylla visserligen denna lära; men kristna och civiliserade nationer förkasta den.»

«Hvarföre det? Det kan jag inte förstå.»

«Emedan våldet icke förmår besegra hatet, lika litet som hämnden är i stånd att afvända följderna af en beängående orättvisa.»

«Hvad är det då, som har denna förmåga?»

«Läs Nya Testamentet, och hör hvad Kristus säger; se huru han handlar. Tag hans ord till regel, och hans lefnad till efterföljd.»

«Hvad säger han då?»

«Han säger: 'Älsken edra fiender och välsigner dem

som eder förbanna; görer dem godt som eder hata och förfölja.»

«Men då skulle jag ju älska Mrs Reed; och det kan jag likväl inte göra. Jag skulle då välsigna John, och det är mig omöjligt.»

Nu var det Helena Burns tur att be mig om förklaring, och jag började straxt att för henne berätta om mina lidanden och olyckor. Bitter och hämdfull, som jag var då jag blef retad, talade jag så som jag kände, utan skonsamhet eller mildring.

Helena hörde mig tåligt ända till slutet. Jag väntade att hon skulle göra någon anmärkning, men hon sade intet.

«Nå?» frågade jag otåligt, «är inte Mrs Reed elak och hårdhertad?»

«Hon har utan tvifvel varit ovänlig emot dig; derföre att hon afskyr din karakter, liksom Miss Scatcherd afskyr min. Men huru noga ihågkommer du inte allt hvad hon gjort och sagt dig! Hvilket underbart djupt intryck, hennes orättvisa tyckes hafva gjort på ditt hjerta! Ingen misshandling är i stånd att så inbränna sig i mitt minne. Skulle du måne inte känna dig lyckligare, om du försökte att glömma hennes hårdhet, tillika med alla de häftiga sinnesrörelser, som den hos dig uppväckt? Lifvet tyckes mig allt för kort för att förslösas med att nära agg och fiendskap, eller att minnas lidna oförrätter. Vi ha alla våra brister här i verlden; men jag hoppas att den tid snart skall komma, då vi skola afkläda oss dem på samma gång vi afkläda oss vår förgängliga kropp; då synd och laster skola falla ifrån oss tillika med vår stoftbeklädnad, och endast anden, lifvets och tankens osynliga källa, kvarblifva, ren som när den utgick från Skaparen för att ingjutas i det skapade. Derifrån den kom, dit skall den ock återvända; kanhända för att öfver-

gå i något väsende högre än människan — kanhända för att genomgå alla salighetens grader, från den mörka, menckliga själen till den strålande serafen! Helt säkert skall den aldrig gå en motsatt bana, och sjunka ifrån människan ned till djefvulen. Ack nej! Jag kan inte tro det. Jag har en annan tro, som ingen har lärt mig, och som jag sällan nämner; men denna tro älskar jag, och till den sluter jag mig med hela min själ; ty den utsträcker hoppet till alla, den förvandlar Evigheten till ett ljufligt och herrligt hem, icke till en förskräcklig och fasansfull afgrund. Dessutom kan jag, med denna tro, så klart skilja emellan den brottslige och brottet; jag kan så uppriktigt förlåta den förre, under det jag afskyr det sednare. Så länge jag har denna tro, plågas aldrig mitt hjerta af hämndgirighetens grymma känsla, förmå hatet och föraktet aldrig att såra mig allt för djupt, förmå oförrätter aldrig att krossa och besegra mig. Jag lefver i lugn, med blicken fästad på det kommande målet.»

Helenas hufvud, som hon alltid bar lutadt, sjönk, då hon slutat, ned mot bröstet. Jag såg på uttrycket i hennes ansigte, att hon icke längre önskade tala med mig, utan snarare umgås med sina egna tankar. Mycken tid för betraktelser blef henne dock icke förunnad. En af monitörerna, en stor och grof flicka, kom straxt derefter fram till henne och sade med en hård Cumberlandsbrytning:

«Helena Burns, om du inte straxt går och gör i ordning i din låda, och genast lägger ihop ditt arbete, så skall jag bedja Miss Scateherd sjelf komma och se hur det ser ut.»

Helena suckade då hennes drömbilder försvunno, och

utan dröjsmål eller gensägelse steg hon upp och lydde befällningen.

KAPITLET VII.

De tre första månaderna vid Lowood föreföllo mig så långa som en hel tidsålder, och denna ingalunda den gyllene. De innefattade mången hård och tröttande strid mot svårigheterna i att vänja mig vid nya ordningsreglor och ovanliga sysselsättningar. Frukten att fela i dessa afseenden plågade mig långt mera, än mitt ödes fysiska svårigheter, ehuru dessa seduare visserligen ej voro så obetydliga.

Under Januari, Februari och en del af Mars hindrades vi af den djupa snön och, sedan den smält, af de nästan ofarbara vägarne att begifva oss utom trädgårdsmurarne, med undantag då vi gingo till kyrkan; men inom dessa gränser skulle vi tillbringa en timma hvarje dag i fria luften. Våra kläder voro otillräckliga att skydda oss för den skarpa kölden: vi hade inga kängor, utan snön trängde in i våra skor och smälte der; våra bara händer blefvo förfrusna och betäckta af kylsår; likaså våra fötter. Jag minnes mycket väl den rysliga smärta som jag led, då mina fötter hvarje afton svälldes upp, och jag om mornarne måste tränga in dem uppsvällda och styfva i de trånga skorna. Knapp och dålig var äfven vår föda; och af denna brist härflöt ett missbruk, som mycket plågade de yngre bland oss; ty, så snart tillfälle gafs, plågade de stora flickorna med lock eller hotelser truga sig till de smärres portioner. Mången gång har jag emellan tvänne pockande kamrater delat den dyrbara bröds kifva, som på eftermiddagen bru-

kade utdelas; och efter att åt en tredje hafva lemnat halfva innehållet af min kaffekopp, nedsväljt den ringa återstoden tillika med de hemliga tårar, som framtvingades af huggens qual.

Söndagarne voro förskräckliga dagar under denna årstid. Vi måste då gå två mil till Brocklebridge kyrka, hvarest Mr Brocklehurst predikade. Frusna gingo vi från skolan, och ännu frusnare voro vi, då vi kommo fram till kyrkan. Under högmessan blefvo vi nästan alldeles stela af kölden. Det var för långt att återvända till Lowood till middagen, och en förplägning af kallt kött och bröd, i samma knappa mått som vid våra vanliga mål, utdelades derföre bland oss mellan gudstjensterna.

Efter slutad aftonsång återvände vi från kyrkan på en öppen och backig väg, hvarest den skarpa nordavinden nästan piskade sönder våra ansigten.

Jag erinrar mig så väl Miss Temple, der hon med lätta och hastiga steg gick framför vår modfälda skara, med sin för vinden fladdrande kappa tätt svept omkring sig, och både med sina förmaningar och sitt exempel uppmuntrade oss att hålla modet uppe och gå framåt «likt härdade soldater,» som hon sade. De andra lärarinnorna, arma varelser, voro i allmänhet sjelfva alltför nedslagna för att försöka upplifva andra.

Huru vi längtade efter skenet och värman från en flammande eldbrasa vid vår återkomst! Men åtminstone för de små blef denna fröjd förvägrad; ty hvar spisel i skolsalen omringades genast af en dubbel rad af stora flickor, och bakom dem hukade de yngre barnen sig ned på golvet tätt bredvid hvarandra, och försökte att i sina kostor insvepa de frusna armarne.

En liten tröst kom vid thétiden, i skepnad af en dubbel portion bröd — en hel, i stället för en half skifva — med den läckra tillsatsen af litet tunnt smör. Det var

ett riktigt kalas för oss, till hvilket vi längtade från söndag till söndag. Jag försökte vanligtvis att bevara hälften af denna frikostiga måltid åt mig sjelf, men återstoden var jag beständigt tvungen att gifva ifrån mig.

Söndagsaftnarne tillbragtes med att läsa utantill ur Kyrko-Handboken, och femte, sjette och sjunde kapiteln af Matthei Evangelium, och med att höra på en lång predikau, som lästes af Miss Miller, hvars ofta upprepade gäspsningar intygade huru trött hon var. Ett vanligt mellanspel vid dessa förrättningar var, att åtskilliga af de små flickorna i fjerde klassen plägade falla ned på golfvet, öfverväldigade af sömnen. De måste då gå fram till midten af skolsalen och stå der, tildess predikan var slutad. Stundom sveko dock deras ben, så att de sjönko tillhops på golfvet, hvarvid de upplyftades och ställdes mot monitörernas höga stolar.

Ännu har jag icke nämnt någonting om Mr Brocklehursts besök. Under den större delen af den första månaden efter min ditkomst var den värdige mannen frånvarande från sitt hem: förmodligen förlängde han sitt vistande hos sin vän ärkedjeknen. Hans frånvaro var mig en stor tröst och lindring; jag behöfver ej säga, att jag hade mina egna skäl att frukta för hans ankomst. Slutligen kom han dock.

En eftermiddag (jag hade då varit tre veckor vid Lowood), just som jag satt med en räknetafla i handen, funderande på ett långt divisionstal, uppfångade mina ögon, vid en tankspridd blick åt fönstret, åsynen af en person, som just i detsamma passerade förbi. Nästan instinktmässigt igenkände jag den magra gestalten, och då, två minuter derefter, hela skolan, lärarinnorna inberäknade, reste sig i massa, behöfde jag ej se upp för att förvissa mig om, hvilken det var som man på detta sätt helsade. Med långa steg skred han fram genom

rummet, och snart stod bredvid Miss Tempel, som sjelf hade stigit upp, samna svarta pelare, som en gång vid Gateshead med så olycksbådande blickar hade betraktat mig. Jag sneglade nu på detta profstycke af arkitektur. Ja, jag hade icke misstagit mig; det var verkligen Mr Brocklehurst, insvept i en öfverrock; och han föreföll mig i detta ögonblick ännu längre, magrare och strängare än någonsin.

Jag hade mina skäl att blifva förskräckt vid denna syn; allt för väl erinrade jag mig de falska och osanna vinkar, som Mrs Reed gifvit om mitt sinnelag, och det löfte, som Mr Brocklehurst afgifvit, att underrätta Miss Temple och lärarinnorna om min lastfulla natur. Hela tiden hade jag fruktat för uppfyllandet af detta löfte, och med bäfvan hade jag dagligen emotsett hans ankomst, hvars underrättelser om mitt förflutna lif och uppförande skulle för alltid bränmärka mig som ett lastfullt och elakt barn. Och nu var han kommen, denne man. Han stod bredvid Miss Temple och talade sakta med henne. Jag tviflade icke på att ju han för henne omtalade mina fel; med plågsam ångest gaf jag noga akt på henne, och väntade hvarje ögonblick att se hennes mörka ögon med en blick af ovilja och förakt rigtade på mig. Jag försökte äfven att lyssna; och då jag händelsevis satt i öfra ändan af rummet, uppfångade jag det mesta af hvad han sade. Innehållet deraf befriade mig åtminstone för några ögonblick från min ångest.

„Jag förmodar, Miss Temple, att tråden, som jag köpte i Lowton, är bra; det föll mig in, att den skulle passa till bomullsskjortorna, och jag valde också ut lämpliga nålar. Ni torde vara god och säga Miss Smith, att jag glömde sätta upp en förteckning på stoppnålarne, men att hon i nästa vecka skall få sig några papper

tillsända; och hon får alldeles inte lemna mer än en nål i sender åt hvar och en af eleverna, ty om de få flera, kunna de lätt blifva vårdslösa och slarfva bort dem. — Och, det var sannt, Miss! Jag önskar att man måtte ha nogare tillsyn om ullstrumporna. När jag var här sist, gick jag ned i köksträdgården och såg på kläderna, som hängde der för att torka; jag fick då se en mängd svarta strumpor i mycket dåligt tillstånd, och af hålens beskaffenhet kunde jag märka, att de icke för hvar gång blifvit så serdeles väl stoppade.»

Han teg ett ögonblick.

«Edra befallningar skola blifva åtlydda,» sade Miss Temple.

«Och så har tvätterskan sagt mig,» fortfor han, «att några utaf flickorna ha fått två rena rimsor på en vecka; det är för mycket; ordningsstadgarne bestämma en i veckan.»

«Jag tror mig kunna förklara den omständigheten, Sir. Agnes och Catharina Johnstone voro förleden Thorsdag bjudna på thé till några vänner i Lowton, och jag gaf dem tillåtelse att för tillfället taga rena rimsor.»

Mr Brocklehurst nickade.

«Nå väl, för denna gång må det vara; men var god och låt det ej hända för ofta. Och nu till en annan sak, som förvånat mig; då jag skulle göra upp räkning med hushållerskan, finner jag att ett mål, bestående af ost och bröd, har blifvit utdeladt bland flickorna tvänne gånger under dessa sistförflutna två veckor. Hvad vill detta säga? Jag har sett igenom stadgarne, men der ej funnit något dylikt mål omnämndt. Hvem har väl infört denna nyhet? och med hvilken rättighet?»

«Det är jag som har att svara för detta, Sir,» genmälte Miss Temple. «Frukosten var så illa lagad, att

eleverna omöjligt kunde förtära den, och jag vågade inte låta dem förblifva fastande till middagen.»

«Miss Temple, var god och skänk mig ett ögonblicks uppmärksamhet. Ni vet, att min plan vid dessa flickors uppfostran är att ej vänja dem vid yppighet och klemighet, utan att göra dem härdade, tåliga och försakande. Om något tillfälligt missöde skulle träffa deras matlust, såsom att ett mål blefve bortskämdt, eller en rätt mindre bra lagad, så borde ej denna händelse lemnas obegagnad genom att med något ännu mer välsmakande ersätta den misslyckade anrättningen, och på så sätt föda deras kroppar med läckerheter och motarbeta syftemålet med denna inrättning; utan den borde i stället användas till uppbyggelse för deras själar, och till att uppmantra dem att visa ständaktighet under denna tillfälliga försakelse. Ett litet tal skulle vid ett sådant tillfälle ej vara olämpligt, hvaruti en förständig och uppläst lärare skulle taga tillfället i akt att påminna eleverna om de första kristnas lidanden, om martyrernes plågor, om vår älskade Herres och Mästares egna uppmaningar till sina lärjungar, att de skulle taga sitt kors uppå sig och följa honom, om hans varningar, att menniskan ej lever af bröd allena, utan af hvar och ett ord, som går af Guds mun, om hans gudömliga tröst: 'salige äro de, som hungra och törsta för min skull'. Ack, Miss Temple! när ni, i stället för bränd välling, gifver dessa barn ost och bröd, så föder ni visserligen deras syndiga kroppar, men ni besinnar icke, huru ni låter deras odödliga själar hungra och svälta!»

Mr Brocklehurst tystnade åter; kanhända öfvervåldigad af sina känslor. Miss Temples blickar voro fästade på golfvet, då han började tala med henne; men nu såg hon rakt framför sig, och hennes af naturen bleka ansigte tycktes nu antaga marmorns kyla och fasthet; hen-

nes läppar slöto sig tätt tillsammans, och öfver hennes panna lade sig ett uttryck af strängt allvar.

Emellertid ställde sig Mr Brocklehurst vid spiselu, med händerna på ryggen, och öfversåg med en majestätisk blick hela skolan. Hastigt blinkade han till, som om hans ögon hade mött något föremål, som antingen bländat eller ock sårat dem; hvarefter han vände sig och med större häftighet än vanligt ytrade:

«Miss Temple, Miss Temple, hvad vill detta säga? Hvem är flickan derborta med lockiga håret? Rödt lockigt hår — lockigt kring hela hufvudet?» Och utsträckande sin hand, pekade han med käppen på detta föremål för sin harm.

«Det är Julia Severn,» svarade Miss Temple helt lugnt.

«Julia Severn! Och hvarföre har hon, eller någon annan, lockigt hår? Huru kan hon, i trots af alla regler och föreskrifter här vid skolan, våga att så öppet antaga ett verldsligt mod och, här i denna evangeliska barmhertighetsanstalt, lägga upp sitt hår i en massa af lockar?»

«Julias hår är af naturen lockigt,» invände Miss Temple ännu lugnare.

«Af naturen! Ja, men jag ämnar ej foga mig efter naturen; jag önskar att dessa flickor måtte blifva Nådens barn. Och hvarföre detta öfverflöd på hår? Har jag inte flera gånger förklarat det jag önskar se deras hår slätkamadt och enkelt? Miss Temple, den der flickans hår måste klippas af helt och hållet; jag skall skicka hit en barberare i morgon. Och jag ser här flera, som hafva allt för mycket af denna prydnad; den der långa flickan t. ex. Säg till henne, att hon vänder sig om. Befall hela första klassen stiga upp och vända sig åt vägen.»

Miss Temple förde sin näsduk till läpparne, för att dölja det ofrivilliga leende, som krusade dem. Hon gaf likväl den äskade befallningen, och så fort som första klassen hunnit fatta hennes mening, blef hon genast åtludd. När jag lutade mig litet tillbaka på min bänk, kunde jag se deras blickar och miner under utförandet af denna manöver. Det var skada, att inte Mr Brocklehurst också kunde se dem; ty han skulle då kanhända hafva funnit att, hvad han än kunde göra med ytan, det inre dock låg vida längre utom hans förmåga, än han inbillade sig.

Under flera minuter granskade han mycket noga fransidorna af dessa lefvande medaljer, och uttalde deretter sin dom. Hans ord ljödo likt en själarिंगning:

«Alla dessa härflätor skola klippas af.»

Miss Temple tycktes göra föreställningar deremot.

»Miss Temple,» fortsatte han, «jag tjenar en Mästare, hvars rike ej är af denna världen. Jag är sänd, att hos dessa unga flickor qväfva köttets lusta, att lära dem kläda sig blygsamt och anständigt, och ej med flätadt hår och granna kläder. Alla dessa flickor, som stå här framför oss, hafva sitt hår sammanslingradt i flätor, som fåfångan flätat. De måste bort, upprepar jag. Besinna hvilken tid, som på detta sätt slösas bort, hvilken — »

Mr Brocklehurst blef här afbruten af trenne besökande damer, som inträdde i rummet. De borde hafva kommit litet förut, för att få höra hans föreläsningar i afseende på klädseln, ty de voro präktigt klädda i sammet, siden och pelsverk. De två yngre af denna trio (ett par vackra flickor af sexton eller sjutton år) hade gråa kastorhattar, som då voro på modet, klädda med strutsfjädrar, och under denna behagliga hufvudbonad framskyntade en massa af ljusa lockar, med omsorg upplagda. Det äldre fruntimret var insvept i en dyrbar

sammetsmantilj, bebrämard med hermeliner, och hennes ansigte var infattadt i en mängd af fransyska löslockar.

Miss Temple emottog dessa fruntimmer med största uppmärksamhet och förde dem till hedersplatserna i öfre ändan af rummet. Förmodligen hade de kommit i samma vagn som deras vördnadsvärde anhörige, och företagit en noggrann undersökning i rummen uti öfra våningen, under det han gjorde upp räkning med hushållerskan, förhörde tvätterskan och höll föreläsning för förestånderskan. De började nu ställa åtskilliga anmärkningar och förebråelser till Miss Smith, som hade tillsyn öfver linnet och sofrummet; men jag hade ej tid att lyssna till hvad de sade, ty min uppmärksamhet kallades åt annat håll.

Hittills hade jag, under det jag uppmärksamt gaf akt på samtalet mellan Mr Brocklehurst och Miss Temple, icke försummat några försigtighetsmått att trygga min personliga säkerhet: hvilket jag trodde skulle kunna gå för sig, om jag blott kunde undgå hans uppmärksamhet. Till den ändan hade jag satt mig väl tillbaka på bänken, och under det jag tycktes vara sysselsatt med mitt divisionstal, höll jag min räknetafla så, att den skylde mitt ansigte. Sannolikt skulle jag också hafva förblifvit obemärkt af honom, om ej den förrädiska taflan råkat slinta ur min hand, och med en högljudd skräll fallit på golvet. Allas ögon fästades ögonblickligen på mig; jag insåg att det var förbi med mig, och då jag böjde mig ned för att plocka upp bitarne, beredde jag mig på det värsta. Och nu var den fruktade stunden inne.

«En vårdslös flicka!» sade Mr Brocklehurst, och tillade straxt derpå: «Förmodligen är det den nya eleven.» Och innan jag hunnit hemta andan, tillade han ytterligare: «Jag får inte glömma, att jag har några ord att säga angående henne.» Derpå sade han högt: (Ack

huru högt ljud det icke i mina öron!) «Den flickan, som slog sönder sin räknetafla, kommer fram!»

Af egen förmåga kunde jag ej röra mig ur fläcken; jag var som förlamad. Men två stora flickor, som sutto på hvar sin sida om mig, ställde mig på mina ben och knuffade mig fram mot den fruktansvärde domaren; derpå förde mig Miss Temple ända fram till honom, hvarvid hon vänligt hviskade till mig:

«Var inte rädd, Jane; jag såg, att det var en händelse. Du skall inte bli straffad därför.»

Hennes vänliga ord trängde likt en dolk till mitt hjerta.

«Ännu ett ögonblick, och hon skall förakta mig som en hycklerska,» tänkte jag; och vid denna tanke kände jag, huru en känsla af raseri emot Reed, Brocklehurst och komp. bemäktigade sig hela min varelse. Jag var ingen Helena Burns.

«Tag hit den der stolen,» sade Mr Brocklehurst, och pekade på en mycket hög stol, från hvilken en monitör just då hade stigit upp. Han blef genast åtlydd.

«Ställ upp flickan på den.»

Och man ställde mig der. Hvem som lyfte upp mig dit, det vet jag icke; jag var i för upprörd sinnesstämning, att kunna gifva akt på biomständigheter. Jag vet blott, att jag stod der på stolen i jernhöjd med Mr Brocklehursts ansigte, att han var inom en aln ifrån mig, och att jag hörde huru siden frasade och såg en sky af hvita vajande plymer nedanför mig.

Mr Brocklehurst hostade.

«Mina damer,» sade han, vänd till sin familj, «Miss Temple, lärarinnor och barn! J sen ju alla denna flicka?»

Och naturligtvis gjorde de det; jag kände huru allas blickar voro fästade på mig.

«J sen, att hon är ung, att hon eger barndomens

vanliga gestalt. Gud har nådigt gifvit henne den skapnad som Han gifvit oss alla andra; ingen vanskaplighet tillkännager hos henne någon ovanligt dålig karakter. Hvem skulle väl kunna tro, att Den Onde redan uti henne funnit en villig och lydig tjenare? Och likväl, jag sörjer öfver att nödgas säga det, likväl är detta händelsen.»

En tystnad följde nu, hvarunder jag började sansa mig och samla mitt mod, ty jag kände nu, att Rubicon var passerad, att jag icke borde bäfva tillbaka för olyckan, utan söka möta den med fasthet och styrka.

«Mina älskade barn,» fortsatte den svarta marmorgestalten med helig värma, «detta är ett sorgligt, ett melankoliskt tillfälle; ty det är min pligt att varna er för denna flicka, och yppa för er, att hon, som kunde vara ett af Guds egna lam, dock är en dålig och förderfvad varelse, icke en medlem af den trogne hjorden, utan en främling, en fiende till den. J måsten vara på er vakt emot henne. J måsten sky hennes exempel, och, om så är nödvändigt, undvika hennes sällskap, utesluta henne från era lekar och aldrig samtala med henne; gifven akt på hennes rörelser, vägen noga hennes ord, gransken hennes handlingar, straffen hennes kropp för att rädda hennes själ; om någon sådan räddning ens är möjlig, ty (min tunga sviker mig, då jag säger det) denna flicka, detta barn, född i ett kristet land, och likväl värre än mången liten hedning, som ställer sina böner till Brahma eller knäböjer för Juggernaut, — denna flicka är — en lögnerska!»

Nu inträdde några minuters tystnad, hvarunder jag, som nu återfått mina sinnens fulla bruk, såg huru Mr Brocklehursts fruntimmer framtogo sina näsdukar och förde dem till ögonen, under det att det äldre fruntimret

vaggade fram och tillbaka, och de båda yngre hviskade: «O! huru rysligt!»

Mr Brocklehurst återtog:

«Jag erfor detta af hennes välgörarinna, af denna fromma och välgörande qvinnu, som antog sig henne i hennes öfvergifna tillstånd, och uppfostrade henne såsom sin egen dotter, och hvars godhet, hvars ädelmod af denna olycksbringande varelse lönades med en så låg, så förskräcklig otacksamhet, att hennes förträffliga beskyddarinna till sluts såg sig tvungen att skilja henne från sina egna barn, af fruktan att hennes lastfulla exempel kunde besmitta deras rena själar. Hon har skickat henne hit för att få henne belad, såsom Judarne fordom sände sina sjuka till Bethesdas heliga vatten; och eder, föreständerska och lärarinnor, besvär jag att J icke måtten låta vattnet stanna omkring henne.»

Efter detta sublimes slut på sitt tal, tillknäppte Mr Brocklehurst öfversta knappen i sin öfverrock, och hviskade något till sina damer, hvilka nu uppstigit från sina platser, hvarefter det förnäma herrskapet tog afsked af Miss Temple och med stor ståt tågade ut ur rummet.

Vid dörren vände sig min stränge domare om och sade: «Låt henne stå ännu en halftimma på stolen der, och låt ingen tala med henne under det återstående af dagen.»

Der stod jag då på min höga plats. Jag, som hade sagt att jag ej skulle kunna uthärda skymfen att stå på mina naturliga fötter i skamvrån, stod nu der, utsatt för allas blickar, midt i rummet på skammens och vanärens fotapall! Mina känslor i denna stund mägta inga ord beskrifva; men just som de nått sin höjd och hotade att aldeles qväfva mig, kom en flicka öfver golfvet, och i detsamma som hon gick förbi mig, lyfte hon upp sina ögon mot mig. Hvilken sällsam blick som strålade mot

mig ur dessa ögon! Hvilken besynnerlig känsla, som genombäfvade mig vid denna syn! Och denna nya känsla, huru den upplifvade mig, huru den gjorde mig stark! Det var såsom om en hjälte, en martyr hade gått förbi en slaf eller ett offer, och i sjelfva förbigåendet meddelat honom något af sin styrka. Jag undertryckte de brusande känslorna inom mig, jag lyfte stolt mitt hufvud och intog en fast hållning på min stol. Helena Burns gjorde Miss Smith någon simpel fråga i afseende på sitt arbete, blef bannad af henne för frågans obetydlighet, och då hon återvände till sin plats, smålog hon mot mig, i det hon för andra gången gick förbi mig. Och hvilket småleende! Jag minnes det ännu; deri afspeglade sig det ljusa, klara förståndet, det sanna modet; det lade ett skimmer öfver de skarpa dragen, de bleka kinderna, de insjunkna ögonen, likt återskenet från en englasyn. Likväl hade Helena Burns för en stund sedan fått anmärkning och straff för någon oordentlighet i sin klädsel, och knappt för en timma sedan hade hon af Miss Scatcherd blifvit för morgondagen dömd till en middag, blott bestående af vatten och bröd, derföre att hon vid skrifningen fläckt ner en förskrift. Sådan är människans ofullkomliga natur! Sådana fläckar finnas på skifvan af den klaraste planet! Men sådana ögon, som Miss Scatcherds, kunna endast se dessa små brister, och äro blinda för det fulla ljus, som strömmar ut från den strålande himlakroppen.

KAPITLET VIII.

Innan halftimman ännu var slut, slog klockan fem; lofstunden var inne, och alla hade gått ut i matsalen

till aftonvarden. Jag dristade mig nu att stiga ned; en djup skymning herrskade öfver rummet; jag drog mig undan till ett hörn och satte mig ned på golvet. Den förtrollning, som så länge uppehållit mitt mod, började nu att lösas; en motverkan inträdde, och snart, så öfvervändigande var den smärta, som grep mig, sjönk jag ned med ansigtet mot golvet. Och nu gret jag: Helena Burns var ej mera der, ingenting höll mitt mod uppe; lemnad åt mig sjelf, kände jag mig öfvergifven och modfärd, och med mina tårar fuktade jag det hårda golvet. Jag hade hoppats att blifva så beskedlig och god, att uträtta så mycket vid Lowood; att förskaffa mig så många vänner, att förtjena aktning och vinna tillgifvenhet. Redan hade jag gjort märkliga framsteg; just denna morgon hade jag blifvit den första uti klassen, Miss Miller hade med värma berömt mig; Miss Temple hade gifvit mig ett gillande och uppmuntrande småleende; hon hade lofvat att lära mig rita, och äfven fransyska, om jag ännu under två månader fortsatte att göra dylika framsteg. Mina kamraters aktning och välvilja hade jag vunnit, af mina jemnåriga bemöttes jag som deras jemlike, och af ingen var jag plågad eller förföljd. Men nu — nu låg jag här, krossad och förtrampad; och skulle jag väl någonsin kunna höja mig åter?

„Aldrig,“ tänkte jag; och innerligt önskade jag att få dö. Vid det att jag snyftande och med bruten stämma uttalade denna min önskan, hörde jag någon närma sig. Jag spratt till — Helena Burns var åter hos mig. Vid den slocknande eldbrasans matta sken såg jag henne komma genom det stora, tomma rummet; hon hade kaffe och bröd med sig åt mig.

„Se här, ät nu litet,“ sade hon; men jag sköt det ifrån mig. Det föreföll mig, som om en enda droppe eller smula skulle i mitt dåvarande tillstånd hafva qväft

mig. Helena betraktade mig, sannolikt med förvåning. Jag kunde icke nu dölja min sinnesrörelse, huru mycket jag än bemödade mig; jag fortfor att gråta häftigt. Hon satte sig på golvet bredvid mig, slog armarne kring sina knän, och hvilade sitt hufvud på dem; i denna ställning förblef hon tyst likt en Indian. Jag var den första, som talade:

«Helena, hvarföre stannar du hos en flicka, som alla tro vara en lögnerska?»

«Alla, Jane? Hvad, det är ju blott åttio människor, som hört dig så benämnd, och verlden innehåller dock hundratals millioner.»

«Men hvad har jag med millioner att göra? De åttio, som jag känner, förakta mig.»

«Du misstager dig, Jane; sannolikt finns det ingen i hela skolan, som föraktar eller afskyr dig; jag är öfvertygad, att de flesta hysa medlidande med dig.»

«Huru kunna de väl det, efter hvad de hört Mr Brocklehurst säga?»

«Mr Brocklehurst är ingen gud, ej heller är han någon stor och beundrad man; han är föga omtyckt här, han har aldrig tagit ett enda steg för att göra sig älskad af oss. Om han hade behandlat dig såsom sin synnerliga gunstling, skulle du öfverallt omkring dig hafva funnit fiender, vare sig hemliga eller uppenbara; men som förhållandet nu är, skulle de flesta vilja visa dig sitt medlidande, om de blott vågade. Både lärarinnor och elever skola kanhända för en eller två dagar se kallt på dig; men vänliga känslor gömma sig inom dem; och om du fortfar att handla rätt och som du bör, skola dessa känslor inom kort visa sig så mycket klarare och tydligare, som de för en liten tid varit tvungna att dölja sig. Och dessutom, Jane» — hon tystnade.

«Nå, än sedan, Helena?» sade jag och lade min hand i hennes; hon smekte den vänligt och fortfor:

«Om ock hela världen hatade dig och trodde dig dålig, under det ditt eget samvete gillade dig och frikände dig från brott, så skulle du likväl ej vara utan vänner.»

«Nej; jag vet att mitt samvete frikänner mig från denna anklagelse; men det är inte nog. Om icke andra älska mig, så vill jag hellre dö än lefva — jag kan inte uthärda att vara ensam och hatad, Helena. Ack! för att vinna en verklig tillgifvenhet af dig eller Miss Temple eller någon annan, som jag innerligt älskar, skulle jag gerna underkasta mig att få min arm sönderkrossad, eller låta en tjur stänga mig eller ställa mig bakom en ursinnig häst, och låta dess hofvar träffa mitt bröst —»

«Tyst, Jane! du tänker för mycket på människors kärlek, du är för häftig, för våldsam i dina känslor. Den mäktige Gud, som skapade dig, och gaf dig lif af sitt lif, har försett dig med andra hjälpmedel, än ditt eget svaga jag eller andra skapade varelser, lika svaga som du. På andra sidan denna verld och detta människoslägte, finns det en osynlig verld och ett andarnes rike, denna verld omgifver oss ständigt, ty den är öfverallt, och dessa andar vaka öfver oss, ty deras uppdrag är att vårda sig om oss. Och om vi också dö i smärta och skam, om vi på alla sidor mötas af föraktet, om vi krossas af hatet, så se dock englarne våra plågor, de känna vår oskuld (om vi verkligen äro oskyldiga, såsom jag vet att du är det till denna beskyllning, som Mr Brocklehurst upprepat i andra hand från Mrs Reed, ty jag läser om en saun och uppriktig natur i dina varma, lifliga blickar, på din klara, rena panna), och Gud väntar endast på andens skilsmessa från kroppen, för att

gifva oss belöningens strålande krona. Hvarföre skola vi då någonsin låta modet sjunka, låta olyckan nedtrycka oss i stoftet, då detta lif är så snart förbi, och då döden är en så säker väg till lyckan — till saligheten?»

Jag var tyst. Helenas ord hade lugnat mig, men i detta lugn, som hon meddelat mig, låg tillika en obeskriflig sorgsenhet. Jag erfor, under det hon talade, ett smärtsamt intryck, men jag kunde icke icke reda för mig hvarifrån det kom; och då hon, sedan hon slutat att tala, andades hastigt en stund och fick ett kort anfall af en dof och häftig hosta, glömde jag i ögonblicket mina egna sorger för att med en obestämd ångest tänka på henne.

Med hufvudet hvilande mot Helenas skuldra, slog jag mina armar omkring hennes lif; hon drog mig saktatill sig och vi lutade oss mot hvarandra under djup tystnad. Men icke länge hade vi suttit så, förrän en annan person inträdde i rummet. Några tunga skyar, af en stormvind bortsopade från himlen, lemnade månen fri och klar; och dess ljus, som strömmade in genom ett fönster bredvid oss, kastade sitt fulla sken både på oss och personen, som närmade sig, i hvilken vi på en gång igenkände Miss Temple.

«Jag kommer för att träffa dig, Jane Eyre,» sade hon; «jag önskar, att du måtte komma upp i mitt rum; och då Helena Burns nu är hos dig, så kan äfven hon komma med.»

Vi gingo. Följande Miss Temples ledning, trefvade vi genom flera mörka och krokiga gångar, och stego uppför en trappa, innan vi kommo till hennes rum. En vänlig eldbrasa flammade i kaminen, och allt såg gladt och trefligt ut. Miss Temple tillsade Helena Burns att sätta sig i en låg länstol på ena sidan af spiseln; sjelf tog hon en annan, och vinkade mig till sig.

«Är det öfver nu?» frågade hon, och såg mig i ögonen. «Har du gråtit bort din sorg nu?»

«Jag är rädd, att den aldrig skall förgå.»

«Hvarföre det?»

«Derföre att jag blifvit orättvist anklagad; och ni, Miss Temple, och alla andra kunna inte annat än anse mig för stygg och dålig.»

«Vi skola anse dig för hvad du sjelf visar dig vara, mitt barn. Fortfar att uppföra dig som en bra och god flicka, och jag skall tro dig vara snäll och god.»

«Skall ni det verkligen, Miss Temple?»

«Ja, min flicka,» sade hon, och slog sin arm omkring mig. «Och säg mig nu hvem det fruntimret är, som Mr Brocklehurst kallade för din välgörarinna.»

«Mrs Reed, min morbrors hustru. Min morbror lemnade mig vid sin död i hennes vård.»

«Antog hon sig dig inte af egen fri vilja?»

«Nej; hon var tvärtom ledsen att hafva nödgats göra det; men min morbror hade, såsom jag ofta hört tjenstfolket säga, före sin död tagit det löfte af henne, att hon alltid skulle vårda sig om mig.»

«Nåväl, Jane, du vet ju förut, eller också skall jag tala om för dig, att när någon blir tilltalad för ett brott, så bör det alltid vara honom tillåtet att tala till sitt försvar. Du har nu blifvit anklagad för lögn och falskhet; försvara dig derföre inför mig så godt du kan. Berätta allt, som du kan draga dig till minnes; men tala blott sanning, lägg ej till något och öfverdrif ingenting.»

I djupet af mitt hjerta beslöt jag att tala så sansadt och fogligt som möjligt. Sedan jag betänkt mig några minuter, för att bringa i så god ordning och så stort sammanhang som möjligt, hvad jag hade att säga, berättade jag henne historien om min sorgliga barndom.

Utmattad som jag var af sinnesrörelse, var mitt språk mycket ödmjukare än det brukade vara, då jag vidrörde detta sorgliga ämne; och med Helenas varning i mitt minne, att taga mig tillvara för hämndgirighetens låga känsla, inlade jag i min berättelse långt mindre galla och bitterhet än vanligt. På detta sätt sansad och för-
enklad, blef den ock mer trovärdig, och jag kände, medan jag talade, att Miss Temple fullkomligt trodde mig.

Under fortgången af berättelsen hade jag omnämnt Mr Lloyd, som kom för att se om mig efter min svimning; ty aldrig har jag kunnat glömma den för mig förskräckliga tilldragelsen i röda kammaren. Och vid denna beskrifning brusade mina känslor åter upp och voro nära att bryta alla band; ty ingenting kunde för mitt minne mildra den utesägliga ångest, hvilken sammanpressade mitt hjerta, när Mrs Reed med hån afslog min vilda bön om förskoning och för andra gången instängde mig i det mörka och hemska rummet.

Jag hade slutat min berättelse. Miss Temple betraktade mig under tystnad några minuter; derpå sade hon:

«Jag känner Mr Lloyd något litet; jag vill skriva till honom, och om hans svar öfverensstämmer med dina uppgifter, skall du blifva offentligen frikänd för den mot dig gjorda beskyllningen. Inför mig, Jane, står du redan nu ren från alla misstankar, och jag frikänner dig fullkomligt.»

Hon kysste mig, och höll mig kvar bredvid sig; och der var jag också väl belåten att få stå kvar, ty jag kände en barnslig glädje vid att betrakta hennes ansigte, hennes klädsel, hennes vackra, hvita panna, hennes mjuka, glänsande lockar, hennes mörka, strålande ögon. Hon vände sig derefter till Helena Burns.

«Huru mår du i afton, Helena? Har du hostat mycket i dag?»

«Inte alldeles så mycket, skulle jag tro.»

«Och smärtan i ditt bröst?»

«Den är något bättre.»

Miss Temple steg upp, tog hennes hand och undersökte pulsen. Hon återvände derefter till sin plats, och då hon satte sig, smög en halfväfd suck öfver hennes läppar. Hon satt några minuter försjunken i sina tankar, hastigt spratt hon till och sade helt plötsligt:

«Men ni äro ju mina främmande i afton; jag skall väl då också traktera er.»

Hon ringde på klockan.

«Barbara,» sade hon till den inträdande tienstflickan, «jag har ännu inte fått the. Tag in thebrickan, och sätt äfven hit ett par koppar för mina två små främmande damer.»

Och snart var théet serveradt. Huru behagligt lyste ej i mina ögon det chinesiska porslinet och det blanka theköket, framdukade på det lilla runda bordet bredvid eldbrasan! Hvilka välluktande ångor uppstego från theköket! och huru läckert såg ej det rostade brödet ut, hvaraf jag dock olyckligtvis (ty jag började nu blifva hungrig) såg blott en helt liten portion. Miss Temple såg det äfven:

«Barbara,» sade hon, «tag in litet mera bröd och smör. Detta räcker inte för tre.»

Barbara gick ut, men återvände snart:

«Mrs Harden säger, att hon har skickat upp den vanliga portionen.»

Mrs Harden var hushållerskan; en qvinna just i Mr Brocklehursts smak.

«Nåväl!» invände Miss Temple; «då få vi väl nöja oss ändå.» Sedan Barbara gått ut, tillade hon småleende:

«Lyckligtvis står det i min makt att för denna gång fylla bristen.»

Efter att hafva bedt Helena och mig att närma oss till bordet, och satt framför hvar och en af oss en kopp the med en läcker, ehuru tunn skifva rostadt bröd, steg hon upp, gick till ett skåp och tog fram derur ett temligen stort anisbröd.

«Jag tänkte gifva er något af detta bröd att taga med er,» sade hon, «men då det finns så litet rostadt bröd, så få ni det nu i stället;» och så började hon att med frikostig hand skära sönder det i skifvor.

Vi kaläserade denna afton såsom på nektar och ambrosia; och icke den minsta fröjden var att se det leende af tillfredsställelse, hvarmed vår värdinna betraktade oss, under det vi tillfredsställde vår häftiga matlust med all den välfägnad, som hon så frikostigt anrättat för oss. Sedan théet var drucket och bordet afdukadt, samlades vi åter kring brasan; vi sutto på hvar sin sida om Miss Temple, och nu följde ett samtal mellan henne och Helena, hvilket för mig var en ny och förut okänd njutning att få afhöra.

Miss Temple hade alltid ett uttryck af lugn och själsfrid i sin blick, någonting värdigt och ädelt i sin hållning och sitt sätt att vara samt en utsökt finhet i sitt språk, som hindrade hvarje afvikelse till det ifriga, häftiga och hetsiga; någonting som förenade nöjet att se på henne och lyssna till henne med en känsla af vördnad. Och sådan var min känsla äfven nu; men Helena Burns slog mig med förvåning.

Den uppfriskande måltiden, den lågande eldbrasan, hennes älskade lärarinnas närvaro och vänlighet, eller, kanhända mera än allt detta, något eget och ovanligt, något jag vet icke hvad hos denna besynnerliga flicka, hade lifvat hennes slumrande lifsandar. De väcktes till

lif, de flammade upp: först glödde de i den klara färgen på hennes kinder, hvilka jag hittills ännu aldrig hade sett annat än bleka och färglösa, derpå strålade de fram uti den fuktiga glansen i hennes ögon, hvilka plötsligt hade antagit en skönhet, ännu sällsammare än den som låg i Miss Temples blick — en skönhet, ej bestående i vackra färger, eller långa ögonhår eller penslade ögonbryn, utan en skönhet som låg i uttrycket, i blicken, i glansen. Hennes själ var på hennes läppar, och hennes språk flödade, ur hvilken källa kan jag icke säga; eller kan väl hjertat hos en fjorton års flicka vara stort och mäktigt nog för att den fulla, rena, hänförande vältalighetens källa skulle der kunna uppqvälla? Sådant var det utmärkande draget i Helenas samtal på denna för mig så minnesvärda afton; hennes själ tycktes likom vilja skynda sig att inom en kort tidrymd lefva så mycket, som andra lefva under en förlängd tillvaro.

De samtalade om ämnen, som jag aldrig hade hört talas om; om försvunna tider och nationer, om fjerran belägna länder, om naturens upptäckta eller blott anade hemligheter; de talade om böcker; ack, huru många hade de ej läst! Hvilka skatter af kunskap de egde! Huru förtroliga de tycktes med fransyska namn och fransyska författare! Men min förvåning nådde sin höjd, då Miss Temple frågade Helena, om hon ibland använde någon stund för att i sitt minne återkalla det latin, som hennes far hade lärt henne, och, efter att hafva tagit en bok från bokhyllan, bad henne läsa och konstruera en sida uti «Virgilius.» Hon hade knappt sluta läsa, förrän klockans ljud förkunnade att tiden var inne att gå till sängs; vi fingo icke dröja qvar längre; Miss Temple omfamnade oss båda och sade, då hon slöt oss till sitt hjerta:

«Gud välsigne er, mina barn!»

Helena höll hon ett ögonblick längre i sina armar än mig, och det var med större saknad som hon skiljdes från henne. Det var Helena, som hennes blickar följde till dörren, det var för henne som en sorgsen suck återigen smög sig fram ur det beklämda bröstet och henne gällde den tår, som dallrade i ögonhåren.

Då vi uppnådde sofrummet, hörde vi Miss Scatchers röst. Hon höll på att undersöka lådorna, och hade just dragit ut Helena Burns', och då vi inkommo i rummet, mottog hon henne med en skarp och häftig förebråelse och sade, att hon följande dag skulle få ett halft dussin oordentligt hoplagda persedlar bundna på sin rygg.

«Mina saker voro verkligen i en skamlig oordning,» hviskade Helena till mig. «Jag ämnade göra ordning i min låda, men glömde alldeles bort det.»

Morgonen derpå skref Miss Scatcherd med stora och tydliga bokstäfver på ett stycke papp ordet »Osnygg,» och fästade det kring Helenas höga, klara och ljusa panna. Hon bar det till aftonen, tålig och undergifven, och ansåg det som en förtjent bestraffning. I samma ögonblick Miss Scatcherd på aftonen lemnade skolsalen, sprang jag fram till Helena, ryckte det utaf henne och kastade det i elden. Den vrede, som hon ej kunde känna, hade hela dagen rasat i min själ, och heta och stora tårar hade oupphörligt smugit sig ned öfver mina kinder, ty åsynen af hennes milda undergifvenhet förorsakade mig en utsäglich smärta.

Omkring en vecka efter de ofvan omtalade händelserna erhöll Miss Temple svar på det bref, som hon skrifvit till Mr Lloyd. Det tycktes som om hans bref bestyrkte min berättelse; ty sedan hon sammankallat hela skolan, förkunnade Miss Temple att hon företagit en undersökning i afseende på de beskyllningar, som blifvit gjorda emot Jane Eyre, och att hon ansåg sig

synnerligen lycklig att nu kunna helt och hållet frikänna henne derifrån. Lärarinnorna omfamnade och kysste mig, och ett sorl af glädje lopp genom kamraternas leder.

På detta sätt befriad från en tryckande börda, började jag från denna stund att arbeta med alla mina krafter; jag beslöt att bana mig väg genom alla hinder. Jag arbetade ifrigt, och min framgång svarade mot mina bemödanden. Mitt minne, af naturen ej särdeles godt, förbättrades genom öfning; mitt förstånd skärptes, och inom ett par veckor blef jag uppflyttad i en högre klass; inom mindre än två månader fick jag börja att läsa fransyska och lära mig rita. På samma dag lärde jag mig de två första tempora af verbet Etre, och gjorde utkast till min första hydda, hvars väggar likväl i lutning täflade med det lutande tornet i Pisa. Då jag denna afton gick till hvila, glömde jag att i inbillningen tillreda den kräsliga qvällsvard af varm potatis, eller färskt hvetebröd med mjölk, hvarmed jag annars vanligen plägade förnöja min hunger. Jag lefde nu i stället blott på åskådandet af herrliga målningar, hvilka jag tyckte mig se i mörkret; och alla voro de mina händers verk: på fri hand målade träd och byggnader, pittoreska klippor och ruiner, grupper af betande boskap, sköna fjärilar fladdrande kring halfspruckna törnrosknoppar, foglar med mogna körsbär i näbbet, en kungsfogels bo med de små perllika äggen, omviradt med slingrande murgrön. Jag funderade äfven på huruvida jag möjligen någonsin kunde blifva nog skicklig för att kunna flytande öfversätta en liten fransysk bok, som Madame Pierrot samma dag hade visat mig; men innan jag hunnit att tillfredsställande lösa detta problem, öfverraskades jag af den ljufva sömnen.

Visligen har Salomo sagt i Ordspråks-Boken: «Bättre är en rätt kål med kärlek, än en gödd ox med hat.»

Jag skulle ej hafva velat utbyta Lowood med alla dess försakelser mot Gateshead och dess dagliga öfverflöd.

KAPITLET IX.

Men försakelserna, eller rättare sagdt svårigheterna vid Lowood minskades allt mera och mera. Våren nal-kades med stora steg. Vinterns kyla hade försvunnit, snön hade smält, och de skarpa vindarne voro förmil-drade. Mina olyckliga fötter, svullna och förstörda af den isande kölden under Januari månad, började åter att helas vid Aprils varma fläktar. Nätter och morgnar voro ej längre så kalla som förut, då blodet nästan stel-nade i våra ådror. Vi kunde nu med långt mindre svå-righet uthärda den lektimma, som tillbringades ute i trädgården; ja då vi stundom hade någon solig dag, började det till och med blifva roligt och angenämt. Gräsmattorna antogo en allt friskare och friskare grönska. Blommor blickade fram mellan bladen: snödroppar, krokus, purpurfärgade aurikler och guld-ögda styfmors-blommor. Om thorsdagsaftnarne fingo vi företaga små utfärder, och funno då ännu vackrare blommor växande bland häckarne vid sidan af vägen.

Jag upptäckte äfven, att jag utom det höga träd-gårdsstaketet egde en stor fröjd, en njutning, som endast horisonten begränsade; denna njutning bestod i en utsigt öfver höga storartade skogsbeklädda bergskullar, som omgäfvö en temligen vidsträckt dæld, och voro höljda af den vackraste grönska; der såg jag ock en bäck, som i yrande fröjd framdansade öfver de stenar, som här och der lågo i dess väg. Huru olika var ej denna

seen nu emot då jag för en tid sedan såg vinterns mörka skyar hvila tungt deröfver, då marken var stelnad till is och hölj'd af snö, och då dimmor, så kyliga som den kalla döden, jagades af de östliga stormarne och svepte ikring de mörka skogstopparne och sänkte sig ned öfver jorden, tills de smälte tillsammans med de fuktiga dimmor, som uppstego ur bäcken! Sjelfva denna bäck var då en vild och brusande ström, som ryckte med sig träden och spridde ett hemskt dån genom den af häftiga regnskurar eller piskande hagel förmörkade rymden; och träden vid dess stränder stodo nakna och aflöfvade, likt en rad af hemska spöken.

April hade lemnat rum för Maj, — och hvilken vacker och leende Maj det var! Varma vindar spelade i en ständigt klar och ren luft, och solen spridde sina milda lifgivande strålar öfver den nyss vaknade naturen. Växtligheten frodades yppigt. Lowood kastade af sig sin vinterdrägt och klädde sig åter i grönt och blommor. De stora spöklika almarne, askarne och de majestätiska ekarne hade åter vaknat till lif, skogsmarkerna höljdes i öfverflöd af plantor och örter, och en sällsam glans, likt ett nytt solsken, strömmade ut från de tallösa gullvifvor, som öfver allt betäckte marken; jag har på skuggiga platser sett dessa blommors bleka guld skimra likt ljuft tindrande stjernor. Af all denna naturens skönhet njöt jag ofta och i fulla drag, fri, oevakad, och nästan ensam. Och orsaken till denna oväntade frihet och fröjd vill jag nu omnämna.

Har jag icke beskrifvit ett förtjusande läge för en bostad, då jag nämnt att den var belägen midt i en herrlig skog och vid stranden af en ström? Jo, för ögat tjusande var verkligen denna nejd; men om den var helsosam eller ej, det blir en annan fråga.

Den skogsdäld, hvarest Lowood låg, var ett tillhåll för osunda och farliga dimmor, och med den vaknande våren vaknade ock smittsamma sjukdomar. Dessa smögo sig in i «de faderlösas fristad», frossor och febrar spridde sig i den fullpackade skolsalen och sofrummet, och innan Maj var inne, var skolan förvandlad till ett sjukhus.

Sjukdomarne funno oss försvagade af den knappa födan och vårdslösa förkylningar, och de flesta af oss voro redan färdiga att emottaga smittan. Utaf 80 flickor lågo 45 på en gång sjuka. Då sletos af sig sjelfva den vanliga ordningens band. De få, som fortfarande bibehöllo helsan, erhöilo så godt som en obegränsad frihet, emedan läkaren föreskrifvit en nästan oupphörlig kroppsöfning såsom det bästa förvaringsmedel emot smittan; och ingen skulle heller hafva haft tid att vaka öfver oss och hålla oss i ordning. Miss Temple egnade hela sin tid och all sin uppmärksamhet åt de sjuka; hon vistades ständigt i sjukrummet, och lemnade det blott för att njuta några timmars hvila på natten. De andra lärarinnorna voro fullt upp sysselsatta med att packa in och göra andra nödvändiga förberedelser till deras afresa, hvilka voro nog lyckliga att ega vänner och anhöriga, med både förmåga och vilja att förflytta dem bort från detta smittans hemvist. Många, som redan blifvit smittade, foro hem blott för att dö der. Somliga dogo i skolan, och begrofvos hastigt och i tysthet, då denna sjukdoms natur förbjöd allt dröjsmål.

Under det sjukdomen sålunda hade blifvit en ständig invånare vid Lowood, och döden dess flitiga gäst, under det blott dysterhet och fruktan rådde inomhus, och den qvafva sjukluften herrskade i alla rummen och gångarne, och ej med några rökverk kunde fördrivas, gjöt den klara Majsolen sitt varma, strålande ljus öfver de höga kullarne och de vackra skogsmarkerna derute.

Äfven trädgården fylldes af blommor. Stockrosor hade skjutit upp höga som träd, liljorna hade öppnat sina kalkar, törnrosor och tulpaner stodo i full blomning. Kanterne af blomstersängarne lyste af neglikor och tusenskön, och morgnar och aftnar spridde resedan sin milda och ljufva doft. Men för de flesta af Lowood's inbyggare gingo dessa naturens skatter förlorade, utom att då och då en likkista pryddes med en handfull blommor.

Men jag och de öfriga, som fortforo att vara friska, njöto i fulla drag af stället och årstidens skönhet. Vi fingo vandra omkring i skogen, lika Zigenare, från morgon till qväll; vi gjorde hvad vi ville och gingo hvart vi behagade. Äfven vår kost hade blifvit bättre. Mr Brocklehurst och hans familj kommo under denna tid aldrig till Lowood; hushållsräkningarne granskades ej så noga; den förra hushållerskan hade, af fruktan för smitta, lemnat sin tjänst, och hennes efterträderska, som hade varit föreständerska vid Lowtons sjukhus, var ännu obekant med huru det tillgick i hennes nya hemvist, och försåg oss jemförelsevis frikostigt med hvad vi behöfde. Dessutom voro vi nu färre att föda och underhålla, ty de sjuka kunde ej äta stort. Våra frukost-skålar voro bättre fyllda; och när hon ej hade tid att tillreda någon ordentlig middag, hvilket ofta inträffade, plögade hon gifva oss ett stort stycke kall pastej, eller en tjock skifva bröd med ost, och detta förde vi med oss till skogen, hvarest vi utvalde den plats vi mest tyckte om för att der hålla vår ståtliga middag.

Min favoritplats var en temligen stor flat sten, som reste sig torr och hvit midt ur bäcken, och dit jag endast kunde komma medelst att vada genom vattnet, hvilket jag alltid gjorde med bara fötter. Stenen var tillräckligt bred för att kunna helt beqvämt rymma, utom

mig, äfven en annan flicka, som jag vid den tiden hade valt till mitt ständiga sällskap — Mary Anne Wilson, en skarpsinnig flicka, med mycken observationsförmåga, i hvars sällskap jag fann ett stort nöje, dels emedan hon var qvick och originell, och dels emedan hon hade ett sätt, som behagade mig. Några år äldre än jag, kände hon till mycket mer af världen och kunde tala om för mig saker, hvartill jag gerna lyssnade. Hos henne tillfredsställdes min nyfikenhet; och dessutom öfversåg hon helt och hållet med mina fel, och tadlade aldrig hvad jag sade eller gjorde. Hon berättade gerna, och jag ville gerna veta skäl och orsaker; hon tyckte om att undervisa, och jag att fråga. Så fortforo vi att meddela oss med hvarandra, och hemtade på detta sätt af våra samtal ett stort ömsesidigt nöje, om också ingen synnerlig förbättring eller undervisning deraf var en följd.

— Men hvar var då, under tiden, Helena Burns? Hvarföre tillbragte jag ej i hennes sällskap dessa frihetens herrliga dagar? Hade jag väl förgätit henne, eller egde jag så litet inre värde, att jag tröttnat vid hennes rena och oskyldiga sällskap? Utan allt tvifvel var den omnämnda Mary Anne Wilson mycket underlägsen min första bekantskap; Mary Anne kunde blott omtala muntra och roande berättelser eller meddela mig några små pikanta sqvallerhistorier, hvilka jag just icke tyckte vara så ledsamma, då deremot Helenas samtal voro af den beskaffenhet, att de ingåfvo dem, som hade den lyckan att få njuta deraf, smaken för långt högre och ädlare nöjen.

Så var det verkligen, kära läsare och läsarinor; och jag kände och visste detta ganska väl; och ehuru jag är en bristfällig varelse med många fel och få förtjenster, ledsnade jag dock aldrig vid Helena Burns sällskap, och upphörde aldrig att för henne att hysa en känsla af den

innerligaste, den ömmaste och vördnadsfullaste tillgifvenhet. Och huru kunde det väl vara annorlunda, när Helena, alltid och under alla omständigheter, bevisade mig denna ömma och trofasta vänskap, som aldrig stördes, aldrig förbittrades af något nedstämdt eller retligt lynne. Men Helena var sjuk för närvarande; hon hade för några veckor varit skiljd ifrån mig och förflyttad till jag vet ej hvilket rum i öfra våningen. Hon fanns ej, hade man sagt, i den delen af byggnaden, som blifvit inredd till sjukrum för feberpatienterne, ty hennes sjukdom var ej typhus, utan lungsot; och med lungsot förstod jag, i min okunnighet, någon trånsjuka, som tid och omvårdnad helt säkert skulle bota.

I denna min tro styrktes jag ännu mer af den omständigheten att jag ibland på någon varm och solig eftermiddag såg Miss Temple leda henne ned i trädgården; men vid dessa tillfällen fick jag aldrig gå till henne och tala med henne. Jag såg henne blott från fönstret i skolsalen, och detta helt otydligt, ty hon var väl insvept och satt på afstånd i verandan.

En afton i början af Juni, hade jag dröjt mycket länge ute i skogen med Mary Anne. Såsom vanligt hade vi skiljt oss från de andra och vandrat af långt bort, så långt att vi kommo vilse och måste fråga oss för uti en enslig stuga, der en man och en qvinna bodde, hvilka vaktade en hjord halfvilda svin som betade i skogen. När vi kommo tillbaka hem, hade månen redan gått upp; en häst, som vi igenkände för att tillhöra läkaren, stod bunden vid trädgårdsgrinden. Mary Anne anmärkte att förmodligen någon vore mycket illa sjuk, då Mr Bates blifvit efterskickad vid denna tid på dagen. Hon gick in, men jag stannade ute några minuter för att i mitt blomsterqvarter nedsätta några planter, som jag haft med mig från skogen, och hvilka jag

fruktade skulle vissna, om jag uppskjöte dermed till följande dagen. Sedan detta var gjordt, dröjde jag ännu en stund ute; blommorna doftade så ljuft, sedan daggen fallit, det var en så vacker afton, så mild, så varm. Ännu glödde aftonrodnaden i vester och lofvade en lika vacker morgondag; majestätisk höjde sig månen ur den djupblå östern. Jag försjönk i åskådning och njöt af denna guda-afton så mycket som ett barn förmår, då den tanken helt plötsligt vaknade inom mig:

«Huru sorgligt det vore att ligga på en sjukbädd nu! Denna verld är så nöjsam och angenäm — det skulle vara förskräckligt att nu blifva kallad härifrån, för att gå — jag vet ej hvart.»

För första gången försökte jag nu med allvar att fatta och reda de dunkla begrepp, som man gifvit mig, om en himmel och ett helvete; och för första gången fasade jag förskräckt tillbaka för det mörker, som omgaf mig; jag såg blott en bottenlös afgrund framför, bakom mig, på alla sidor; jag kände blott en enda fast punkt — det närvarande ögonblicket — allt annat var ett formlöst moln, ett tomt och outgrundligt djup; och jag ryste vid tanken på att jag möjligen kunde stappla och sjunka ned och försvinna i detta chaos. Under det jag sysselsatte mig med dessa nyvaknade tankar, hörde jag porten öppnas; Mr Bates kom ut från byggningen, och med honom följde en sköterska. Sedan hon hade sett honom stiga upp på hästen och rida sin väg, återvände hon uppåt byggningen; jag skyndade fram till henne.

«Huru är det med Helena Burns?»

«Mycket dåligt,» var svaret.

«Är det för hennes skull, som Mr Bates varit här nu?»

«Ja.»

«Och hvad har han då sagt om henne?»

«Han sa', att hon inte kommer att stanna här länge.»

Om jag dagen förut hört detta yttrande, så skulle jag dervid endast hafva fattat det begrepp, att hon snart skulle blifva förflyttad till Northumberland, till sitt eget hem. Jag skulle då ej hafva anat, att man kunde mena det hon var nära döden; men nu fattade jag det genast. Jag insåg klart, att Helena Burns nu räknade sina sista dagar i denna världen, och att hon snart skulle vända åter till de saliga andarnes värld, om någon sådan värld finnes till. En hemsk fasa bemäktigade sig mina sinnen, en känsla af djupaste sorg genombäfvade min hela varelse; jag erfor en längtan, en brinnande outhärlig trånad att få se henne; och jag frågade sköterskan, i hvilket rum hon låg.

«I Miss Temples rum,» svarade denna.

«Får jag gå upp och tala med henne?»

«Nej, kära barn; det tror jag visst inte. Men nu är det tid för er att gå in; ni kan förkyla er, om ni stannar ute, sedan daggen fallit.»

Sköterskan gick in genom stora porten och stängde den efter sig; jag gick in genom den lilla sidoporten, som ledde inåt skolsalen. Jag kom helt lagom; klockan var nio, och Miss Miller tillsade just i detsamma eleverne att gå till sängs.

Det kunde vara omkring två timmar sednare, ungefär klockan elfva, då jag, som ej var i stånd att somna, och af den fullkomliga tystnaden i sofrummet förmodade att alla kamraterne hade fallit i djup sömn, helt sakta steg upp, tog min vida blus öfver min nattdrägt, och barfotad smög mig ut ur rummet, för att begifva mig till Miss Temples rum. Det låg i motsatta ändan af huset, men jag kände vägen väl, och månens klara sken, som strömmade in genom fönstren i korridoren,

lyste mig och satte mig i stånd att utan svårighet hitta fram. Då jag nalkades det stora sjukrummet, mötte jag en lukt af kamfert och bränd ättika; jag skyndade hastigt förbi dörren, fruktande att sköterskan, som brukade sitta uppe hela natten igenom, skulle höra mig. Jag fruktade att blifva upptäckt och förd tillbaka; jag måste se Helena ännu en gång, jag måste omfamna henne, innan hon dog, gifva henne ännu en sista kyss, utbyta med henne ännu några ord, de sista här i lifvet.

Jag steg ned för en trappa, genomgick en del af den nedra våningen, och lyckades att utan något buller öppna och tillsluta två dörrar; jag kom till en annan trappuppgång, denna skyndade jag uppför, och mitt framför mig var dörren till Miss Temples rum. Jag såg ljussken genom nyckelhålet; en djup tystnad herrskade rundtomkring. Jag fann dörren litet på glänt, troligen för att någon frisk luft måtte få intränga i denna sjukdomens instängda bostad. Jag var ur stånd att tveka och dröja, hela min varelse skälfdde af oro och ångest, och full af otålighet öppnade jag dörren och såg in. Mina blickar sökte Helena, och fruktade att finna döden.

Helt nära till Miss Temples säng och till hälften betäckt af dess hvita gardiner, stod en liten bädd. Jag såg konturerna af en kropp under täcket, men ansigtet var doldt af sängombänget. Sköterskan, som jag hade talat med i trädgården, sof i en länstol; på bordet brann dunkelt ett oputsadt ljus. Miss Temple var ej inne; jag fick sedan veta, att hon blifvit kallad till en yrande patient i sjukrummet. Jag närmade mig och stannade framför den lilla bädden; min hand höll i gardinen, men jag ville först tala, innan jag drog undan den: jag fasade vid tanken att få se ett lik.

«Helena!» hviskade jag sakta, «är du vaken?»

Hon reste sig och drog undan förhänget, och jag såg ett blekt och afmagradt ansigte, men hvaröfver ett uttryck af stilla lugn och frid hvilade. Hon var så föga förändrad, att min fruktan ögonblickligen skingrades.

«Är det verkligen du, Jane?» frågade hon med sin vanliga, milda röst.

«O! hon skall inte dö,» tänkte jag; «de hafva miss-tagit sig; hon skulle då inte tala med denna jemna röst, ej se på mig med denna lugna blick.»

Jag lutade mig ned öfver hennes bädd och kysste henne; hennes panna var kall, och kalla och magra voro hennes kinder; hennes armar och händer likaså, men hennes leende var detsamma som fordom.

«Hvarföre har du kommit hit, Jane? Det är sent, jag hörde klockan för några minuter sedan slå elfva.»

«Jag har kommit för att se dig, Helena. Jag fick höra, att du var mycket sjuk, och jag kunde inte somna förr än jag fått tala med dig.»

«Du kom väl för att säga mig farväl. Du kom då troligen lagom.»

«Ska' du fara bort någorstädes, Helena? Ska' du fara hem?»

«Ja, till mitt eviga hem — mitt sista hem.»

«Nej, nej, Helena!» ropade jag, öfvervåldigad af smärta.

Under det jag försökte att svälja mina tårar, fick Helena ett häftigt anfall af sin hosta; sköterskan vaknade dock ej deraf. När den var öfver, låg hon några minuter alldeles utmattad; sedan hviskade hon:

«Jane, dina små fötter äro bara; lägg dig här och drag mitt täcke öfver dig.»

Jag gjorde så; hon lade sin arm omkring mig, och jag tryckte mig till henne. Efter en lång stunds tystnad återtog hon med alltjemt hviskande röst:

«Jag är lycklig, Jane, mycket lycklig; och när du

får höra att jag är död, så får du inte sörja, ty det är inte något att sörja öfver. Alla måste vi en gång dö, och den sjukdom som tager mig härifrån, är ej smärtsam; den växer småningom, mildt och nästan utan plågor — min själ är i ro. Ingen skall serdeles mycket sakna mig. Min far har nyss gift sig för andra gången, och han minns mig ej stort. Jag dör ung, och på detta sätt undgår jag många lidanden; ty jag har inte de egen-skaper och naturanlag, hvilka fordras för att lefva rätt lycklig i denna verlden; jag skulle ständigt hafva felat.»

«Men hvart går du, Helena? Vet du det?»

«Ja, jag går till Gud. Jag tror derpå, tror med fullaste förtröstan.»

«Men hvar är då Gud? Hvem är Han?»

«Han är min och din Skapare, och han kan ej vilja förstöra hvad han en gång skapat. Jag förtröstar fullkomligt på hans magt, och jag förtror mig helt och hållet åt hans godhet. Jag räknar timmarne som återstå tilldess den timma slår, då Han skall förklara sig för mig, då han skall taga mig upp till sig.»

«Du är då säker, Helena, att det finns en himmel, och att våra själar få komma dit, då vi dö?»

«Ja, jag är säker, att det finns ett evigt lif; jag tror, att Gud är god, och utan fruktan anförtror jag åt honom min odödliga själ. Gud är min fader, Gud är min vän; jag älskar honom, och jag tror att han älskar mig.»

«Och skall jag få se dig åter, Helena, när jag dör?»

«Ja, du skall komma till samma saliga verld; du skall emottagas der, min Jane, af samme allsmäktige allas vår fader.»

Åter frågade jag, men denna gång klädde sig ej min fråga uti ord, den stannade inom mig: «Hvar är då denna saliga verld? Finns den verkligen?» Och jag slöt mig ännu närmare till Helena; hon tycktes mig nu kärare än någon-

sin. Det föreföll mig, som om jag omöjligt kunde låta henne gå bort ifrån mig — jag ville kvarhålla henne, mot hennes vilja. Slutligen sade hon med den mildaste, ljufvaste stämman:

«Huru väl jag befinner mig nu! Det sista anfallet af hosta har mattat mig något; jag tror, att jag kan sofva litet. Men du får inte gå ifrån mig, Jane; jag vill hafva dig så här bredvid mig.»

«Ja, jag vill stanna hos dig, min egen älskade Helena; ingen skall skilja mig från dig.»

«Du fryser väl inte, min älskling?»

«Nej.»

«God natt, Jane.»

«God natt, Helena.»

Hon tryckte en kyss på mina läppar — och snart slumrade vi båda

När jag vaknade, var det full dager. En ovanlig rörelse väckte mig, jag såg upp, jag hvilade i någons armar; det var sköterskan, som bar mig genom korridoren tillbaka till sofrummet. Jag fick inga förebråelser derföre att jag lemnat min säng, man hade mycket annat att tänka på. Intet svar erhöll jag på mina många frågor; men ett par dagar sednare fick jag veta, att Miss Temple, vid återkomsten till sitt rum uti dagningen, hade funnit mig bredvid Helena, mitt hufvud hvilande mot Helenas skuldra, mina armar slagna kring hennes hals. Jag sof, och Helena var — död.

Hennes graf finnes på Brocklebridge kyrkogård. Under femton år efter hennes död var den endast täckt af en gråskulle; men nu utmärkes stället af en enkel marmorsten med ingen annan inskrift än hennes namn, och det enda ordet "Resurgam."*

* Jag skall åter uppstå!

KAPITLET X.

Hittills har jag utförligt beskrifvit händelserna under min obetydliga tillvaro; åt de första tio åren af min lefnad har jag egnat nästan lika många kapitel. Men det är ej min mening att skrifva en vidlyftig och fullständig sjelfbiografi; jag känner mig förpligtad att blott då fråga mitt minne till råds, när jag tror, att dess svar i någon mån skola ega intresse. Jag förbigår derföre med tystnad en tidrymd af nära åtta år; blott några få rader äro tillräckliga för att icke förlora sammanhanget.

Sedan sjukdomen hade härjat en tid vid Lowood, af tog den så småningom, och upphörde slutligen helt och hållet, men ej förrän den allmänna uppmärksamheten hade blifvit fästad på den smittsamma feberns härjande framfart och på mängden af dess offer. Undersökningar anställdes om sjukdomens uppkomst, och småningom blefvo åtskilliga förhållanden bekanta, hvilka i högsta grad väckte allmänhetens ovilja. Ställets ohelsosamma belägenhet, knappheten och beskaffenheten af barnens föda, det salta och osunda vattnet som begagnades till dess tillredande, elevernas eländiga beklädnad, alla dessa omständigheter blefvo allmänt bekanta, och upptäckten deraf medförde ett resultat, högst förödmjukande för Mr Brocklehurst, men välgörande för inrättningen.

Flera rika och välgörande personer i grefskapet gjorde stora sammanskott för upprättandet af en mera passande byggnad med ett friskare läge; nya ordningsreglor upprättades, förbättringar i lefnadssätt och beklädnad infördes, och förvaltningen af skolans inkomster uppdrogs åt en kommité. Mr Brocklehurst, som, i anseende till sin förmögenhet och sina familjeförbindelser, icke kunde blifva förbigången, bibehöll fortfarande sin befattning såsom

skattmästare, men han erhöll till medhjelpare, vid fullgörandet af sin syssla, personer af ett ädlare och välvilligare sinnelag; och äfven i sin egenskap af föreståndare vid inrättningen hade han vid sin sida personer, som förstodo att förena billighet med sträng ordning, frikostighet med sparsamhet, godhet och människokärlek med samvetsgrann rättvisa. Skolan, på detta sätt förbättrad, blef inom kort en verkligt nyttig och förtäfflig inrättning. Jag qvarblef der ännu åtta år efter dess pånyttfödelse, sex år som elev, och två som lärarinna; och i båda dessa afseenden afger jag mitt vittnesbörd till förmån för dess stora vigt och betydelse.

Under dessa åtta år var mitt lif temligen enformigt, men icke olyckligt, emedan det ej var overksam. Jag hade nu tillfälle att få en utmärkt uppfostran; för flera ämnen hade jag en stor fallenhet, i alla ville jag utmärka mig, och önskade dessutom gerna att göra mig omtyckt och afhållen af mina lärarinnor, isynnerhet af dem, för hvilka jag sjelf hyste aktning och tillgifvenhet. Jag drog derföre all den nytta jag kunde af de fördelar, som erbjödos mig. Med tiden intog jag främsta rummet i första klassen, samt blef derefter utsedd till lärarinna, hvilken syssla jag med nit fullgjorde under två år. Men vid slutet af denna tid kom jag på andra tankar.

Miss Temple hade hittills, oaktadt alla förändringar, fortfarande bibehållit sin befattning såsom förestånderska vid skolan. Hennes undervisning hade jag att tacka för den största delen af mina framsteg; hennes vänskap och umgänge hade beständigt varit min tröst och min uppmuntran; hon hade för mig varit i moders ställe, hon hade varit min lärarinna, och hon blef slutligen min vän. Vid denna tidpunkt gifte hon sig och flyttade med sin man (en förträfflig prest och nästan värd en sådan hustru)

till ett aflägsset grefskap, och var följaktligen förlorad för mig.

Ifrån den dag hon lemnade mig, var jag ej mer den samma; med henne försvann den känsla af förnöjsam trefnad och välbefinnande jag hittills erfarit, allt som bidragit till att göra Lowood i någon mån till ett hem för mig. Jag hade tillegnat mig mycket af hennes natur och hennes vanor; mina tankar hade blifvit mera harmoniska, och bättre känslor hade fått insteg i min själ. Jag var pligt och ordning trogen; jag var lugn och stilla; jag trodde mig vara nöjd. I andras ögon, och till en stor del äfven i mina egna, tycktes jag vara af ett saktmodigt och undergifvet sinnelag.

Men ödet, i skapnad af den Ärevördige Mr Nasmyth, skiljde mig och Miss Temple ifrån hvarandra. Jag såg henne i sin resdrägt, straxt efter vigselceremonien, uppstiga i diligensen; jag såg vagnen fara uppför backen och snart försvinna bakom den, och sedan drog jag mig tillbaka till mitt rum och tillbragte der i ensamhet den återstående delen af dagen.

Jag gick fram och tillbaka i mitt rum; jag inbillade mig att jag endast kände saknad öfver den förlust som jag nu gjort, och att jag blott grubblade på huru jag skulle kunna ersätta den. Men då jag uppvaknade ur mina tankar, och såg upp och fann, att eftermiddagen var förbi och aftonen långt framskriden, gjorde jag en annan upptäckt; den nemligen, att jag på denna stund undergått en genomgripande förvandling, att mitt sinne hade kastat af sig allt hvad det lånat af Miss Temple — eller rättare sagt att hon tagit med sig den rena luft, som jag andats i hennes närhet — och att jag nu var lemnad i mitt naturliga element och åter började känna de fordna känslorna röra sig i mitt inre. Det föreföll mig som om jag icke så mycket hade förlorat ett stöd,

som snarare en bevekelsegrund: det var icke kraften och förmågan att fortfarande vara lugn och stilla, som jag saknade, utan sjelfva grunden och anledningen dertill fanns icke mera till för mig. Min verd hade under några år varit helt och hållet inskränkt till Lowood, min enda erfarenhet hade varit den af dess regler och stadgar; men nu erinrade jag mig, att den verkliga världen var stor, och att ett vidsträckt fält af farhågor och förhoppningar, af frestelser och pröfningar, väntade dem, som hade mod att gå ut i den vida rymden för att söka den verkliga kunskapen om lifvet midt ibland alla dess faror.

Jag gick till fönstret, öppnade det och såg ut. Der voro de två flyglarne på byggingen, der var trädgården; der såg jag Lowoods gränser, och der längst borta bergen, som höjde sig vid horisonten. Mina blickar foro hastigt öfver alla andra förmål, för att hvila på de mest aflägsna, de blåa bergstopparne; det var dit bort jag längtade, på andra sidan om dem; den plats, der jag nu lefde, inom dessa gränser af berg och ljunghed, var för mig likt ett fängelse, en förvisningsort. Jag såg den grå landsvägen, som slingrade sig kring foten af ett berg och försvann i ett aflägsset pass; o, huru jag längtade att få följa den vidare. Jag återkallade i mitt minne den dag, då jag i en diligens hade rest just denna väg; jag ihågkom, huru jag i mörkret farit utför den der backen. En hel evighet tycktes mig hafva förlutit ifrån den dag, som först förde mig hit till Lowood, och sedan dess hade jag aldrig lemnat denna plats. Alla ferierna hade jag tillbragt i skolan; Mrs Reed hade aldrig låtit hemta mig till Gateshead, och hvarken hon eller någon annan af familjen hade någonsin besökt mig. Hvarken medelst bref eller på annat sätt underhöll jag något samband med den yttre världen; skolans regler, pligter och vanor,

dess ansigten, röster och klädedrägter, dess sympathier och antipathier, med ett ord, skolans lilla och tränga värld var allt hvad jag kände af lifvet. Men nu kände jag, att detta icke var nog; på en enda eftermiddag hade jag tröttnat vid åtta års inrotade vanor. Frihet önskade jag, efter frihet längtade jag, efter frihet bad jag till Gud; men bönen tycktes dö bort i den tomma rymden. Jag framhviskade då en ödmjukare bön, om förändring, om ombyte, men äfven den bönen tycktes förskingrad af vinden. «Förinna mig då åtminstone, o Gud!» utropade jag nästan förtviflad, «ett nytt slafveri!»

I detsamma ringde qvällsvardsklockan, och jag måste gå dit ned.

Jag fick sedan ej tillfälle att åter upptaga den afslitna tråden af mina tankar, förrän jag gick till hvila; men äfven då hindrade mig en af lärarinnorna, som bebodde samma rum som jag, genom sitt prat från att sysselsätta mina tankar med det ämne, till hvilket jag så ifrigt längtade att få återkomma. Huru innerligt jag önskade, att sömnen skulle tysta hennes tunga! Det föreföll mig som om någon god ingivelse nog slutligen skulle komma till min hjälp, om jag blott kunde få återtaga de tankar som vaknat i min själ, då jag stod derborta vid fönstret.

Slutligen snarkade Miss Gryce; hittills hade hennes snarkningar utgjort min plåga; men denna afton helsade jag med tillfredsställelse de första ljud, som tillkännagåfvat hennes djupa sömn. Jag var nu säker för allt störande afbrott, och mina redan till hälften qväfda tankar vaknade i ögonblicket åter till lif.

«Ett nytt slafveri! Ja, det ligger dock något i dessa ord.» sade jag för mig sjelf. «Jag vet, att det gör det, emedan de icke låta så serdeles ljufva och angenäma; det låter icke som Frihet, Fröjd och Njutning: onekligen

angenäma och behagliga ljud, men för mig dock icke annat än tomma ljud, och så tomma, så ihåliga, att det endast är en onödigtidsförlust att lyssna till dem. Men slafveri! Det är något annat; det är den rena, handgripliga verkligheten. Hvar och en måste slafva och arbeta. Jag har nu trälats här i åtta år; allt hvad jag önskar, är att få en annan verkningskrets. Kan icke min egen vilja uträtta så mycket? Är det väl omöjligt att bringa det till verkställighet? Jo — jo — det måste kunna gå för sig, om jag blott hade en nog verksam hjerna för att finna något medel att hinna detta mål.»

Jag satte mig upp i sängen för att utfundera detta medel. Det var en kylig natt: jag svepte en schal omkring mig och började derefter att *tänka* allt hvad jag förmådde.

«Hvad är det då jag vill? Jeg vill hafva en ny plats, jag vill komma i ett annat hus, i nya förhållanden, se nya ansikten. Jag önskar ej något annat än detta, emedan det icke är värdt att önska något bättre. Huru gör man då för att skaffa sig en ny plats? Man vänder sig förmodligen till sina vänner; men jag eger inga sådana. Men det finns också många andra, hvilka icke hafva några vänner och hvilka få hjälpa sig sjelfva; och hvilka utvägar ha då dessa?»

Jag kunde icke säga det; jag kunde icke finna något svar på denna fråga; jag befallde derföre min hjerna att uttänka ett svar; men hastigt. Allt häftigare arbetade tankarne derinne, våldsamt slog mina pulsar i mitt hufvud, vid mina tinningar; men under mera än en timmas tid famlade mina tankar som i ett oredigt chaos, utan framgång och utan resultat. Feberspänd af mina fruktlösa ansträngningar steg jag upp och gick några slag fram och tillbaka i rummet, drog undan gardinen, betraktade en stund de klara stjernorna och gick sedan åter till hvila, skällvande af köld.

En god och vänlig ande hade helt säkert, i min frånvaro, nedskrifvit den efterlängtade ingifvelsen på min hufvudgård, ty knappt hade jag lagt mig ned, förrän den tanken helt stilla och naturligt framstod för min själ: «De som önska sig någon plats annonsera ju, och du måste också annonsera i grefskapets tidning.»

«Men huru? Jag vet ju alldeles icke huru det tillgår.»

På mina frågor erhöll jag nu svar med detsamma:

«Du bör med första post till tidningens utgifvare öfverskicka en annons tillika med pengar för att betala dess införande; svaren på denna annons böra adresseras till J. E. och insändas till postkontoret i Lowton. Efter en veckas förlopp kan du höra efter, om några svar kommit, och handla i förhållande derefter.»

Jag genomgick denna plan ett par gånger och öfvervägde den noga; och sedan jag funnit den i allo verkställbar, kände jag mig lugn och tillfredsställd och somnade snart.

Tidigt på morgonen var jag åter uppe; och innan klockan hade ringt för att väcka eleverne, hade jag min annons redan färdigskrifven och förseglad. Den lydde så:

«Ett ungt fruntimmer, vandt att undervisa», (jag hade ju varit lärarinna under två års tid!) «önskar erhålla plats som guvernant i en familj, hvarest finnas flickor under fjorton år.» (Jag tyckte att, då jag sjelf ej var mera än aderton år, jag icke borde åtaga mig ledningen af äldre elever än så). «Hon eger erforderliga kunskaper för att undervisa i de vanliga grenarne af en god Engelsk uppfostran, tillika med Fransyska, Ritning och Musik» (då för tiden ansågs denna för den närvarande tiden alltför inskränkta förteckning på talanger vara tillräckligt innehållsrik och omfattande). «Svar härpå torde

adresseras till J. E. och inlemnas på postkontoret i Lowton.»

Detta viktiga dokument hade jag hela dagen inläst i min byrå. Sedan théet var drucket, bad jag den nya förestånderskan om tillåtelse att få gå till Lowton, för att utträtta några små kommissioner åt mig och ett par af de andra lärarinnorna. Tillåtelsen var lätt utverkad, och jag begaf mig åstad. Det var en promenad på ungefär två mil, och aftonen var fuktig, men dagarne voro ännu långa. Jag var inne i några bodar, inlemnade brefvet på postkontoret, och kom hem tillbaka under hållregn alldeles genomvåt, men med gladt och livadt mod.

Följande veckan föreföll mig ovanligt lång, men äntligen tog äfven den ett slut, liksom allt annat jordiskt, och ännu en gång, på aftonen af en vacker höstdag, begaf jag mig till fots på väg till Lowton. Denna väg var serdeles vacker och pittoresk; den följde bäcken genom dalens vackraste krökningar. Men denna dag tänkte jag mera på de bref, som möjligtvis väntade mig i den lilla köpingen, dit jag styrde min kosa, än på traktens skönhet.

Mitt skenbara ärende denna gång var att låta taga mått af mig till ett par skor, hvilket jag således uträttade först, och när det var gjordt, gick jag tvert öfver den tysta och folktomma gatan från skomakarens bod in på postkontoret. Det sköttes af ett gammalt fruntimmer, med glasögon på näsan och svarta halfhandskar på händerna.

«Finnes här några bref till J. E.?» frågade jag.

Hon betraktade mig en stund forskande, och öppnade derefter en låda, bland hvars innehåll hon fumligt letade så länge, att hoppet började öfvergifva mig. Slutligen sedan hon mer än fem minuter hållit en liten bil-

jett framför glasögonen, räckte hon mig den öfver disken, och beledsagade denna handling med ännu en annan misstänksam och forskande blick. Brevet var adresserad till J. E.

«Finns det inte mer än ett?» frågade jag.

«Nej, här finns inga flera,» sade hon. Jag stoppade således ned det i min ficka och återvände hem; jag kunde icke genast öppna och läsa det, ty ordningsreglorna förbundo mig att vara tillbaka klockan åtta, och klockan var redan half sju.

Vid min hemkomst hade jag åtskilligt att syssla med. Jag måste vara i skolsalen under den återstående lästimman; sedan var det min tur att hålla bön, att se till det eleverne riktigt kommo i säng, hvarefter jag åt qvällsvard med de andra lärarinnorna. Ännu sedan vi skiljts åt för att gå till hvila, hade jag Miss Gryce fortfarande till mitt sällskap; vi hade blott en helt liten bit ljus i ljusstaken, och jag fruktade högligen, att hon skulle prata, tills det brunnit ut. Lyckligtvis hade det grundliga mål, som hon ätit till qvälln, en sömngifvande verkan; hon snarkade redan, innan jag slutat kläda af mig. Ännu återstod en bit af ljuset; jag tog fram mitt bref, i sigillet stod initialbokstafven J. Jag bröt det. Innehållet var kort.

«Om J. E., som sistlidne torsdag annonserade i grefskapets tidning, besitter de omnämnde kunskaperne, och om hon är i tillfälle att gifva tillfredsställande betyg öfver dem och sin karakter, kan hon erhålla plats i en familj, hvarest hon får blott en elev att undervisa, en liten flicka, som ännu icke fyllt tio år, och hvarest hennes lön blir trettio pund om året. J. E. torde sända de begärda betygen, äfvensom sitt namn och sin adress till Mrs Fairfax på Thornfield, nära Millcote i grefskapet . . .»

Jag betraktade skrifvelsen länge och noga; stilen var gammalmodig och skrifven af en darrande hand, helt säkert af ett äldre fruntimmer. Denna omständighet glädde mig; ty en hemlig fruktan hade börjat oro mig, att jag, genom att på detta sätt handla på egen hand, skulle löpa fara att råka i någon förlägenhet, och framför allt önskade jag, att resultatet af mina bemödanden måtte blifva aktningsvärdt, passande, efter alla konvensansens regler. Detta var således en lofvande början. Mrs Fairfax! Jag föreställde mig henne helt och hållet svartklädd; något stel kanhända, men ej fränstötande, en bild af en engelsk vörnadsvärd äldre qvinna. — Thornfield! detta var otvifvelaktigt namnet på hennes egendom; ett vackert och ordentligt ställe, derom var jag säker, ehuru jag icke rätt klart kunde tänka mig det. Och Millecote i grefskapet...! Jag letade i mitt minne på Englands karta; ja, der såg jag både grefskapet och staden. Millecote låg sjuttio mil närmare till London, än det aflägsna ställe, der jag nu vistades; detta var ju något rekommenderande. Jag längtade att komma dit, hvarest det var lif och rörelse; Millecote var en stor fabriksstad vid stränderna af floden A—, en liflig och verksam ort, utan allt tvifvel. Så mycket bättre, det skulle då åtminstone blifva en fullkomlig förändring. Icke just att min inbillning serdeles fängslades af tanken på de långa skorstenarne och skyar af rök — «men,» sade jag till mig sjelf, «Thornfield ligger sannolikt ett godt stycke från staden.»

I detsamma slocknade ljuset; djupt mörker rädde omkring mig och snart slöt sömnen mina ögonlock.

Följande dag måste jag vidtaga nya åtgärder; jag kunde ej längre hålla mina planer hemliga, utan måste meddela dem åt andra, för att fullborda deras framgång. Sedan jag begärt och erhållit ett samtal med förestån-

derskan under loftimman på eftermiddagen, berättade jag henne att jag hade utsigt att få en ny plats, der jag erhöle dubbelt större lön, än jag nu hade (ty vid Lowood fick jag endast femton pund om året), och anhöll att hon ville vara god och anmäla förhållandet för Mr Brocklehurst eller de andra uti kommittéen, och fråga dem, om de ville lemna mig något betyg öfver mina kunskaper och mitt uppförande. Hon samtyckte förbindligt att uppträda såsom medlarinna i denna sak. Dagen derpå talade hon med Mr Brocklehurst härom; han sade att man först måste skriva till Mrs Reed, såsom min naturliga förmyndare. Ett bref afsändes till följe deraf till detta fruntimmer, som svarade, att «jag kunde göra alldeles som jag behagade, ty hon hade för längesedan upphört att blanda sig i hvad som angick mig.» Detta svar meddelades alla de kommitterade, och slutligen, efter långt dröjsmål, fick jag formlig tillåtelse att skaffa mig en bättre plats, om jag kunde, och erhöle dessutom den försäkran, att, som jag alltid hade uppfört mig väl vid Lowood, både i egenskap af lärarinna och elev, ett betyg öfver mitt uppförande och min skicklighet, under tecknad af föreståndarne vid denna inrättning, skulle framdeles meddelas mig.

Detta betyg emottog jag efter en veckas förlopp; en afskrift deraf skickade jag genast till Mrs Fairfax, och erhöle straxt derefter hennes svar, med försäkran, att hon vore fullkomligt tillfredsställd, och med utsättande af dagen, då hon väntade mig till Thornfield.

Jag sysselsatte mig nu med förberedelserna till min resa; de bestämda fjorton dagarne försvunno hastigt. Jag hade icke något serdeles stort klädförråd, ehuru det var fullkomligt tillräckligt för mina behof; och den sista dagen räckte mer än väl till för mig att packa min kapp-

säck, densamma som jag för åtta år sedan fört med mig från Gateshead.

Kappsäcken stod färdigpackad; inom en halftimme skulle postbudet komma och henta den, för att taga den med sig till Lowton, dit jag sjelf helt tidigt nästa morgon skulle begifva mig, och der jag skulle möta diligensen. Jag hade borstat min svarta resklädning, och lagt i ordning min hatt, handskar och muff; jag hade sett åt i alla mina lådor, att jag ej hade glömt något efter mig, och nu, då jag icke mera hade något att göra, satt jag ned och försökte att sofva. Men jag kunde icke; ehuru jag hela dagen varit i rörelse, kunde jag likväl icke taga ett enda ögonblicks hvila. Jag var dertill alltför orolig. En sida af mitt lif slöts denna qväll, och en ny skulle följande morgon öppnas; det var mig omöjligt att sofva under denna mellantid, jag måste vaka dessa sista timmar.

«Miss Eyre,» sade en tjenstflicka, som mötte mig i förstugan, der jag likt en kringirrande ande vandrade fram och tillbaka, «det är någon dernere, som önskar tala med er.»

«Helt säkert postbudet,» tänkte jag, och sprang ned för trappan, utan att taga någon vidare reda derpå. Jag gick förbi förmaket, hvars dörr stod till hälften öppen, och gick åt köket till, då någon i detsamma kom springande mot mig —

«Det är hon! Jag är säker derpå. Jag skulle ha känt igen henne när och hvar som helst!» ropade en person, i det hon ställde sig i vägen för mig och fattade min hand.

Jag betraktade den nämnda personen, och såg en snygt klädd qvinna, som tycktes tillhöra den tjänande klassen, temligen matronlik, ehuru ännu ung, med ett

ganska hyggligt utseende, svart hår, mörka ögon, och frisk hy.

«Nå, hvem är det?» frågade hon med en röst och ett småleende, som jag till hälften igenkände. «Jag vill hoppas, att ni inte alldeles glömt bort mig, Miss Jane?»

I nästa ögonblick omfamnade och kysste jag henne, som en vansinnig. «Bessie! Bessie! Bessie!» var allt hvad jag kunde säga; hon både gret och skrattade på en gång, och vi följdes derpå åt in i förmaket; bredvid kaminen stod en liten tre års pojke, klädd i ylle-blus och vida byxor.

«Det är min lilla gosse,» sade Bessie.

«Du är då gift, kära Bessie?»

«Ja, för snart fem år sedan, med kusken Robert Leaven; och jag har, utom Robert der, en liten flicka som jag har kristnat till Jane.»

«Du bor då inte mer vid Gateshead?»

«Jo, jag bor i portvaktarstugan; den gamla portvaktaren är död.»

«Nå, och huru må de alla derborta? Tala med mig om dem, Bessie; men sitt ned först, och du, lilla Robert, vill du inte komma och sitta i knä hos mig?» Men Robert föredrog att smyga sig till sin mor.

«Ni har jußt inte blifvit så lång eller så stor, Miss Jane,» fortfor Mrs Leaven. «Jag vågar påstå, att de inte måtte ha sett om er så serdeles väl här i skolan. Miss Elisa är ett helt hufvud längre än ni, och Miss Georgina är dubbelt så fet.»

«Georgina är väl vacker, kan jag tro?»

«Ja mycket. Hon vistades sistlidna vintern i London med sin mamma, och väckte der mycket uppseende. En ung lord blef kär i henne, men hans släktingar voro emot partiet, och då — hvad tror ni väl? — kommo han och Miss Georgina öfverens om att rymma sin väg, men

de blefvo ertappade. Det var Miss Elisa som förrådde dem; jag tror, att hon var svartsjuk på systern. Och nu lefva de begge systrarne som hund och katt tillsammans; de gräla och kivas oupphörligt med hvarandra.»

«Och huru är det med John Reed?»

«Åh, med honom är det inte så bra som modren skulle ha önskat. Han for till universitet, och der blef han kuggad, såsom jag tror att di kallar det. Se'n ville hans morbröder, att han skulle studera lagen och bli advokat, men han är en så förderfvad och lättsinnig yngling, att det förmodligen aldrig blir något godt af honom.»

«Huru ser han ut?»

«Han är mycket lång. Somliga tycka att han är vacker; men pytt också, han har så tjocka läppar.»

«Och Mrs Reed då?»

«Missis ser styf och stolt ut, men jag tänker, att hon inte är så glad och nöjd inom sig. Mr Johns uppförande går henne mycket till sinnes — han förstör så mycket pengar.»

«Var det hon, som skickade dig hit, Bessie?»

«Nej, visst inte; men jag har länge önskat att få se er, och när jag fick höra, att det hade varit bref ifrån er, och att ni skulle flytta till en annan trakt af landet, beslöt jag att resa hit, och se er ännu en gång, innan ni kommer ännu längre bort ifrån mig.»

«Jag fruktar, Bessie, att dina förhoppningar i afseende på mig hafva svikit dig,» sade jag småleende; ty jag märkte, att Bessies blickar, ehuru de talade om aktning, likväl ingalunda uttryckte någon beundran.

«Nej, Miss Jane, visst inte! Ni är fin och belevad, ni ser ut som en riktigt förnäm dam, och det var allt hvad jag någonsin väntade af er; ni var just aldrig någon skönhet som barn.»

Jag log åt Bessies uppriktiga svar. Jag kände, att det var riktigt och sanningsenligt, men jag tillstår, att jag icke var helt och hållet likgiltig därför. Vid aderton år önska de flesta människor att behaga, och det medvetandet, att man icke har ett yttre, som gynnar denna önskan, är allt annat än angenämt.

«Men jag är säker på att ni är mycket snäll ändå,» fortför Bessie, för att trösta mig. «Hvad kan ni för godt? Kan ni spela piano?»

«Åh ja, något litet.»

Det fanns ett sådant i rummet; Bessie gick och öppnade det, och bad mig spela litet för henne. Jag spelade ett par valser, och hon var alldeles förtjust.

«Mamsellerna hemma kunna inte spela så bra på långt när,» sade hon helt förnöjd. «Jag har alltid sagt, att ni skulle öfverträffa dem i kunskap och lärdom. Kan ni måla då?»

«Det är en af mina tafflor, som hänger öfver spiseln.»

Det var ett landskap i vattenfärg, som jag hade skänkt åt förestånderskan till erkänsla för hennes medverkan till min förmån inför kommittéen; och hon hade sedan försett taflan med glas och ram.

«Ack, hvad den är vacker, Miss Jane! Jag är säker på att mamsellernas ritmästare inte skulle kunna måla en vackrare; om deras egna vill jag inte tala, för det är då inte alls ditåt. Kan ni fransyska också?»

«Ja, Bessie, jag kan både läsa och tala det.»

«Och ni kan väl sy och brodera med?»

«Ja.»

«Åh! ni är ju en fullärd dam, då, Miss Jane! Jag visste väl jag, att ni skulle bli det. Ni skall gå framåt i världen, om era släktingar bry sig om er eller inte. Men det var saunt, det var någonting som jag ville

fråga er om: har ni någonsin hört något från er fars anhöriga?»

«Nej, aldrig någonsin.»

«Jaså; ni minns ju, att Mrs Reed alltid sade, att de voro fattigt och föraktligt folk; låt också vara att de möjligtvis kunna vara fattiga, men nog tror jag, att de äro lika mycket herrskapsfolk, som Reeds. Ty en dag, för nära sju år sedan, kom en Mr Eyre till Gateshead och ville se er; Missis sade, att ni var i en skola femtio mil derifrån. Han såg då mycket ledsen ut, ty han hade inte tid att söka upp er; han skulle resa ut i fremmande land, och fartyget skulle segla från London, en eller två dagar derefter. Han såg riktigt ut som en gentleman, och jag gissade, att han var bror till er far.»

«Hvad var det för ett fremmande land, som han skulle fara till, Bessie?»

«Det var en ö, flera tusen mil bort, der man gör vin, har taffeltäckaren sagt mig.»

«Madeira, kanske?» frågade jag.

«Ja, så var det — så hette den.»

«Han reste således dit?»

«Ja; han stannade inte många minuter vid Gateshead. Mrs Reed var mycket högdragen mot honom; hon kallade honom se'n för en 'lumpen krämare.' Min man tror att han var vinhandlare.»

«Förmodligen,» svarade jag; «eller kanhända skrifvare eller ombud för en sådan.»

Bessie och jag samtalade ännu en timma om fordna tider, men sedan var hon tvungen att lemna mig. Jag träffade henne åter helt hastigt följande morgon vid Lowton, under det jag väntade på diligensen. Vi skiljdes slutligen vid värdshusporten derstädes; hvar och en af oss for sin väg; hon for tillbaka till Gateshead; och jag steg upp i vagnen, som skulle föra mig till nya

pligter och ett nytt lif i de okända trakterna kring Millcote.

KAPITLET XI.

Ett nytt kapitel i en roman är liksom en ny akt i ett skådespel, och när jag denna gång uppdrager ridåen, så måste du, kära läsare, föreställa dig ett rum på värdshuset i Millcote, försedt med samma slags storblommiga papperstapeter, som alltid finnas i ett värdshusrum, samma slags matta, samma slags möbler, samma prydnader på spiselkanten, samma kopparstick på väggarna; och dessutom ett porträtt af Georg den Tredje, och ett annat af prinsen af Wales, äfvensom en tafla föreställande Wolfes död. Rummet är upplyst af skenet från en ur taket nedhängande lampa, och af den muntert flammande eldbrasan, bredvid hvilken jag sitter insvept i min resdrägt; min muff och min paraply ligga på bordet, och jag försöker att vid elden värma mina stelnade och frusna lemmar, som i sexton timmar varit utsatta för den fuktiga Oktober-kylan. Klockan fyra på morgonen lemnade jag Lowton, och klockan i tornuret slog just nu åtta.

Men, ehuru jag sålunda på allt sätt tyckes ha det trefligt och bekvämt, så vill jag nämna för dig, kära läsare, att det icke ser lika lugnt ut i mitt inre. Jag trodde, när difigensen stannade, att det skulle vara någon emot mig och möta mig; jag såg mig bekymrad omkring, då jag steg ned ur vagnen, och väntade att få höra mitt namn uttaladt och att se någon vagn vänta der för att föra mig till Thornfield; men ingenting i den vägen var synligt, och då jag frågade en af uppas-

sarne, om någon hade varit der för att fråga efter Miss Eyre, erhöi jag blott ett nekande svar. Jag hade således ingen annan utväg än att bedja om ett enskildt rum, och här sitter jag nu och väntar, under det att tvifvel och fruktan af alla slag oroar mina tankar.

För en oerfaren flicka är det en högst egen och sällsam känsla att befinna sig alldeles ensam i världen, alldeles utan förbindelser; oviss om man skall hinna den hamn, dit man ämnar sig, och af många omständigheter hindrad ifrån att återvända till den, som man lemnat. Denna känsla förljufvas visserligen af den tjustning och det förtrollande behag, som alltid hvilat öfver ett äfventyr, och stolthetens glödande värma lifvar och uppehåller modet; men stundom kommer den hemska fruktan och den ängslande oron och skingrar villan. Och hos mig var fruktan den öfvervägande känslan, sedan en halftimma förflutit, och jag ännu fortfarande var allena. Jag beslöt slutligen att ringa på klockan.

«Finns här något ställe i grannskapet, benämndt Thornfield?» frågade jag den inträdande uppässaren.

«Thornfield? Jag vet inte riktigt; men jag skall höra efter derute.» Han gick sin väg, men återvände om några ögonblick.

«Är ert namn Eyre, Miss?»

«Ja.»

«Det är någon derute, som väntar på er.»

Jag sprang upp, tog min muff och paraply och skyndade ut i förstugan; i den öppna dörren till värdshus-salen stod en man, och ute på gatan såg jag vid lamp-skenet ett enbetsåkdon.

«Det här är väl förmodligen edra saker?» sade mannen något tvärt, då han fick se mig, och pekade på min kappsäck, som stod i förstugan.

Vid mitt jakande svar band han den fast bakpå vagnen, som var en slags droska, och jag steg in; innan han stängde igen dörren, frågade jag honom huru långt det var till Thornfield.

«Åh, så der en sex mil.»

«Huru länge behöfva vi vara på vägen?»

«Jo; omkring en och en half timma.»

Han läste igen vagnsdörren, steg upp på kuskbocken och vi foro af. Han körde långsamt, och jag hade således tillräcklig tid på mig att öfverlemna mig åt mina tankar; jag var nöjd att ändtligen vara så nära målet för min resa, och då jag lutade mig tillbaka i den bekväma, ehuru icke så särdeles eleganta vagnen, kände jag mig rätt väl till mods.

«Förmodligen,» tänkte jag, «är inte Mrs Fairfax, att dömma af kuskens och vagnens simpla utseende, någon person som är fallen för ståt och prål. Så mycket bättre! Blott en gång i mitt lif har jag lefvat ibland fint folk, och då var jag mycket olycklig. Jag kan just undra, om hon lever ensam med den der lilla flickan; om så är, och om hon något så när är bygglig och vänlig mot mig, så skall jag helt säkert komma bra öfverens med henne. Jag skall försöka göra mitt bästa; skada blott, att ens bemödanden i den vägen så ofta lönas med otack. Vid Lowood fattade jag äfven denna föresats och höll den, och lyckades också att der göra mig omtyckt; men hos Mrs Reed deremot minnes jag, att alla mina bemödanden blefvo bemötta med förakt och hån. Gud gifve, att inte Mrs Fairfax måtte blifva för mig en annan Mrs Reed! Men om så skulle hända, är jag inte bunden att stanna hos henne; och i värsta fall kan jag väl annonsera om igen. Jag undrar huru långt vi hunnit nu.»

Jag släppte ned fönstret och såg utåt. Millcote låg bakom oss. Att dömma af den mängd ljus, som syntes genom mörkret, tycktes det vara en stad af anseelig storhet, mycket större än Lowton. Vi voro nu, efter hvad jag kunde tycka, på en slags hed; men byggnader lågo likväl kringspidda öfverallt i trakten. Jag märkte att vi voro i en trakt, helt och hållet olika mot Lowood; mera folkrik, men mindre pittoresk, mera liflig, men mindre romantisk.

Vägarne voro djupa, natten var dimmig och mörk; hästarne gingo fot för fot, och jag tror nästan att ej blott en och en half timma, utan två timmar hade förflutit, då kusken slutligen vände sig om och sade:

«Nu ha vi inte så långt kvar till Thornfield.»

Åter såg jag ut; vi foro förbi en kyrka, hvars låga, breda torn aftecknade sig mot himlen, och ett kvartslag ljud just då från tornuret. Vid foten af en kulle såg jag äfven flera ljus skymta på afstånd genom mörkret, hvilket tycktes antyda närheten af någon by. Omkring tio minuter derefter steg kusken af och öppnade ett par grindar, hvilka slogo igen efter oss, så snart vi farit igenom dem. Vi foro långsamt genom alléen och kommo upp midt framför en stor byggnad; ljussken lyste från ett af fönstren, alla de andra voro mörka. Vagnen stannade vid stora porten, som nu öppnades af en tjänstflicka. Jag steg ur och gick in.

«Vill ni vara god och följa mig,» sade flickan; och jag följde henne genom en stor, fyrkantig förstuga med höga dörrar rundt omkring. Hon införde mig i ett rum, hvars dubbla upplysning både af eldbrasa och ljussken till en början nästan alldeles bländade mig genom den skarpa motsatsen till det mörker, hvarvid mina ögon vant sig under de två sista timmarne. När jag omsider

kunde tydligt urskilja föremålen, framställde sig en behaglig och angenäm tafla för mina blickar.

Det var ett litet nätt och treffigt rum; framför den muntert flammande brasan stod ett rundt bord; i en högkarmad och gammalmodig länstol derbredvid satt ett något äldre fruntimmer af ett högst fint och pryddigt yttre, klädd i sorgmössa, en rock af svart siden och ett förkläde af hvitt musslin; alldeles som jag hade föreställt mig Mrs Fairfax, endast mindre ståtlig och med ett godmodigare och vänligare utseende. Hon var selsatt med att sticka; en stor katt satt helt lugnt och värdigt vid hennes fötter; med ett ord, ingenting fattades för att framställa idealet af huslig trefnad och välmåga. En guvernant kunde knappt önska sig ett bättre och mera uppmuntrande inträde i en familj: der var ingen nedtryckande storhet eller besvärande prakt och förnämhets; och då jag inträdde i rummet, steg det gamla fruntimret upp och kom lifligt och vänligt emot mig.

«Huru mår ni, min bästa? Jag fruktar att ni haft en ledsam resa; John kör alltid så långsamt. Ni fryser säkert, kom nu och sätt er ned här vid elden.»

«Det är förmodligen Mrs Fairfax?» sade jag.

«Ja, min vän; kom och sitt nu.»

Hon förde mig till sin egen stol och började deretter att lösa upp min schal och knyta upp mina hattband; jag bad henne icke göra sig så mycket besvär.

«Det är visst inte något besvär; edra egna händer äro ju alldeles stela af köld. Lea, gör i ordning litet glödgadt vin och bred på ett par smörgåsar; se här äro nycklarne till skafferiet.»

Vid dessa ord upptog hon ur fickan en blank och ansenlig nyckelknippa, och lemnade den till pigan.

«Flytta er nu närmare till elden,» fortfor hon. «Ni har väl edra saker med er, kan jag tro?»

«Ja, det har jag.»

«Jag skall se till att man för in dem i ert rum,» sade hon, och lemnade rummet.

«Hon behandlar mig likt en främmande, som kommer på besök,» tänkte jag. «Jag hoppades minsann inte ett sådant mottagande, utan väntade blott ett kallt och stelt bemötande. Detta är helt olika mot hvad jag hört att man i allmänhet bemöter guvernanter; men det är inte värdt att fröjdas i förtid.»

Mrs Fairfax återvände snart, borttog med egna händer från bordet sin sticksöm och några böcker, för att göra rum åt brickan, som Lea nu bar in, och bjöd mig derpå sjelf de omtalade förfriskningarne. Jag kände mig nästan förlägen öfver att vara föremål för så mycken uppmärksamhet, som ännu aldrig någon hade visat mig, helst dertill kom, att denna uppmärksamhet egnades mig af den, i hvars tjänst jag var och som hade rätt att befalla öfver mig; men då hon sjelf tycktes finna det helt naturligt, ansåg jag det bäst att helt lugnt mottaga hennes artighet.

«Får jag det nöjet att se Miss Fairfax i afton?» frågade jag, sedan jag smakat på anrättningen.

«Hvad var det ni sade? Jag är något döf,» svarade den goda frun, i det hon närmade sitt öra till min mun.

Jag upprepade min fråga tydligare.

«Miss Fairfax? Ah, ni menar Miss Varens! Detta är namnet på er blifvande elev.»

«Jaså! Hon är då inte er dotter?»

«Nej — jag har inga barn.»

Jag hade mycken lust att fortsätta mina forskningar och fråga henne, i hvilket förhållande hon och Miss Varens stodo till hvarandra; men jag erinrade mig att det ej var belevadt att göra för många frågor, och dessutom finge jag nog framdeles höra det.

«Jag är så glad,» fortfor hon, sedan hon satt sig ned midt emot mig och tagit katten i sitt knä, «jag är så glad öfver att ni kommit hit, ty det skall bli mycket roligt att hafva något sällskap här. Visserligen är det ett angenämt och behagligt ställe vid hvilken tid som helst, ty Thornfield är en vacker och ståtlig egendom, kanhända något förfallen under sednare åren, men i alla fall ganska respektabel; men, som ni vet, finner man det dock alltid vintertiden temligen dystert och ödsligt äfven på de allra bästa ställen, när man är alldeles ensam. Jag säger ensam — Lea är visserligen en snäll flicka, och John och hans hustru äro mycket hyggligt och beskedligt folk; men, ser ni, de äro ändå bara tjennare, och man kan inte samtala med dem, som med sina jemlikar; man måste hålla dem på tillbörligt afstånd, så att man inte förlorar sin respekt och sitt anseende. Förleden vinter (såsom ni minns, var den mycket svår, och när det ej snöade, så regnade och blåste det) kom inte en enda mensklig varelse hit, med undantag af slagtaren och postbudet, ända ifrån November till Februari; och jag blef verkligen till sluts helt svårmodig af att sitta så der alldeles ensam om qvällarne. Jag tog in Lea ibland, för att läsa högt för mig, men jag tänker att den stackars flickan inte var så särdeles road deraf, och att hon snarare ansåg det som ett tvång. Om våren och sommaren är det mycket bättre; solljuset och de långa dagarne göra det då helt annorlunda, och just vid början af denna höst kom lilla Adèle Varens hit med sin fordna amma, och ett barns närvaro gör det alltid med ens lifligt i ett hus; och sedan ni nu också är här, tänker jag att jag skall bli riktigt glad och nöjd.»

Jag blef helt varm om hjertat, då jag hörde den hederliga frun säga så. Jag flyttade min stol närmare

hennes och uttryckte min uppriktiga önskan att hon måtte finna mitt sällskap så angenämt, som hon hade hoppats.

«Men nu vill jag inte uppehålla er längre i afton,» sad hon; «klockan slår snart tolf, och ni, som har rest hela dagen; måste helt säkert känna er trött. Om ni nu blifvit riktigt varm om edra fötter, skall jag visa er till ert sofrum. Jag har låtit ställa i ordning åt er ett rum straxt bredvid mitt; det är endast helt litet, men jag trodde att ni skulle tycka bättre om det, än något af de stora rummen i främre delen af huset. Visserligen äro de bättre inredda, men de äro så aflägsse och ödsliga, att jag sjelf aldrig sofver i dem.»

Jag tackade henne för hennes omtänksamhet, och då jag verkligen kände mig uttröttad af den långa resan, förklarade jag mig vara färdig att gå till hvila. Hon tog sitt ljus, och jag följde henne. Först gick hon för att se åt om förstuguporten var riktigt stängd, och sedan hon tagit ur nyckeln, gingo vi upp i den öfra våningen. Trappstegen och skranket voro af ek; såväl det höga och med galler försedda fönstret, som det långa galleriet, hvilket ledde till sofrummen, tycktes snarare höra till en kyrka än till ett boningshus. En mycket kall och fuktig luft rädde i trapporna och galleriet, och väckte sorgliga tankar på ödslighet och tomhet; och när jag slutligen kom in i mitt rum, blef jag rätt glad öfver att finna det helt litet och inredt på vanligt modernt sätt.

Sedan Mrs Fairfax hade sagt mig ett vänligt godnatt, och jag hade läst igen min dörr och sett mig omkring, började det dystra intryck, som den stora förstugan, den mörka och öde trappan och det långa, kalla galleriet gjort på mig, småningom att utplånas af mitt rums trefliga utseende. Det var med

en känsla af lugn och tillfredsställelse, som jag, efter en dag af både kropps- och själsansträngningar, slutligen befann mig i en säker hamn. Mitt hjerta svällde af tacksamhet; jag knäböjde bredvid bädden, och tacksamma suckar höjde sig ur mitt bröst upp till all god gåfvas gifvare, och jag glömde ej heller att, innan jag steg upp, bedja om Hans hjälp äfven allt framgent, och om förmåga att söka förtjena all den godhet, som man så välvilligt slösade på mig, innan jag ännu hade gjort något för att förtjena den. Min bädd hade den natten inga törnen, och lugn och frid herrskade i min lilla ensliga kammare. På en gång trött och förnöjd, somnade jag snart och sof en frisk och stärkande sömn. Då jag vaknade var det full dager.

Rummet föreföll mig så ljust och vackert, då solstrålarne trängde sig in genom de blå sitsgardinerna och lekte på de tapetserade väggarne och det med matta betäckta golvet; allt var så olikt Lowood med dess nakna golf och dess smutsiga, rappade vägnar, att jag vid denna syn kände mig helt munter och lifvad. Det yttre gör vanligtvis ett stort intryck på unga sinnen: jag inbillade mig, att ett bättre och ljusare skifte af mitt lif nu började, att den skulle hafva sina blommor och sina fröjder, likaväl som sina törnen och sorger. Mina själsförmögenheter, uppväckta af denna scenförändring, detta nya fält för mina förhoppningar, vaknade till ett nytt lif. Jag kan ej bestämdt säga hvad jag hoppades, men det var någonting, som gladde och fröjdade mig — icke just precist något som skulle inträffa denna dag eller denna månad, men i en kommande, obestämd framtid.

Jag steg upp och klädde mig med omsorg. Tvungen att vara enkel, alldenstund hela mitt klädförråd var ytterst tarfligt, var jag dock af naturen mycket böjd för

att vara nätt och ordentlig. Det var icke min vana att vårdslösa mitt yttre, eller vara likgiltig för det intryck jag gjorde; jag önskade tvärtom att se så bra ut och vara så behaglig, som min brist på skönhet kunde tillställa. Jag kände mig ibland ledsen öfver att jag icke var vackrare; jag önskade stundom att hafva rosiga kinder, en fin och rak näsa, en liten och vacker mun; jag önskade vara lång, ståtlig och välväxt; jag kände mig olycklig derföre att jag var så liten, så blek, och hade så oregelbundna och skarpa anletsdrag. Och hvarifrån härflöt då denna saknad och dessa önskningsar? Det skulle vara svårt att säga; jag kunde icke då göra det klart för mig sjelf, och likväl hade jag ett skäl, och det ett ganska naturligt och förnuftigt. Sedan jag emellertid hade kammat mitt hår slätt och satt på mig min svarta rock — hvilken, så qväkarlik den än var, åtminstone hade den förtjensten att passa mig förträffligt — samt ordnat mitt hvita halskrås, hoppades jag likväl att jag med heder kunde visa mig för Mrs Fairfax och att min nya elev åtminstone icke skulle fatta någon motvilja för mig. Sedan jag öppnat fönstret, och sett åt att jag lemnat allting på toalettbordet ordentligt efter mig, tog jag mod till mig och begaf mig åstad ned.

Jag genomgick det långa, med mattor belagda galleriet och nedsteg utför de hala ektrapporna. I förstugan stannade jag några minuter för att betrakta några på väggarne upphängda taflor (en af dem, minns jag, föreställde en i harnesk klädd man med ett grymt och bistert utseende, och en annan ett fruntimmer med pudradt hår och ett halsband af perlor), en bronzlampa, som hängde ned från taket, och en stor klocka, hvars fodral var af konstigt utskuren ek, som af tid och nötning blifvit svart som ebenholz. Allting föreföll mig ståtligt och imponant, men också var jag föga van vid

prakt och storhet. Förstugudörren, som till hälften var af glas, stod öppen, och jag steg ut derigenom. Det var en vacker höstmorgon; solen sken mildt på träden, med deras i gult och brunt skiftande blad och på de ännu gröna fälten. Jag gick fram på gräsplanen och betraktade byggnaden. Den var tre våningar hög, af icke så särdeles vidsträckta, men dock temligen anse- nliga proportioner, snarare en gentlemans landthus än en adelsmans herresäte. De rundtomkring taket uppskju- tande tinnarne gäfvos behagligt mot en mörk lund, hvars innevånare, de kraxande kråkorna, nu voro ute på flygt, och flaxade hän öfver gräsplanen för att be- gifva sig till en stor äng, som medelst en till hälften ramlad stengärdesgård var skiljd ifrån sjelfva gården, och hvarest en mängd af törnbuskar med sina tjocka och krokväxta grenar med ens förklarade den etymolo- giska betydelsen af egendomens namn^{*)}. Längre bort voro några bergskullar. Dessa voro visserligen icke så höga, eller så branta och skrofliga som de vid Lowood, ej heller tycktes de likt dessa sednare liksom afstänga all gemenskap med den yttre världen; men de voro ändå temligen ensliga och öde, dessa kullar, och tycktes gifva Thornfield ett visst ensligt och afstängdt läge, som jag ej hade väntat att finna så nära det folkrika och lifliga Millcote. På slutningen af en af dessa kullar låg en liten by, hvars tak voro till hälften dolda af träd. Soc- kenkyrkan stod närmare Thornfield, och dess gamla torn- spira reste sig öfver en liten upphöjning mellan huset och grindarne.

I fulla drag njöt jag af den vackra utsigten och den angenäma, friska morgonluften, samt lyssnade med nöje

^{*)} Thornfield = Törnålt.

till kråkornas kraxande. Bäst som jag stod och betraktade husets gråa framsida, och undrade öfver att ett så ensamt fruntimmer som Mrs Fairfax bebodde detta stora ställe, fick jag se henne i förstugudörren.

«Hvad! redan ute?» sade hon. «Jag kan märka, att ni är van att stiga upp tidigt.»

Jag gick fram till henne och hon helsade mig god morgon med en kyss och en vänlig handtryckning.

«Hvad tycker ni om Thornfield?» fortfor hon.

Jag sade henne, att jag tyckte mycket om det.

«Ja,» sade hon, «det är ett vackert ställe; men jag fruktar att det snart kommer att aldeles förfalla, om inte Mr Rochester besluter sig att komma hit och bosätta sig här för beständigt, eller åtminstone besöka det något oftare. Stora och präktiga hus och egendomar fordra alltid egarens närvaro.»

«Mr Rochester!» utropade jag. «Hvem är det?»

«Egaren till Thornfield,» svarade hon helt lugnt. «Visste ni inte, att han hette Rochester?»

Naturligtvis visste jag det icke, ty jag hade aldrig hört talas om honom förut; men det gamla fruntimmer tycktes betrakta hans tillvaro såsom en allmänt känd sak, hvarmed hvar och en borde vara bekant af blotta instinkten.

«Jag trodde, att Thornfield tillhörde er.»

«Mig? Kors bevara mig! Hvilket infall, kära barn! Mig? Jag är endast hushållerska eller förestånderska här på stället. Visserligen är jag på långt håll släkt med Mr Rochester på mödernet, eller rättare sagdt, min man var det: han var prest i Hay — den der lilla byn der borta på kullen; ni kan se kyrkan der, nära grindarne, — nu lefvande Mr Rochesters mor var en Fairfax och syssling till min man; men jag har aldrig försökt göra denna

släktskap gällande, och det gör mig också i själfva verket detsamma. Jag betraktar mig själf helt och hållet som en vanlig hushållerska; min husbonde är alltid höflig och visar mig all möjlig aktning, och jag begär intet bättre.»

«Och den lilla flickan — min elev?»

«Hon är Mr Rochesters myndling, och han uppdrog åt mig att skaffa en guvernant åt henne. Se här kommer hon med sin 'bonne', såsom hon kallar sin fordnamma.»

Gåtan var således löst; den vänliga lilla gumman var ingen stor dam; utan en underordnad person liksom jag själf. Jag tyckte icke mindre om henne för det; jag var tvertom mera nöjd än någonsin. Jemlikheten mellan henne och mig var verklig, ej blott en följd af nedlåtenhet å hennes sida; så mycket bättre — min ställning var desto mer fri och oberoende.

Under det jag funderade på denna upptäckt, kom en liten flicka, åtföljd af en tjenarinna, springande öfver gräsplanen. Jag betraktade min blifvande elev, som till en början icke tycktes fästa någon uppmärksamhet vid mig. Hon var helt och hållet ett barn, ungefär sju eller åtta år gammal, af spenslig kroppsbyggnad, med ett blekt ansigte och fina drag, och en massa af hår, som i lockar nedföll på hennes hals.

«Göd morgon, Miss Adèle,» sade Mrs Fairfax. «Kom nu hit och tala med det här fruntimret, som skall undervisa er och lära er att med tiden blifva ett snällt och skickligt fruntimmer.»

Flickan närmade sig

«*C'est là ma gouvernante?*» (Är det min guvernant?) sade hon till sin amma, i det hon pekade på mig.

«*Mais oui, certainement.*» (Ja, det är det,) svarade denna.

«Äro de utländningar?» frågade jag, förvånad öfver att höra fransyska språket.

«Amman är utländska, och Adèle är född på kontinenten, och jag tror, att hon ständigt varit der, ända tills för sex månader sedan. När hon först kom hit, kunde hon inte tala ett ord engelska; men nu kan hon ibland för ombytes skull tala det något litet, men jag förstår henne inte, ty hon blandar in så många fransyska ord. Ni skall nog förstå henne mycket bra, förmodar jag.»

Lyckligtvis hade jag haft den förmån att få lära mig fransyska af en inföding; och då jag alltid hade passat på tillfälle att så ofta som möjligt få samtala med Madame Pierrot, och dessutom under de sista sju åren dagligen lärt mig något fransyska utantill, hvarvid jag alltid bemödat mig om en riktig accent och så mycket som möjligt sökt tillegna mig min lärarinnas uttal, hade jag förvärfvat mig en viss grad af färdighet och skicklighet i språket, och det var icke sannolikt att jag skulle ge Mademoiselle Adèle mycket efter. Hon kom och räckte mig sin hand, när hon fick höra att jag var hennes guvernant; och under det jag ledde in henne till frukostbordet, tilltalade jag henne på hennes modersmål. Till en början svarade hon mig helt kort; men sedan vi hade satt oss till bords och hon en stund nyfiket betraktat mig med sina stora bruna ögon, började hon hastigt att prata med serdeles flytande tunga.

«Ah!» sade hon, på fransyska, «ni talar mitt språk lika bra som Mr Rochester. Jag kan tala med er som jag talar med honom, och det kan Sophie också. Hon skall bli riktigt glad deröfver, ty här är det ingen som förstår henne; Madame Fairfax är alltigenom engelsk. Sophie har varit min amma; hon kom med mig öfver hafvet på ett stort fartyg med en skorsten, som räckte —

ock sådan rök se'n! — och jag var sjuk, och Sophie var sjuk, och Mr Rochester också. Han låg på en soffa i ett vackert rum, som kallades salong, och Sophie och jag hade våra bäddar i ett annat rum. Jag hade så när fallit ner ur min; den var alldeles som en hylla. Men hvad heter ni, Mademoiselle?»

«Eyre — Jane Eyre.»

«Aire?» Jag kan inte säga det såsom ni. Nå ja! Vårt fartyg stannade en morgon, innan det ännu var dager, vid en ofantligt stor stad med mörka och nedrökta hus, alls inte lik den vackra och snygga stad, som jag kom ifrån. Och Mr Rochester bar mig på sina armar öfver en stor planka i land, och Sophie kom efter; vi stego allesammans upp i en vagn och foro till ett stort och vackert hus, mycket större och vackrare än det här, och som kallades hotell. Der bodde vi nära en vecka. Jag och Sophie brukade alla dagar gå till en stor grön och trädbeväxt plats, kallad parken, och der var en hel mängd barn utom mig, och en damm med de allravackraste fiskar, hvilka jag plögade mata med skorpor.»

«Kan ni förstå henne, när hon pratar så der fort?» frågade Mrs Fairfax.

Jag förstod henne mycket väl, ty jag var van vid Madame Pierrots flytande tunga.

«Skulle ni vilja vara god och göra henne en eller annan fråga angående hennes föräldrar. Jag kan just undra, om hon kommer ihåg dem.»

«Adèle,» sade jag, «hos hvem bodde du, i den der vackra och snygga staden, som du nyss talade om?»

«Jag bodde länge hos mamma, men hon har nu gått till den Heliga Jungfrun. Mamma brukade lära mig dansa och sjunga, och läsa upp verser. Många herrar och fruntimmer brukade komma och helsa på mamma,

och jag fick då dansa för dem, eller sitta på deras knän och sjunga för dem — och det var mycket roligt. Vill ni, att jag skall sjunga för er?»

Hon hade nu slutat sin frukost, och jag tillät henne att gifva mig ett prof på sina talanger. Hon nedsteg således från sin stol, och kom och satte sig i mitt knä; och derpå knäppte hon helt värdigt ihop sina små händer, skakade tillbaka sina lockar och började, med blicken lyftad mot taket, sjunga en aria ur någon opera. Det var en öfvergifven kvinnas sång, hvilken, sedan hon begråtit sin älskares trolöshet, kallar stoltheten till sin hjälp; befäller sin tjenarinna att smycka henne med den rikaste dräkt och de mest lysande juveler, och besluter att denna samma afton fara på en bal, och genom sin glädje och munterhet visa den trolöse, huru föga hans falskhet bedröfvat henne.

Ämnet föreföll nog besynnerligt valdt för en så liten sångerska; men jag förmodar att sjelfva quintessensen skulle ligga deri, att höra kärlekens och svartsjukans toner framqvädas af ett barns läppar; en temligen smaklös och opassande tanke, åtminstone i mitt tycke.

Adèle sjöng sin aria med temligen ren ton och med sin ålders vanliga naiveté. Sedan hon slutat den, hoppade hon ned från mitt knä och sade: «Nu, Mademoiselle, skall jag uppläsa något poem för er.»

Hon intog en theatralisk ställning, och började deklamera "*La ligne des Rats, fable de La Fontaine,*" (Råttornas församling, fabel af L.) och detta med en uppmärksamhet på sitt uttal, en styrka i uttrycket, en böjlighet i rösten och ett afpassande af rörelser och gester, som verkligen var någonting högst ovanligt vid hennes ålder, och som bevisade, att hon blifvit omsorgsfullt inöfvad.

«Var det din mamma, som lärde dig detta?» frågade jag.

«Ja, och hon brukade just att säga det på detta sätt: '*Qu'avez vous donc?*' *lui dit un de ces rats, 'parlez!'* ('Hvad är det då åt er?' sade en af råttorna till honom — 'tala!') Hon tillsade mig att lyfta upp min hand — så här — för att påminna mig, att jag vid denna fråga skulle höja rösten. Nå, nu skall jag väl dansa för er?»

«Å nej, det är nog nu så länge; men då din mamma gick till den Heliga Jungfrun, som du säger, hos hvem bodde du sedan?»

«Hos Madame Frédéric och hennes man; hon tog hand om mig, men är alls inte slägt med mig. Förmodligen är hon fattig, ty hon bodde ej så vackert och graunt som mamma. Hos henne var jag ej länge; Mr Rochester frågade mig, om jag skulle tycka om att få komma och bo hos honom i England, och jag svarade ja; ty jag kände honom, innan jag lärde känna Madame Frédéric, och han var alltid snäll emot mig och gaf mig vackra klädningar och leksaker. Men ni ser, att han inte har hållit ord, ty nog har han fört mig till England, men han sjelf har åter begifvit sig bort, och jag får aldrig se honom.»

Efter frukosten gingo Adèle och jag in i biblioteket, som af Mr Rochester tycktes vara bestämdt till mitt och Adeles arbetsrum. De flesta böckerna voro inlästa i bokskåp, försedda med glasörrar; men en bokhylla var lemnad öppen, innehållande alla slags läroböcker, flera arbeten i den lättare litteraturen, poesi, lefvernes- och resc-beskrifningar, några romaner, m. m. Förmodligen hade han ansett, att detta var allt hvad en guvernant kunde önska för sin enskilda läsning, och jag fann mig också, i sanning, högligen förnöjd dermed för det närvarande. Jemförd med de få böcker, som jag vid Lo-

wood hade lyckats att då och då komma öfver, tycktes denna boksamling i öfverflöd lofva mig både nöje och undervisning. Dessutom fanns äfven här ett flygel-
fortepiano, alldeles nytt och af serdeles vacker ton, jemte en staflett, och ett par glober.

Jag fann min nya elev temligen läraktig, ehuru icke så serdeles böjd för flit; hon tycktes icke hafva blifvit vand vid någon mera bestämd och regelbunden sysselsättning. Jag insåg, att det skulle vara olämpligt att till en början hålla efter henne för mycket; hvarföre jag, sedan jag hade talat med henne en längre stund, och blott helt litet sysselsatt henne med läsning, tillät henne framåt middagen återvända till sin amma. Jag ämnade under tiden, innan det blef middag, sysselsätta mig med att teckna några små utkast till hennes begagnande.

Då jag gick uppför trappan att hemta min portfölj och mina penslar, hörde jag Mrs Fairfaxs röst från ett rum, hvars dörrar stodo öppna.

«Förmiddags-lektionen är väl slut nu, kan jag tro,» sade hon.

Jag gick in till henne, då jag hörde att hon tilltalade mig. Det var ett stort och ståtligt rum, med purpurröda öfverdrag och gardiner; en turkisk matta, med valnötsträd inlagda väggar, ett enda stort fönster rikt prydt med måladt glas, och ett högt, med ornamenter siradt gipstak. Mrs Fairfax höll just på att damma några vaser af fin purpurröd spat, hvilka stodo på ett sidobord.

«Ack, hvilket vackert rum!» ropade jag, då jag såg mig omkring. Jag hade aldrig förr sett något ens hälften så ståtligt.

«Ja, detta är matsalen. Jag har just öppnat fönstret för att släppa in litet frisk luft och solsken, ty det blir så lätt fuktigt och otrefligt i rum, som sällan äro be-

bodda. I förmaket derborta är det så kallt som i ett grafhvalf.»

Hon pekade på en stor välfd dörröppning midt emot fönstret, liksom detta prydd med purpurfärgade draperier, hvilka för tillfället voro dragna åt sidan. Jag gick fram till den, steg uppför tvenne breda trappsteg, och vid den blick jag kastade inåt, trodde jag mig se en skymt af ett fée-slott, så lysande och präktigt syntes allt derinne för mina oinvigda ögon. Det var likväl endast ett utmärkt vackert förmak, och derinnanför en liten sängkammare. Båda dessa rum voro belagda med hvita mattor med inväfda blommor i lysande färger; de snöhvita listverken kring taken voro arbetade i form af drufklasar och vinrankor och bildade en vacker kontrast mot de med kamosinrödt tyg klädda hvilsofforna och ottomanerna. Ornamenterna på den hvita marmorspiseln voro deremot af rubinrödt, skimrande Böhmiskt glas, och de mellan fönstren anbragta stora speglarna återgäfvö all denna blandade strålgans af snö och eld.

«Så fint och ordentligt ni håller i de här rummen, Mrs Fairfax!» sade jag. «Intet damm, inga öfverdrag; om inte luften här kändes något kylig, skulle man tro att de dagligen begagnades.»

«Ja, ser ni, Miss Eyre, Mr Rochesters besök här äro visserligen sällsynta, men de äro alltid plötsliga och oförmodade; och då jag har märkt, att han tycker om att vid sin hitkomst finna allt i ordning och slipa att se något stök och bråk, tycker jag det vara bäst att ha rummen i det skick, att de kunna när som helst mottaga sin egare.»

«Är han mycket noga och kinkig?»

«Åh nej, jag kan inte säga det; men han har fina lefnadsvanor, sådana som anstå en gentleman, och han vill, att man rättar sig efter dem.»

«Tycker ni om honom? Är han i allmänhet älskad?»

«Åh ja, familjen har alltid varit mycket aktad här. Nästan hela trakten, så långt som ni kan se, har från urminnes tider tillhört familjen Rochester.»

«Nå ja; men, om vi lemna hans egor åsido, hur tycker ni om honom? Är han omtyckt för sin egen skull?»

«Jag har inte skäl till annat än att tycka om honom; och jag tror, att han af sina underhafvande är ansedd att vara en rättvis och frikostig husbonde. För öfrigt har han inte mycket lefvat ibland dem.»

«Men har han inga egenheter? Kort sagdt, hurudan är hans karakter?»

«Åh! den är oförvitlig, skulle jag tro; något egen, kanhända. Han har rest mycket och sett mycket af världen, förmodar jag. Jag är säker på, att han är mycket kun- nig och lärd, men jag har icke så serdeles mycket talat med honom.»

«I hvilket fall är han då egen?»

«Ja, jag kan inte så noga säga — det är inte så lätt att beskrifva. Det är just ingenting som faller i ögonen; men man känner det när han talar till en; man kan aldrig vara säker på om han talar allvar eller skämt, om han är nöjd eller inte — med ett ord, man kan inte riktigt förstå honom — åtminstone kan jag det inte. Men allt detta är af ingen betydighet; han är en mycket god husbonde.»

Dessa voro alla de underrättelser, som jag kunde få af Mrs Fairfax, angående hennes och min husbonde. Det gifves personer, som ej tyckas hafva något begrepp om att teckna en karakter, eller gifva akt på och beskrifva framstående sidor, vare sig hos personer eller ting; och till denna klass af människor hörde tydligen den goda frun; mina frågor brydde henne och jag kunde icke få några vidare upplysningar. Mr Rochester var i hennes

ögon Mr Rochester, en gentleman, en besuten egendoms-herre, — ingenting mera och ingenting mindre; hon forskade eller undersökte ej vidare, och förundrade sig påtagligen öfver min önskan att få ett klarare begrepp om hans personlighet.

Då vi lemnade matsalen, erbjöd hon sig att visa de öfriga rummen, och jag följde henne trappa upp och trappa ned, under en oupphörlig beundran, ty allt var så utomordentligt vackert och väl ordnadt. De stora rummen i husets främre del föreföllo mig isynnerhet ståtliga; och äfven några i tredje våningen, ehuru mörka och låga, väckte mitt intresse för deras gammalmodiga utseende. De möbler, som förut en gång hade passat till de nedre våningarne, hade tid efter annan blifvit flyttade dit upp, allteftersom moderna förändrade sig; och den matta, genom de smala fönstren infallande dagern framvisade hundraåriga sängställen, kistor af ek eller valnöt, med sina sällsamma utskärningar i form af palmqvistar och cherubs-hufvuden liknande afbildningar af Judarnes ark; hela rader af vördnadsvärda stolar, smala och högkarmade; och ännu åldrigare taburetter, på hvilkas dynor ännu syntes spår af till hälften utplånade broderier, utsydda af händer, som för mer än tvenne mans-åldrar sedan blifvit förvandlade till stoft. Alla dessa forlemningar gånge åt den tredje våningen i Thornfield-hall utseendet af ett det förflutnas hem, ett minnets helgedom. Vid dager älskade jag tystnaden och dysterheten i dessa ödsliga rum; men för ingen del skulle jag hafva velat sofva en natt i någon af dessa stora och tunga sängar, af hvilka somliga voro tillslutna med dörrar af ek, och andra omgifna med tunga och i djupa veck fallande gardiner, utsydda med sällsamma blommor, ännu sällsammare foglar och de sällsammaste menckliga varelser — hvilket allt, vid månens klara sken, säkerligen måste hafva förefallit bra hemskt och besynnerligt.

«Sofva tjenarne i dessa rum?» frågade jag.

«Nej, de bebo en sträcka af smärre rum i den bakre delen af huset. Här bor ingen. Man skulle vara frestad att säga, att om det finnes en ande här vid Thornfieldhall, så vore detta helt säkert dess tillhåll.»

«Ja verkligen! Men finnas här då inga spöken?»

«Nej, aldrig har jag hört af några,» svarade Mrs Fairfax och smålog.

«Finnas här ej heller några traditioner? Inga legenders eller spökhistorier?»

«Nej, inte efter hvad jag vet. Och likväl säges det, att dessa Rochestrar på sin tid hafva varit snarare en våldsam än fridsälskande släkt; men kanhända är just detta orsaken, hvarföre de nu så lugnt hvila i sina grafvar.»

«Ja — 'efter livvets feber-oro slumra de i lugn'» hviskade jag för mig sjelf. «Men hvart gå vi nu, Mrs Fairfax?» ty hon fortsatte sin gång.

«Upp på taket; vill ni komma med och se utsigten derifrån?»

Jag följde henne uppför en smal trappa till vinden, och derifrån en ännu smalare trappa och genom en falldörr upp på taket. Jag var nu i jemnhöjd med kråkolonien och kunde se in i deras nästen. Jag lutade mig fram öfver tinnarne och kastade en blick omkring mig, och såg hela trakten ligga utbredd framför mig likt en karta; den friska och sammetslena gräsmattan slutande sig tätt omkring husets gråa stenfot; det vidsträckta fältet, här och der beväxt med åldriga träd; den gulnade, förtorkade skogen, genomskuren af en gångstig, tydligen öfverväxt, och rikare på mossa, än träden på blad; och kyrkan vid grindarne, och vägen, och de ensliga kullarne, allt begjutet af höstsolens milda strålar, under en klar och blå himmel, blott här och der beströdd med några hvitglänsande skyar. Intet särskildt

drag i denna tafla var något utomordentligt, men det hela gjorde ett serdeles angenämt och behagligt intryck. När jag vände mig från den, och åter gick ned genom falldörren, kunde jag knappt se vägen framför mig utför trappan; vinden föreföll mig så mörk som ett grafhvalf, i jemförelse med det blåa himlahvalfvet, emot hvilket jag nyss hade sett upp, och den solbelysta utsigten öfver skog och betesmarker och gröna kullar, som på alla håll omgäfvö slottet, och hvarpå mina blickar nyss med tjusning hvilat.

Mrs Fairfax dröjde ett ögonblick efter mig för att stänga falldörren; jag trefvade mig fram, fann snart nedgången, från vinden, och kom lyckligen ned för den trånga vindstrappan. Jag stannade ett ögonblick i den trånga gången hvartill denna trappa ledde, och som skiljde den tredje våningen i tvänne delar. Smal, låg och mörk var denna gång, med endast ett litet fönster i ena ändan, och med sina rader af små, mörka dörrar, som allesammans voro tillstängda, liknade den en korridor i någon Riddar Blåskäggs slott.

Under det jag långsamt vandrade framåt, träffades mitt öra af ett ljud, som jag på ett så ödsligt ställe minst hade väntat att få höra — ett skratt. Det var ett besynnerligt, afmätt, tvunget och hemskt skratt. Jag stannade; ljudet upphörde, men blott för ett ögonblick — det började åter, och denna gång högre, ty först var det, ehuru tydligt, likväl temligen lågt, samt slutade med ett skallande gapskratt, som tycktes väcka ett echo i hvart och ett af dessa ödsliga rum, ehuru det utgick från blott ett enda, och jag kunde hafva utpekadt den dörr, hvarifrån detta ljud kom.

«Mrs Fairfax!» ropade jag, ty jag hörde henne nu komma nedför trappan. «Hörde ni detta högljudda skratt? Hvem skrattar väl på det sättet?»

«Förmodligen någon af tjänstfolket,» svarade hon; «kanhända Grace Poole.»

«Hörde ni det?» frågade jag åter.

«Ja visst. Jag hör henne ofta; hon sitter och syr i ett af de här rummen. Lea är ibland hos henne, och då föra de ofta oljud tillsammans.»

Skrattet upprepades ånyo med ett lågt och entonigt ljud, och öfvergick slutligen i ett besynnerligt mummel.

Grace ropade Mrs Fairfax.

Jag väntade verkligen icke att någon Grace skulle svara, ty detta skratt var det mest hemska och öfvernaturliga skratt, som jag någonsin hört; och om det ej hade varit midt på middagen, då inga vidare spöklika omständigheter åtföljde det sällsamma skrattet, och då hvarken tid eller rum gynnade någon fruktan, skulle jag helt säkert blifvit fattad af en vidskeplig förskräckelse. Utgången visade dock huru dåraktigt det var af mig, att ens hysa en känsla af förvåning.

Den mig närmast belägna dörren öppnades, och en piga kom ut i gången — en qvinna mellan trettio och fyratio år, undersät sig och groflemmad, med rödt hår och med ett simpelt och uttryckslöst ansigte. Man kunde knappt tänka sig en mindre romanesk eller mindre spöklik varelselse.

«Här hålles för mycket buller, Grace,» sade Mrs Fairfax. «Kom ihåg de föreskrifter, som du fått!» Grace neg och gick tillbaka in i rummet, utan att svara något.

«Vi hafva henne här för att sy och hjälpa huspigian Lea med hennes sysslor,» fortsatte Mrs Fairfax; «hon är visserligen inte oförvitlig i somliga afseenden, men hon förrättar sitt arbete ordentligt nog. Nå! hur har det gått för er nya elev på förmiddagen?»

Samtalet öfvergick nu på Adèle och fortsattes tilldess vi kommo till de ljusa och vänliga lägre regionerna. Adele kom springande mot oss i förstugan och ropade:

«*Mesdames, vous êtes servies!* (mina damer bordet är dukadt!) och tillade: «*J'ai bien faim, moi!*» (Jag är mycket hungrig!).

Middagen var färdig och väntade på oss i Mrs Fairfax's rum.

KAPITLET XII.

Det löfte om stillhet och frid, som mitt första vänliga mottagande vid Thornfieldhall tycktes tillförsäkra mig, blef ej sviket vid en närmare bekantskap med själfva stället och dess innevånare. Jag fann Mrs Fairfax verkligen vara, hvad hon vid första åsynen föreföll, en saktmodig och vänlig qvinna med en temligen god uppfostran och ett temligen ljust förstånd. Min elev var ett lifligt barn, som hade blifvit bortskämdt och bortklemadt, och som derföre understundom var något ostyrgt; men då hon helt och hållet var anförtrodd åt min omsorg och ingen oförståndig inblandning från något håll någonsin hindrade mig i mina planer till hennes förbättring, glömde hon snart sina små nycker och blef lydig och läroaktig. Hon egde inga utmärkta vare sig naturanlag eller karaktersdrag; hvarken hennes känsla eller smak var så synnerligen utvecklade, så att den höjde henne öfver barnets vanliga ståndpunkt, men ej heller fanns det hos henne något fel eller någon last, som ställde henne nedanom densamma. Hon gjorde rätt goda framsteg, och hyste för mig en liflig, om också kanhända ej så serdeles djup tillgifvenhet, och genom sin enkelhet,

sitt glädtiga prat och sina bemödanden att behaga mig, ingaf hon mig i sin ordning en tillräcklig grad af deltagande och välvilja för att vi skulle finna nöje i hvarandras sällskap.

I förbigående sagdt, skall detta utan tvifvel anses såsom ett hårdt och kallsinnigt språk utaf dem som högtidligt predika om barnens englalika natur, och om deras pligt, hvilka hafva fått i uppdrag att vårda deras uppfostran, att för dem hysa en nästan till afgudereri gränssande kärlek och hängifvenhet; men jag skrifver icke för att smickra föräldrars egenkärlek eller för att upprepa hala tungors prat eller lägga hyende under skrymteriet, utan jag skrifver endast sanningens språk. Jag hyste en samvetsgrann omsorg om Adèles välgång och framsteg, och en lugn tillgifvenhet för hennes lilla personlighet, liksom jag för Mrs Fairfax hyste tacksamhet för hennes vänlighet emot mig, och fann nöje i hennes sällskap, i mån af den lugna aktning hon hade för mig, och saktmodet i hennes lynne och karakter.

Man må tadla mig, om man vill, när jag vidare tillägger, att jag stundom, när jag i all ensamhet för mig sjelf gjorde en promenad utåt egorna, när jag gick nedåt grindarne och genom dem såg utåt landsvägen, eller när jag, under det att Adèle lekte med Sofie, och Mrs Fairfax gjorde geléeer i handkammaren, gick uppför de tre trapporna, upplyfte falldörren och efter att hafva uppnått taket, såg ut öfver de fjerran fälten och kullarne och mot den dunkla horisonten — att jag, säger jag, i sådana stunder önskade mig förmåga att kunna se bort öfver denna gräns, att jag längtade att blicka ut i den verksamma verlden, i städer, i trakter fulla af lif, som jag väl hört talas om, men aldrig sett; att jag då önskade mig mera praktisk erfarenhet än jag egde, mera umgänge med mina medmenniskor, och mera bekantskap

med olika slag af karakterer, än jag här hade tillfälle till. Jag värderade det goda som fanns hos Mrs Fairfax, och likaledes det goda hos Adèle; men jag trodde på tillvaron af en annan slags godhet, som var ännu förträffligare, och hvad jag trodde på, det önskade jag ock att se.

Hvem tadtalar mig väl? Utan tvifvel många; och man skall kalla mig missnöjd och ombytlig. Men jag kunde ej hjälpa det; i min natur låg en rastlös oro och sträfvan, som stundom förorsakade mig smärta. Min enda tröst i sådana ögonblick var att gå fram och tillbaka i korridoren i tredje våningen; kännande mig trygg och ostörd på detta tysta och ödsliga ställe, lät jag då min själs öga dröja vid alla dessa klara och lysande tafvor, som upprullade sig framför mig—och många och herrliga voro visserligen dessa syner; då fylldes mitt hjerta af en onämbar rörelse, och det svällde af lif, på samma gång som af oro; och då, hvad som var det bästa af allt, lyssnade jag med mitt inre öra till en saga, som min egen inbillning skapade och oupphörligt fortsatte, och som jag smyckade med alla de händelser och allt det lif, all den glöd och alla de känslor, efter hvilka jag trängtade, men som för mig icke funnos till i det verkliga lifvet.

Det är fåfängt att säga, att människan bör vara nöjd med lugnet och stillheten; hon måste hafva verksamhet, och hon skall sjelf skaffa sig den, om hon icke kan finna den på annat sätt. Millioner äro dömda till en ännu överksammar tillvaro än min, och millioner knota i tysthet öfver detta öde. Ingen känner huru många uppror, som, vid sidan af de politiska revolutionerna, jäsa bland de massor af människor, som befolka jorden. Qvinnan anses i allmänhet vara mycket lugn; men qvinnan känner så, som mannen känner. Äfven hon behöfver öfning för

sina själsförmögenheter och ett fält för sin verksamhet, lika väl som hennes bröder det behöfva. Hon lider af ett alltför strängt tillbakahållande, af ett alltför långvarigt stillastående, alldeles så, som mannen lider derutaf; och det är trångsinnadt af hennes med större företrädesrättigheter försedda medmenniskor att säga, att kvinnans verksamhet borde inskränkas till att göra puddingar och sticka strumpor, att spela piano och brodera sypungar. Det är tanklöst att fördömma dem, eller bele dem, om de söka att verka mera eller lära mera, än vanan förklarar vara nödvändigt för deras kön.

När jag gick så der allena för mig sjelf, hörde jag icke sällan Grace Pooles skratt; samma sällsamma ljud, samma dofva, utdragna ha! ha! som, då jag första gången hörde det, kom mig att bäfva. Jag hörde äfven hennes besynnerliga mummel, ännu underligare än hennes skratt. Det gafs dagar, då hon var alldeles tyst, men äfven andra, då jag ej kunde förklara för mig allt det oljud, som hon förde. Någongång såg jag henne; hon plögade komma ut ur sitt rum med en skål, eller en tallrik, eller en bricka i handen, gå ned i köket och straxt derefter återvända, vanligtvis (förlåt mig, min romaneska läsare eller läsarinna, den simpla sanning som jag förtäljer dig) bärande i handen en mugg med porter. Hennes uppträdande förminskade alltid den nyfikenhet, som hennes besynnerliga läten väckte hos mig; ful, både till figur och utseende, egde hon ingenting som kunde fästa andras intresse vid sig. Jag gjorde några försök att inleda henne i samtal, men hon tycktes vara serdeles fåordig; ett enstafvigt svar afklippte vanligtvis hvarje mitt bemödande i denna väg.

De andra medlemmarne i hushållet, nemligen John och han hustru, huspigan Lea, och Adèles fransyska

amma, Sophie, voro beskedligt folk, men i intet afseende anmärkningsvärda. Med Sophie brukade jag tala Fransyska, och jag gjorde henne stundom frågor om hennes fädernesland; men hon tycktes icke ega någon synnerlig förmåga att beskrifva eller berätta, och gaf vanligtvis så enfaldiga och förvirrade svar, att de snarare qväfde än uppmuntrade några vidare frågor.

Oktober, November och December gingo förbi. En eftermiddag i Januari bad Mrs Fairfax om lof för Adèle, emedan hon hade snufva, och då Adèle understodde denna begäran med en liflighet, som påminde mig om hvilket värde jag i min egen barndom hade satt på tillfälliga lofstunder, gaf jag mitt samtycke dertill och tyckte, att jag ingalunda handlade orätt uti att visa eftergifvenhet i detta afseende. Det var en vacker och lugn dag, ehuru mycket kall. Jag var trött utaf att hela förmiddagen hafva suttit stilla i biblioteket, och då Mrs Fairfax nyss förut hade slutat ett bref, som nu låg färdigt att sändas på posten, erbjöd jag mig att bära det till Hay;—det var icke mer än en två mil dit och det skulle således bli en angenäm promenad på eftermiddagen i det vackra vintervädrret. Sedan Adèle helt beqvämt hade slagit sig ner i sin lilla länstol bredvid en eldbrasa i Mrs Fairfax's rum, och sedan jag hade gifvit henne hennes bästa vaxdocka (som jag vanligtvis förvarade inlindad i silfverpapper i min byrålåda) att leka med, och till omvexling i nöjet en bok med sagor, och med en kyss svarat på hennes: "*Revenez bientôt, ma bonne amie, ma chère Mademoiselle Jeannette,* (Kom snart tillbaka, min goda och snälla mam-sell J.)," begaf jag mig af på min spatsersfärd.

Marken var hårdfrusen, luften klar och lugn, vägen enslig. Jag gick fort, tilldess jag blef varm, hvarefter jag saktade min gång, för att riktigt njuta af det nöje,

som sjelfva stunden och stället skänkte mig. Kyrkklockan slog tre, just då jag gick förbi klockstapel. Stundens behag låg i den annalkande skymningen, den långsamt nedgående solen, med dess allt blekare och blekare strålar. Jag befann mig nu på ungefär en mils afstånd från Thornfield, på ett fält, om sommaren rikt på vilda törnrosor, och om hösten på nötter och björnbär, och der äfven nu ett och annat korallsmyeke lyste på nypon- och hagtornsbuskarne; men ställets största behag låg dock i dess fullkomliga enslighet och orörliga stillhet. Om ock en vindfläkt rörde sig, kunde den ej här göra något buller, ty det fanns ej ett enda träd, bland hvars blad eller grenar den kunde prassla, och de aflöfvade hagtorns- och haselbuskarne stodo der alldeles stela och orörliga, likasom de hvita och glatta stenar, hvarmed vägen var belagd. Rundtomkring på alla sidor lågo vidsträckta fält, hvarest ingen boskap nu betade; och de små foglarne, hvilka för tillfället sutto här och der i häckarne, sågo ut som enstaka rödbruna blad, dem höststormarne glömt att sopa med sig.

Vägen gick uppöfve, ända fram till Hay. Sedan jag hunnit ungefär halfvägs, satte jag mig ned på en klifstätta, som öfver häcken ledde ut åt fältet. Jag svepte kappan omkring mig och gömde händerna i muffen, och sålunda kände jag ej kölden, ehuru den var ganska skarp, såsom man väl kunde finna af den tjocka isskorpa, som täckte vägen, hvilken vid ett för några dagar sedan hastigt inträffadt töväder blifvit öfversvämmad af en liten bäck, nu stelnad och frusen. Från den plats der jag satt, kunde jag se ned öfver Thornfield; det gamla herresätet, med sina tinnar och gråa murar, var det förnämsta föremålet i dalen der nedanom, den mörka skogen med sina gamla kråknästen begränsade den vestra horisonten. Jag dröjde tills solen i guld och purpurglöd sjönk ned bakom träden. Jag vände mig då mot östern.

Öfver kullens topp framför mig höjde sig månen; ännu temligen blek, tilltog den dock med hvarje ögonblick i klarhet, och blickade ned på Hay, som, till hälften undangömdt ibland träden, ur sina få skorstenar uppsände en blåaktig rök. Jag hade ännu vid pass en mils väg dit, men i den fullkomliga tystnad, som rådde i hela naturen, kunde jag tydligt höra ett svagt ljud af lif och verksamhet. Mitt öra kunde uppfånga sorlet af rinnande vatten, i hvilka dalar eller klyftor, kunde jag icke urskilja; ty på andra sidan om Hay lågo flera bergskullar, och utan tvifvel genomskuross passen emellan dem af många bäckar. I aftonens stillhet hörde jag äfven bruset af de närmaste strömdragen och det dofva sorlet af de mera aflägsna.

Under det jag lyssnade till dessa på en gång så aflägsna och dock så klara ljud, träffades mitt öra plötsligt af ett buller, ett tydligt tramp, tramp, som med sin metalliska klang öfverröstade bäckarnes milda och klagande sus; likasom på en tafla en gigantisk klippmassa eller de knotiga grenarne af en åldrig ek, som i mörka och starka färger äro målade på förgrunden, undantränga det luftiga intrycket af perspektivet af blåa kullar, den solbelysta horisonten och de lätta skyarne, hvilkas färger nästan öfvergå och sammansmälta i hvarandra.

Det var ifrån vägen, som bullret hördes. — Jag urskiljde tydligt hästhofvars slag; ännu hindrade mig vägens krökningar att se någon, men ljudet kom allt närmare och närmare. Jag var just i begrepp att stiga upp och fortsätta min vandring; men emedan vägen var så smal, beslöt jag att sitta kvar, tills ryttaren passerat förbi mig. Då för tiden var jag ung, och min själ var uppfylld af en mängd fantasier, både ljusa och mörka; bland många andra barndomsminnen fanns der äfven minnet af de

sagor, som Bessie brukade förtälja i barnkammaren, och när de nu åter vaknade till lif, förlånade den mognande ungdomen dem en liflighet och en styrka, som barn-
domen ej förmådde gifva dem. Under det hästen nal-
kades och jag spejade efter den i den tilltagande skym-
ningen, erinrade jag mig vissa af Bessies sagor, i hvilka
förekom en ande, benämnd Gytrash, som i skapnad, än
af en häst, än af en mulåsna eller en stor hund, hade
sitt tillhåll på ensliga vägar, och stundom öfverraskade
nattliga resande, liksom denna häst nu öfverraskade mig.

Den var nu mycket nära, men ännu kunde jag ej
se den, då, förutom ljudet af hästhofvarne, jag äfven
hörde ett prasslande i häcken, och med ens såg tätt
bredvid mig en stor hund, hvars svarta och hvita färg
tydligt stack af emot träden. Det var uppenbarligen
Bessies Gytrash, — ett lejonlikt djur med långt hår och
ofantligt hufvud; det sprang likväl helt lugnt förbi mig
och stannade ej, för att på mig fästa sina hemska spök-
lika ögon. såsom jag till hälften väntade att det skulle
göra. Hästen följde nu, — en ståtlig gångare, och på
dess rygg en ryttare. Mannen, den menckliga varelsen,
bröt med ens hela förtrollningen. Ingen red någonsin
Gytrash, den var alltid allena; och ehuru andeväsenden
visserligen kunde dväljas i de osjäliga djurens kroppar,
kunde de dock ej enligt mina begrepp vilja uppträda i
mencklig gestalt. — Detta var således ingen Gytrash, —
blott en resande, som tagit geuvägen till Millcote. Han
red förbi mig, och jag fortsatte min väg. — Jag hade
dock ej tagit många steg, förrän jag vände mig om;
ett gnisslande ljud och ett utrop af: «Så för fan! hvad
är nu att göra?» och ett doft buller fästade på en gång
hela min uppmärksamhet. Man och häst lågo på mar-
ken; hästen hade halkat på den isskorpa, som täckte
vägen. Hunden kom rusande tillbaka, och då han fick

se sin herre i denna belägenhet och hörde hästens stönande, började han skälla, och de kringliggande kullarne återgåfvo det dofva och genomgripande ljudet. Han vädjade på sin herre och på hästen, och sprang derefter fram till mig — der fanns ingen annan hjälp till hands. Jag lydde hunden och gick fram till den resande, som emellertid gjort sig fri från hästen. Hans ansträngingar voro så kraftiga och utvisade så mycken styrka, att jag förmodade att han ej kunde hafva skadat sig särdeles, men jag frågade honom likväl:

«Har ni skadat er?»

Jag tror att han yttrade en svordom, men är dock icke säker derpå; han uttalade dock någon formel, som hindrade honom från att svara mig genast.

«Kan jag vara er till någon tjänst?» frågade jag åter.

«Ja, om ni vill gå åt sidan,» svarade han och reste sig upp, först på sina knän och så på sina fötter. Jag gjorde som han sade, och nu började ett ryckande och sparkande och spjernande, beledsagadt af ett tjutande och skällande, som verkligen aflägsnade mig några alnar derifrån, utan att jag likväl ville helt och hållet lemna dem ur sigte, förrän jag sett utgången. Slutligen stod hästen åter lyckligtvis på benen, och hunden bragtes till tystnad med ett «Ned, Pilot!» Den resande böjde sig nu ned och kände på sin fot och sitt ben, liksom för att känna åt om de voro på något sätt skadade; förmodligen hade han gjort sig illa, ty han linkade fram till stättan, hvarifrån jag nyss hade stigit upp, och satte sig der.

Jag var troligen vid ett mycket tjänstaktigt lynne, ty jag gick åter fram till honom.

«Om ni har skadat er och behöfver hjälp, så kan jag skaffa er den, antingen från Thornfieldhall eller från Hay.»

«Tack skall ni ha, men det behöfs inte; jag har inte brutit något ben, blott vrickat foten något litet. Och han steg åter upp och försökte stå på sin fot, men detta försök afpressade honom ett ofrivilligt «aj!»

Ännu dröjde en skymt af dagsljuset kvar, och månan skred klar fram på fästet. Jag kunde helt tydligt se honom. Han var insvept i en med pelskrage försedd ryttarkappa, hopfästad med ett stålspanne; jag kunde ej riktigt urskilja alla konturerna, men jag såg att han var af medelstorlek och tycktes vara särdeles starkt byggd. Hans ansigtshy var mörk, dragen voro allvarliga, pannan dyster; de skarpt tecknade ögonbrynen voro rynkade, och i hans blick låg just nu ett uttryck af harm och vrede. Han var ej mera ung, men hade dock icke uppnått medelåldern; han tycktes vara omkring trettiofem år. Jag kände ingen fruktan för honom, endast någon skygghet. Om han hade varit en vacker och ståtlig ung karl, så skulle jag aldrig hafva vågat att så der emot hans vilja stanna och fråga honom, och tillbjuda honom en hjälp, som han ej hade begärt. Jag hade knappt någonsin sett en vacker ung karl, och aldrig i mitt lif talat med en sådan. Jag hyste den djupaste vördnad för allt hvad som var skönt och behagligt och fint och belevadt, men om jag hade funnit dessa egenskaper hos en man, skulle min instinkt hafva sagt mig, att han hvarken kände eller kunde känna någon sympathi med mig, och jag skulle hafva skytt honom, liksom man skyr elden, blixten eller hvad helst annat, lysande och bländande, men mot vår natur fiendtligt.

Om denne främling hade smålett mot mig och varit vänlig och skämtsam, när jag vände mig till honom, om han med ett glädtigt tack hade afslagit mitt tillbud af hjälp, skulle jag hafva gått min väg och icke känt

någon håg att förnya mina frågor; men den resandes kärfhets och ovänlighet gjorde mig fullkomligt trygg, och jag bibehöll min plats, ehuru han vinkade till mig att gå, och sade:

«Jag kan omöjligt lemna er så här sent på aftonen på detta ensliga ställe, förrän jag får se om ni förmår att åter stiga till häst.»

Han såg på mig, då jag yttrade detta; hittills hade han knappt bevärdigat mig med en enda blick.

«Jag tycker att ni borde hålla er hemma,» sade han, «om ni har ett hem här i trakten. Hvarifrån kommer ni?»

«Der borta ifrån; och jag är alldeles inte rädd att vara sent ute då det är månjust. Jag vill med största nöje skynda efter hjälp till Hay, om ni önskar det; jag skall i alla fall gå på posten med ett bref.»

«Ni bor der borta, säger ni? — menar ni den der byggnaden?» sade han och pekade på Thornfieldhall, som just nu fullkomligt upplystes af månans bleka sken, och som man nu helt tydligt kunde urskilja från den angränsande skogen, hvilken emot den vestra ljusa horisonten aftecknade sig såsom en enda ofantlig skugga.

«Ja, min herre.»

«Hvem råder om det stället?»

«Mr Rochester.»

«Känner ni Mr Rochester?»

«Nej, jag har aldrig sett honom.»

«Han bor då inte der?»

«Nej.»

«Kan ni då säga mig hvar han är?»

«Nej.»

«Ni är således ingen af tjenarne på slottet. Ni är —» Han tystnade och kastade en forskande blick på min klädsel, hvilken, såsom vanligt, var helt enkel: en kappa

af svart merino och en hatt af svart kastor, ingendera af dessa plagg tillräckligt fint för en förnäm dams kammarjungfru. Han tycktes hafva svårt att komma till någon slags öfvertygelse om hvad jag var; jag beslöt att hjälpa honom.

«Jag är guvernanten i huset.»

«Ah, guvernanten!» upprepade han, «för tusan, henne hade jag alldeles förgätit! Guvernanten!» och han mönstrade ånyo min klädsel. Ett par minuter derefter reste han sig upp; hans ansigte uttryckte smärta, när han försökte gå.

«Jag kan inte ge er i uppdrag att henta hjälp,» sade han, «men ni sjelf kan hjälpa mig, om ni vill vara så god.»

«Ack ja, mer än gerna, min herre!»

«Ni har väl inte någon paraply, som jag kan begagna som käpp?»

«Nej.»

«Försök då att få tag i hästens tygel, och led honom hit till mig. Ni är väl inte rädd?»

Jag skulle icke hafva vågat nalkas hästen, om jag varit allena; men då jag nu fick denna tillsägelse, lydde jag genast utan att betänka mig. Jag lade min muff ifrån mig på stättan och gick fram till det ståtliga djuret; jag försökte att få tag i tygeln, men hästen var yster och tillät ej att jag kom dess hufvud för nära. Jag försökte gång på gång, men förgäfvdes, och fruktade oupphörligt att blifva trampad af hästhofvarne. Den resande stod en stund och åsåg mina fåfänga försök; slutligen började han skratta.

«Jag ser,» sade han, «att berget på inga villkor vill komma till Mahomet; så att allt hvad ni kan göra är att hjälpa Mahomet gå till berget. Vill ni vara god och komma hit.»

Jag gick fram till honom.

«Ursäkta mig,» fortfor han, «nödvändigheten tvingar mig att begagna mig af er hjälp.» Han lade sin hand tungt uppå min skuldra, och stödjande sig på mig haltade han fram till hästen. Sedan han väl en gång fått tag i betslet, blef han genast mästare öfver den och hoppade upp i sadeln; men muskelspelet i hans ansigte och de hopbitna läpparne visade att denna ansträngning kostade honom mycken smärta.

«Och nu,» sade han, «gif mig mitt ridspö; det ligger derborta under häcken.»

Jag sökte och fann det.

«Tack! och skynda er nu med brefvet till Hay, och vänd tillbaka så fort ni kan.»

Han sporrade sin häst, som först ryckte till och stegrade sig, och sedan satte af i galopp; hunden rusade upp och följde efter sin herre, och snart hade de alla tre försvunnit ur min åsyn,

«Likt hedens ljung,

Som utaf vindens il förströs.»

Jag tog upp min muff och fortsatte min väg. Den tilldragelse, som nyss hade timat, var visserligen icke så särdeles märkvärdig eller af något synnerligt intresse; men det var dock en omvexling; om också blott för en enda timma, i mitt enformiga lif. Min hjälp-hade behöfts och hade blifvit begärd; jag hade lemnat den, och var nöjd att hafva gjort någonting. Så obetydlig och öfvergående min handling än hade varit, så var det dock en handling, och jag var trött vid en helt och hållet passiv tillvaro. Det nya ansigtet, som jag sett, var dessutom likasom en ny tafla i minnets galleri; så olik alla andra som funnos der förut; först och främst emedan det var manligt, och för det andra emedan det var mörkt, allvarligt och dystert. Jag såg det fram-

för mig, när jag kom till Hay och på postkontoret inlemnade mitt bref; jag såg det ännu, då jag skyndsamt begaf mig på vägen till hemmet. Då jag kom till stättan, stannade jag ett ögonblick och såg mig lyssnande omkring. Jag inbillade mig att jag åter skulle höra hästhofvars slag mot den isbelupna vägen, och att en rytare, insvept i en kappa och åtföljd af en Gytrash-lik Newfoundlandshund, åter skulle visa sig för min syn. Men jag såg endast häcken och ett afhugget pilträäd, som orörligt och stilla reste sig framför mig i det klara månljuset; jag hörde endast vindens matta suckar och dess sus bland träden kring Thornfield. Och då jag lät mina blickar dröja vid byggningens façad, upptäckte jag ljus i ett af fönstren; det påminde mig om att det var sent på aftonen, och jag påskyndade min gång hem.

Det var icke med gladt sinne som jag åter nalkades Thornfield. Att åter öfverstiga dess tröskel, var att återvända till overksamheten; att gå öfver den tysta förstugan och stiga uppför den mörka trappan, att uppsöka mitt lilla ödsliga rum och derpå helt lugnt träffa Mrs Fairfax, och med henne ensam tillbringa den långa vinterqvällen, det var att helt och hållet qväfva det lif och den friskhet, som min aftonpromenad hade förlänat sinnet — att åter binda mina själsförmögenheter med en enformig och alltför stilla tillvaros osynliga fjättrar, en tillvaro, på hvars sjelfva förmåner af trygghet och beqvämlighet jag började sätta mindre värde. Hvad det skulle hafva varit mig nyttigt och gjort mig godt att vid denna tid hafva blifvit utkastad i ett stormigt lif, och att af en hård och bitter erfarenhet hafva fått lära mig att längta efter det lugn och den stillhet, hvaröfver jag nu knotade! Ja, liksom det skulle hafva varit godt för en person, som blifvit trött af att länge sitta stilla i sin beqväma länstol, att taga sig en lång promenad,

lika naturligt var äfven behovet för mig, under mina förhållanden, af rörelse och verksamhet.

Jag dröjde vid grindarne; jag dröjde på gräsplanen; jag gick fram och tillbaka på stenläggningen framför trappan. Luckorna för glasdörrarne voro tillslutna, och jag kunde icke se in. Både mina blickar och tankar vände sig från den dystra byggnaden — från den dunkla hålan, med sina mörka celler, såsom den då föreföll mig — upp mot himlahvalfvet, det klara och molnfria himlahvalfvet, der månen långsamt och högtidligt skred framåt; allt klarare och klarare strömmade hans strålar ned öfver jorden, ju mera han höjde sig öfver kullarne vid horisontens rand, och ju mera han nalkades zenith, som ännu var midnattsmörkt i sitt outgrundliga djup och sitt omätliga fjerran; och då jag betraktade de glindrande stjernorna, som omgäfvö hans lysande bana, kände jag huru mitt hjerta skälfdde och huru blodet strömmade varmare genom mina ådror. Obetydliga äro ofta de ting, som kalla våra tankar tillbaka till jorden; klockan slog i förstugan, och detta var tillräckligt. Jag vände mig från månen och stjernorna, öppnade en sidodörr och gick in.

Förstugan var icke mörk, och ej heller endast upplyst af den från taket nedhängande bronzlampan: ett varmt och lifligt sken öfvergjöt både den och de nedersta stegen af ektrappan. Detta rödaktiga ljus utströmmade från den stora matsalen, hvars dubbeldörrar stodo öppna och visade mig en inbjudande eld, som glimmade från marmorhärden och kastade sitt bländande sken på de blanka messings-eldtängerna, samt spridde ett mildt skimmer öfver de purpurröda gardinerna och de glänsande möblerna. Den belyste äfven en grupp helt nära spiseln; men knappt hade jag varseblifvit den och knappt hade mitt öra uppfångat ljudet af ett glädtigt sorl

af röster, bland hvilka jag tyckte mig urskilja Adèles stämma, förrän dörrarne tillslötos.

Jag skyndade till Mrs Fairfax's rum; äfven der var en eld upptänd, men intet ljus, och ingen Mrs Fairfax syntes till. I dess ställe såg jag en stor svart och hvit långhårig hund, helt allena, sittande upprätt på mattan, och med stort allvar betraktande elden; den var ända till fullkomlig illusion lik den Gytrash, som jag sett på vägen, så att jag ofrivilligt ropade: «Pilot,» hvarpå hunden straxt kom fram till mig och vädrade på mig. Jag smekte honom, och han besvarade mina smekningar med att hvifta med sin stora svans. Men han såg alltför spöklik ut att vara allena med, och ej heller visste jag hvarifrån han kom. Jag ringde därför för att få in ljus och på samma gång underrätta mig om den främmande gästen. Lea inträdde.

«Hvems är den här hunden?»

«Han kom med herrn.»

«Med hvem?»

«Med herrn — Mr Rochester — han har just nyss anländt.»

«Jaså! Och är Mrs Fairfax nere hos honom?»

«Ja, och Miss Adèle också. De äro nere i matsalen, och John har farit för att hemta en fältskär, ty det har hänt herrn en olycka. Hästen snafvade nemligen och föll omkull, och i fallet vrickade herrn sin fot.»

«Var det månne på vägen till Hay, som hästen föll?»

«Ja, just på slutningen af backen, han halkade på isen.»

«Verkligen! Tag nu in ljus, Lea.»

Lea återvände snart, åtföljd af Mrs Fairfax, som bekräftade nyheterna för mig och tillade att fältskären, Mr Carter, nu hade anländt och var inne hos Mr Rochester. Derefter skyndade hon åter ut för att gifva

befallning om the, och jag gick upp till mig för att taga af mig mina öfverplagg.

KAPITLET XIII.

Det tyckes, som om Mr Rochester, efter läkarens föreskrift, hade gått tidigt till sängs denna qväll; ej heller steg han tidigt upp följande morgon. När han kom ned, blef han genast upptagen af affärer; hans inspektör och några af hans underhafvande hade kommit, och väntade att få tala med honom.

Adèle och jag måste nu utrymma biblioteket, som dagligen skulle komma att behöfvas till mottagningsrum för dem som sökte Mr Rochester. Ett rum i öfre våningen blef uppeldadt; jag lät föra våra böcker dit, och det dröjde ej länge innan vårt blifvande arbetsrum var fullkomligt i ordning. Under loppet af förmiddagen märkte jag tydligt att Thornfieldhall var förvandladt; ej längre rädde der nu denna graflika tystnad, ej en enda timma gick förbi, utan att jag hörde portklappens eller ringklockans ljud. Oupphörligt ljödo steg i förstugan, och nya röster hördes öfverallt. Thornfield egde nu ett samband med den yttre världen, det egde en husbonde; och jag för min del tyckte mycket mera om detta nya förhållande.

Denna dag var Adèle icke särdeles läraktig; hon kunde omöjligt sitta stilla vid sitt arbete, utan än sprang hon ut i förstugan och lutade sig öfver balustraden kring trappan, för att se om hon möjligtvis kunde upptäcka en skynt af Mr Rochester, än uppfann hon tusen förvändningar för att få springa ned i den nedre våningen, i akt och mening att, såsom jag genast misstänkte, göra

ett litet besök i biblioteket, hvarest hon tvifvelsutan ej var efterlängtd; och då jag slutligen blef litet ond och tillsade henne att sitta stilla, pratade hon oupphörligt om sin «*ami, Monsieur Edouard Fairfax de Rochester,*» såsom hon kallade honom (jag hade icke förut hört hans förnamn), och sysselsatte sig med att gissa, hvilka presenter han kunde hafva fört med sig åt henne; ty föregående afton, menade hon, hade han gifvit en och annan vink om att när hans saker kommo från Millcote, skulle deribland finnas en liten låda, hvars innehåll torde intressera henne.

«*Et cela doit signifier,*» sade hon, «*qu'il y aura là dedans un cadeau pour moi, et peutêtre pour vous aussi, Mademoiselle. Monsieur a parlé de vous; il m'a demandé le nom de ma gouvernante, et si elle n'était pas une petite personne, assez mince et un peu pâle. J'ai dit que oui: car c'est vrai, n'est ce pas, Mademoiselle?*» (Och detta betyder säkert att der finns en present åt mig, och kanske äfven åt er, Mamsell. Mr Rochester talade om er, och frågade mig namnet på min guvernant, och frågade om hon inte var en liten blek och mager person; och jag svarade ja; ty det är ju sannt, eller hur, Mamsell?)

Jag och min elev åto vår middag, som vanligt, i Mrs Fairfax's förmak; på eftermiddagen blåste och snöade det, och vi tillbringade den i arbetsrummet. I skymningen lät jag Adèle lägga ifrån sig sina böcker och sitt arbete, och gaf henne lof att gå ned; ty utaf den större tystnad, som nu, jemförelsevis emot förut på dagen, rådde dernere, och af den omständighet, att jag ej mera hörde portklappen eller ringklockan, slöt jag att Mr Rochester nu var ledig från sina affärer. Sedan Adèle gått ned och jag blifvit ensam, gick jag fram till fönstret, men kunde icke urskilja något derutanför, ty skym-

ningen och snöflingorna bidrogo gemensamt till mörkret och hindrade mig från att se, till och med buskarne på gräsplanen. Jag släppte ned gardinen och gick tillbaka till den slocknande elden i spiseln.

Jag roade mig med att betrakta de fantastiska former, som eldkolen antogo, och det var ett ögonblick, som jag tyckte mig se Heidelbergs slott vid stranden af Rhen, som jag erinrade mig hafva sett aftaget på en tafla; men i detsamma kom Mrs Fairfax in i rummet, och hennes inträde förskingrade den vackra mosaik, som jag i min fantasi nyss hade sammansatt, men förskingrade äfven på samma gång några ovälkomna svärmodiga tankar, som började få insteg hos mig i min ensamhet.

«Mr Rochester önskar att i afton få se er och er elev vid thebordet i salongen,» sade hon; «han har hela dagen varit så sysselsatt, att han ej haft tillfälle att träffa er förut.»

«Huru dags dricker han sitt the?» frågade jag.

«Klockan sex; han är tidig af sig på landet. Men det är bäst att ni byter om klädning nu genast; jag skall gå med er och hjälpa er att knäppa den. Se här, vi ta det här ljuset.»

«Men är det då nödvändigt, att jag klär om mig?»

«Ja, nog är det bäst. Jag brukar alltid kläda om mig till aftnarne, då Mr Rochester är här.»

Detta föreföll mig alltför ceremoniöst; men jag gick likväl in i mitt rum och med Mrs Fairfax's hjälp utbytte jag min svarta ylleklädning mot en af svart siden, den bästa och vackraste jag egde, med undantag af en utaf grått tyg af samma slag, men hvilken jag, enligt de begrepp om klädsel, som jag fört med mig från Lo-wood, ansåg alltför elegant att nyttja utom vid riktigt högtidliga tillfällen.

«Nu fattas det endast en broche,» sade Mrs Fairfax.

Jag hade ett litet smycke af perlor, som Miss Temple vid afskedet gifvit mig till ett minne af sig, och detta fästade jag på mig, hvarpå vi följdes åt ned. Så ovan som jag var vid främmande personer, föreföll det mig nästan som en examen, att på detta formliga sätt infinna mig hos Mr Rochester. Jag lät Mrs Fairfax gå före mig genom matsalen, och höll mig helt skygg bakom henne, under det vi gingo genom detta rum; hon vek undan draperiet, som nu var nedfäldt, och jag befann mig i det präktiga rummet derinnanför.

Tvenne vaxljus stodo tända på bordet, och tvenne på spiselkanten; på golvet framför den flammande eldbrasan låg Pilot, och på knä bredvid honom låg Adèle. På en af hvilsofforna hade Mr Rochester intagit en halfiggande ställning, med foten hvilande på en dyna. Hans blickar voro fästade på Adèle och hunden. Eldskenet föll klart på hans ansigte, och jag igenkände genast min resande med de skarpt tecknade gagatsvarta ögonbrynen, den höga och breda pannan, som blef ännu högre genom det svarta hårets egna läggning; näsan, mera anmärkningsvärd för den karakter, som den förlånade det hela, än för dess skönhet; de vidgade näsborrarne, som tycktes antyda ett koleriskt temperament; och det hårda, ja, det omisskänneligt hårda draget kring munnen och hakan. Hans gestalt, som nu ej doldes af kappan, tycktes mig vara i fullkomlig öfverensstämmelse med uttrycket af hans anletsdrag; förmodligen var det en förträfflig kroppsbyggnad i atletisk bemärkelse — högbröstad och smidig, ehuru hvarken högväxt eller utmärkt af något synnerligt behag.

Mr Rochester måste nödvändigt hafva varseblifvit, att Mrs Fairfax och jag inträdde i rummet; men det tycktes som om han ej hade lust att fästa den ringaste

uppmärksamhet vid oss, ty han lyfte ej en gång på hufvudet, då vi nalkades.

«Här är Miss Eyre,» sade Mrs Fairfax med sitt vanliga lugna sätt.

Han böjde då på hufvudet, men utan att taga sina ögon från hunden och barnet.

«Bed Miss Eyre sitta ned,» sade han; och det var någonting i den tvungna och stela böjningen på hufvudet, i den otåliga ehuru höfliga tonen, som tycktes säga: «Hvad tusan rör det mig, om Miss Eyre är här eller ej? Jag känner för det närvarande ingen böjelse att samtala med henne.»

Jag satte mig ned helt obesvärad. Ett artigt och belevadt emottagande skulle sannolikt hafva gjort mig förlägen, ty jag skulle icke genom något behag eller någon finhet å min sida hafva kunnat besvara det. Men nu kände jag mig fullkomligt otvungen vid denna hans buttra helsning, och det visserligen ej opassande, men dock kärftva och nyckfulla i hans sätt lade hela fördelen på min sida. Dessutom hade hans excentriska uppförande någonting retande, och jag kände mig nyfiken att se hvad som vidare skulle följa.

Han satt der som en bildstod, utan att hvarken tala eller röra sig. Mrs Fairfax tycktes anse det alldeles nödvändigt att någon visade sig älskvärd och intagande, och hon började därför att tala. Vänlig, såsom vanligt — och, såsom vanligt, litet långrådig — beklagade hon honom för alla de myckna göromål han haft under dagens lopp, och huru svårt det måtte hafva varit för honom just nu, då han var plågad af den ledsamma vrickningen; derefter berömde hon det tålmod och den fördragsamhet, som han hade visat.

«Var god och gif mig en kopp the,» var det enda svar hon erhöi.

Hon ringde genast på klockan, och så snart the-servisen var inburen, började hon med brådslande ifver ordna koppar, skedar m. m. Jag och Adèle gingo fram till bordet; men vår stränga herre lemnade ej sin plats.

«Vill ni vara god och gifva Mr Rochester hans kopp?» sade Mrs Fairfax till mig; «Adèle kunde möjligtvis spilla.»

Jag gjorde som hon bad mig. Då han tog koppen ur min hand, utropade Adèle, som tyckte att det nu var ett särdeles gynnsamt tillfälle att utverka något till min förmån:

«*N'est ce pas, Monsieur, qu'il y a un cadeau pour Mademoiselle Eyre, dans votre petit coffre?*» (Inte saunt, Herr Rochester, att det är en present åt Mamsell Eyre i den lilla lådan?)

«Hvem talar om presenter?» sade han vresigt; «väntade ni er någon present, Miss Eyre? Tycker ni om presenter?» och han fixerade mig med blickar, som voro helt mörka, vreda och genomträngande.

«Jag vet inte så noga; jag har så ringa erfarenhet deraf. Men i allmänhet finner man ju nöje deri.»

«I allmänhet? Men huru tycker ni?»

«Jag skulle behöfva betänketid för att kunna gifva ett riktigt antagligt svar. En present har ju så många sidor; och man bör taga allt detta i betraktande, innan man uttalar ett bestämdt omdöme om dess natur och väsende.»

«Ah, Miss Eyre, ni är mindre naturlig än Adèle. Hon fordrar högljudt en present, i samma ögonblick som hon får se mig, men ni svarar mig undvikande.»

«Ja, derföre att jag har mindre sjelfförtroende än Adèle. Hon kan åberopa gammal bekantskap, och äfven vanans rätt, ty efter hvad hon sagt mig, brukar ni gifva henne leksaker. Men om ni uppdrar åt mig att besvara en dylik fråga, måste jag naturligtvis blifva något brydd.

emedan jag är en främling och inte har gjort något som kan berättiga mig till en dylik utmärkelse.»

«Detta är en öfverdrifven blygsamhet! Jag har examinerat Adèle och funnit att ni gjort er mycken möda med henne. Hon är inte något snille och har inga lysande anlag, men likväl har hon på en kort tid gjort betydliga framsteg.»

«Ack! nu har ni gifvit mig min gåfva; jag tackar er och är er mycket förbunden. Den belöning, som en lärare mest eftersträfvat, är beröm öfver dess lärjunges framsteg.»

«Hm!» sade Mr Rochester, och drack sitt the under tystnad.

«Kom fram hit till elden,» sade han, när thebordet var afdukadt, och Mrs Fairfax med sin sticksöm hade satt sig i ett hörn, under det Adèle ledde mig vid handen kring rummet och visade mig alla de vackra böckerna och prydnaderna på borden och pelarne. Vi lydde som slafvar. Adèle bad att få sitta i mitt knä, men blef i stället befalld att roa sig med Pilot.

«Ni har bott här i mitt hus i tre månader?»

«Ja.»

«Och ni kom från —»

«Från Lowoods uppfostringsanstalt.»

«Jaså; den der barmhertighetsinrättningen. Huru länge var ni der?»

«Åtta år.»

«Åtta år! Ni måste då vara seglifvad. Jag tycker annars, att endast hälften af denna tid skulle behövas för att förderfva hvilken kropps-konstitution som helst. Intet under då, att ni nästan ser ut som om ni tillhörde en annan värld. Jag undrade just, hvar ni kunde hafva fått detta slags utseende. Då jag i går afton mötte er på vägen, kom jag ovilkorligen att tänka på

sagor om elfvorna, och hade nästan på läpparne att fråga er, om ni hade förtrollat min häst; och jag är ännu inte rätt säker, att ej så var. Hvilka äro edra föräldrar?»

«Jag har inga.»

«Och har väl ej heller någonsin haft några, förmodar jag; erinrar ni er dem?»

«Nej.»

«Det var så jag trodde. Och det var således på ert folk som ni väntade, då ni satt der på stättan?»

«På hvilka, menar ni?»

«På ängarnes barn; det var just en månskensafton, som passade dem. Afbröt jag kanhända någon af edra ringdansar på den fördömda och islupna vägen?»

Jag skakade nekande på hufvudet.

«Ängarnes barn hafva alla för långliga tider sedan öfvergifvit England,» sade jag med samma allvarsamma ton, som han hade begagnat. «Inte en gång bland häckarne eller på fälten deromkring skall ni kunna finna ett spår efter dem; och jag tror, att hvarken sommarens eller vinterns måne någonsin mera skall lysa öfver deras nattliga dansar.»

Mrs Fairfax hade fällt sin sticksöm i knäet och tycktes, med uppspärrade ögon, undra på hvad slags samtal det var, som vi förde.

«Nå väl,» återtog Mr Rochester, «om ni inte känns vid några föräldrar, så har ni väl ändå några slags släktingar: några farbröder, morbröder eller tanter?»

«Nej; aldrig har jag sett sådana.»

«Och ert hem?»

«Jag eger intet hem.»

«Hvar bo då edra bröder och systrar?»

«Jag har hvarken bröder eller systrar.»

«Hvem rekommenderade er då till denna plats?»

«Jag annonserade, och Mrs Fairfax svarade på min annons.»

«Ja,» sade den goda frun, som nu åter kände sig hemmastadd med samtalet, «och jag tackar hvarje dag Försynen för det val, som jag med dess hjälp gjorde. Miss Eyre har varit ett ovärderligt sällskap för mig, och för Adèle en öm och omsorgsfull lärarinna.»

«Gör er inte något besvär med att gifva henne ert förord,» invände Mr Rochester; «loftal göra ingen inverkan på mig; jag tänker sjelf skapa mitt omdöme. Hon började med att narra omkull min häst.»

«Huru!» utropade Mrs Fairfax.

«Och det är henne, som jag har att tacka för min vrickning.»

Nu såg den goda enkan alldeles förvirrad ut.

«Har ni någonsin bott i en stad, Miss Eyre?»

«Nej.»

«Har ni lefvat mycket i sällskaper?»

«Nej, visst inte; jag har aldrig haft några andra att umgås med, än eleverna och lärarinnorna vid Lowood, och nu med innevånarne på Thornfield.»

«Har ni läst mycket?»

«Endast de böcker, som kommit i min väg; och de hafva hvarken varit talrika eller serdeles undervisande.»

«Ni har ju då lefvat en nunnas lif — ni är då utan tvifvel väl inöfvad i religiösa former och ceremonier. Brocklehurst, som, efter hvad jag vill minnas, har öfverinsendet öfver Lowood, är ju prest, eller huru?»

«Ja.»

«Och förmodligen tillbads han af alla eleverna, liksom en församling af fromma systrar vanligen pläga tillbedja sin andliga styresman.»

«O nej, visst inte!»

«Inte? Ni är mycket kallsinnig. Huru! En novis ej tillbedja sin prest! Det der låter hädiskt.»

«Jag tyckte inte om Mr Brocklehurst; och om denna känsla var jag icke ensam. Han var en sträf man; stel och högdragen blandade han sig dock i allting. Han klippte af vårt hår, och för hushållnings skull köpte han oss så dåliga nålar och dålig tråd, att vi knappt kunde sy dermed.»

«Det var en mycket dålig hushållning,» anmärkte Mrs Fairfax, som nu åter fått tag i samtalstråden.

«Och var detta det hufvudsakliga och förnämsta af hans förbrytelser?» frågade Mr Rochester.

«Han lät oss svälta under den tid som han ensam hade öfverinseendet öfver matinrättningen, innan komitén var tillsatt. Han plågade oss med långa föreläsningar en gång i veckan, och om aftnarne måste vi läsa böcker, som han sjelf hade skrivit och som ej handlade om annat än straff och fördömelse, och hvilka uppjagade vår fantasi, då vi skulle gå till sängs.»

«Huru gammal var ni, då ni kom till Lowood?»

«Omkring tio år.»

«Och ni tillbringade der åtta år; ni är således aderton år nu?»

Jag böjde jakande mitt hufvud.

«Aritmetiken är nyttig, ser ni; utan dess hjelp skulle jag inte varit i stånd att gissa er ålder. Det är svårt att bestämma den, då anletsdragen och utseendet äro så ombytliga, som fallet är med er. Nå, hvad lärde ni er vid Lowood? Kan ni spela piano?»

«Något litet.»

«Naturligtvis; det är det vanliga svaret. Gå in i biblioteket — var god och gå dit, skulle jag säga. — Ursäkta det befallande i min ton; men jag är van att säga: 'Gör det', och det blir genast gjordt; och jag kan

ej ändra mina gamla vanor för er skull. Gå derföre in i biblioteket, tag ett ljus med er och lemna dörren öppen; sätt er vid pianot och spela något.»

Jag lydde hans befallning och gick.

Efter några minuter ropade han: «Nu är det nog. Jag kan höra, att ni verkligen spelar *något litet*; liksom andra flickor i engelska pensionerna. Kanhända något bättre än somliga af dessa, men ingalunda väl.»

Jag tillslöt pianot och återvände till salongen. Mr Rochester fortsatte samtalet.

«Adèle visade mig i morse några utkast, som hon sade, att ni hade målat. Jag vet ej, om de voro helt och hållet af er; troligen har ni haft hjälp dervid?»

«Nej, visst inte!» utropade jag.

«Aha! det der sårade er fåfänga. Nå väl, så tag då hit er portfölj, om ni kan påstå, att dess innehåll är edra egna händers verk; men säg det inte, om det inte är fullkomligt sanning, ty jag förstår mig nog på att urskilja, om det är lappverk.»

«Jag skall inte säga hvarken det ena eller andra; ni får dömma sjelf.» Jag hemtade portföljen från biblioteket.

«Tag hit bordet,» sade han, och jag sköt det fram till soffan der han satt. Adèle och Mrs Fairfax flyttade sig närmare för att se på taflorna.

«Se så, ingen trängsel,» sade Mr Rochester, «ni får taflorna af mig, sedan jag sett på dem; men stiek ej fram hufvudena omkring mig.»

Han granskade noga hvarje ritning och målning. Trenne taflor lade han åsido, och sedan han betraktat de andra, sköt han dem ifrån sig.

«Tag bort dem till bordet derborta, Mrs Fairfax,» sade han, «och se på dem tillsammans med Adèle; — ni» (med en blick på mig) «sätt er här och svara på

mina frågor. Jag märker, att alla dessa taflor äro af en hand; är den handen er?»

«Ja.»

«Och huru har ni haft tid till dessa arbeten; ty de hafva fordrat mycken tid, och äfven omsorg och eftertanka.»

«Jag målade dem under de två sista ferierna, som jag tillbragte vid Lowood, då jag inte hade någon annan sysselsättning.»

«Och hvarifrån tog ni edra kopior?»

«Ur mitt hufvud.»

«Detta hufvud, som jag nu ser på edra axlar?»

«Ja.»

«Finns det flera af samma slag derinnanför?»

«Jag tror det; jag hoppas, att det finns bättre.»

Han började åter att noga betrakta taflorna, den ena efter den andra.

Under det han är sysselsatt dermed, vill jag omtala för er, kära läsare och läsarinnor, hvad de föreställa, dessa taflor; men först måste jag förbereda er på, att de äro ingenting underbart. Ämnena för dem hade visserligen lifligt framstått för mina fantasier; då jag först såg dem med min själs öga, innan jag försökte att framställa dem i det yttre, gjorde de ett mäktigt intryck på mig; men min hand förmådde icke att följa min fantasi och kunde derföre blott med svaga och bleka färger återgifva de syner, som jag så klart hade skådat.

Dessa målningar voro utförda i vattenfärg. Den första föreställde ett högt svallande haf, hvaröfver låga, svartblå skyar framvältade; bakgrunden var höljd i mörker, och mörker hvilade äfven öfver taflans förgrund, de närmaste vågorna; till land fanns intet spår. En enda ljusstråle föll på en till hälften fördränkt mast, på hvilken en svart, väldig hafsörn slagit ned; dess vingor voro be-

stänkta af hafsskummet och i sitt näbb höll den ett gyldene armband, besatt med ädelstenar, som jag målat med de mest lysande färger jag kunde hemta från min palett och med en tydlighet så bjert och så glindrande, som min pensel förmådde. Straxt under masten och fogeln framskyntade genom det gröngula vattnet det sjunkande liket af en drunksad kvinna; en skönt formad arm, hvarifrån armbandet blifvit bortsköljdt af vågorna eller bortslitet af örnen, syntes tydligt öfver vattnet.

Den andra taflans förgrund framställde endast den dim-omhöljda spetsen af en skogbeklädd kulle med några blad och grässtrån, hvilka vinden tycktes hafva nedböjt. Bakom och öfver den hvälfde sig himlahvalfvet, djupblått som vid skymningens annalkande, och upp mot fästet höjde sig en qvinnoskepnad, målad med de mjukaste och mest obestämda färger som min pensel kunde åstadkomma. Öfver den halft genomskinliga pannan strålade en stjerna; de öfriga dragen framskimrade liksom genom en slöja af dimmor; en mörk och vild glans sköt fram ur dess ögon; det för vindarne fladdrande håret liknade en af stormen eller blixten söndersliten sky. På den mjuka rundningen af hennes nacke hvilade en blek månstråle, och samma milda sken dröjde på kanten af de lätta skyar, ur hvilka denna uppenbarelse af Aftonstjernan höjde sig.

Den tredje taflan visade ett väldigt isberg, som höjde sig ur vågorna under polarkretsens vintriga himmel; ett flammande norrsken, med sina lansformiga, tätt sammanträngda tungor, omfattade hela horisonten. Undanträngande dessa föremål, höjde sig på taflans förgrund ett hufvud — ett jättelikt hufvud, böjdt mot isberget och hvilande deremot. Tvänne sammanknäppa utmerglade händer, hvilka stödde pannan, höllo en dunkel slöja som dolde de nedra anletsdragen; man kunde icke se mer än

en fullkomligt färglös panna och ett stelt och ihåligt öga, beröfvadt hvarje annat uttryck än det af den hemskaste förtviflan. Öfver hjessan och bland vecken af ett likt en turban sammanvridet svart draperi, tuunt och obestämdt som ett moln, glimmade i form af diadem en ring af bleka lågor, i stället för ädelstenar, infattad med gnistor af djupaste glöd. Den bleka strålringen var "bilden af en kunglig krona"; och hvad som denna smyckade, var "gestalten utan skepnad eller form."

«Var ni lycklig då ni målade dessa taflor?» frågade Mr Rochester.

«Jag var med hela min själ upptagen deraf, och, ja, jag var äfven lycklig. Med ett ord, målandet af dessa taflor skänkte mig ett af de lifligaste nöjen som jag någonsin erfarit.»

«Nå, det vill då inte säga mycket. Edra nöjen torde, efter er egen berättelse, icke just varit så serdeles många; men jag förmodar, att ni, då ni sammansatte och målade dessa sällsamma färger, vistades i denna drömverld, der konstnären så mycket älskar att dväljas. Satt ni långa stunder om sender vid ert arbete?»

«Jag hade ingenting annat att göra, emedan det var ferier. Också satt jag vid mitt arbete från morgon till middag, från middag till afton, och de långa sommarkdagarne gynnade i hög grad den brinnande lust jag kände inom mig.»

«Och ni kände er nöjd med resultatet af denna er ansträngda flit?»

«Långt derifrån. Jag plågades tvertom genom det stora afståndet mellan idéen och dess utförande: jag hade, vid hvar och en af dessa taflor, tänkt mig något som jag icke egde makt att förverkliga.»

«Ja, inte helt och hållet: ni har återgifvit skuggan af er tanke, förefaller det mig, men icke vidare. Ni

egde ej tillräckligt af konstnärens öfning och skicklighet, för att i fullkomligt lefvande gestalt framställa edra tankar. I alla händelser äro dock dessa taflore högst märkvärdiga, för att hafva utgått från en skolflickas hand. Hvad sjelfva tankarne vidkommer, äro de verkligen i hög grad sällsamma, och antyda något af den elfnatur, som jag redan från första stund tyckte mig hos er upptäcka. Ögonen hos denna Afstonsstjerna måste ni bestämdt hafva sett någongång i drömmen. Hur bar ni er åt för att få dem så klara och dock så helt och hållet utan glans? Ty planeten deröfver förtager med sitt tindrande sken deras strålar. Och hvilket betydelsefullt uttryck ligger icke i deras dystra djup. Och hvem lärde er väl att måla vinden? Det är en fullkomlig storm i den här horisonten och på den der kullen. Hvar har ni sett Latmos? — ty det här är Latmos. Här — tag och lägg undan edra taflore.»

Jag hade knappast hunnit tillknyta banden på min portfölj, förr än Mr Rochester, sedan han kastat en blick på sin klocka, plötsligt utropade:

«Klockan är nio: hvad tänker ni på, Miss Eyre, som låter Adèle sitta uppe så länge? Tag henne med er och låt henne gå till sängs.»

Adèle gick fram och kysste honom innan hon lemnade rummet. Han mottog denna smekning, utan att dock tyckas fästa mera värde dervid, än Pilot skulle hafva gjort, och kanske icke en gång så mycket.

«Jag önskar er alla god natt. nu,» sade han, i det han gjorde en rörelse med handen åt dörren, till tecken att han var trött vid vårt sällskap och önskade att afskeda oss. Mrs Fairfax lade ihop sin sticksöm, och jag tog min portfölj. Vi gjorde vår afskedsnigning, som af Mr Rochester besvarades med en stel böjning på hufvudet, och begåfvo oss derpå våra färde.

«Ni sade att Mr Rochester inte hade några särdeles egenheter, Mrs Fairfax,» anmärkte jag, då jag lagt Adele till sängs och åter uppsökt den gamla damen i sitt rum.

«Nå ja, är det inte så, då?»

«För min del tycker jag att han är icke så litet tvär och ombytlig till lynnet.»

«Ja, ja, ni kan ha rätt deri. Så måste han åtminstone förefalla dem som inte känna honom; men för min egen del är jag så van vid honom, att jag aldrig fäster mig vid något sådant. För öfrigt, i fall han också skulle vara litet besynnerlig till lynnet, så förtjenar han undseende derföre.»

«Hvarför det, då?»

«Jo, dels emedan det ligger i hans natur — och ingen människa råar för sin natur; dels emedan han helt visst har många dystra och pinsamma tankar som plåga honom och göra hans lynne ojemnt.»

«Hvad kan väl vara anledningen till dylika tankar?»

«Familjesorger är åtminstone en bland orsakerna.»

«Men han har ju ingen familj.»

«Inte nu, men har haft en — eller åtminstone släktingar. Han förlorade sin äldsta bror för några få år sedan.»

«Hans *aldre* bror?»

«Ja. Den nuvarande Mr Rochester har inte så länge rådt om denna egendom; det är bara omkring nio år.»

«Nå ja, nio år är en icke så obetydlig tid. Men höll han då så mycket af sin bror, så att han ännu icke tröstat sig öfver hans förlust?»

«Ja, det har jag verkligen svårt att säga. Jag skulle dock tro att det inte var så alldeles helt dem emellan. Mr Rowland Rochester var inte riktigt rättvis mot Mr Edward, och jag tror till och med att han satte fadren upp emot honom. Den gamla herrn var serdeles kär i

penningen, och önskade framför allt att familjegodsen icke skulle skingras. Han tyckte inte om att minska egendomen genom delning mellan bröderna, men önskade likväl att Mr Edward skulle ega förmögenhet för att uppehålla familjens anseende, och så snart som denne var fullvuxen, vidtogos några åtgärder som inte voro så alldeles hederliga och åstadkommo många olyckor. Gamla Mr Rochester tillika med Mr Rowland bragte nemligen Mr Edward, i afsigt att göra hans lycka, i en ställning som han ansåg för allt annat än angenäm; de närmare omständigheterna der vid lag känner jag inte; men Mr Edwards stolta sinne kunde icke smälta det som han dervid hade att utbärda. Han var just icke så serdeles eftergifvande och försonlig, och så bröt han med sin familj och nu har han under många år fört ett oroligt och kringirrande lif. Ja, jag tror knappt att han fjorton dagar å rad bott på Thornfield, sedan han efter sin bror, som afled utan att lemna något testamente efter sig, kommit i besittning af egendomen; och för öfrigt kan man just inte undra på att han skyr det gamla huset.»

«Hvarför skulle han sky det?»

«Han tycker väl att det är ensligt och dystert.»

Svaret var undvikande; jag skulle gerna velat hafva ett tydligare; men Mrs Fairfax antingen kunde icke eller ville icke gifva mig en närmare förklaring öfver ursprunget och beskaffenheten af Mr Rochesters pröfningar. Hon försäkrade att detta var en hemlighet äfven för henne sjelf, och att det hon visste, till största delen härledde sig från gissningar. I alla händelser syntes det att hon önskade att jag lemnade detta ämne, hvilket jag också derföre genast gjorde.

KAPITLET XIV.

Under flera derpå följande dagar såg jag endast någon gång en skymt af Mr Rochester. På morgnarne tycktes han vara mycket upptagen af affärer, och på eftermiddagarne kommo herrar från Millecote eller kringliggande trakten på besök och stannade ofta qvar till middag hos honom. Då hans vrickning var så pass botad att han kunde sitta till häst, red han ofta ut; förmodligen för att återgälla de nyssnämnda besöken, efter som han vanligtvis icke kom tillbaka förr än sent på qvällen.

Under denna tid blef sjelfva Adèle sällan efterskikad, och mitt hela umgänge med honom inskränkte sig till ett tillfälligt sammanträffande i förstugan, i traporna, eller i galleriet; vid hvilka tillfällen han stundom kunde gå förbi mig med en hög och kall min, i det han på sin höjd med en nick eller en likgiltig blick gaf tillkänna min närvaro, men stundom åter helsa högst artigt och le emot mig med intagande vänlighet. Dessa vexlingar i hans lynne och uppförande sårade mig emelertid icke på minsta sätt, emedan jag insåg att jag icke hade någon del i dessa förändringar; och att denna ebb och flod berodde på för mig helt och hållet fremmande orsaker.

En dag då han hade främmande till middagen, skikade han efter min ritportfölj, förmodligen för att visa sina gäster dess innehåll. Sällskapet bröt tidigt upp, för att begifva sig till en allmän sammankomst i Millecote, såsom jag sedan fick veta af Mrs Fairfax; men som aftonen var regnig och kall, brydde Mr Rochester sig icke om att följa dem, utan qvarstannade hemma. Straxt efter sällskapets afresa ringde han i klockan, och ett bud kom och kallade mig och Adèle ned i

sällskapsrummen. Jag kammade Adèles hår och gjorde henne så fin och nätt som möjligt, och sedan jag förvissat mig om att jag sjelf var iklädd min vanliga qvåkar-kostym, i hvilken intet var att ändra, ithy att den, inberäknadt det flätade håret, var alltför enkel och åtsittande för att lätteligen kunna komma i oordning, begåfvo vi oss ned; Adèle i längtansfull undran om hennes '*petit coffre*' (lilla ask) slutligen hade anländt, dennas ankomst hade nemligen, till följe af något misstag ända hittills blifvit fördröjd. Hennes förhoppning blef äfven verkligen tillfredsställd: en liten pappask stod på bordet i matsalen, dit vi nu inträdde. Den unga flickan tyckte känna den af instinkt.

"*Ma boîte, ma boîte!*" (min ask, min ask!) ropade hon, i det hon hastigt sprang fram dit den stod.

"Ja, der har du ändtligen din kära ask: tag den med dig i en vrå, du äkta dotter af Paris, och roa dig med att upptaga och beskåda dess innehåll," sade Mr Rochesters djupa och något sarkastiska röst, utgående ur djupet af en ofantlig armstol, som stod framför kaminen. "Men kom ihåg," fortfor han, "att du inte besvärar mig med några detaljer af din anatomiska undersökning, eller med några anmärkningar öfver beskaffenheten af dess innanmäte; sköt ditt bestyr i tysthet — *tiens-toi tranquille, enfant; comprends-tu?*" (Håll dig tyst och stilla, barn; du förstår?).

Adèle tycktes knappast behöfva denna varning; hon hade redan skyndat fram till soffan med sin skatt, och var nu som bäst sysselsatt med att upplösa de band, som onslöto densamma. Sedan hon undanröjt detta hinder och upplyftat vissa omslag af silfverpapper, utropade hon endast: "*Oh, ciel! Que-c'est beau!*" (O Gud, hvad det är vackert!) och försjönk derpå i en stum och hänryckt åskådning.

«Är Miss Eyre der?» frågade nu husets herre, i det han till hälften reste sig upp, för att se åt dörren, vid hvilken jag ännu stod.

«Ah; jäså; kom fram och sätt er här.»

Han drog härvid en stol fram till sin egen.

«Jag tycker inte om barns joller,» fortfor han, «ty hos en gammal ungtkarl, sådan som jag, kan det naturligtvis icke uppväcka några angenäma minnen. Det skulle för mig vara odrägligt att tillbringa en hel afton *tête à tête* med en sådan liten sladdrare. Drag inte er stol längre bort, Miss Eyre, sätt er just der jag ställde den — det vill säga, om ni vill vara så god. Fördömme dessa artigheter! Jag glömmer dem ständigt. Inte heller kan jag just så serdeles med enfaldiga och beskedliga gamla fruar. Apropos, jag måste hafva in min; det går inte an att försumma henne: hon är en Fairfax, eller har åtminstone varit gift med en sådan, och blodet är alltid tjockare än vattnet, påstår ordspråket.»

Han ringde och skickade en inbjudning till Mrs Fairfax, som snart infann sig med sin stiekkorg i handen.

«God afton, min fru; jag skickade efter er för ett välgörande ändamål: jag har förbjudit Adèle att tala med mig om de presenter hon erhållit; och hon är nu nära att qväfvas af öfversvallande känslor. Var nu så god och blif hennes åhörarinna och sällskap: det skall säkert bli en af de mest välgörande handlingar ni någonsin utöfvat.»

Adèle fick också icke väl sigte på Mrs Fairfax, förr än hon ropade henne fram till soffan, och genast fyllde hennes sköte med samtliga leksaker af porslin, elfenben och vax, som den lilla pappasken innehöll, hvarvid hon alltjemt utbröt i förklaringar och utrop på sådan bruten engelska, hvaraf hon var mäktig.

«Sedan jag nu uppfyllt en god värds pligter,» fortfor Mr Rochester, «och lemnat mina gäster tillfälle att underhålla och roa hvarandra, får jag väl ha rättighet att tänka litet på mitt eget nöje. Miss Eyre, drag er stol litet längre fram; ni sitter för långt bort; jag kan inte se er, utan att ändra min bekväma ställning i denna stol, något som jag ingalunda har fallenhet för att göra.»

Jag gjorde som jag var ombedd, ehuru jag verkligen hellre hade sett att jag hade fått förbli litet mer i skuggan; men Mr Rochester hade ett så direkt sätt att befalla, att en ovilkorlig lydnad tycktes vara någonting helt naturligt och oundvikligt.

Vi sutto, såsom redan nämnt, i matsalen: ljuskronan, som hade blifvit upptänd för middagen, spridde ett festligt skimmer öfver rummet; den väldiga brasan i kaminen glänste röd och klar, och de purpurfärgade gardinerna hängde i rika och tunga veck framför de höga bågönstren: allt var tyst och stilla, utom Adèles sakta pladder (hon vågade icke tala högt), och de tunga regndropparne som allt emellanåt slogo mot fönsterrutorna.

Mr Rochester, der han satt i sin damastklädda länstol, hade ett helt olika utseende mot det jag förut sett hos honom: han såg vida mindre sträf och sträng ut, och långt mindre dyster. Ett leende hvilade på hans läppar, och hans ögon gnistrade, om det var af vin eller icke, vill jag lemna osagdt, men det förra synes mig dock icke osannolikt. Med ett ord, han var vid sitt eftermiddagslygne; mera lifvad och munter än annars, och derföre mera meddelsam och godlynt, än då han var i sitt kalla och sträfva morgonhymör. Det oaktadt erbjöd han dock ännu en temligen fruktansvärd anblick, der han satt, med sitt väldiga hufvud lutadt mot den stoppade stolskarmen, och med sina, likasom i granit huggna, drag, belysta af elden från kaminen, hvilken af-

ven afspeglade sig i hans stora, mörka ögon — ty han hade stora och mörka ögon, och de som voro ganska vackra, till på köpet, stundom med en viss skiftning i deras djup, hvilken, om den just icke precis talade om mildhet och hjertats vekhet, likväl gaf en påminnelse om en dylik känsla.

Han hade vid pass tvenne minuter suttit och stirrat i elden, och jag hade under samma tid haft mina ögon fästade på hans ansigte, då han plötsligt vände sig till mig och uppfångade min blick.

«Ni mönstrar mig, Miss Eyre,» sade han: «tycker ni att jag är vacker?»

Om jag haft tid att öfvertänka mitt svar, skulle jag hafva yttrat någon vanlig höflig och bestämd fras, men nu föll svaret oförvarandes från mina läppar, och blef:

«Nej, Sir.»

«Ah! på min ära! det är verkligen någonting alldeles eget i hela er person,» sade han: «ni liknar sannerligen en liten nunna; nätt och pryddig, stilla, allvarlig och enkel, då ni sitter med edra händer i knä, och med ögonen vanligen fästade på mattan, utom undantagsvis, då de (likasom just nu) äro med ett forskande uttryck fästade på mitt ansigsigte; och då man gör er en fråga eller faller en anmärkning, på hvilken ni ser er tvungen att svara, är ni straxt framme med ett genmäle, som, om det också icke rent af är snäsigt eller oartigt, dock är nog tvärt och afklippande. Hvad menar ni med det, säg?»

«Jag var alltför uppriktig, Sir! Jag ber er om ursäkt. Jag borde ha svarat, att det icke är så lätt att gifva ett omedelbart svar på frågor om personers yttre; att smaken är så olika; att en vacker yta icke mycket betyder; eller någonting dylikt.»

«Ni, borde alldeles icke hafva svarat någonting sådant! Ett vackert yttre af föga betydighet, kantänka! Under

förebärande att mildra en föregående förolämpning sticker ni således på detta sätt en slö pennknif under mitt öra! Fortsätt: hvad finner ni för fel hos mig, hvad befalls? Jag förmodar jag har mina lemmar och anletsdrag lika andra människor?»

«Tillåt mig, Mr Rochester, att återtaga hvad jag nyss sade: Jag åsyftade ingalunda något spetsigt svar; det var endast en obetänksamhet.»

«Just så, ja; jag tror så med; och ni måtte nu stå till svars därför. Undersök mig nu närmare: tycker ni inte om min panna, eller hur?»

Vid dessa ord upplyfte han det mörka svall af hår, som låg ned i hans ansigte, och visade en ganska aktningvärd mängd af intellektuella organer; endast der, hvarest välviljans organ plägar sitta, visade sig en nog i ögonen fallande brist.

«Nå, Miss, ser jag ut som ett enfaldigt får?»

«Långt derifrån, Sir. Men ni skulle kanhända anse mig för oartig, om jag i min tur frågar er om ni är en menniskoälskare?»

«Se der, nu igen! Ett nytt stygn af pennknifven, under det hon förebär att smeka mitt hufvud: och det är derföre att jag sade att jag inte tyckte om barns och gamla qvinnors sällskap (detta sednare dock i tysthet sagdt!). Nej, min unga mamsell; jag är icke någon allmän filantrop, men jag har dock ett samvete.» och han pekade på de organer, som säges uttrycka denna egenskap, och hvilka, lyckligtvis för honom, voro ganska betydliga, och gäfvo en ansenlig bredd åt öfra delen af hans hufvud: «och dessutom har jag en slags sträf godhjärtighet. Vid edra år var jag en temligen känslfull passagerare, serdeles partisk för värnlösa, fattiga och olyckliga; men ödet har sedan dess behandlat mig temligen omildt, och till och med slagit mig med sina knytnäf-

var, så att jag nu smickrar mig med att vara hård och fast som en kautschuksboll; dock likväl genomtränglig genom en eller annan spricka, och med en känslig punkt i midten af massan. Det finns derföre måhända ännu något hopp, eller hur?»

«Hopp om hvad, Sir?»

«Om min slutliga förvandling från kautschuk till kött och blod igen?»

«Han har bestämdt druckit för mycket vin,» tänkte jag för mig sjelf, och visste dessutom icke hvad svar jag skulle gifva på hans besynnerliga fråga: huru skulle jag också kunna säga huruvida han var i stånd att förändra sig eller icke?

«Ni ser helt förlägen ut, Miss Eyre; och fastän ni inte som fruntimmer är stort vackrare än jag som karl, så klär er dock en sådan min; dessutom är den för mig serdeles nyttig och angenäm, emedan den håller edra forskande ögon från mitt ansigte och fäster dem på de virkade blommorna på mattan; fortfar derföre att sitta så der förlägen och med nedslagna blickar. Vet ni, min unga dam, jag är i afton vid ett serdeles sällskapligt och medelsamt lynne.»

Med denna förklaring steg han upp från sin stol och ställde sig framför mig, med armbågen stödd mot marmorfrisen på kaminen. I denna ställning kunde jag tydligt öfverse både hela hans gestalt och hans anlete: den i förhållande till hans längd opropotionerliga bredden af hans bröst och skuldror trädde härvid synnerligen i dagen. Jag är öfvertygad att mången skulle ansett honom en ful karl; men likväl låg det, i ersättning för bristen på denna yttre skönhet, så mycken omedelbar stolthet i hans hållning; så mycken lätthet i hans rörelser; ett sådant uttryck af fullkomlig likgiltighet öfver sitt yttre utseende, och ett så stolt förtroende till mak-

ten och styrkan af andra, inre eller förvärfvade egenskaper, att man, i det man betraktade honom, äfvenledes ovilkorligen delade denna hans likgiltighet, och, om också af blind och outvecklade känsla, kände sig kallad att dela detta hans förtroende.

«Jag är vid ett sällskapligt och medelsamt lynne i afton,» fortfor han, «och det är derföre som jag skickat efter er: elden och ljusen voro mig icke ett tillräckligt sällskap, och inte Pilot heller, ty ingen af dem kan tala. Adele är en mån bättre, ehuru dock alltid under målet; på samma sätt äfven med Mrs Fairfax. Ni deremot kan vara mig till nöjes, om ni vill; derom är jag öfvertygad: ni öfverraskade mig första aftonen jag bjöd er hit ned. Jag har sedan dess nästan förgätit er: andra tankar och idéer hafva trängt er ur mitt hufvud; men i afton är jag besluten att se mig sjelf till godo; att slå bort det som är ledsamt och obehagligt och återkalla hvad som är nöjsamt och angenämt. Det skulle nu roa mig att kunna utforska er; att bättre lära känna er — derföre tala — »

I stället för att svara, log jag, dock icke på något serdeles förbindligt eller underdånigt sätt.

«Tala,» fortfor han enträget.

«Hvad om, Sir?»

«Hvad ni behagar. Jag lemnar valet både af ämne och sättet att behandla det helt och hållet i ert eget skön.»

Följden deraf blef naturligtvis den, att jag satt och sade intet.

«Om han väntar att jag skall tala, endast för att tala och paradera, så skall han finna att han vändt sig till orätt person,» tänkte jag för mig sjelf.

«Ni är stum, Miss Eyre.»

Jag fortfor att vara det. Han nedböjde sitt hufvud något litet emot mig och tycktes med en snabb blick vilja skåda in i min själ.

«Ni är envis, sade han, «och förtretad? Nå, det är också inte underligt. Jag ställde min fråga i en något besynnerlig, nästan sårande form. Jag ber er om förlåtelse därför, Miss Eyre. Saken är i alla händelser den, att jag icke vill behandla er såsom en underordnad person: det vill säga, (tillade han, rättande sig), jag gör endast anspråk på en sådan öfverlägsenhet, som måste härfluta från tjugu års skilnad i ålder och ett sekels försprång i erfarenhet. Detta är billigt och jag vill icke afstå derifrån. Det är emellertid endast i kraft af denna öfverlägsenhet, som jag framställer den begäran, att ni nu måtte tala litet med mig och förströ mina tankar, som blifvit gallsprängda derigenom att de endast vändt sig kring ett enda föremål.»

Han hade bevärdigat mig med en förklaring, snart sagdt en ursäkt: jag var icke känslolös för hans nedlåtenhet och ville ej heller synas så.

«Jag vill gerna söka förströ er, om jag kan, Sir — mycket gerna; men hur skall jag väl sjelf kunna välja samtalsämne, då jag inte vet hvad som intresserar er? Fråga mig och jag skall försöka svara så godt jag kan.»

«Nå, då vill jag till en början fråga er om ni inte medger, att jag har rätt att vara litet ogenerad och befallande emot er, emedan jag, som sagdt, är nog gammal att vara er far och emedan jag tillkämpat mig en mångfaldig erfarenhet bland en mängd olika folkslag och ströfvat omkring halfva jordklotet, under det ni lefvat lungt och stilla med ett enda slags människor i en och samma boning?»

«Gör som ni behagar, Sir.»

«Det är intet något svar; eller rättare sagdt, det är ett högst retsamt, emedan det är så helt och hållet undvikande — svara rent ut.»

«I så fall, Sir, anser jag er inte ega någon rättighet att befalla mig på den grund att ni är äldre än jag, eller derföre att ni sett mera af verlden än jag — ert anspråk på öfverlägsenhet beror på det sätt hvarpå ni använt er tid och er erfarenhet.»

«Hm! Det var då åtminstone rent ut. Men jag vill inte medge er det, emedan det skulle föga tjena min sak, eftersom jag verkligen gjort ett ganska klenk, för att icke säga dåligt bruk af båda dessa fördelar. Men om vi nu också lemna öfverlägsenheten å sido, så måste ni ändå underkasta er att då och då tåla en befallning från mig, utan att bli stött eller sårad af tonen hvarmed den uttalas. Lofvar ni det?»

Jag log. «Mr Rochester är verkligen en högst egen person, som glömmet att han betalar mig trettio pund om året för att mottaga hans befallningar,» tänkte jag för mig sjelf.

«Leendet är visserligen mycket bra,» sade han, i det han genast uppfångade det föri-ilande ansigtsuttrycket; «men tala också.»

«Jag tänkte på att det säkert gifves ganska få husbönder, som göra sig den mödan att efterfråga huruvida deras lönade tjenare blifva stötta öfver deras ord eller icke.»

«Lönade tjenare! Huru, är ni min lönade tjenare? Åh ja, det är sannt, jag hade glömt arvodet! Nå väl, vill ni då på grund af denna lön tillåta mig att då och då spela litet öfversittare?»

«Nej, Sir, inte på den grund; men derföre att ni glömde denna omständighet och derföre att ni frågar efter om en underhafvaude i denna sin underordnade

ställning känner sig belåten eller ej, vill jag gerna tillåta det.»

«Och vill ni öfverse med att jag underlåter en mängd antagna former och uttryck, utan att anse att denna underlåtenhet för en förolämpning?»

«Jag är öfvertygad att jag aldrig skall förväxla en dylik frihet med en förolämpning; det ena har jag alldeles ingenting emot, och det andra vill väl ingen friboren underkasta sig, inte ens för någon lön.»

«Prat! De flesta friborna underkasta sig allt för penningar; håll er derföre till er sjelf och kasta er inte in på några allmänna satsar, i hvilka ni är fullkomligt okunnig. Emellertid är jag inom mig tacksam för ert svar, i trots af det oriktiga deri; och detta icke allenast för innehållets skull, utan äfven för sjelfva det sätt hvarpå vi uttalade det; det var fritt och öppet, och det är något som tyvärr icke ofta kommer en till del; tvertom är tillgjordhet, köld eller enfaldigt och trånghufvadt missförstånd den vanliga belöningen för ens uppriktighet. Inte tre på tre tusen guvernanter skulle ha svarat mig som ni. Men jag vill inte smickra er: om ni är danad af ett annat ämne än mängden, så är det inte er förtjenst utan en naturens gåfva. Och för öfrigt, när allt kommer omkring, så är jag kanske alltför hastig i mina slutsatser: måhända är ni inte stort bättre än de öfriga; det är mycket möjligt att ni har många svåra fel och brister, som uppväga edra få goda sidor.»

«Ja, kanske är det så äfven med er, Sir,» tänkte jag för mig sjelf. Min blick mötte hans, då denna tanke genomfor mig; han tycktes gissa dess mening och svarade mig, likasom om jag hade tydligt uttalat den:

«Ja, ja; ni har rätt: jag har sjelf många fel; jag vet det, och önskar inte att öfverskylda dem, det försäkrar jag. Gud ska' veta att jag inte borde vara sträng mot

andra; jag har en förfluten lefnad, en kedja af handlingar att öfverväga och betrakta inom mitt eget bröst, och som väl skulle kunna draga mina gäckande löjen och bittra anmärkningar från min nästa mot mig sjelf. I mitt tjuguförsta år inträdde jag, eller, rättare sagdt, inkastades jag (ty lik andra syndare, ser jag gerna att jag får kasta halfva skulden på ett oblidt öde och ogynnsamma förhållanden) på en orätt väg, och har sedan dess aldrig återfunnit den rätta kosan. Jag kunde dock blifvit en helt annan människa; jag kunde ha blifvit lika god som ni, förståndigare och nästan lika ren och oskyldig. Jag afundas er er sinnesfrid, ert rena samvete, ert obefläckade minne. Ja, ett minne utan fläck eller bsmittelse, måste vara en utsökt skatt—en outtömlig källa till de renaste njutningar—inte sannt, min unga vän?»

«Hurudant var väl ert eget minne, när ni var aderton år, Sir?»

«Jo då var det som det borde vara: rent och klart som en källas spegel; intet orent flöde hade då ännu förvandlat det till en stinkande pöl. Vid aderton år var jag fullt ut er jemnlige. Naturen hade ämnat mig till en god människa, Miss Eyre, en af det bättre slaget, och som ni ser, är jag det dock icke. Ni skulle kanske vilja säga, att ni inte ser det; åtminstone smickrar jag mig med att läsa någonting sådant i ert öga (i förbigående sagt, så tag er till vara för hvad ni säger med edra blickar; jag tror mig temligen väl förstå det språket). Nå väl jag är ingen skurk, så mycket kan jag försäkra er; ni tror det ej heller och vill inte tilldela mig en så föraktlig utmärkelse; men till följe af omständigheter, snarare än af naturlig böjelse (jag tror så åtminstone) är jag en vanlig hvardagssyndare, utfaren i alla dessa små futtiga förströelser, med hvilka den rike och verldsligt sinnade söker att fylla sitt tomma lif.

Ni undrar kanske på att jag gör er denna bekännelse; men jag kan försäkra er, att ni mången gång under er lefnad skall finna er utvald till en ofrivillig förtrogen af edra bekantas hemligheter. De skola, likasom jag nu, instinktlikt märka att det icke så mycket ligger i er natur att tala om er sjelf, som fast mer att lyssna till hvad andra tala om sig sjelfva; de skola äfven märka att ni inte lyssnar med något föraktfullt hån öfver deras obetänksamhet, utan med en slags medfödd sympathi, icke mindre tröstande och uppmuntrande, derföre att den icke ger sig luft i några bradskande ord och försäkringar.»

«Hur vet ni — hur kan ni gissa till allt detta, Sir?»

«Jag vet det ganska väl; derföre fortfar jag ungefär lika obesväradt, som om jag nedskrefve mina tankar i en dagbok. Ni vill säga att jag borde höjt mig öfver omständigheterna; jag borde det också verkligen, jag medger det; men ni ser att så ej är förhållandet. Då ödet misshandlade mig, hade jag ej nog förstånd att förbli lugn, utan jag blef ursinnig och urartade sålunda från mitt bättre jag. Om nu en lättsinnig narr äcklar mig med sin lumpna liderlighet, kan jag dock icke smickra mig med att vara bättre än han: jag är tvungen att erkänna, att han och jag stå på samma punkt. Jag önskar att jag icke hade vacklat — Gud vet att jag önskar det! Frukta samvetsqualen om ni någonsin blir frestad att synda, Miss Eyre — samvetsqualen förgifta lifvet.»

«Ängern säges kunna bota dem, Sir.»

«Nej, det kan den inte. Endast en fullständig omvändelse är i stånd att bota dem; och jag skulle kunna vara mäktig en sådan omvändelse — jag eger ännu styrka dertill — om — men hvad är det värdt att tänka på det, insnärjd, nedtryckt och fördömd som jag är? För öfrigt, efter som nu en gång lyckan är mig oåterkalleligen för-

nekad, så har jag åtminstone rätt att söka skaffa mig så mycket nöje af lifvet som möjligt, och det vill jag också göra, kosta hvad det vill.»

«Men då skall ni ju allt mera vanslägtas från er sjelf, Sir?»

«Det är möjligt; men, likagodt, hvarföre skulle jag bekymra mig om det, endast jag ständigt kan förskaffa mig nya och lufva nöjen? Och jag kan förskaffa mig sådana, lika lufva och friska som den vilda honing bien samla på heden.»

«Men de skulle lemna en bitter eftersmak, Sir.»

«Hur vet ni det? Ni har ju aldrig försökt det. Hur allvarsam, hur högtidlig ni ser ut; och likväl är ni härutinnan lika okunnig som detta camé-hufvud (han upp-tog ett sådant från kaminfrisen). Ni har ingen rätt att predika för mig, ni oinvigda, som knappast stigit öfver lifvets tröskel och som åtminstone är fullkomligt okunnig om dess mysterier.»

«Jag påminner er endast om edra egna ord, Sir: ni sade att synd medförde samvetsqual, och ni förklarade att sådana äro ett gift för hela lifvet.»

«Och hvem talar då om synd nu?» Jag skulle knappast tro att den tanke, som nyss uppstod i mitt hufvud, är en synd. Jag tror snarare att den var en ingifvelse än en frestelse. Den var så skön, så tjusande! Se så, nu kommer den åter tillbaka! Det är ingen ond ande, det kan jag försäkra er; eller om så skulle vara, har den åtminstone iklädt sig dräkten af en ljusets engel. Jag skulle tro att jag hör insläppa en så skön gäst, då den begär inträde i mitt hjerta.»

«Misstro den Sir; det är ingen god engel.»

«Ännu en gång, hur kan ni veta det? Genom hvilken instinkt tror ni er vara i stånd att skilja mellan en

fallen seraf från afgrunden och en budbärare från den eviges thron — mellan en huld ledsagare och en förförare?»

«Jag dömde efter uttrycket i ert ansigte, Sir; och detta var helt förvildadt, då ni talade om att er ingivelse åter kom tillbaka. Jag är öfvertygad att ni skulle bli ännu olyckligare om ni lyssnade dertill.»

«Nej, för ingen del — den bringar mig det ljufvaste budskap i världen; för öfrigt har jag icke ställt mitt samvete under er uppsigt; ni kan således vara fullkomligt obekymrad. Se så, stig in, ljufva vandrare.»

Han utsade dessa ord, som om han hade talat till en uppenbarelse, osynlig för alla ögon utom för hans egna; derpå lade han armarne, som han till hälften utsträckt, i kors öfver bröstet, och tycktes likasom i en fast omfamning vilja innesluta det osynliga väsendet.

«Nu,» fortfor han, i det han åter vände sig till mig, «har jag mottagit pilgrimen — en förklädd gudomlighet, såsom jag fullt och fast tror. Den har allaredan gjort mig godt: mitt hjerta var nyss ett likhus, hädanefter skall det blifva ett altare.»

«För att säga sanningen, Sir, förstår jag er alldeles icke; jag kan icke vidare fortsätta detta samtal, emedan det redan gått öfver min fattning. Endast en sak vet jag: ni sade att ni icke är så god som ni skulle önska att vara, och att ni beklagade er egen ofullkomlighet — endast en sak förstår jag: det yttrande ni nyss hade, att ett befläckadt samvete är en ständig fördömmelse på jorden. Det tyckes mig att ni, om ni endast uppriktigt och allvarligt ville det, med tiden kunde bli sådan ni sjelf önskade; och att, om ni med i dag började ändra ert tänke- och handlingssätt, ni inom några år skulle kunna hafva samlat ett förråd af minnen, till hvilka ni med nöje och tillfredsställelse skulle kunna vända edra tankar.»

«Riktigt tänkt och väl sagdt, Miss Eyre; och i detta ögonblick håller jag med all makt på att stendlägga helvetet.»

«Hvad menar ni, Sir?»

«Jo, jag nedlägger goda föresatser, hvilka jag tror skola vara lika starka och varaktiga som flinta. Hädan- efter skola mina sällskaper och mitt lefnadsmål blifva helt annorlunda än hittills.»

«Och bättre äfven?»

«Ja, bättre — så mycket bättre som rent guld är bättre än uselt slag. Ni synes misstro mig; men jag misstror inte mig sjelf; jag känner mitt mål och mina bevekelsegrunder; och i detta ögonblick utfärdar jag en lag, lika orubblig som de Persers och Meders, att båda äro goda och riktiga.»

«Det kunna de icke vara, Sir, om de behöfde nya stadgar för att gifva dem gällande kraft.»

«Och likväl äro de det, Miss Eyre; ehuru de behöfva en ny stadga: utomordentliga omständigheter fordra utomordentliga medel.»

«Det är en farlig grundsats, Sir, och man behöfver inte vara skarpsynt för att se att den lätt kan leda till missbruk.»

«Ni tankedigre filosof! så är det verkligen; men jag svär er vid mina husgudar, att jag inte skall missbruka den.»

«Ni är endast menniska, Sir, och kan lätt fela.»

«Det är sannt; så är det äfven med er—än sedan?»

«Jo, en svag odödlig borde inte tillvälla sig en makt, som endast det fullkomliga väsendet med säkerhet kan bruka.»

«Hvilken makt?»

«Jo, den att om ett besynnerligt och af moralen ej sanktioneradt handlingssätt säga: 'Detta är rätt.'»

«Detta är rätt' — det är just det rätta ordet: ni har uttalat det.»

«Nå, så låt det vara rätt, då,» sade jag, i det jag reste mig upp. Jag ansåg det nemligen för helt och hållet onyttigt att fortsätta ett samtal, som för mig var en mörk och oförklarlig gåta; jag kände derjemte att jag åtminstone för det närvarande var ur stånd att intränga uti och uppfatta karakteren hos den med hvilken jag talade, och erfor derföre den känsla af osäkerhet, att icke säga oro, som vanligen åtföljer öfvertygelsen om en bestämd okunnighet.

«Hvart ämnar ni gå?»

«Jag måste laga att Adèle kommer i säng; hennes vanliga timma är redan öfverskriden.»

«Ni är rädd för mig, derföre att jag talar som en Sfinx.»

«Ert språk är gåtfullt, Sir; men ehuru jag känner mig något förbryllad, är jag likväl inte rädd.»

«Ni *är* rädd — er egenkärlek fruktar för ett möjligt misstag.»

«Ja, i den meningen fruktar jag alltid — jag har ingen lust att tala dumheter.»

«Men om ni gjorde det, så skulle det säkert ske på ett så lugnt och allvarligt sätt, att jag otvifvelaktigt komme att misstaga det för idel förstånd. Skrattar ni aldrig, Miss Eyre? Gör er inte besvär med att svara — jag ser att ni skrattar sällan; men ni kan skratta rätt godt: tro mig, ni är ej mera af naturen sträng och sträf till lynnet, än jag är lastbar. Men tvånget i Lowood hänger ännu kvar i er, och bevakar edra anletsdrag, dämpar er röst och hämmar edra rörelser; och ni fruktar att i närvaro af en medmänniska — kallä honom fader, broder, husbonde, eller hvad som helst — skratta för muntert, tala för fritt, röra er för otvunget. Jag hoppas

dock att ni med tiden skall lära er att vara mera fri och otvungen, helst det för mig är omöjligt att behandla er med den vanliga konventionella artigheten; och då skola edra blickar och rörelser få mera lif och omvexling än de nu våga erbjuda. Jag märker alltemellanåt huru en sällsam slags fogel tittar ut genom burens galler; en liflig, rastlös, beslutsam fånge är det i sanning; vore den endast fri, skulle den muntert svinga sig mot skyn. — Är ni ännu alltjemt besluten att gå?»

«Klockan har slagit nio, Sir.»

«Det är detsamma — vänta ett ögonblick: Adèle är ännu inte färdig att gå till sängs. Den ställning jag intagit, med ryggen åt elden och ansigtet utåt rummet, är särdeles gynnsam för iakttagelser, skall jag säga er. Under det jag talat med er, har jag emellanåt gifvit akt på Adèle; (jag har mina egna skäl att anse henne för ett ganska intressant studium — skäl, som jag en dag skall meddela er); för tio minuter sedan framtog hon ur sin ask en skär sidenklädning; hennes ansigte strålade af förtjusning, då hon utbredde den framför sig; behagsjukan sjuder i hennes blod, hvirflar i hennes hjerna, låder vid mergen af hennes ben. *Il faut que je l'essaie* (jag måste profva den!) ropade hon, och skyndade genast ut ur rummet. Hon är i detta ögonblick hos Sofi och undergår en toalettförvandling; om några minuter är hon åter här, och jag vet hvad jag får se — en miniatyrbild af Céline Varens, sådan hon plägade visa sig på tiljan vid —: men låt oss inte tala om den saken. Emellertid äro mina ömmaste känslor i fara att erhålla ett svårt slag; jag känner det på mig; vänta nu och se om min aning slår in.»

Straxt derefter hördes Adeles lilla fot trippa öfver förstugan, och i nästa ögonblick inträdde hon, förvandlad så som hennes förmyndare hade förutsagt. En kort

men i ytterst rika veck fallande klädning af rosenfärgadt siden hade efrträdt den bruna hon förut bar; en krans af törnrosknoppar slingrade sig kring hennes bufvud, och på fötterna bar hon silkesstrumpor och små hvita sidenskor.

«*Est-ce que ma robe va bien?*» (Sitter inte min klädning väl?) ropade hon, i det hon skyndade fram i rummet; «*et mes souliers? et mes bas? Tenez, je crois que je vais danser!*» (Än mina strumpor då? och mina skor? Vänta, så ska jag dansa).

Vid dessa ord utbredde hon sin klädning och började chassera omkring rummet, till dess hon kom fram till Mr Rochester, då hon lätt svingade sig omkring på täspetsen, samt derefter nedföll på knä framför honom och utropade:

«*Monsieur, je vous remercie mille fois de votre bonté,*» (jag tackar er, min herre, för er godhet); derpå reste hon sig åter upp och tillade: «*C'est comme cela que Maman faisait, n'est-ce pas, Monsieur?*» (Så gjorde mamma, inte sant?).

«Jo, precis,» blef svaret; «och på sådant sätt lockade hon äfven mitt engelska guld ur mina engelska fickor. Äfven jag har en gång varit ung och oerfaren, Miss Eyre, — ja, nära nog lika oerfaren som ni. Denna min ungdoms och okunnighets vår är nu emellertid förbi; men den har i mina händer kvarlemnadt denna lilla franska blomma, hvilken jag i vissa ögonblick skulle önska att vara utaf med. Icke längre värderande den rot från hvilken hon uppskjutit, hyser jag endast en ringa tillgifvenhet för denna blomma, serdeles när hon ser så konstlad ut som just nu. Jag behåller och vårdar henne snarare af den katholska grundsatsen, att med en god

handling söka försona många, stora eller små, synder. Jag vill en annan gång förklara er allt detta. Godnatt.

KAPITLET XV.

Mr Rochester uppfyllde äfven kort derefter sitt löfte.

Det var en eftermiddag, då han händelsevis mötte mig och Adele ute på egorna; och under det att den sednare lekte med Pilot och sin fjederboll, bad han mig att spatsera med honom fram och tillbaka i en björkallé, der vi hela tiden hade den unga flickan i sigte.

Han berättade då att hon var dotter af en fransk operadansös, vid namn Céline Varens, för hvilken han, en gång, som han sade, hade hyst en «stor passion.» Denna passion hade Céline tyckts återgälda med om möjligt ännu större värme. Han trodde sjelf att han utgjorde hennes afgud; han inbillade sig, som han sjelf sade, att hon föredrog hans starka atletiska växt framför en Apollo Belvederes smidiga och behagfulla gestalt.

«Och, Miss Eyre,» fortfor han, «jag kände mig så smickrad af det företräde den Galliska sylfiden lemnade sin engelska gnom, att jag inlogerade henne i ett hotell, gaf henne en fullständig uppsättning, bestående af betjening, ekipage, kaschmirshawlar, diamanter, spetsar etc. Med ett ord, jag började på vedertaget sätt att ruinera mig, lik hvarje annan ung narr. Jag hade icke, såsom det synes, ens nog mycket originalitet att trampa en ny väg till skam och undergång, utan trädde den gamla stråten med en enfaldig noggrannhet att icke en tum afvika från den utstakade banan. Jag hade alla narrars gemensamma öde, och förtjenade det äfven. Då jag händelse-

vis kom att besöka Céline en afton, då hon icke väntade mig, fann jag henne ute; men som det var en varm och behaglig afton och jag var trött af att ströfva kring Paris gator, slog jag mig ned i hennes boudoir, lycklig att inandas den luft som hennes närvaro för kort stund sedan hade helgat. Men nej — jag öfverdrifver; jag trodde aldrig att hon egde några helgande dygder; snarare var det någon angenäm vällukt af mysk och ambra, som hon lemnat efter sig än någon doft af helighet. Jag var nära att qväfvas af lukten från torkade rosor och i rummet utstänkta parfymer, då jag kom på den tanken att öppna fönstret och träda ut på balkongen. Månen och gaslamporne spridde ett gemensamt sken, och vädret var mycket lugnt och klart. Balkongen var försedd med ett par stolar; jag satte mig ned, framtog en cigarr — jag vill äfven taga mig en nu, ifall ni tillåter det.»

Här följde en paus, som upptogs af cigarrens framtagande och tändning; sedan han utblåst ett moln af Havannadoft i den kyliga aftonluften, fortfor han:

«Jag var den tiden äfven älskare af dessa franska konfektyrer och 'bonbons', och så satt jag der ömsevis knaprande på mitt sockrade choklad och rökande min cigarr, med blicken följande de eleganta ekipager som rullade uteder den fashionabla gatan mot ett straxt bredvid beläget theaterhus, då jag helt plötsligt i en präktig af ett par sköna fullblodshästar förspänd täckvagn igenkände det ekipage jag gifvit Céline. Hon återvände i detta ögonblick hem; mitt hjerta bultade naturligtvis mot de jernstänger, mot hvilka jag lutade mig. Åkdonet stannade, såsom jag väntat, framför hotellets port; min flamma (ty detta är rätta ordet för en theaterförtjusning) steg ned, tätt insvept i en kappa — i förbigående sagdt en temligen onödigt försigtighet på en varm Juniafton. Lutande mig öfver balkongen var jag just

nära att hviska '*Mon Ange*,' — i en ton, som naturligtvis endast skulle vara hörbar för kärlekens öron — då en figur hoppade ned ur åkdonet efter henne, på samma försigtiga sätt insvept; men det var en sporbeklädd hälsom bade klingat mot gatan, och det var en med manshatt försedd figur som nu inträdde genom hotellets port.

«Ni har väl aldrig känt svartsjuka, Miss Eyre? Nej, naturligtvis har ni inte det, emedan ni aldrig känt kärleken. Det återstår er ännu att erfara båda dessa känslor; er själ soöver, och det slag, som skall väcka den, har ni ännu icke erfarit. Ni tror att hela lifvet förflyter i samma lugna enformighet, hvare er ungdom hittills framrunnit; med förbundna ögon och tillstoppade öron simmar ni fram på lifvets haf, utan att hvarken se de klippor, som på icke långt afstånd höja sig framför er, eller höra bränningens dån vid deras fötter. Men jag skall säga er — och lägg noga märke till mina ord — en dag skall ni komma till det klippgrund, der ert lifs ström brytes i brusande vågsvall, i hvirflar och skum, och då skall ni antingen blifva i tusende atomer söndersplittrad mot klippspetsarne, eller af någon jättevåg lyftas i höjden och föras i ett lugnare vatten; i ett sådant, der jag nu befinner mig.»

«Jag vet ej hur det kommer sig, men denna dag förefaller mig så angenäm: jag älskar dessa stålgråa skyar; jag älskar stillheten och sträfheten i denna af vintern kufvade natur. Jag älskar Thornfield i dess ålderdomlighet och dess ensamhet; dess gamla kråknästen och törnbuskar; dess gråa façad och dessa rader af mörka fönster, afspeglande denna metallglänsande himmel; och dock, huru länge har jag icke afskytt blotta tanken derpå, skytt det likt en pesthåla! Huru afskyr jag icke ännu —»

Han bet tänderna hårdt tillsammans och tystnade;

han stannade sin gång och stampade mot den hårda marken. Någon förhatlig tanke tycktes hafva bemäktigat sig honom, och hålla honom så fast, att han ej kunde röra sig från stället.

Vi voro på väg uppåt alléen, då han sålunda stannade, och byggnaden låg midt framför oss. Han upplyfte nu sitt öga till dess tinnar och kastade deröfver en blick, sådan jag hvarken förr eller sedan sett. Smärta, skam, vrede, otålighet, vämjelse, afsky, tycktes för ett ögonblick kämpa i de stora pupiller, som vidgade sig under de korpsvarta ögonbrynen. Häftigt stridde de nyssnämnda kämparne om hvem som skulle behålla öfvermakten, då en annan känsla uppsteg och undanträngde de öfriga: någonting hårdt och cyniskt, tycktes det, som talade om fast vilja och beslutsamhet, som dämpade hans lidelse och gaf ett marmorlikt uttryck åt hans ansigte. Han fortfor:

«Under dessa ögonblick af tystnad har jag gjort upp med mitt öde. Det stod framför mig, vid denna björkstam, lik en af dessa hexor, som visade sig för Macbeth på Torres hed. 'Du älskar Thornfield?' sade det, upplyfte sitt finger och skref i luften ett *memento*, som i eldröda bokstäfver lopp längs byggnadens framsida, mellan den öfre och nedre fönsterraden. 'Älska det, om du kan! Älska det, om du vågar!'

«Jag vill älska det,' sade jag. 'Jag vågar älska det; och (tillade han med en dyster ton) jag vill hålla mitt ord: jag vill bryta alla de hinder, som stå i vägen för min lycka, min förädling — ja, förädling. Jag önskar bli en bättre människa än jag varit — än jag är: lika som Hiobs Leviathan sönderbröt spjutet, pilen och bröstharnesket, så vill jag ock icke akta de hinder, hvilka andra skulle anse lika starka som jern och koppar, mera än om de voro af halm och murket träd.»

Adèle kom i detta ögonblick springande emot honom med sin fjäderboll.

«Bort!» ropade han med bister stämma; «håll dig på afstånd, barn, eller gå till Sofi!»

Då han derefter tigande fortsatte sin vandring, vägrade jag återkalla honom till den punkt, hvarifrån han så plötsligt hade afvikit.

«Lemnade ni balkongen, Sir, då Miss Varens inträdde?» frågade jag.

Jag nästan väntade mig ett snäsande svar för denna något mindre väl afpassade fråga; men jag misstog mig; uppväckt ur sitt dystra tankegrubbel, vände han sina ögon emot mig, och den mörka skuggan tycktes vika från hans panna.

«Ah, det var saunt; jag hade förgätit Céline! Nåväl, låtom oss återvända till, henne. Då jag såg min förtjuserska komma in, åtföljd af en kavaljer, tyckte jag mig höra ett hväsande ljud, och svartsjukans gröna orm, höjande sig i vågiga ringlar från den månbelysta balkongen, gled så sakta innanför min vest och åt sig inom några ögonblick en väg till mitt hjertas innersta kammar. Besynnerligt!» utropade han, i det han åter plötsligt afvek från sitt ämne. «Besynnerligt, att jag skulle välja er, min unga dam, till en förtrogen af allt detta; och ännu besynnerligare att ni lyssnar dertill så lugnt, likasom om det vore den vanligaste sak i verlden, att en person sådan som jag berättar om sina operameträsser för en städad, oerfaren flicka, sådan som ni. Dock, den sista omständigheten förklarar den första, såsom jag redan förut anmärkt: ni, med ert orubbliga allvar, ert eftertänksamma lynne och er förtegenhet, är likasom skapad att mottaga hemliga förtroenden. Dessutom vet jag alltför väl med hvad slags natur jag har att göra; jag vet att den icke är öppen för dåliga intryck; att den

ej lätt skall besmittas; att den är högst ovanlig och snart sagdt egen i sitt slag. Lyckligtvis har jag ej heller för afsigt att tillfoga den någon skada; och äfven om jag ville det, skulle det likväl ej lyckas mig. Ju mera ni och jag samtala med hvarandra, desto bättre; ty på samma gång jag är ur stånd att fläcka er rena själ, kan ni deremot uppfriska och förädla mitt hjerta.»

Efter denna afvikelse återtog han ånyo tråden af sin berättelse på följande sätt:

«Jag stannade kvar på balkongen. — 'De komma väl ändå förr eller sednare in i hennes boudoir,' tänkte jag för mig sjelf: 'jag vill emellertid lägga mig i bakhåll.' Jag sträckte derföre min hand in genom det öppna fönstret, och drog för gardinen; lemnande endast så stor öppning att jag kunde se hvad som föregick derinnanför; derpå tillsköt jag sakta fönstret, men dock så, att jag genom springan kunde höra de båda älskandes ljufva hviskningar. Sedan detta var gjordt, drog jag mig tillbaka till min stol; jag hade knappast satt mig, förrän det älskande paret inträdde. Mitt öga var hastigt vid öppningen. Célines kammarjungfru kom in efter dem, påtände en lampa och begaf sig åter ut. Jag kunde nu tydligt se det såta paret: båda aftogo sina kappor, och der stod nu Varens, strålande i siden och juveler — min egen gifva, naturligtvis — och vid en hennes sida en man i uniform, i hvilken jag igenkände en ung vicomte, en utsväfvande, hufvudlös narr, som jag en och annan gång träffat i societeten, och den jag ej en gång kunde hata, så föraktade jag honom. I samma ögonblick jag igenkände honom, förlorade ormen sin gadd — min svartsjuka var med ens försvunnen; emedan min kärlek till Céline genast nedsjönk under nollpunkten. En kvinna, som kunde bedraga mig för en sådan rival, var icke värd en tällingsstrid; hon förtjenade endast

förakt; dock likväl mindre än jag, som af en sådan låtit mig bedragas.

De började nu samtala med hvarandra, och deras konversation afkydde mig fullkomligt: lumpen och frivol, totalt blottande bristen på både hufvud och hjerta, var den vida mera egnad att äckla än uppreta åhöraren. Ett af mina visitkort låg på bordet, och ledde genast samtalet på min egen värda person. Ingendera af dem egde nog kraft eller qvickhet att riktigt grundligt bearbeta mig; utan de inskränkte sig till att skymfa mig på ett så rått och lumpet sätt, som deras egen låga natur ingaf dem. Isynnerhet gjorde sig Céline särdeles qvick och lustig öfver mina kroppsliga brister, eller, såsom hon uttryckte sig, mina vanskapligheter. Nu hade det förut varit en vana hos henne, att med varm förtjusning utbreda sig öfver hvad hon kallade 'min manliga skönhet'—något hvori hon helt och hållet skilde sig från er, som vid vårt andra sammanträffande sade mig rent ut, att ni för ingen del tyckte att jag såg bra ut. Denna kontrast föll mig då i minnet och—»

I detta ögonblick kom Adèle åter springande.

«Monsieur, John helsar och säger, att er förvaltare kommit hit och önskar att träffa er.»

«Ah! I sådant fall måste jag inskränka min mångordighet. Se här i korthet slutet på denna händelse: jag öppnade fönstret och trädde in i rummet; befriade Céline från all vidare förbindelse till mig; underrättade henne att hon måste flytta ur hotellet; erbjöd henne en børs för de ögonblickligaste behofven; var blind och döf för hennes skrik, hysteriska anfall, böner, bedyranden, konvulsioner etc., samt uppgjorde med vicomten om ett möte i Boulognerskogen följande morgon. Jag hade också det nöjet att på sagd tid träffa honom; lemnade en kula i hans tunna, spinkiga arm, svag som en kycklings

vinge, och trodde att jag nu avslutat mina affärer med hela sällskapet. Men olyckligtvis hade Varens ett halft år före vår skilsmessa skänkt mig den den lilla slinkan Adèle, hvilken hon påstod vara min dotter. Måhända är hon det också, ehuru jag icke i hennes ansigte är i stånd att upptäcka något spår af en sådan släktskap; Pilot är sannerligen vida mera lik mig än hon. Några år efter sedan jag brutit min förbindelse med modren, öfvergaf hon sitt barn och rymde till Italien med en musikant eller en sångare. Jag erkände visserligen icke något grundadt anspråk å Adeles sida att bli upptagen och vårdad som mitt barn, och jag gör det ej heller nu, ty jag är inte hennes far; men då jag hörde att hon var öfvergifven och hjälplös, tog jag det stackars kräket bort från Paris' orenlighet och elände och öfverflyttade henne hit, för att frisk och sund uppväxa på en engelsk landtgårds helsosamma mark. Mrs Fairfax hade den lyckan att få er att åtaga er hennes uppfostran; men nu, då ni vet att er lärjunge är en fransk theaterflickas olagliga afkomma, skall ni kanhända få andra tankar om er plats och er skyddsling; ni torde komma till mig någon dag med den underrättelsen, att ni funnit en annan plats — att ni ber mig se mig om efter en annan guvernant, etc. — eller hur?»

«Nej — Adèle har ingen skuld till hvarken sin moders eller edra fel; jag håller af henne, och nu då jag vet att hon i viss mening taget är fader- och moderlös — öfvergifven af sin mor och icke erkänd af er, Sir — skall jag sluta mig ännu närmare till henne än förut. Hur skulle jag väl kunna föredraga det bortskämda älskingsbarnet i en rik familj, som kanske skulle betrakta sin guvernant endast såsom en ledsam och obehaglig person, framför ett stackars öfvergifvet barn, som sluter sig till henne som till en vän?»

«Ah! ser ni saken från den synpunkten? Men jag måste gå in nu; och ni med: det börjar bli mörkt.»

Jag stannade dock en stund ute med Adèle och Pilot—sprang i kapp med henne och spelade med henne ett parti fjäderboll. Då vi kommo in och jag aftagit hennes hatt och kappa, tog jag henne i mitt knä; behöll henne der en timma och lät henne prata hur mycket och hvad hon ville, utan att göra anmärkningar vid de små friheter och det pladder, hvaråt hon plägade öfvertelma sig, då hon såg sig mer än vanligt bemärkt, och som afslöjade en ytlighet i hennes karakter, sannolikt ärfd efter hennes moder och neppeligen öfverensstämmande med ett engelskt skaplyne. Hon hade likväl äfven sina förtjenster; och jag var gerna böjd för att så högt som möjligt uppskatta alla hennes goda sidor. Jag letade i hennes ansigte och drag efter någon skymt af likhet med Mr Rochester, utan att dock finna någon sådan: intet enda drag, ingen enda skiftning af tycke förädde en sådan slägtkap. Det gjorde mig verkligen ledsen; ty hade hon endast haft någon likhet med honom, skulle han säkert mera fäst sig vid henne.

Det var först då jag kom in i mitt eget rum, som jag åter började genomgå och öfvertänka Mr Rochesters ord under vårt föregående samtal. Såsom han sjelf sade, låg det sannolikt ej någonting så särdeles utomordentligt i sjelfva ämnet för berättelsen: en rik engelsmans passion för en fransk operadansös, och hennes trolöshet mot honom, voro säkerligen en ganska alldaglig tilldragelse inom societetslifvet; men deremot låg det bestämdt någonting eget och besynnerligt i den känslöparoxysm, som så plötsligt fattade Mr Rochester då han talade om huru väl han nu trufdes och hur nöjd han nyligen börjat känna sig med det gamla herresätet och dess omgifningar. Jag grubblade länge öfver detta

ämne, men lemnade det slutligen, då jag fann det för närvarande oförklarligt, och började i stället betrakta hans uppförande mot mig. Det förtroende han visade mig tycktes vara en gärd åt min tystlåtenhet; jag ansåg och antog det såsom en sådan. Hans sätt emot mig hade under de sednaste veckorna äfven blifvit i allmänhet mera jemnt, än i början af hans bekantskap. Jag tycktes numera aldrig vara i vägen för honom; han visade numera aldrig några ryck af isande högdragenhet; då han oförväntadt mötte mig, syntes honom ett dylikt sammanträffande efter allt utseende ingalunda obehagligt: han hade alltid ett ord, stundom äfven ett leende i beredskap för mig. Då jag någongång erhöll formlig inbjudning att hålla honom sällskap, hedrades jag med ett så hjertligt mottagande, att jag ej kunde undgå att se att jag verkligen egde förmåga att roa honom, och att dessa små aftonunderhållningar af honom söktes lika mycket för hans eget nöjes skull som för mitt.

I sjelfva verket talade jag emellertid jemförelsevis ganska obetydligt; men jag hörde med särdeles nöje när han talade. Det låg i hans natur att vara meddelsam; han tyckte om att för ett med verlden obekant sinne öppna en utsigt öfver dess scener och sedvanor (jag menar icke scener af osedlighet och förderf, utan sådana som erhöillo sitt behag genom storheten af de intressen som der afhandlades, eller genom den nyhet och ovanlighet, hvaraf de utmärkte sig); och jag kände en utomordentlig njutning i att mottaga de idéer han erbjöd mig; att betrakta de nya taflor han för mig upprullade; att följa honom genom de regioner han för mig öppnade; helst allt detta skedde utan att han någonsin sårade mig eller satte mig i förlägenhet genom den ringaste tvetydiga eller opassande anspelning.

Otvungenheten i hans sätt befriade mig äfven från

det obehaget att ständigt vara på min vakt: den lika otadliga som hjertliga förtrolighet, hvarmed han bemötte mig, drog mig till honom. Det föreföll mig stundom, som om han snarare varit min anförvandt än min husbonde. Dock var han ännu någongång befallande; men jag brydde mig icke derom; jag såg att det var så hans sätt. Jag kände mig så nöjd och så lycklig öfver det helt och hållet nya intresse, som allt detta gaf åt mitt lif, att jag upphörde att längta efter en egen familj och ett eget hem. Mitt lufs bestämmelse, som förut förefallit mig så ringa och obetydlig, började nu att vidga sig; tomrummen i min tillvaro började fyllas; äfven min helsa förbättrades; min kropp fick hull, och min hy färg.

Och var väl Mr Rochester nu ful i mina ögon? Nej, kära läsare: tacksamhet och en mängd andra vänliga känslor gjorde hans ansigte till det angenämaste jag någonsin önskade att se; hans närvaro i rummet hade ett mera lifvande inflytande än den lifligaste och muntraste eld. Emellertid hade jag dock icke förgätit hans fel; jag kunde det också verkligen icke, ty han visade dem dertill för ofta. Han var stolt, bitande, sträf mot alla, som i något afseende voro honom underlägsna. I djupet af mitt hjerta kände jag att hans stora godhet mot mig uppvägdes genom obillighet, stränghet mot många andra. Han var äfven ombytlig och nyckfull till lynnet, utan att man kunde inse orsaken dertill; mer än en gång, då han låtit nedkalla mig för att läsa för sig, fann jag honom sittande ensam i sitt bibliothek, med hufvudet hvilande mot de korslagda armarne, och då han såg upp, låg ett dystert, nästan elakt uttryck som en sky öfver hans anlete. Jag var emellertid öfvertygad att hans dåliga lynne, hans sträfhets och forna moraliska fel (jag säger *forna*, ty han tycktes nu hafva aflagt dem) ledde sitt ursprung från

något hårdt ödets slag. Jag var öfvertygad att han af naturen var en man af renare böjelser, ädlare grundsatser och högre själslyftning, än omständigheterna utvecklade, uppfostran inplantade eller ödet uppmuntrade att träda i dagen. Jag visste att sjelfva materialierne, hvaraf hans natur var danad, voro förträffliga, ehuru de nu voro något skadade och bragta i oordning. Jag kan ej neka att jag sörjde öfver hans sorg, hvilken den än måtte vara, och att jag velat gifva mycket för att kunna lindra den.

Ehuru jag nu hade utsläckt mitt ljus och låg i min säng, kunde jag dock icke sofva, så upptagen var jag med att i minnet återkalla hans blick, då han stannade i alléen och berättade huru hans öde hade upprest sig framför honom och trotsat honom att våga känna sig lycklig i Thornfield.

«Hvarför icke?» frågade jag mig sjelf. «Hvad är det som aflägsnar honom från detta hus? Ämnar han väl snart åter lemna det? Mrs Fairfax sade att han sällan plägar stanna här längre än en fjorton dagar i sender, och han har nu bott här i två månader. Om han reser, så kommer ombytet att bli bra svårt. Och skulle han bli borta under våren, sommaren och hösten, hur mörkt skulle ej solens sken då förefalla mig, huru tomma och glädjelösa sjelfva de skönaste sommarkar!»

Jag vet verkligen icke om jag efter dessa grubblerier hade slumrat in eller ej. Så mycket är dock säkert, att jag spratt till alldeles vaken vid ett oredigt mummel, i högsta grad sällsamt och hemskt, och hvilket lät som om det kommit just öfver mitt hufvud. Jag önskade att jag hade låtit ljuset brinna, ty natten var kolmörk, och mitt mod i detta ögonblick just icke det starkaste. Jag satte mig upp i sängen och lyssnade. Ljudet hade tystnat.

Jag försökte åter att sofva; men mitt hjerta klappade af ängslan och oro; mitt sinneslugn var rubbadt. Klockan långt bort i förstugan slog tu. I samma ögonblick föreföll det mig som om något rörde vid min kammardörr; likasom om någon, som famlade sig fram i mörkret längs det mörka galleriet, farit öfver den med sina fingrar. «Hvem är der?» ropade jag. Ingen svarade. Förskräckelsen isade min blod.

Plötsligt föll det mig nu in, att det kunde vara Pilot, som, då köksdörrn händelsevis stod öppen, ej sällan begaf sig upp och lade sig vid tröskeln till Mr Rochesters rum. Jag hade sjelf flera gånger sett honom ligga der om morgnarne. Denna tanke lugnade mig något. Jag lade mig åter ned. Stillhet lugnar nerverna; och då en ostörd tystnad åter rådde öfver hela huset, började jag ånyo känna sömnens annalkande. Men det var af ödet beslutadt att jag ej skulle få sofva denna natt. En dröm hade knappats nalkats mitt öra, förr än den flydde, bortskrämd af en icke så litet hemsk tilldragelse.

Det var ett demoniskt skratt --- lågt, hest och djupt — frammumladt, såsom det tycktes, aldeles vid nyckelhålet till min kammardörr. Min säng stod så, att jag låg med hufvudet helt nära dörren, och jag tänkte först att det hänskrattande spöket stod vid min bädd — eller snarare satt nedhukad vid min hufvudgård; men då jag satte mig upp och såg mig omkring, kunde jag ej upptäcka något. Under det jag satt sålunda och stirrade, upprepades emellertid det onaturliga ljudet, och jag hörde nu att det kom från andra sidan om väggen. Min första instinktliga rörelse var att springa upp och skjuta för rigeln, derpå ropade jag ånyo:

«Hvem är der?»

Det enda svaret var några hesa strupljud, åtföljda af ett stönaude läte. Straxt derefter hördes steg gå ge-

nom korridoren mot trappan till tredje våningen. En dörr hade nyligen blifvit gjord, för att tillstänga denna trappa; jag hörde den öppnas och tillslutas, och allt var åter tyst.

«Var detta Grace Poole? Och är hon besatt af en ond ande?» frågade jag mig sjelf.

Det var mig emellertid omöjligt att vara längre ensam med mig sjelf: jag måste gå till Mrs Fairfax. Jag kastade hastigt på mig en shawl och en klädning, sköt undan rigeln och öppnade dörren med darrande hand. Ett ljus stod och brann ute på mattan i gången. Jag kände mig ej litet förvånad öfver denna omständighet, men öfverraskades ännu mera, då jag märkte att luften, som slog emot mig, var helt tjock, likasom fylld af rök, och under det jag såg mig omkring till höger och venster, för att upptäcka orsaken till röken, kände jag hastigt ett starkt brandos.

Jag hörde ett knarrande ljud: det var en dörr som stod på glänt; denna dörr ledde till Mr Rochesters rum, och rök rusade ut derigenom, som ett moln. Jag tänkte icke längre hvarken på Mrs Fairfax, Grace Poole eller det hemska skrattet: inom ett ögonblick var jag inne i rummet. Eldflammar slogo upp omkring bädden: sängomhängena stodo i ljus låga. Midt i elden och röken låg Mr Rochester orörlig och i djup sömn.

«Vakna! Vakna!» ropade jag och skakade honom häftigt, men han endast mumlade något och vände sig bort: röken hade redan bedöfvat honom. Ej ett ögonblick var här att förlora: sjelfva lakanen hade redan fattat eld. Jag rusade fram till vattenfatet och vattenkannan; lyckligtvis var den ena vid och den andra djup, samt båda fulla med vatten. Jag tog dem och öfversköljde med innehållet både bädden och den sofvande, ilade derpå till mitt eget rum, tog der min egen vattenkanna, döpte

ännu en gång bädden, och lyckades med Guds hjälp att släcka elden.

Eldens hväsande, då den släcktes af vattnet, bullret af en sönderspringande vattenkanna, som jag kastade från mig sedan jag tömt den, och framför allt det sköljbad hvarmed jag frikostigt öfvergjutit honom, väckte slutligen Mr Rochester ur hans sömn. Ehuru det nu var mörkt inne i rummet, visste jag att han var vaken, emedan jag hörde honom utstöta åtskilliga mustiga eder, då han fann sig liggande i en hel vattenpuss.

«Är det en öfversvämning?» ropade han.

«Nej, Sir,» svarade jag; «men här har varit en eldsvåda; stig upp nu; ni är dränkt i vatten; jag skall gå och hemta ett ljus.»

«Vid alla elfvor i kristenheten, är det Jane Eyre?» frågade han. «Hvad har ni gjort med mig, ni hexa, ni trollpacka? Hvem är mer än ni i rummet? Ha ni sammansvurit er att dränka mig?»

«Jag skall skaffa er ett ljus, Sir; för Guds skull stig upp. Det är verkligen någon som stämplat mot ert lif; och ni kan inte för snart skaffa er reda på den brottslige.»

«Se så — nu är jag uppe; men gå inte efter ljus än: vänta två minuter, tills jag fått reda på några torra kläder, i fall det finns några sådana — jo, se här är min nattrock, spring nu!»

Jag skyndade mig ut och tog ljuset som ännu stod och brann i gången. Han tog det ifrån mig, höll upp det och besåg bädden, som var helt svart och bränd af elden; lakanen voro dränkta i vatten och mattan på golvet nästan simmade i vatten.

«Hvad skall det här betyda! och hvem har gjort det?» frågade han.

Jag omtalade nu i kortlet hvad jag hört och visste:

det underliga skrattet jag hört i korridoren; stegen upp för trappan till tredje våningen; röken och brandlukten som fört mig till hans rum; i hvilket tillstånd jag funnit allt derinne, och huru jag öfvergjutit honom med allt det vatten jag kunde få tag uti.

Han lyssnade mycket allvarsamt; hans ansigte uttryckte, under det jag talade, mera oro än förvåning; han talade icke genast då jag slutat.

«Skall jag gå efter Mrs Fairfax?» frågade jag.

«Mrs Fairfax? Nej; — hvad tusan skulle ni gå efter henne för? Hvad kan hon göra? Låt henne sova i fred.»

«Då skall jag gå efter Lea, och väcka upp John och hans hustru.»

«Nej, alldeles inte: var ni bara helt tyst och stilla. Ni har en shawl på er, och om ni inte är varm nog, så kan ni taga min kappa derborta; svep den omkring er och sätt er ner i länstolen: se här, jag skall hjälpa er. Lägg nu edra fötter på den här stolen, så att ni inte blir våt. Jag går härifrån på ett par minuter. Jag tager ljuset med mig. Sitt stilla der ni är, till dess jag kommer tillbaka; men håll er tyst som en råtta. Jag måste göra ett litet besök i våningen häruppe. Kom ihåg att ni inte rör er eller ropar på någon.»

Han gick, och jag såg ljusskenet smånigom försvinna. Han gick mycket sakta genom korridoren, öppnade trappdörren med så litet buller som möjligt, sköt den igen efter sig, och den sista ljusskymten var försvunnen. Jag var lemnad i det fullkomligaste mörker. En ganska lång stund förflöt. Jag kände mig trött; jag frös, i trots af kappan, och dessutom var jag ej i stånd att inse någon orsak, hvarför jag skulle stanna här, då jag icke behöfde väcka någon. Jag stod just i begrepp att äfventyra Mr Rochesters onåd genom öfver-

trädandet af hans befallning, då ljuset åter dunkelt skimrade i gången och jag hörde stegen af hans fötter på mattan.

«Jag hoppas det är han,» tänkte jag; «och ingenting värre.»

Han inträdde i rummet blek och dyster.

«Jag har funnit det alldeles som jag trodde,» sade han, i det han nedsatte ljuset på kommoden.

«Hur var det då, Sir?»

Han svarade icke, utan stod med korslagda armar, stirrande emot golvet. Efter ett par minuters tystnad frågade han i en helt besynnerlig ton:

«Jag har alldeles glömt om ni sade att ni såg något då ni öppnade er kammardörr?»

«Nej, Sir; jag såg endast ljuset på mattan.»

«Men ni hörde ett besynnerligt skratt? Ni har hört det skrattet förut, kan jag tänka, eller någonting som liknade det?»

«Ja, Sir; det är en kvinna, som syr här, vid namn Grace Poole — hon skrattar på det sättet. Hon är en högst besynnerlig person.»

«Just så, ja. Grace Poole — ni har gissat det. Hon är, som ni säger, besynnerlig — högst besynnerlig. Nå, nå, jag skall tänka närmare på den saken. Emellertid är jag glad att ni är den enda person, utom jag sjelf, som känner till de närmare omständigheterna af nattens tilldragelse. Ni är inte den som pratar i vädret: säg ingenting om det. Jag vill sjelf göra reda för det här (han pekade på bädden), och gå nu tillbaka till ert rum. Jag kan ganska väl den öfriga delen af natten soffa på soffan i bibliothecket. Klockan är nära fyra; — inom två timmar är tjenstfolket i rörelse.»

«God natt, då, Sir,» sade jag, i det jag lagade mig till att gå.

Han tycktes öfverraskad — temligen besynnerligt, efter som som han sjelf bedt mig att gå.

«Huru!» ropade han; «ni lemna mig redan och på detta sätt?»

«Ni sade ju att jag skulle gå.»

«Ja, men inte utan att taga afsked; inte utan ett eller par ord af välvilja eller tacksamhet å min sida; med ett ord, inte på ett så kallt och ovänligt sätt. Ja, ni har räddat mitt lif — ryckt mig undan en förskräcklig och qualfull död — och nu går ni ifrån mig, som om vi vore helt och hållet främmande för hvarandra! Räck mig då åtminstone er hand!»

Han framsträckte sin hand emot mig; jag gaf honom min; han tog den först i den ena och sedan i sina båda händer.

«Ni har räddat mitt lif, och jag känner mig lycklig af att stå i så stor skuld till er. Mera kan jag inte säga. Ingen annan varelse på jorden skulle jag kunna uthärda att tänka mig såsom fordringsegare af en sådan skuld. Men med er är det en annan sak — er ädla handling är för mig ingen börda, Jane.»

Han tystnade ett ögonblick och såg mig i ögonen; ord, nästan synliga, darrade på hans läppar — men han uttalade dem icke.

«God natt, Sir, för andra gången. Här är alldeles inte fråga om någon skuld, ädel handling, börda eller förbindelse.»

«Jag visste det,» fortfor han, «att ni en gång på något sätt skulle komma att bli min välgörerska — jag läste det i edra ögon då jag första gången såg er: deras vänliga och leende uttryck — (här stannade han åter) — deras uttryck (fortfor han hastigt) framkallade icke för gifves en sådan känsla af fröjd i det innersta af mitt hjerta. Man talar om naturliga sympathier; jag har

hört berättas om goda genier — äfven de orimligaste fabler hafva dock alltid någon skymt af sanning. Mitt lifs dyra räddarinna, god natt!»

Det var en sällsam klang i hans röst; en sällsam eld strålade i hans ögon.

«Det gläder mig att jag händelsevis kom att vara vaken,» sade jag, och lagade mig till att gå.

«Ni vill då således verkligen gå?»

«Ja; jag fryser, Sir.»

«Fryser? Ja, och ni står i en vattenpuss. Gå då, Jane, gå!»

Men han qvarhöll ännu alltjemt min hand, och jag kunde ej lösgöra den. En utväg till befrielse föll mig då i sinnet.

«Jag tycker jag hör Mrs Fairfax röra på sig, Sir,» sade jag.

«Nå så lemna mig då!»

Han släppte min hand och jag aflägsnade mig.

Jag gick åter till sängs, men på någon sömn var ej att tänka. Ända tills morgonen grydde, dref jag omkring på ett stormigt, svallande haf, der orons tunga vågor rullade under glädjens lätta skum. Stundom tyckte jag mig på andra sidan om det brusande vattnet skönja en kust, skön som Beulahs kullar; och allt emellanåt kom en friskande vind, väckt af hoppet, och förde min jublande ande fram emot stranden: men jag kunde ej nå den, icke ens i inbillningen — en stark motvind blåste från land och dref mig ständigt tillbaka. Förståndet sökte bekämpa yrseln; eftertanken sökte varna passionen. Allt för feberhet för att sofva, steg jag upp så snart dagen grydde.

KAPITLET XVI.

Jag både önskade och fruktade nu att få träffa Mr Rochester: jag längtade att höra hans röst, men fruktade att möta hans blickar. Under den första delen af förmiddagen väntade jag hvarje ögonblick att han skulle komma: han hade visserligen icke för vana att ofta visa sig i skolrummet; men det hände dock att han steg in på några ögonblick, och jag kände mig helt öfvertygad att han denna morgon skulle göra det.

Men morgonen förflöt som vanligt, och ingenting afbröt den lugna gången af Adèles lektioner; endast straxt efter frukosten hörde jag något buller i närheten af Mr Rochesters kammare; jag kunde dervid urskilja Mrs Fairfax's röst, jemte Leas, kokerskan, — det vill säga Johns hustrus — och äfven Johns egna sträfva toner. Det var ett oupphörligt utrop af: «Hvilken Guds lycka att inte husbond' rent af brann upp i sin säng!» — «Det är alltid farligt att låta ljus brinna om natten!» — «Hvilken Försynens skickelse att han hade nog sinnesnärvaro att komma ihåg vattenkannan!» — «Det var underligt att han inte väckte någon!» — »Han måtte väl aldrig ha förkyllt sig af att ligga på biblioteks-soffan i natt!» etc.

På allt detta myckna prat följde snart ljud, som antydde att man var sysselsatt med att skura och feja samt ställa allt i ordning; och då jag begaf mig ned till middagen och gick förbi Mr Rochesters rum, såg jag genom den öppna dörren att allt var återställt i sitt förra skick, med undantag af sängomhänget, som ännu felades. Lea stod i fönstret och tvättade rutorna, som blifvit svärtade af röken. Jag ämnade tilltala henne, för att få veta hvilken föreställning man hade om nat-

tens tilldragelse; men då jag närmade mig, blef jag varse en annan person i rummet — en kvinna, sittande på en stol bredvid sängen, sysselsatt med att sy fast ringar vid de nya sängomhängena. Denna kvinna var ingen annan än Grace Poole.

Der satt hon nu med sitt vanliga tysta och allvarliga utseende, med sin bruna klädning, sitt randiga bomullsförkläde, sin hvita näsduk och sin hvita hufva. Hon satt fördjupad i sitt arbete, som tycktes upptaga alla hennes tankar: på hennes grofva panna och i hennes sträfva drag syntes ej ett spår hvarken af den blekhet eller den förtviflan, som man hade kunnat vänta att se uttryckt i anletet på en kvinna, som försökt att begå ett mord, och hvars utsedda offer om natten kommit till hennes rum och (hvilket jag åtminstone ansåg för gifvet) anklagat henne för det brott hon haft i sinnet att utföra. Jag kände mig fullkomligt öfverraskad, nästan förvirrad. Hon såg upp, under det jag ännu stod och betraktade henne: ingen den minsta ryckning, ingen den ringaste vexling i hennes hy förrådde rörelse, medvetande af brottslighet eller fruktan för upptäckt. Hon sade sitt «God morgon, Miss,» på sitt vanliga lugna och flegmatiska sätt, tog derpå en ny ring och ett nytt band samt fortsatte att sy som förut.

«Jag vill sätta henne på prof,» tänkte jag; «en sådan fullkomlig förstockning går ju öfver allt begrepp.»

«God morgon, Grace,» sade jag. «Har någonting händt? Jag tyckte jag hörde hela tjänstpersonalen tala med hvarandra härstädes för en timma sedan.»

«Åh, det var ingenting annat än att husbond' låg och läste i sin säng förlöden natt, och så somnade han ifrån ljuset, hvarvid sänggardinerna fattade eld. Lyckligtvis vaknade han innan elden spridt sig till sängklä-

derna och trädvirket, och lyckades att med vattnet i sitt handfat släcka den.»

«En besynnerlig händelse!» sade jag i låg ton; derpå fästade jag mina ögon skarpt på henne och sade: «Väckte inte Mr Rochester någon? Hörde ingen honom vara i rörelse?»

Åter upplyfte hon sina ögon emot mig; och denna gång var det någonting liknande ondt medvetande i hennes uttryck. Hon tycktes med forskande min betrakta mig, derpå svarade hon:

«Som ni vet, så sofver tjänstfolket så långt härifrån, att de ej gerna kunnat höra det. Mrs Fairfax' och ert rum ligga närmast. Men Mrs Fairfax säger att hon ingenting hört: när man blir äldre, sofver man ofta tungt.» Hon tystnade för ett ögonblick och tillade derpå med en viss antagen likgiltighet, men ännu alltid i en eftertrycklig och betydelsefull ton: «Men ni är ung, Miss, och har en lätt sömn, det är jag säker om: kanhända ni hörde något buller?»

«Ja, det gjorde jag,» sade jag så sakta att Lea, som ännu höll på att tvätta fönstren, icke kunde höra mig; «och först trodde jag att det var Pilot; men Pilot kan inte skratta; och jag är säker på att jag hörde ett skratt, och det ett ganska besynnerligt ändå.»

Hon tog ny tråd, vaxade den sorgfälligt, påträdde nålen med stadig hand och anmärkte derpå, med fullkomligt lugn:

«Det är just inte troligt, Miss, att husbond' skulle skrattat, då han var i en sådan fara; ni måste visst ha drömt.»

«Jag drömde inte,» svarade jag med någon häftighet; ty hennes förhärdade lugn retade mig.

Ännu en gång såg hon på mig och med samma forskande och osäkra blick.

«Har ni talt om för husbond' att ni hörde ett skratt?» frågade hon.

«Jag har inte haft tillfälle att få tala vid honom denna förmiddag.»

«Tänkte ni inte på att öppna er dörr och se ut i gången?» frågade hon vidare.

Det föreföll mig som ville hon examinera mig och utan att jag skulle märka det aflocka mig behöfliga upplysningar. I detsamma föll den tanken mig in, att om hon upptäckte att jag kände eller misstänkte hennes brottslighet, skulle hon kunna spela mig något af sina elaka streck; jag ansåg därför för rådligt att vara på min vakt.

«Tvärtom,» svarade jag; «jag riglade min dörr.»

«Brukar ni då inte alltid stänga er dörr om qvällarne, innan ni går till sängs?»

«Den illsluga hycklerskan!» sade jag för mig sjelf; «hon önskar att lära känna mina vanor, för att sedan kunna anlägga sina planer derefter.» Förtrytelsen segrade åter öfver försigtigheten, och jag sade med skarp tonvigt: «Hittills har jag ofta underlåtit att skjuta rigeln för min dörr, emedan jag ej ansåg det behöfvas. Jag trodde nemligen icke att man på Thornfield skulle vara utsatt för någon fara; men för framtiden (jag lade stark tonvigt på dessa ord) skall jag noga taga alla försigtighetsmått, innan jag vågar gå att lägga mig och sofva.»

«Det vore det klokaste af er att göra så,» var hennes svar; «nejden häromkring är visserligen så stilla och fredlig som någon jag vet, och jag har aldrig hört talas om att några tjufvar varit här i huset, alltsedan det byggdes; ehuru det finns silfver för flera hundra pundts värde i skänkskåpet, som litet hvar vet, och endast några få tjenare, eftersom husbond' sällan är hemma, och, då han är det, såsom ungarl icke behöfver så mycken

betjening; men för min del anser jag likväl att det är bättre att vara litet för mycket försigtig, än motsatsen; en dörr är snart stängd, och det kan i alla händelser vara godt att ha en rigel mellan sig och en möjlig fara. En hel hop människor, tycker jag, lita alltför mycket på Försynen; men i min tanke så tillstädjer den oss inte att åsidosätta egen omtanke och försigtighet, fast den ofta vänder den till en god utgång.»

Med dessa ord slutade hon sitt tal, som för henne var ovanligt långt och som framsades med en qväkerskas saktmod och blygsamhet.

Jag stod som om jag hade fallit från skyn, så förvånad var jag öfver hennes utomordentliga själfbeherrskning och illsluga förställning, då kokerskan i detsamma inträdde i rummet.

«Mrs Poole,» sade hon, vändande sig till Grace, «tjenstfolkets middag är straxt färdig; vill ni komma ned?»

«Nej; sätt min portermugg och en bit pudding på en tallrik, så bär jag det själf upp till mig.»

«Vill ni inte ha något kött?»

«Åh jo, en liten bit och så en skifva ost; det är allt hvad jag behöfver.»

«Än soppa, då?»

«Nej tack, det bryr jag mig inte om; jag kommer ner innan thedags och tillagar det själf åt mig.»

Kokerskan vände sig derpå till mig och sade att Mrs Fairfax väntade på mig; jag aflägsnade mig derföre.

Jag hörde knappast Mrs Fairfax' berättelse vid midagsbordet om eldsvådan i sängkammaren, så upptagen var jag af att grubbla på Grace Pooles gåtlika karakter och ännu mera öfver det egna i hennes ställning vid Thornfield, samt öfver den omständigheten, att hon icke redan på morgonen blifvit förpassad till fångelset eller

åtminstone afskedad ur sin husbondes tjenst. Han hade nära nog uttryckt sin öfvertygelse om hennes brottslighet den förflutna natten; hvad kunde det väl då vara för en hemlighetsfull orsak som afhöll honom från att anklaga henne? Hvarföre hade han pålagt äfven mig en ovilkorlig tystnad? Det var verkligen någonting högst besynnerligt: en djerf, hämdlysten och stolt husbonde, tycktes på ett eller annat sätt stå i beroende hos en bland sina ringaste tjenare, och vara så mycket i hennes våld, att han, äfven då hon stämplade mot hans lif, ej vågade öppet anklaga henne därför eller ännu mindre sjelf straffa henne.

Om Grace varit ung och vacker, hade jag möjligen blifvit frestad att tro, att någon ömmare känsla än försigtighet eller fruktan talade till hennes fördel; men hennes grofva ansigte och allt annat än sylfidiska växt förbjöd alla dylika antaganden. «Och likväl —» tänkte jag, «hon har en gång varit ung, och hennes ungdom tyckes varit samtidig med hennes husbondes. Mrs Fairfax berättade mig en gång att hon bott här i många år. Jag tror inte att hon någonsin varit vacker; men för allt hvad jag vet kan hon ega originalitet och karaktersstyrka, till ersättning för bristen på kroppsliga behag. Mr Rochester är en beundrare af det bestämda och det excentriska; och denna senare egenskap har då Grace Poole i hög grad. Tänk om någon tidigare nyck (ett lyte som var mycket naturligt för en så häftig och egensinnig natur som hans) hade lemnat honom i hennes våld och hon nu till följe deraf på hans handlingar utöfvar ett hemligt inflytande, som han icke kan undanrycka sig och som han ej vågar lemna åsido. Men då jag kom till denna punkt af mina gissningar, framträdde Mrs Pooles undersåtsiga och illa växta gestalt samt skarpa, obehagliga och äfven simpla ansigte så tydligt för mina blic-

kar, att jag tänkte: «Nej, det är inte möjligt! Min gissning kan inte vara riktig. Och likväl,» hviskade den hemliga röst som talar till oss i våra egna hjertan, «du är inte heller vacker, och ändå tyckes Mr Rochester inte se dig med oblida ögon; i alla händelser har du åtminstone icke så sällan inbillat dig att så är förhållandet, och förleden natt — erinra dig hans ord, hans blick, hans röst!»

Jag erinrade mig det också alltför väl: ord, blick och ton, allt stod i detta ögonblick lefvande framför mig. Jag satt i skolrummet; Adèle var sysselsatt med att rita; jag lutade mig öfver henne och förde hennes penna. Hon såg upp med en icke obetydlig förvåning.

«*Qu'avez vous, Mademoiselle?*» (Hur är det med er, mamsell?) sade hon; «*vos doigts tremblent comme la feuille, et vos joues sont rouges; mais, rouges comme des cerises!*» (edra fingrar darra som asplöf, och edra kinder äro röda som körsbär).

«Jag är varm af att stå så nedböjd, kära Adèle!» var mitt svar.

Hon fortfor derpå att rita, och jag att tänka.

Jag skyndade mig att ur min själ förjaga den förhatliga föreställning jag fattat om Grace Poole: den gjorde mig ledsen och obehaglig till sinnes. Jag jemförde mig sjelf med henne, och fann att vi voro temligen olika. Bessie Leaven hade sagt att jag var ett riktigt fint fruntimmer, och hon hade måhända icke så alldeles orätt i den saken. Dessutom såg jag nu vida bättre ut, än då Bessie såg mig; jag hade fått en friskare färg och blifvit mera hullig; jag hade fått mera lif och lefnadslust, medan jag hade ljusare förhoppningar och mera förströelser.

«Aftonen nalkas,» sade jag, då jag såg ut genom fönstret. «Jag har inte på hela dagen hört hvarken Mr

Rochesters röst eller steg; men säkert får jag ändå träffa honom innan qvällen. Jag var rädd för att möta honom i morse; men nu önskar jag det, emedan min längtan varit så länge gäckad, att den nästan växt till otålighet.»

Då skymningen verkligen inträdde, och Adèle lernade mig för att gå ned och leka i barnkammaren hos Sofi, steg denna längtan till sin höjd. Jag lyssnade efter att få höra klockan ringa dernere; jag lyssnade efter att Lea skulle komma upp till mig med bud att jag skulle gå ned; jag inbillade mig emellanåt höra Mr Rochesters egna steg och vände mig mot dörren, i väntan att den skulle öppnas och insläppa honom. Men dörren förblef stängd; och endast mörkret smög sig in genom fönstret. Ännu var det dock icke så sent: han skickade ofta efter mig omkring klockan sju eller åtta, och ännu var hon ej mer än sex. Jag skulle säkert ej bli helt och hållet sviken i min väntan denna afton, då jag hade så mycket att säga honom! Jag önskade att åter få leda talet på Grace Poole och höra hvad han skulle svara; jag önskade att rent ut få fråga honom, om han verkligen trodde att det var hon som under den förflutna natten hade gjort det förskräckliga mordförsöket; och om så vore förhållandet, hvarföre han gjorde en hemlighet af hennes förbrytelse. Det bekymrade mig föga om min nyfikenhet skulle reta honom; jag kände ett nöje i att omvexlande förarga honom genom motsägelser och göra honom god igen; i synnerhet roade mig det första, och en säker instinkt hindrade mig alltid från att gå för långt; jag öfverskred aldrig en viss linia, men på dess yttersta rand roade det mig också ofta att pröfva min skiicklighet. Ständigt iakttagande den största aktningfullhet och alltid påminnande mig hvad min ställning fordrade, kunde jag dock städe utan fruktan eller obehagligt tvång i våra samtal utsäga min egen tanke — något som behagade oss båda.

Ändligen knarrade steg i trappan, och Lea inträdde; men endast för att säga mig att théet var färdigt i Mrs Fairfax rum. Jag begaf mig emellertid genast dit, glad att åtminstone få gå ned; emedan detta, som jag tyckte, förde mig närmare till Mr Rochester.

«Ni måste minsann vara i behof af ert thé,» sade den goda frun, då jag kom in till henne; «ni åt så litet till middagen. Jag är rädd,» fortfor hon, «att ni inte mår väl i dag: ni ser så matt och feberaktig ut.»

«Jo bevars, jag mår mycket bra. Jag har aldrig känt mig bättre.»

«I så fall måste ni bevisa det genom en god matlust; vill ni vara så god och fylla på thékannan, medan jag lägger opp den här stickan?»

Sedan hon gjort detta, steg hon upp för att fälla ned gardinen, som hon hittills låtit vara uppe; förmodligen för att så mycket som möjligt begagna sig af dagsljuset; ehuru skymningen redan nästan förvandlats till nattligt mörker.

«Det är så vackert i afton,» sade hon, i det hon såg ut genom rutan; «fast det inte är stjernklart: Mr Rochester har i det hela haft en vacker dag för sin resa.»

«Resa! — Har då Mr Rochester rest bort någonstädes? Jag visste inte annat än att han var hemma.»

«Åh, han reste genast efter sedan han frukosterat! Han har rest till Leas, Mr Eshtons gods, tio mil på andra sidan Millecote; jag tror att det är en större samling främmande der: Lord Ingram, Sir George Lynn, öfverste Dent med flera.»

«Väntar ni honom tillbaka i afton?»

«Nej — och inte i morgon heller; jag skulle tro att han blir borta en vecka eller mera. När sådant der fint och förnämt folk kommer tillsammans, så är allt så anlagdt på nöjen och elegans, och medlen att åstad-

komma munterhet och trefnad så stora, att de sällan ha särdeles brådtom att skiljas från hvarandra. Herrarne äro vid sådana tillfällen i synnerhet efterlångtade, och Mr Rochester har så många talanger och så mycken liflighet i sällskaper, att jag tror han är en allmän favorit; fruntimmerna tycka i synnerhet mycket om honom, fast ni kanske anser att hans utseende just inte är egadt att så särdeles rekommendera honom i deras ögon; men förmodligen ersätta hans talanger och kunskaper och måhända äfven hans börd och rikedom det lilla, som kan brista i hans yttre.»

«Finns det fruntimmer vid Leas?»

«Ja, der är Mrs Eshton och hennes tre döttrar — mycket gentila, unga damer, och så fröknarne Blanche och Mary Ingram, ett par utmärkt vackra fruntimmer, efter hvad jag förmodar: jag har också en gång sett Blanche, för sex eller sju år sedan, då hon var ungefär aderton år. Hon kom hit till en Julbal, som Mr Rochester gaf. Ni skulle ha sett matsalen den dagen — hur rikt den var dekorerad, hur praktfullt den var eklärerad. Jag skulle tro att det var omkring femtio herrar och damer närvarande, och alla samtliga af de förnämsta familjerna i grefskapet; men Miss Ingram förklarades allmänt för aftonens drottning.»

«Ni såg henne, säger ni, Mrs Fairfax: huru såg hon ut?»

«Ja, jag såg henne. Dörrarne till matsalen stodo öppna, och som det var vid Jultiden, så fick tjänstfolket lof att samlas sig i förstugan och höra några af fruntimmerna sjunga och spela. Mr Rochester ville att jag skulle komma in, och jag satt för mig sjelf i ett hörn och såg på. Jag har aldrig sett ett mera lysande skådespel: fruntimmerna voro alla utmärkt präktigt klädda; de flesta af dem, åtminstone af de yngre, sågo bra ut;

men, som jag nyss sade, Miss Ingram såg likväl ut som drottningen för dem alla.»

«Och hur såg hon ut?»

«En hög, väl formad byst, med mjuka, runda axlar; en lång, behagfull hals; en varm och klar hvitgul by; ädla drag och ögon snarlika Mr Rochesters, stora och mörka samt lika strålande som hennes juveler. Och hvilket rikt och vackert hår hon hade, sedan! korpsvart och ordnad på det smakfullaste sätt: i nacken en krona af tjocka flätor, och framtill en massa af de rikaste lockar jag någonsin sett. Hon var klädd i en snövit klädning; ett ambrafärgadt skärp gick från axeln ned tvärt öfver bröstet, var fästadt vid sidan och nedföll derifrån i långa, befransade ändar nedom knäet. Hon bar äfven i sitt hår en blomma af samma färg, som på ett behagligt sätt afstäck mot de ebenholtssvarta lockarne.»

«Hon var naturligtvis mycket beundrad?»

«Ja, det var hon visst det; och inte endast för sin skönhet, utan äfven för sina talanger. Hon var en bland de damerna som sjöngo; en herre ackompanjerade på pianot. Hon och Mr Rochester sjöngo en duett tillsammans.»

«Mr Rochester! Jag visste inte att han kunde sjunga.»

«Åh, han har en mycket vacker basröst och en utmärkt fallenhet för musik.»

«Och Miss Ingram — hurudan röst hade hon?»

«En mycket stark och klangfull; hon sjöng riktigt förtjusande; det var en verklig högtid att höra henne sjunga; hon spelade äfven efteråt. Jag förstår mig inte på att bedömma musik, men Mr Rochester kan det; och jag hörde honom säga att hennes föredrag var i hög grad utmärkt.»

«Och denna sköna och talangfulla dam är ännu inte gift?»

«Nej, jag tror så åtminstone. Efter hvad jag förmodar, så eger hvarken hon eller systemen någon synnerlig förmögenhet. Gamla lord Ingrams gods voro till största delen fideikommiss, så att äldsta sonen fick nästan alltsammans.»

«Men jag tycker att det är besynnerligt att ingen rik friare har anmält sig: Mr Rochester, till exempel; han är ju rik, eller hur?»

«Ja bevars. Men, ser ni, det är en betydlig skilnad i år: Mr Rochester är nära fyratio, och Miss Ingram endast tjugufyra.»

«Nå, än se'n då? Mera olika partier hör man väl hvar dag talas om.»

«Det är santt; men ändå tror jag inte Mr Rochester tänker på en sådan förbindelse. — Men ni åter ingenting. Ni har ju knappast smakat en bit sedan ni började.»

«Nej, jag är för törstig för att kunna äta. Vill ni vara så god och ge mig en kopp the till.»

Jag var på väg att ännu en gång återkomma till sannolikheten af ett parti mellan Mr Rochester och den vackra Blanche; men Adèle kom nu in, och samtalet fick en annan vändning.

Då jag åter var allena, genomgick jag ånyo den underrättelse jag erhållit; såg in i mitt hjerta, undersökte dess tankar och känslor, samt försökte att med kraftfull hand till förståndets trygga inhägnad återföra alla sådana, som förirrade sig på inbillningens gräns och spårlösa marker.

Instämndt för min domstol, aflade minnet vittnesmål om de förhoppningar, önsksningar, känslor, som jag sedan förflutna natt hyst i mitt hjerta — om det allmänna själstillstånd, hvori jag sedan fjorton dagar befann mig. Sedan äfven förnuftet framträdte och talat på sitt vanliga

lugna, klara och rättframma sätt, visat huru jag bortkastat det verkliga, och ursinnigt nappat efter idealet, fällde jag sjelf den domen, att en större dåre än bemålde Jane Eyre aldrig andats på jorden; att en mera fantastisk ideot aldrig dårat sig sjelf med ljufva lögner och sväljt gift, likasom om det varit näktar.

«Du,» sade jag till mig sjelf, «skulle således vara en favorit hos Mr Rochester! Du skulle vara begåfvad med förmågan att roa honom! Du skulle i något afseende vara af någon slags vigt och betydelse för honom! Gå! din dårskap äcklar mig. Du har äfven tagit dig höga tankar af några tillfälliga tecken till företräde — några högst tvetydiga tecken, visade af en gentleman af stånd och en verldsman mot en underordnad och oerfaren person. Huru vågade du sådant? Stackars enfaldiga dåre! kunde icke ens ditt eget bästa göra dig klokare? Du upprepade för dig sjelf denna morgon den lilla scenen från föregående natten! — Hölj ditt ansigte och skäms! Han sade några berömmande ord om dina ögon, eller hur? Förblindade fjolla! Öppna dessa skumma ögon och betrakta din omätliga narraktighet. Det är icke godt för någon qvinna att smickras af en man, som står öfver henne och ej kan falla på den tanken att gifta sig med henne; men det är en galenskap hos hvarje qvinna att nära och underhålla en hemlig kärlek, hvilken, om den är okänd och obesvarad, måste förtära dens lif som underhåller densamma, och som, om den blir känd och besvarad, likt det flyktiga irrskenet måste föra till sum-piga vildmarker, hvarur man sedan icke är i stånd att undkomma.

«Lyssna derföre, Jane Eyre till din dom: i morgon sätter du framför dig din spegel och tecknar med blyerts troget din egen bild, utan att mildra ett enda fel, för-

bigå en enda hård linia, eller förbättra en enda oregelbundenhet; och sedan skrifer du derunder: 'Porträtt af en fattig, ful guvernant af låg härkomst.'

«Sedan tager du ett stycke fint och slätt elfenben — du har ett sådant färdigt i din låda — tager sedan din palett, och tillblandar dina finaste, klaraste och friskaste färger, väljer derpå din spetsigaste kamelhårspensel, tecknar omsorgsfullt det älskligaste ansigte din fantasi är i stånd att framställa, och målar det sedan efter Mrs Fairfax's beskrifning på Blanche Ingram, med de mjukaste dagrar och skuggor, utan att glömma de korpsvarta lockarne och de österländska, strålande ögonen; — huru! du vill taga Mr Rochesters såsom mönster! Se så, håll dig i styr! Intet lip! — ingen sentimentalitet! — inga suckar af saknad! Jag vill endast se förstånd och ihärdig beslutsamhet. Framställ de majestätiska, men dock sköna och harmoniska anletsdragen, den grekiska nacken och bysten, låt den runda, bländande armen och den fina handen bli synliga; glöm hvarken diamantringen eller det gyllene armbandet; måla troget hela drägten, de fina, luftiga spetsarne och det skimrande sidenet, det smakfulla skärpet och den gyllene rosen; samt kalla denna tafra: 'Blanche, en fulländad dam af stånd.'

«Om du sedan i framtiden skulle falla på den tanken, att Mr Rochester hyser någon känsla för dig, så tag fram båda dessa tafvor och jemför dem med hvarandra, samt säg till dig sjelf: Mr Rochester skulle sannolikt kunna vinna denna ädla dams kärlek, om han brydde sig om att söka vinnlägga sig derom; är det väl då troligt att han skulle slösa en allvarlig tanke på denna fattiga och obetydliga qvinna af ringa härkomst.»

«Jag vill göra det,» sade jag till mig sjelf, och sedan jag fattat detta beslut, kände jag mig lugn och insomnade.

Jag höll mitt ord. En timma eller två var tillräckligt för att med blyerts utkasta mitt eget porträtt; och på mindre än fjorton dagar hade jag fullbordat ett miniatyrporträtt på elfenben af en inbillad Blanche Ingram. Det var ett ganska vackert ansigte, och då det jämfördes med det verkliga, med blyerts tecknade hufvudet, var kontrasten så stor, som någonsin min själfpröfning kunde önska den.

Utförandet af detta lilla företag var icke utan sin nytta för mig; den gaf sysselsättning åt både kropp och själ, och styrkte och stadfästade äfven de nya intryck, jag önskade att outplånligt inpräglade i mitt hjerta.

Inom kort hade jag äfven orsak att lyckönska mig öfver den kurs af helsosam sjelftukt, hvilken jag sålunda tvingat mina känslor att underkasta sig; tack vare denna, var jag i stånd att möta kort derefter inträffande händelser med ett tillbörligt lugn, hvilket, om dessa träffat mig oförberedd, jag knappast ens till det yttre skulle varit i stånd att bibehålla.

KAPITLET XVII.

En vecka förgick, utan att Mr Rochester lät höra af sig, nära ännu en, och han kom ändock icke. Mrs Fairfax sade att hon ej skulle bli förvånad om hon fick höra att han rest raka vägen från Leas till London och derifrån till kontinenten, utan att under ett år eller så visa sitt anlete vid Thornfield: det vore icke första gången, som han lemnade det på ett lika hastigt och oförväntadt sätt. Då jag hörde detta, började jag känna en sällsam kyla och bekländhet kring mitt hjerta. Jag var verkligen på väg att gifva vika för den smärtsamma

känslan af gäckad väntan och svikna förhoppningar; jag tog emellertid ögonblicket derefter mitt förnuft till fånga, erinrade mig mina föresatser och bragte mina känslor i ordning. Det var äfven i sjelfva verket underbart huru snabbt jag öfvervann denna svaghet och aflägsnade sådana tankar, som att jag hade någon orsak att inblanda mig i Mr Rochesters görande och låtande. Jag förödmjukade mig dock icke derföre med en slafvisk föreställning om min ringhet och underlägsenhet, utan sade tvärtom till mig sjelf:

«Du har ingenting att skaffa med Thornfields egare, vidare än att mottaga din lön för det du undervisar hans skyddsling, och att vara tacksam för det aktningfulla och vänliga bemötande, som du å hans sida har rätt att fordra, så snart du riktigt uppfyller din pligt. Var öfvertygad att detta är det enda band han på allvar erkänner mellan dig och honom; det är derföre inte värdt att göra honom till ett föremål för dina ömma känslor, din förtjusning, ditt hjerteqval, etc. etc. Han är icke af ditt stånd; håll dig du till ditt eget och haf nog aktning för dig sjelf, att inte slösa ditt hjertas ömmaste och varmaste känslor åt ett håll, der man icke eftertraktar en sådan gåfva och måhända äfven skulle förakta den.»

Jag fortsatte nu i lugn mina dagliga åligganden; men alltemellanåt flögo genom mitt hufvud vissa dunkla, orediga tankar på att lemna Thornfield; och jag öfverraskade mig icke sällan sysselsatt med att i tankarne uppsätta annonser och uppgöra gissningar om nya platser; dessa tankar ansåg jag icke nödvändigt att hämma; jag ville ej hindra dem från att gro och äfven bära frukt, om de kunde.

Mr Rochester hade redan varit borta öfver fjorton dagar, då ett bref anlände till Mrs Fairfax.

«Det är från herrn,» sade hon, i det hon såg på adressen. «Nu förmodar jag att vi få veta antingen vi få vänta hans återkomst hit eller icke.»

Under det hon var sysselsatt med att bryta sigillet och läsa brevet, gick jag att slå i en kopp kaffe åt mig, (det var frukostdags): drycken var ganska het, och denna omständighet tillskref jag den varma glöd som plötsligt utbreddes sig öfver mitt ansigte. Hvarföre min hand darrade och hvarföre jag ofrivilligt spillde hälften af min kopp innehåll på fatet, ansåg jag icke för nödigt att efterforska.

«Nå, jag tycker ibland att vi hafva alltför tyst och ensligt; men nu tänker jag att vi skola få buller och bestyr nog, för en liten tid åtminstone,» sade Mrs Fairfax, under det hon ännu höll skrifvelsen framför sina glasögon.

Innan jag tillät mig att begära en förklaring öfver hennes ord, uppband jag först Adèles kängrem, som händelsevis hade lossnat, och sedan jag gifvit henne ett nytt stycke kaka och åter fyllt hennes bägare med mjölk, sade jag helt vårdslöst:

«Mr Rochester kommer väl inte så snart tillbaka, kan jag tänka?»

«Jo, det gör han — inom tre dagar, säger han sjelf; det vill säga om torsdag; och inte kommer han ensam heller. Jag vet inte huru många af de fina herrskaperna vid Leas komma med honom; men han skickar befallningar att alla de bästa gästrummen skola göras i ordning; att biblioteket och förmaket skola skuras och dammas, och att jag skall hemta mera tjänstfolk från värdshuset i Millcote eller hvarifrån jag kan; som damerna dessutom komma att hafva sina kammarjungfrur med sig, och herrarne sina betjenter, så få vi väl så der temligen fullt hus.»

Mrs Fairfax skyndade sig att hastigt sluta sin frukost, och hastade sedan bort att börja sina tillrustningar.

De trenne dagarne blefvo, såsom hon förutsagt, temligen fulla af bestyr. Jag för min del hade tyckt att rummena på Thornfield voro tillräckligt fina och städade; men det befanns att jag hade misstagit mig. Tre hjälphustrur hade blifvit antagna; och nu följde ett skurande och borstande, en piskning af mattor, nedtagning och uppsättning af taflor, ett fejande af speglar och ljuskronor, en eldning i gästrummen och ett vädrande af lakan och bolstrar framför kakelugnarne, hvars make jag aldrig hvarken förr eller sedan skådat. Adèle sprang, som om hon varit vild, midt ibland allt detta stök; tillrustningarne för det väntade främmandet och utsigten på deras ankomst tycktes likasom försätta henne i hänryckning; och hon ville nödvändigt hafva Sofi att se öfver hela hennes toalett, att putsa upp hvad som var passeradt och vädra och ordna det nya. För egen del gjorde hon intet annat än sprang omkring i rummen, hoppade upp och ned i sängarne och tunlade sig på de framför de ofantliga brasorna uppstaplade högarne af madrasser och kuddar. Från sin läsning var hon alldeles fritagen: Mrs Fairfax hade pressat mig i sin tjänst, och jag var hela dagarne i kökskammaren, hjälpande (eller hindrande) henne och kokerskan, samt lärande mig att göra pastejer och ostkakor, anrätta vildt och garnera fat till deserten.

Sällskapet väntades anlända torsdagsaftonen, så att middag skulle kunna intagas klockan sex. Under denna mellantid hade jag ej någon ledighet att öfverlemna mig åt några chimeriska drömmar; och jag tror att jag var lika verksam och glad till lynnet, som någon annan — Adèle dock undantagen. Likväl hämmades då och då min glädtighet, och mot min vilja kastades jag allt-

emellanåt tillbaka till tviflets, de onda aningarnes och mörka gissningarnes regioner. Detta skedde så ofta jag såg trappdörren till tredje våningen (som på sista tiden alltid hölls stängd) långsamt öppnas, och Grace Poole framtråda derigenom, klädd i sin stärkta mössa, sitt hvita förkläde och hvita näsduk; då jag såg henne smyga genom galleriet, med fötterna inträdda i ett par filtofflor, så att hennes steg nästan voro helt och hållet ljudlösa; och då jag såg henne titta in i de stökiga gästrummen, der allt var huller om buller — då och då yttrande ett enstafvigt ord till tvätterskan om bästa sättet att polera ett spiselgaller, eller tvätta en marmorkamin, eller att taga fläckar från papperstapeter, samt sedan aflägsnande sig. Sålunda plägade hon alltid en gång om dagen gå ned till köket, äta sin middag, röka en liten pipa vid eldstaden och derpå, bärande en portermugg, bestämd till egen tröst och vederqvickelse, åter begifva sig tillbaka till sitt dystra tillhåll i de öfre regionerne. Endast en timma på dygnet vistades hon tillsammans med sina kamrater, det öfriga tjenstfolket, dernere; hela den öfriga tiden tillbragtes i något lågt, ekpaneladt rum i andra våningen, der hon sedan satt och sydde — och förmodligen äfven skrattade hemskt för sig sjelf — lika ensam som en fånge i sin cell.

Det besynnerligaste af alltsammans var, att ingen enda människa i hela huset mera än jag fästade någon uppmärksamhet vid hennes besynnerliga lefnadsvanor, eller tycktes förundra sig deröfver; ja, ingen talade ens om hennes ställning och sysselsättning eller ömkade hennes enslighet och afstängdhet från andra människor. En dag hörde jag likväl en del af ett samtal mellan Lea och en af hjälpgummorna, och hvarvid Grace Poole utgjorde samtalsämnet. Lea hade sagt någonting som jag icke hört, och tvätterskan anmärkte:

«Hon får väl allt stor lön, kan jag tänka?»

«Ja,» svarade Lea; «jag skulle önska att jag hade så stor med: inte för att jag har något skäl att beklaga mig öfver min, ty något gnideri kommer aldrig i fråga på Thornfield; men det är inte en femtedel af den summa, som Mrs Poole erhåller. Hon lägger också ihop ganska vackert: hon går hvarvt qvartal till banken i Millcote. Det skulle inte förundra mig om hon aflagt nog för att lefva oberoende, i händelse hon ville lemna sin plats; men jag förmodar att hon nu är väl van vid den; och för öfrigt så är hon inte stort mer än en sex eller sju och trettio år och stark och duglig till hvad som helst; så att det ännu vore för tidigt för henne att dra sig ifrån arbetet och slå sig i ro.»

«Hon har nog en säker hand, kan jag tänka,» sade hjälphustrun.

«Ja — hon förstår nog, minsann, hvad hon har att göra — ingen kan i det fallet vara bättre,» svarade Lea betydelsefullt; «och det är inte hvem som helst som skulle kunna fylla hennes plats — nej, inte för alla de pengar hon erhåller.»

«Nej, nej, det är det nog inte!» var svaret. «Jag undrar just om herrn —»

Qvinnan ämnade fortsätta; men Lea vände sig om i-detsamma och fick se mig, samt gaf i ögonblicket sin kamrat en vink att tystna.

«Känner hon inte till'et?» hörde jag qvinnan hviska.

Lea skakade nekande på hufvudet och samtalet afbröts. Allt hvad jag deraf inhemtat, sträckte sig derhän, att jag visste att det fanns en hemlighet på Thornfield, och att jag afsigtligen var utestängd från delaktighet deruti.

Thorsdagen kom, och allt arbete hade blifvit fullbordadt den föregående aftonen; mattor voro utbredda

på golfven, sängomhängen voro uppsatta i rika festoner, snöhvita täcken paraderade på sängarne; äfven toalett-bord voro arrangerade, möblerna bonade, och blommor satta i vaserna; med ett ord, både sängkamrarne och salongerne sågo så glada, ljusa och trefliga ut, som människohänder någonsin kunde göra dem. Äfven förstugan var skurad; och den stora, skulpterade klockan, såväl som trappstegen och ledstängerna, voro polerade, så att de skeno som glas. I matsalen skimrade skänkbordet af silfver, och i förmaket och sängkammaren spridde utländska blomsterväxter en angenäm välukt.

Aftonen inträdde. Mrs Fairfax påtog sig sin bästa svarta sidenklädning, sina handskar och sitt guldur; ty det tillhörde henne att mottaga gästerna — att föra damerna till deras rum o. s. v. Adèle ville äfven bli klädd; ehuru jag för min del ansåg henne hafva ganska ringa utsigter att bli införd i sällskapet, denna dag åtminstone. För att emellertid göra henne ett nöje, lät jag Sofi utstyra henne i en af hennes korta och vida musslinsklädningar. För egen del behöfde jag ej göra någon ändring i min klädsel; jag skulle säkerligen ej bli uppmanad att lemna min tillflyktsort — skolorummet; ty en sådan hade detta nu verkligen blifvit, «en tillflykt, ljuf i sorgens da'r.»

Det hade varit en mild och klar vårdag; en af dessa dagar, som i slutet af Mars eller början af April höja sig strålände öfver jorden, såsom ljufva förebud till en annalkande sommar. Den lutade nu till sin nedgång; men aftonen var ännu ljum, och jag satt och arbetade i skolorummet vid öppet fönster.

«Det börjar bli sent,» sade Mrs Fairfax, inträdande i frasande ståt. «Jag är glad att jag befallde middagen en timma senare än Mr Rochester anordnade; ty klockan är redan öfver sex. Jag har skickat John ned till

grindarne för att se efter om det syns någon på vägen: man kan se ett godt stycke framåt härifrån i riktningen åt Millcote.» — Hon gick fram till fönstret. «Se här är han!» sade hon. «Nå, John» (härvid lutade hon sig ut) «hvad har du att förkunna?»

«Jo, de komma, kära fru,» var svaret. «De äro här inom tio minuter.»

Adèle flög till fönstret. Jag följde efter, endast lagande så att jag stod på ena sidan, så att jag, skynd af jalousien, kunde se utan att bli sedd.

De tio minuter John hade anslagit syntes nog långa, men slutligen hördes rullandet af hjul; fyra ryttare kommo nu sprängande in genom grindarne och följdes af tvenne öppna åkdon. Fladdrande slöjor och hviftande plymer fyllde vagnarne; tvenne af ryttarne voro unga herrar af elegant utseende; den tredje var Mr Rochester på sin svarta häst Mesrour; Pilot hoppade framför honom och vid hans sida red en dam, och han och hon voro de främsta af sällskapet. Hennes ridklädning, af purpurfärgadt sammet, nästan släpade på marken, och hennes slöja fladdrade långt för vinden; blandande sig med dess genomskinliga vågor och framskimrande genom dem, glänste rika korpsvarta lockar.

«Miss Ingram!» ropade Mrs Fairfax och skyndade ned till sin post.

Följande vägens krökningar, vände tåget snart om hörnet, och jag förlorade dem ur sigte. Adèle bad nu att få gå ned; men jag tog henne i mitt knä och lät henne förstå, att hon icke för någon del skulle tänka på att våga sig i fruntimrens närhet, hvarken nu eller framdeles, med mindre hon enkom blef efterskickad — att Mr Rochester i annat fall skulle bli mycket ond, etc. Hon fällde naturligtvis några tårar, då hon hörde detta;

men då jag började se mycket allvarsam ut, beqvämde hon sig slutligen till att aftorka dem.

Ett muntert sorl hördes nu nere i förstugan; herrarnes basröster och damernas silfvertoner blandade sig harmoniskt tillsammans, och öfver dem alla, ehuru dock icke högt, ljud världens på Thornfieldhall klangfulla stämma, önskande sina sköna och ädla gäster välkomna under hans tak. Derpå hördes lätta steg komma uppför trapporna, och nu hördes det ett trippande genom korridoren, mjuka och glädtiga skratt, ett öppnande och tillslutande af dörrar, och derefter uppstod en stunds tystnad.

«*Elles changent de toilettes,*» (de ömsa dräkter) sade Adèle, som uppmärksamt lyssnande hade följt hvarje rörelse, och dervid drog hon en djup suck.

«*Chez Maman,*» sade hon, «*quand il y avait du monde, je les suivais partout, au salon et à leur chambres; souvent je regardais les femmes de chambre coiffer et habiller les dames, et c'était si amusant: comme cela on apprend.*» (Då det var främmande hos mamma, följde jag dem öfverallt, i salongen och på deras rum; jag såg äfven ofta på hur kammarjungfrurna klädde damerna, och det var så roligt: på det sättet lär man sig).

«Känner du dig inte hungrig, Adèle?»

«*Mais oui, Mademoiselle; voilà cinq ou six heures que nous n'avons pas mangé.*» (Jo visst, mamsell: det är nu fem eller sex timmar sedan vi åto någonting).

«Nå, medan fruntimmerna nu äro i sina rum, skall jag våga mig ned och försöka skaffa oss någonting att äta.»

Jag smög mig nu försigtigt ut ur min asyl och uppsökte en baktrappa, som direkte ledde till köket. Allt i denna region var eld och lif. Soppan och fisken voro i sista stadiet af sin tillredelse, och kokerskan hängde öfver sina pannor i en kropps- och sinnesförfatning,

som hotade med frivillig sjelfförbränning. I betjentrummet stodo eller sutto tvenne kuskar och tre betjenter framför eldbrasan, kammarjungfrurna voro förmodligen i öfre våningen hos sina herrskarinnor, och de nya tjenarne, som blifvit efterskickade från Millecote, sprungo ifrigt fram och tillbaka. Letande mig en väg genom detta chaos, anlände jag slutligen till skafferiet, der jag bemäktigade mig en kall kyckling, ett stort bröd, några tortor, ett par tallrickar samt en knif och gaffel; med detta byte gjorde jag derpå en hastig reträtt. Jag hade just kommit upp i korridoren, och höll på att stänga bakdörren efter mig, då ett tilltagande sorl varnade mig att damerna voro på väg att lemna sina rum. Jag kunde ej komma till skolrummet utan att gå förbi flere af deras dörrar och löpa fara att bli öfverraskad med min laddning af lifsmedel; jag stod derföre stilla i ändan af gången, som, emedan den der ej egde något fönster, var mörk, särdeles nu då solen gått ned, och skymningen börjat inbryta.

Straxt derefter aflemnade de olika rummen hvar och en sin sköna egarinna; en hvar kom ut glad och luftig, med en dräkt, som skimrade praktfull genom skymningen. För ett ögonblick stodo de samlade i andra ändan af korridoren, lifligt samtalande i en ljuf, halfhviskande ton, och derpå nedstego de utför trapporna nästan lika ljudlöst, som den ljusa dimman rullar nedför en kulle. Deras gemensamma åsyn hade hos mig kvarlemnadt ett intryck af högboren elegans, sådant jag förut aldrig hade erfarit.

Jag fann Adèle stående med dörren på glänt och tittande ut i gången.

«Ack, sådana vackra damer!» ropade hon. «Jag skulle så gerna vilja gå ned till dem! Tror ni inte att Mr Rochester skickar efter oss efter middagen?»

«Nej, det tror jag visst inte; Mr Rochester har mycket annat att tänka på. Tänk aldrig på att träffa de främmande damerna i aften; möjligen kan du få göra det i morgon. Se här har du din middag.»

Som hon verkligen var hungrig, tjenade den kalla kycklingen och tortorna att för ett ögonblick förströ hennes uppmärksamhet. Det var väl att jag vetat förskaffa oss detta lilla förråd; ty i annat fall hade både hon och jag och Sofi, åt hvilken jag meddelade ett stycke af vår måltid, äfventyrat att bli aldeles utan middag; emedan hvar och en nere i köket var alltför mycket upptagen af sina bestyr, för att tänka på oss. Desertens bars icke ut förr än klockan efter nio, och ända till tio sprungo betjenter fram och tillbaka med brickor och koppar. Jag tillät Adèle sitta uppe mycket längre än vanligt; ty hon förklarade, att hon i alla händelser ej kunde somna så länge dörrarne dernere beständigt öppnades och tillslötos, och folk sprang fram och åter. Dessutom, tillade hon, kunde ju möjligen ett bud komma från Mr Rochester, sedan hon blifvit afklädd, *«et alors quel dommage!»* (och då, hvilken skada!).

Jag berättade henne sagor, så länge hon ville höra dem, och sedan tog jag henne för omvexlings skull ut i korridoren. Lampan nere i förstugan var nu tänd, och det roade henne att luta sig öfver skranket och se ned på betjenterna, som kommo och gingo. Då qvällen redan långt framskridit, hördes ljud af musik från för-maket, dit pianot hade blifvit flyttadt. Adèle och jag satte oss ned i öfversta ändan af trappan, för att lyssna. Straxt derefter hördes en sångröst sammansmälta med instrumentets toner: det var ett fruntimmer som sjöng, och det hon sjöng lät ljust och melodiskt. Sedan hon slutat sitt solostycke, började en duett, och derpå följde en munter visa: en liflig konversation fyllde mellanstun-

derna. Jag lyssnade länge; plötsligt märkte jag att mitt öra var lifligt sysselsatt med att uppfånga de olika ljuden och att bland de många sammanblandade och ordiga tonerna söka urskilja Mr Rochesters stämma; och då detta lyckades, hvilket icke dröjde länge, fann det en ny uppgift i att söka sammansätta de genom afståndet otydliga tonerna till ord.

Klockan slog nu elfva. Jag såg på Adèle, hvars hufvud låg på min axel; hennes ögon började att bli allt mera tunga af sömn och trötthet, hvarföre jag tog henne i mina armar och bar henne till sängs. Klockan var nära ett, innan herrarne och damerna begåfvo sig till sina rum.

Följande dag var lika vacker som dess föregångare, och var af sällskapet egnad till en utfärd till någon vacker utsigt i gransskapet. De begåfvo sig af tidigt på förmiddagen, några till häst och de öfriga i vagn. Jag såg både deras afresa och återkomst. Miss Ingram var, såsom förut, den enda ryttarinnan, och likasom förut galopperade Mr Rochester vid hennes sida: dessa båda redo ett litet stycke afsides från det öfriga sällskapet. Jag gjorde Mrs Fairfax, som stod bredvid mig vid fönstret, uppmärksam på denna omständighet.

«Ni sade att det inte var troligt att de skulle tänka på att gifta sig med hvarandra,» sade jag; «men ni ser nu att Mr Rochester tydligen föredrar henne framför någon af de andra damerna.»

«Ja, det ser så ut: utan tvifvel beundrar han henne.»

«Likasom hon honom,» tillade jag; «se hur hon lutar sitt hufvud emot honom, likasom inbegripen i ett förtroligt samtal. Jag skulle bra gerna vilja se hennes ansigte; jag har ännu inte fått se en skynt deraf.»

«Ni får se henne i afton,» svarade Mrs Fairfax. «Jag kom händelsevis att nämna för Mr Rochester hur mye-

ket Adèle längtade att få bli införd i sällskapet, och då sade han: «Ja, det är saunt; låt henne komma ned i förmaket i afton; och bed Miss Eyre vara god och följa henne.»

«Ja — det sade han bara af höflighet: jag behöver inte gå ned, det är jag öfvertygad om.»

«Jo, jag anmärkte just, att som ni är ovan vid stora sällskaper, trodde jag att ni helst skulle se att få slippa visa er inför en så lysande societet — allesammans främlingar; men då svarade han på sitt vanliga häftiga sätt: «Prat! Ifall hon gör invändningar, så helsa henne att det är min särskilda önskan; och om hon gör motstånd, så säg henne att jag sjelf kommer och hemtar henne, hon må vilja eller inte.»

«Åh, så mycket besvär vill jag visst inte förorsaka honom,» svarade jag. «Jag skall gå dit ned, efter jag inte slipper för bättre pris; men nog gör jag det bra ogera. Blir ni dernere, Mrs Fairfax?»

«Nej, jag ursäktade mig, och han antog min ursäkt. Jag skall säga er hur ni skall bära er åt för att undvika obehaget af en formlig presentation, hvilket är det värsta af alltsammans. Ni bör gå in i förmaket, medan det är tomt, innan damerna stigit från middagsbordet; tag er sedan en plats i någon undanskymd vrå, der ni helst vill. Ni behöver inte stanna länge efter sedan herrarne kommit in, så vida det inte roar er; bara så mycket att Mr Rochester ser att ni är der — sedan kan ni smyga er bort, utan att någon behöver märka er.»

«Tror ni att de främmande komma att stanna här länge?»

«Kanhända två eller tre veckor; längre blir det bestämdt inte. Sir George Lynn, som nyligen blifvit vald till ledamot för Millcote, måste efter påskferiernas slut resa till staden och der intaga sitt säte. Jag skulle tro

att Mr Rochester kommer att följa honom: det förundrar mig att han redan så mycket förlängt sitt vistande på Thornfield.»

Det var med en viss bäfvan, som jag såg timman nalkas då jag med min elev skulle begifva mig till förmaket. Adele hade hela dagen varit i ett tillstånd af fullkomlig hänryckning, sedan hon fått höra att hon på aftonen skulle bli presenterad för damerna; och det var icke förr än Sofi började att kläda henne, som hon något lugnade sig. Vigten af detta förbehavande gjorde henne i en hast åter stadig; och i det ögonblick då hennes hår blifvit upplagdt i prydliga lockar, och hon fått på sig sin skära sidenklädning, sitt långa skärp ihopfästadt och de genombrutna halfhandskarne pådragna, såg hon så allvarsam och värdig ut, som någon domare i utöfningen af sitt embete. Någon uppmaning att akta sina kläder, var alldeles obehöflig; då hon var klädd, satte hon sig helt tyst och stilla ned i sin lilla stol, hvarvid hon, för att ej skrynkla sin klädning, först mycket försigtigt undandrog den, samt försäkrade sedan att hon ej skulle röra sig förr än jag blef färdig. Detta dröjde ej heller länge: min bästa klädning (den af grått siden, som jag köpt till Miss Tempels bröllop och sedan dess aldrig begagnat) var snart påsatt; mitt hår var snart slätadt, och min enda prydnad, min perlbroche, snart fästad på sin plats. Vi gingo ned.

Lyckligtvis fanns det en annan ingång till förmaket än den genom salongen, der hela sällskapet satt till bords. Vi funno rummet tomt; en väldig brasa flammade stilla i marmorkaminen, och hvita vaxljus spridde sitt strålande sken midt ibland de utsökta blommor, hvarmed borden voro prydda. Det röda draperiet hängde för den hvälfda ingången till salen; så tunn den skiljevägg än var, som detta förhänge bildade mellan oss och det i

salen församlade sällskapet, talade de dock så lågt, att af deras konversation ingenting annat kunde urskiljas, än ett oredigt sorl.

Adèle, som ännu tycktes stå under inflytande af någon mycket högtidlig känsla, satte sig, utan att yttra ett ord, ned på en pall, som jag anvisade henne. Jag drog mig undan i en fönstersmyg, tog en bok från ett närstående bord och försökte att läsa. Adèle bar sin pall fram till mina fötter; straxt derpå rörde hon vid mitt knä.

«Hvad är det, Adèle?»

«*Est-ce que je ne puis pas prendre une seule de ces fleurs magnifiques, Mademoiselle? Seulement pour compléter ma toilette?*» (Kan jag inte få ta en enda af dessa sköna blommor, Mamsell? Endast för att fullända min toalett?).

«Du tänker alltför mycket på din toalett, kära Adèle; men du skall i alla fall få dig en blomma.»

Jag tog dervid en törnros från en blomstervas, och fästade den i hennes skärp. Hon drog en suck af outhärlig tillfredsställelse, likasom om hennes lyckas bågare nu vore bräddad. Jag bortvände mitt ansigte, för att dölja ett leende, som jag ej kunde undertrycka: det låg någonting så utomordentligt löjligt, ehuru på samma gång äfven sorgligt i den unga Pariserskans djupa och medfödda vördnad för allt hvad som hörde till toalettsens område.

Ett lätt buller antydde nu att man steg upp från bordet; förhänget drogs undan från den hvälfda öppningen, och visade matsalen, hvarest den tända ljuskronan kastade ett bländande skimmer på en präktig servis af silfver och kristaller, som betäckte ett långt bord; en grupp af damer stodo i dörröppningen; de inträdde, och förhänget föll åter bakom dem.

De vore endast åtta; men huru de flockade sig tillsammans, så föreföllo de som om de hade varit vida flera. Några af dem voro mycket högväxta; flera voro klädda i vitt, och alla hade de en vidd, en yppighet och en svällande rikedom i deras klädsel, som tycktes förstora deras gestalter, på samma sätt som en dimm-slöja tyckes förstora månen. Jag steg upp och neg; en eller par af dem nickade till svar; de öfriga endast stirrade på mig.

De spridde sig nu i rummet; genom lättheten och elasticiteten i deras rörelser, påminnande om en flock af hvitfjädrade fåglar. Några af dem kastade sig i half-liggande ställning i sofforna och ottomanerne; somliga lutade sig öfver borden och betraktade blommorna och böckerna; de öfriga samlade sig i en grupp framför elden: alla talade de i en låg, men klar ton, som tycktes vara dem medfödd. Jag fick först sedan veta deras namn, men jag kan likväl nu omtala dem.

Först var det Mrs Eshton och två af hennes döttrar. Hon hade tydligen varit en vacker qvinna, och var ännu ganska väl konserverad. Af hennes döttrar var den äldsta, Amy, temligen liten till växten; naiv och barnslig till sitt sätt och sitt utseende, och ganska pikant till sitt yttre: hennes hvita musslinsklädnad och blå skärp klädde henne väl. Den andra, Louise, var längre och af en mera ståtlig gestalt, samt hade ett ganska vackert ansigte, af det slag, som fransmännen kalla «*Minois chiffonné*.» båda systrarne voro mjella och hvita som liljor.

Lady Lynn var en stor, stadig dam af omkring fyratio år; höll sig mycket rak och såg betydligt stolt ut, samt var rikt klädd i en robe af skiftande siden; hennes mörka hår glänste under en azurblå strutsfjäder och ett diadem af blixtrande juveler.

Fru öfverstinnan Dent såg något mindre prätig ut; men, i mitt tycke, bra mycket mera nobel. Hon hade en spenslig växt, ett blekt, mildt anlete och ett vackert hår. Hennes svarta sidenklädning, hennes mantilj af rika utländska spetsar och hennes garnityr af bländande äkta perlor föll mig bra mycket mera i smaken än den betitlade damens regnbågslika prakt.

Men de mest utmärkta och framstående personerne i sällskapet — och detta måhända till en del derföre att de voro de största till växten — voro lady Ingram och hennes döttrar, Blanche och Mary. De voro alla tre öfver den vanliga fruntimmerslängden. Modren kunde vara mellan fyratio och femtio år; hennes gestalt var ännu smärt och välbildad; hennes hår (åtminstone vid ljusken) var ännu svart; äfven hennes tänder voro till utseendet ännu fullkomligt felfria. De flesta menniskor skulle säkert med betraktande af hennes ålder kallat henne ett ståtligt fruntimmer; och det var hon äfven, om man blott såg på den yttre gestalten; men hennes sätt och ansigtsuttryck förrådde en stolthet, som gjorde henne nästan odräglig. Hon hade starka romerska drag och en dubbelhaka, som nedanför anslöt sig till en hals, liknande en marmorelare. Stoltheten hade gjort dessa drag icke allenast uppblåsta och förmörkade, utan äfven, likt alla passioner, plöjt sina fåror deri; och samma orsak vållade äfven, att hennes haka stod ut med en nästan onaturlig rakhet och stelhet. Hennes ögon talade om samma stelhet och köld, och påminde mig om Mrs Reeds; då hon talade, deklamerade hon hvarje ord; hennes röst var djup, dess böjningar högtidliga och i hög grad predikantmessiga — med ett ord, högst obehagliga. En röd sammetsrobe och en ostindisk guldvirkad shawlturban förlånade henne (åtminstone, efter hvad jag förmodar, i hennes eget tycke) ett fullkomligt kejsarligt utseende.

Blanche och Mary voro af samma längd — raka och höga som popplar. Mary var något för späd för sin längd; men Blanche hade en Dianas former. Jag betraktade henne naturligtvis med särskildt intresse. Först och främst önskade jag se huruvida hennes utseende öfverensstämde med Mrs Fairfax' beskrifning; för det andra, om det i någon mån liknade det porträtt jag målat af henne, och för det tredje — det måste ut! — om det var sådant som jag med någon grad af sannolikhet kunde inbilla mig vara i Mr Rochesters smak.

Hvad hela hennes yttre person angick, motsvarade hon från punkt till pricka min tafla och Mrs Fairfax' beskrifning. Den nobla býsten, de mjuka, rundade skuldrorna, den behagfulla halsen, de mörka ögonen och svarta lockarne — allt var der. Men hennes ansigte? — Hennes ansigte liknade fullkomligt modrens, med den enda skillnaden, att dotterns ännu var ungdomsfriskt och utan något spår af tidens tand: det var samma låga panna, samma starka och utpräglade drag och samma stolthet. Denna stolthet var dock icke lika kall och trumpen som modrens: hon skrattade beständigt; men hennes skratt var satiriskt och likaså äfven det vauliga uttrycket kring hennes krökta och stolta läppar.

Snillet påstås ega stark sjelfkänsla: jag kan ej säga huruvida Miss Ingram var ett snille, men sjelfkänsla egde hon, och det i ej ringa grad. Hon började ett samtal om botaniken med den goda och milda Mrs Dent. Den sednare tycktes ej hafva studerat denna vetenskap; ehuru hon sade, att hon tyckte mycket om blommor, «särdeles vilda blommor». Miss Ingram tycktes deremot vara hemmastadd på detta fält och slog omkring sig med fraser ur terminologien, med en mycket lärd och vigtig min. Jag förstod genast att hon (hvad man med ett eget ord kallar) *dref* med Mrs Dent; det vill säga hon gjorde

gäck af hennes okunnighet; hennes *drift* vittnade måhända om qvickhet, men för ingen del om ett godt hjerta. Hon spelade piano: hennes talang derpå var utmärkt; hon sjöng: hennes röst var stark och väljudande; hon talade franska med sin moder, och talade väl, med flytande ledighet och en vacker prononciation.

Mary hade ett mildare och mera öppet ansigte än Blanche; hennes drag voro äfven mindre starka och hennes hy något ljusare; men det felades henne lif: hennes anlete saknade uttryck; hennes öga var utan eld; hon hade ingenting att säga, och sedan hon en gång intagit sin plats, förblef hon der orörlig som en staty i sin nich. Båda systrarne voro klädda i bländhvita dräfter.

Och ansåg jag väl nu att Miss Ingram var en person på hvilken Mr Rochester likligen kunde falla med sitt val? Jag kunde icke säga det — jag kände ej hans smak i afseende på qvinlig skönhet. I fall han älskade det majestätiska, så hade han i henne en verklig typ för det majestätiska; dessutom var hon talangfull och af ett lifligt och eldigt temperament. Jag var öfvertygad om att de flesta herrar skulle beundra henne; och att äfven han gjorde det, derpå tyckte jag mig redan hafva sett tillräckliga bevis: för att undanrödja den sista skuggan af tvifvel, felades nu endast att se dem tillsammans.

Du förmodar väl icke, kära läsare, att Adèle under hela denna tid suttit stilla på sin pall vid mina fötter! Detta skulle vara ett stort misstag. Då damerna inträdde, steg hon upp, gick dem till möte, gjorde en ståtlig nigning och sade med mycken värdighet:

«*Bon jour, Mesdames!*»

Miss Ingram såg ned på henne med en gäckande uppsyn och utropade:

«Se bara, en sådan liten docka!»

Lady Lynn anmärkte:

«Det är visst Mr Rochesters myndling, kan jag förstå — den der lilla franska flickan, som han talat om.»

Mrs Dent tog vänligt hennes hand och gaf henne en kyss. Amy och Louise ropade på en gång:

«Nej, men se ett så sött barn!»

Och derpå ropade de henne till sig i soffan, der hon nu satt midt emellan dem, omvexlande pladdrande på franska och bruten engelska, tagande icke endast de unga damernas uppmärksamhet i anspråk, utan äfven Mrs Eshtons och lady Lynns, och smekad och kelad till hennes hjertas lust och förnöjelse.

Slutligen blef kaffet inburet och herrarne inkallade.

Jag satt i skuggan — om man kan tala om en sådan i detta starkt upplysta rum; samt skyldes till hälften af fönstergardinen. Den hvälfda ingången öppnas åter, och herrarne träda in. Herrarnes gemensamma uppträdande var, i likhet med damernas, högst imponant; de äro alla svartklädda; de flesta af dem äro högväxta, somliga unga. Henrik och Fredrik Eshton äro verkligen ganska fulländade dandys, och öfverste Dent är en ståtlig man, af krigiskt utseende. Mr Eshton, domaren i distriktet, är en fulländad gentleman; hans hår är alldeles hvitt och hans polisonger ännu svarta, hvilket ger honom en viss likhet med en *«père noble»* på theatern. Lord Ingram är, likasom sina systrar, mycket högväxt, och, likasom de, äfven ganska vacker; men han har Marys slöa och uttryckslösa blick; lifligheten i hans blod och styrkan i hans hjerna tyckas ej motsvara längden af hans lemmar.

Och hvar är Mr Rochester!

Han kommer slutligen: jag ser ej åt dörröppningen, men jag märker ändock när han inträder. Jag försöker att koncentrera min uppmärksamhet på mina virknålar

och på maskorna i den börs, på hvilken jag är syssel-satt att sticka — jag önskar att tänka endast på det jag har för händer; att endast se silfverperlorna och silkes-tråden som ligger i mitt knä; men i dess ställe ser jag tydligen hans gestalt, och återkallar oemotståndligt det ögonblick då jag sist såg honom: straxt efter sedan jag hade gjort honom en, i hans eget tycke, så stor och viktig tjänst — och då han, hållande min hand och skådande ned i mitt ansigte, betraktade mig med blickar, hvilka förrådde ett hjerta, som nu var fullt och färdigt att flöda öfver: en rörelse hvori jag hade en del. Huru nära hade jag i detta ögonblick ej varit honom! Och nu, på hvilket afstånd, huru vida voro vi nu icke skiljda! Vi voro så vida skiljda och så främmande för hvarandra, att jag ej en gång väntade att han skulle komma och tilltala mig. Jag blef således ej öfverraskad, då han tog en stol på andra sidan af rummet och började samtala med några af damerna.

Jag såg ej förr att hans uppmärksamhet var samlad på dem, och att jag kunde se, utan att sjelf bli bemärkt, än mina blickar ofrivilligt drogos till hans ansigte: jag kunde ej hålla mina ögonlock i styr: de öppnade sig oemotståndligt, och ögongloberne vände sig mekaniskt till honom. Jag betraktade, och det var en viss smärtsam fröjd i detta betraktande — ett kostligt, men dock aggande nöje; det var rent guld med en stålspets af smärta: en njutning, liknande det som den hvilken är färdig att försmäkta af törst måtte känna, då han, ehuru väl vetande att den brunn, till hvilken han släpar sig, är förgiftad, icke desto mindre lutar sig ned och i fulla drag njuter af den läskande gudadrycken.

Det ligger mycken sanning i uttrycket, att «skönheten ligger i betraktarens öga». Min husbondes bleka, olivfärgade ansigte, fyrkantiga, massiva panna, breda och

gagatsvarta ögonbryn, djuptliggande ögon, sträfva drag, hårda och fast tillslutna mun — alltsammans energi, beslutsamhet, vilja — voro ingalunda vackra efter de vanliga skönhetsreglerna; men för mig voro de mera än vackra: de voro fulla af ett intresse och en kraft, som helt och hållet beherrskade mig — som beröfvade mig väldet öfver mina egna känslor och fästade dem vid honom. Jag hade ej velat älska honom: läsaren vet sjelf huru hårdt jag hade kämpat, för att ur mitt hjerta utrota de frön af kärlek jag der upptäckt; och nu, genast vid det första återseendet af honom, uppspirade de af sig sjelfva, grönskande och rotfasta! Han tvingade mig att älska sig, utan att skänka mig en blick.

Jag jemförde honom med hans gäster. Hvad var Lynnernes fina och intagande behag, lord Ingrams smäktande elegans — ja, till med öfverste Dents krigiskt ädla hållning, i jemförelse med hans utseende af medfödd kraft och inneboende energi. Jag kände ingen sympathi för deras personer och utseende; och dock kunde jag ganska väl inse, att de flesta betraktare skulle kalla dem intagande, vackra, imponerande, på samma gång som de med ens förklarade att Mr Rochester hade ett skarpt och dystert utseende. Jag såg de andra le, skratta — huru tomt och betydelselöst! Ljusens sken hade lika mycket uttryck som deras skratt. Jag såg Mr Rochester le: — hans sträfva anletsdrag mildrades; hans blick blef både glänsande och mild, dess stråle både genomträngande och ljuf. Han talade i detta ögonblick med Louise och Amy Ashton. Jag undrade att de med så mycket lugn kunde uthärda denna blick, som föreföll mig så genomträngande. Jag väntade att få se deras ögon nedslås och deras färg stiga under inflytelsen deraf; men emellertid var jag glad, då jag märkte att de på in-

tet sätt visade någon rörelse. «Han är ej för dem det-samma han är för mig,» tänkte jag; «han är ej af samma slag som de. Jag tror snarare han är af mitt — ja, jag är säker på att han är det — jag känner mig beslägtad med honom — jag förstår det språk som uttalar sig i hans anlete och hans rörelser: ehuru börd och rikedom vidt åtskilja oss, har jag dock i mitt hufvud och mitt hjerta, i min blod och mina nerver något som i psykisk mening förenar mig med honom. Sade jag icke för några dagar sedan att jag ej hade något att skaffa med honom, utom att mottaga min lön af honom? Förbjöd jag icke mig sjelf att tänka på honom, annat än såsom på min husbonde, af hvilken jag erhåller min betalning? Det var ett hån mot naturen! Hvarje god och sann känsla i mitt bröst samlar sig ofrivilligt kring honom. Jag vet att jag måste dölja mina känslor; att jag måste qväfva mina förhoppningar, och jag måste påminna mig att han ej bekymrar sig mycket om mig. Då jag säger att jag är af samma slag som han, menar jag derföre ej heller att jag eger hans makt att göra intryck, hans förmåga att tillvinna sig andras hjertan: jag menar endast att jag har vissa fallenheter och vissa känslor gemensamma med honom. Jag måste således ständigt upprepa, att vi för alltid är skiljda från hvarandra, och likväl, så länge jag lefver och andas, måste jag älska honom.»

Kaffet är nu kringburet. Damerna hafva, sedan her-rarne inkommit, blifvit muntra och lifliga som lärkor; konversationen har blifvit glad och sprittande. Öfverste Dent och Mr Eshton samtala i politik, och deras fruar lyssna på dem. De båda stolta enkorna, lady Lynn och lady Ingram, språka med hvarandra. Sir George — hvilken jag, i förbigående sagdt, glömt att skildra — en landt-adelsman med stor och välmående figur och ett mycket

friskt rödblommigt ansigte, står med koppen i hand framför soffan, der de sitta, och inblandar då och då ett ord. Mr Fredrik Lynn har tagit plats bredvid Mary Ingram, och visar henne gravyrerne i ett praktverk: hon ser på, ler då och då, men säger synbarligen helt obetydligt. Den reslige och flegmatiske lord Ingram lutar sig med korsade armar mot karmen af den stol, i hvilken den lilla lifliga Mary Eshton sitter; hon ser upp på honom och pladdrar som en liten skata: hon tycker mera om honom än Mr Rochester. Henry Lynn har slagit sig ned i en ottoman vid Louises fötter; Adèle delar den med honom: han försöker tala franska med henne, och Louise skrattar åt hans bockar. Med hvem sällskapar då Miss Ingram? Hon står ensam vid ett bord, behagligt lutad öfver ett album. Hon tyckes vänta att bli uppsökt; men hon vill icke vänta för länge, och utväljer sjelf sitt sällskap.

Mr Rochester har för en stund sedan lemnat de unga damerna Eshton, med hvilka han förut underhållit sig, och står nu vid kaminen, lika ensam, som hon står vid bordet. Hon går nu fram dit han står och ställer sig på andra sidan om kaminfrisen.

«Mr Rochester! Jag trodde inte att ni tyckte om barn.»

«Nej, det gör jag inte heller.»

«Nå, men hvad var det då som förmådde er att åtaga er omsorgen om den der lilla doekan derborta? (pekande på Adèle). Hvar har ni fått tag i henne?»

«Jag fick inte tag i henne; hon lemnades i mina händer.»

«Ni borde ha skickat henne i en skola.»

«Nej, det kunde jag inte göra: skolorna äro så dyra.»

«Ja, men jag förmodar att ni har en guvernant för henne: jag såg en person tillsammans med henne just

nyss — har hon gått nu? Nej, se der sitter hon ännu bakom gardinen. Ni lönar henne naturligtvis: jag skulle tro att detta är lika kostsamt — till och med mera; ty ni måste ju underhålla dem båda.»

Jag fruktade — eller skulle jag säga, hoppades? — att denna hänsyftning på mig skulle förmå Mr Rochester att se åt det hållet der jag satt; och jag drog mig instinktligt ännu mera in i skuggan; men han förändrade ej en enda gång riktningen af sina blickar.

«Jag har inte så noga betänkt den saken,» sade han likgiltigt, seende rakt framför sig.

«Nej, ni männer bry er aldrig om ekonomi och sundt praktiskt förstånd. Ni skulle höra mamma tala öfver kapitlet om guvernanter. Mary och jag hade väl i vår tid åtminstone ett dussin sådana. Hälften af dem voro afskyvärda och de andra löjlige — alla riktiga maror — eller hur, mamma?»

«Hvad var det du sade, min egen flicka?»

Den unga damen, som sålunda blifvit förklarad för den nobla enkefruns enskilda egendom, upprepade sin fråga, med thy åtföljande förklaring.

«Min söta vän, säg för all del inte ett ord om guvernanter: det ordet gör mig riktigt sjuk. Jag har lidit som en martyr för deras okunnighet och nycker, och jag tackar min Gud att jag nu icke vidare har med dem att bestyra.»

Härvid lutade sig Mrs Dent öfver till den nådiga damen och hviskade någonting i hennes öra. Af det svar som följde, förmodar jag, att det var en påminnelse om att en af det bannlysta släktet var närvarande.

«*Tant pis!*» (så mycket värre!) sade hennes Nåd; «jag hoppas att det skall göra henne godt.» — Derpå tillade hon i lägre ton, ehuru ännu nog högt för att jag skulle höra det. «Jag har nog märkt henne: jag är

en temligen säker fysionomist, och läser i hennes ansigte alla felen hos hennes klass.»

«Hvilka äro de, ers Nåd?» frågade Mr Rochester högt.

«Det skall jag säga er mellan fyra ögon,» svarade hon, i det hon tre gånger med hemlighetsfull viktighet vaggade sin turban.

«Men då skall min nyfikenhet måhända ha mistat aptiten: den behöfver just nu sin föda.»

«Fråga Blanche: hon är närmare er än jag.»

«Åh nej, skicka honom inte till mig, mamma! Jag har inte mer än ett ord att säga om hela släktet: de äro en riktig landsplåga. Inte för att jag någonsin lidit något af dem; jag lagade så att bladet blef omvänt. Hvilka spratt Theodor och jag brukade spela vår Miss Wilson, Mrs Grey och Madame Joubert! Mary var alltid för sömnig för att vara med i någon komplott, der det var fråga om lif och munterhet. Det mesta och bästa nöjet hade vi likväl med Madame Joubert: Miss Wilson var ett stackars sjukligt, gråtmildt och tungsint kräk, hvilken det ej var någon ära i att besegra; och Mrs Grey var för dum och känslolös, så att allt hvad man gjorde henne, var som att slå vatten på gåsen. Men stackars Madame Joubert, se det var något det! Jag ser henne ännu vild af raseri, då vi hade drifvit henne till det yttersta — spillt ut vårt the, söndersmulat våra smörgåsar, kastat våra böcker upp i taket och anställt kattmusik med linealen och pulpeten, eldtången och spiselgallret. Mins du de der muntra tiderna ännu, Theodor?»

«Å-å-ja, Gu-u'bevars,» framsläpade lord Ingram: «och den stackars gamla trädstickan brukade ropa: 'Ack, sådana ohyggliga barn!' hvarpå vi läste lagen för henne,

hur hon kunde vara så oförskämd att vilja undervisa så skickliga barn som vi, då hon sjelf var så okunnig.»

«Ja, vi gjorde så: och mins du, Tedo, hur jag hjälpte dig att förfölja din informator, Mr Vining, han med mjölkansigtet. Han och Miss Wilson tog sig den friheten att förälska sig i hvarandra — åtminstone trodde Tedo och jag så: vi uppfångade nemligen åtskilliga ömma blickar och suckar, hvilka vi tolkade såsom tecken till '*la belle passion*,' och jag kan försäkra er, mitt herrskap, att publiken snart skördade nyttan af vår upptäckt: vi begagnade den såsom en häfstång, för att dermed lyfta våra fogelskrämmor ur huset. Söta mamma der, så snart hon fick underrättelse om hur saken förhöll sig, upptäckte deri genast en omoralisk tendens. Gjorde ni inte det, min nådiga mamma?»

«Jo visst, min söta. Och jag hade fullkomligt rätt deri, det kan du lita på. Det finnes tusende skäl hvarföre förbindelser mellan guvernanter och informatorer aldrig en minut borde tålas inom ett ordentligt hus; först och främst —»

«Ack, för all del, skona oss, mamma! Spar oss uppräkningen. För öfrigt känna vi alla till dem förut: faran af dåliga exempel för barndomens oskuld; distraktion, och deraf härflytande pligtförsummelse å den förälskades sida; inbördes förbund och ömsesidiga förtroenden; deraf följande förtrolighet — med thy åtföljande oförskämhet, myteri och allmän omstörtning. Har jag inte rätt, Fru Baronessa Ingram af Ingram Park?»

«Du har rätt nu som alltid, min lilja.»

«Nå, låt oss då inte mera tala om den saken, utan ombyta ämne.»

Any Eshton, som antingen icke hörde eller också icke aktade på denna uppmaning, inföll nu med sin milda och barnsliga röst:

«Louise och jag brukade också göra spektakel af vår guvernant; men hon var så beskedlig och tålde allting; ingenting kunde göra henne ond. Hon var aldrig stygg mot oss; inte sannt, Louise?»

«Nej, det var hon aldrig, vi måtte göra hvad vi ville: rumla om i hennes pulpet och hennes sjukorg, eller vända ut och in på innehållet i hennes lådor; och hon var så god, att hon var färdig att ge oss allt hvad vi ville ha.»

«Jag kan väl tro,» sade Miss Ingram, sarkastiskt krökande sin läpp, «att det är meningen att i dag göra ett utdrag ur alla guvernanters memoires; men för att undvika en sådan undersökning, föreslår jag ännu en gång ett nytt ämne. Mr Rochester, understöder ni mitt förslag!»

«I denna punkt, likasom i alla andra, min nådiga!»

«Nå, då påtager jag mig bördan att uppfinna ett sådant. Är ni vid röst i dag, Signor Eduardo?»

«Om ni så befaller, Donna Bianca, så vill jag vara det.»

«I sådant fall, Signor, kungör jag er härmed min nådiga vilja, att ni ställer edra lungor och andra sångorganer i ordning, emedan de snart komma att användas i min kungliga tjänst.»

«Hvem skulle inte vilja vara Rizzio åt en så förtjusande Maria?»

«Jag ger inte ett öre för Rizzio!» ropade hon, skakande sitt hufvud med alla dess lockar, i det hon gick fram till pianot. «Min tanke är den att den kära spelmannen David måste varit en riktig stackare till karl; då tycker jag vida mera om svarta Bothwell: i mitt tycke är en karl ingenting, så vida han inte har någon riktig ruff i sig; och historien må säga hvad den vill om James Hepburn, men min tanke är den, att han

just var en sådan vild, stolt rövvarhjelte, åt hvilken jag väl skulle kunna samtycka att gifva min hand.»

«Hören J, mina herrar! Hvem af er liknar mest Bothwell!» ropade Mr Rochester.

«Jag skulle tro att ni i det fallet har företrädet,» svarade öfverste Dent.

«På min ära, jag är er mycket förbunden,» var svaret.

Miss Ingram, som med stolt behag satt sig ned vid pianot, i kunglig rikedom utbredande vecken af sin snöhvita robe, började nu ett lysande preludium, hvarunder hon likväl fortfor att tala. Hon tycktes denna afton vara vid ett särdeles briljant lynne; både hennes ord och hennes sätt tycktes vara anlagda på att icke allenast uppväcka sina åhörarens beundran, utan äfven att slå dem med förvåning och häpnad: hon lade synbarligen an på att visa sig särdeles djerf, originell och blixtrande.

«Åh, jag känner mig riktigt led vid de unga karlarne nu för tiden!» utropade hon, i det hon lät flugorarne flyga utåt tangenterna. «Svaga, ömkliga stackare, som inte våga ta ett steg utom pappas parkgrindar, eller ens gå så långt, utan sin mammas tillåtelse och skyddande uppsigt! Varelsor, som äro helt och hållet upptagna af omsorgen om deras vackra ansigten, hvita händer och små fötter; likasom om en karl behöfde bekymra sig om sin skönhet! Likasom om inte ett vackert yttre vore kvinnans enskilda företrädesrättighet — hennes lagliga egendom och obestriddiga arf! Jag medger att en ful *qvinna* är en fläck på skapelsens sköna anlete; men hvad *mannen* angår, så må han endast vinnlägga sig om styrka och mod: hans motto bör vara: — Jaga, skjuta och fäkta: allt annat är inte värdt ett öre. Sådant skulle mitt valspråk vara, om jag vore karl.»

«Om jag någonsin gifter mig,» fortfor hon efter ett ögonblicks tystnad, hvilken ingen hade afbrutit, «så vill jag ha' en man, som snarare genom kontrasten upphöjer min skönhet, än täflar med mig deri. Jag ämnar inte tåla någon medtäflare vid thronen; jag kommer att fordra en uteslutande hyllning: hans dyrkan får inte delas mellan mig och den gestalt han ser i sin spegel. Sjung nu, Mr Rochester, så skall jag spela för er.»

«Jag är helt och hållet lydnad,» var svaret.

«Här är en korsar-sång. Ni bör veta att jag är alldeles förtjust i korsarer; sjung den därför riktigt '*con spirito*.»

«En befallning från Miss Ingrams läppar skulle kunna skänka styrka och eld till och med åt en bågare mjölk och vatten.»

«Tag er i akt, då: om ni inte gör mig i lag, så kommer jag att sätta er på skam, genom att visa hur sådant bör utföras.»

«Det är detsamma som att gifva belöning åt oförmågan: jag skall nu försöka att misslyckas.»

«*Gardez vous en bien!*» (Akta er för det!) Om ni med afsigt felar, så kommer jag att ådömma er ett efter omständigheterna lämpadt straff.»

«Miss Ingram borde vara mild, ty hon har i sin makt att pålägga straff, som öfvergå en människas förmåga att uthärda.»

«Ah! Förklara er!» befalldes den unga damen.

«Förlåt mig, min nådiga; men det behöfs ingen förklaring; er egen fina känsla måste säga er, att en enda rycka på er pauna skulle mera än uppväga det svåraste straff.»

«Sjung!» sade hon och vidrörde åter tangenterne, samt började ett ackompagnement i lifligaste allegro.

«Nu är det tid för mig att smyga mig bort,» tänkte

jag; men de toner, som redan börjat genomklinga luften, höll mig kvar på min plats. Mrs Fairfax hade sagt att Mr Rochester egde en vacker röst: han hade så också verkligen — en på en gång mjuk och stark bas, i hvilken han inlade sin egen känsla och sin egen kraft, genom örat letande sig väg till hjertat, och der väckande ett sällsamt echo. Jag väntade till den sista djupa och fulltoniga vibrationen förklingat — tills konversationens flod, som för en stund afstannat, återtog sitt vanliga lopp; lemnade derpå mitt skyddande hörn och gick ut genom en sidodörr, som lyckligtvis var nära bredvid. En smal gång ledde derifrån ut i förstugan; då jag gick öfver denna, märkte jag att mitt skoband lossnat; jag stannade för att tillknyta det, och böjde mig för den skull ned på mattan bredvid trappan. Jag hörde dörren till matsalen uppläsas; en herre kom ut; jag reste mig hastigt upp och stod midt framför honom: det var Mr Rochester.

«Hur mår ni?» frågade han.

«Jag tackar, mycket bra, Sir.»

«Hvarför kom ni inte och talade med mig derinne?»

Jag tänkte att jag med mera skäl kunde göra honom samma fråga; men jag ville icke taga mig denna frihet. Jag svarade derföre:

«Jag ville inte störa er, eftersom ni tycktes vara upptagen på andra håll, Sir.»

«Hvad har ni sysselsatt er med under min frånvaro?»

«Just ingenting särdeles; jag har läst med Adèle som vanligt.»

«Och blifvit en god del blekare än förut — såsom jag såg vid första ögonkastet. Hvad är orsaken till det?»

«Ingenting alls, Sir.»

«Förkylde ni er något den der natten då ni till häftens dränkte mig?»

«Nej, inte det minsta.»

«Återvänd till förmaket; ni går för tidigt.»

«Jag är trött, Sir.»

Han betraktade mig ett ögonblick.

«Och litet ledsen också,» sade han. «Och hvarför det? Berätta mig det.»

«Ingenting, ingenting, Sir. Jag är visst inte ledsen.»

«Men jag försäkrar att ni är det; så ledsen, att ett par ord till skulle framlocka tårarne i edra ögon — ja, se der äro de redan, simmande och glänsande, och en perla föll just nu från ögonlocket ned på kinden. Om jag hade tid och inte fruktade att någon af de slamrande betjenterne kunde komma, så skulle jag taga reda på hvad allt detta betyder. Nåväl, jag ursäktar er derföre i afton; men kom ihåg att så länge mina gäster äro kvar, så väntar jag att ni hvarje afton infinner er i förmaket; det är min önskan, och ni får inte öfverträda den. Gå nu, och skicka Sofi efter Adèle. God natt, min —» Här hejdade han sig, bet sig i läppen och lemnade mig hastigt.

KAPITLET XVIII.

De voro glada och fulla af lif och lust dessa dagar på Thornfieldhall; starkt afbrytande mot den tystnad, stillhet och enformighet, som der rådde under de trenne första månaderna af min dervaro! Alla dystra tankar och känslor tycktes nu vara drifna ur huset, alla sorgliga minnen förgättna; öfverallt rådde lif och rörelse. Och den förr så tysta korridoren kunde man nu ej beträda, utan att möta en smärt kammarjungfru eller en sprättig betjent.

Samma lif och rörlighet herrskade äfven i köket, kökskammaren, betjentrumpen och vestibulen; och salongerne stodo endast då tomma och tysta, när de herrliga vårdagarnes blåa himmel och strålande solsken lockade gästerna ut i det fria. Till och med då vädret var kulet och det under några dagar oupphörligt regnade, tycktes den allmänna munterheten icke lida något afbräck: förströelserna inom hus blefvo endast så mycket mera lifliga och omvexlande, derigenom att man ej kunde roa sig ute i fria luften.

Jag undrade öfver hvad sällskapet en afton ämnade taga sig för, då jag hörde att man talade om att spela charader.» I min okunnighet förstod jag ej denna term. Betjeningen inkallades, borden i matsalen undanbuross, ljusen ställdes på annat sätt, och stolar sattes i halfcirkel omkring den hvälfda ingången. Under det Mr Rochester och de andra herrarne ledde dessa anordningar, sprungo damerna upp och ned för trapporna samt ringde på sina kammarjungfrur. Mrs Fairfax tillkallades, för att lemna underrättelse rörande husets tillgång på sehalar, drägter och draperier af alla slag; och vissa garderober i tredje våningen blefvo genomsökta, och dess innehåll, bestående af bebrämade och brokaderade kjortlar, spetskragar, sidenmantlar etc. etc., nedbars fångtals af de beschäftiga kammarjungfrurna: derpå gjordes urval, och sådant som antogs och gillades bars till sängkammaren innanför förmaket.

Emellertid hade Mr Rochester åter kallat damerna omkring sig och utvalde vissa af dem, som skulle tillhöra hans parti.

«Miss Ingram hör till mig, naturligtvis,» sade han; och nämnde derpå de båda unga damerna Eshton och Mrs Dent. Han kastade en blick på mig: jag stod händelsevis nära bredvid, emedan jag nyss hade hjälpt

Mrs Dent att hopknäppa läset på hennes armband, som hade gått upp.

«Vill ni spela med?» frågade han.

Jag skakade nekande på hufvudet. Han yrkade ej vidare derpå, hvilket jag nästan fruktat att han skulle göra, utan tillät mig att i stillhet återvända till min plats.

Han och hans biträden drogo sig nu undan bakom förhänget, och det andra partiet, som anfördes af öfverste Dent, satte sig ned på de i halfkrets ställda stolarne. En af herrarne, Mr Eshton, som blef mig varse, tycktes föreslå att man skulle inbjuda mig att komma fram och sätta mig hos dem; men lady Ingram afböjde genast detta förslag.

«Nej,» hörde jag henne säga; «hon ser alltför enfaldig ut för en sådan lek.»

Inom kort klingade en klocka och förhänget drogs undan. Der innanför såg man nu Sir Georg Lynns massiva figur, klädd i ett hvitt lakan; framför honom, på ett bord, låg en stor bok uppslagen; vid hans sida stod Amy Eshton, draperad i Mr Rochesters kappa, hållande en bok i handen. Någon, som ej var synlig, ringde muntert i en klocka; hvarefter Adèle (som nödvändigt velat tillhöra sin förmyndares parti) kom framspringande och utströdde på golvet innehållet i en blomsterkorg, som hon bar på armen. Derpå visade sig Miss Ingrams präktiga gestalt, klädd i hvitt, med en slöja på hufvudet, och en krans af törnrosor kring sin panna: vid hennes sida gick Mr Rochester, och båda närmade de sig gemensamt bordet. De knäfölla, under det Mrs Dent och Louise Eshton, likaledes hvitklädda, intogo sina platser bakom dem. En stum ceremoni följde nu, i hvilken man ganska lätt kunde igenkänna ett bröllop. Vid dess slut rådgjorde öfverste Dent och hans

sällskap ett par minuter hviskande med hvarandra, hvar på öfversten ropade:

«Brud!»

Mr Rochester bockade sig, och förhänget föll åter.)

*) Öfvers. har i det följande sett sig tvungen att frångå originalet, emedan det var omöjligt att finna ett svenskt ord som passade in på den beskrifning, som här göres. Han ansåg detta nödvändigt, för att icke störa berättelsens jemna gång och för att spara läsaren obehaget att läsa en omening. På det att läsaren likväl ej måtte gå miste om den lifliga skildring, hvarför denna scen utmärker sig, återgifves här nedanför sjelfva originalets innehåll. Först bör dock anmärkas att charaden är sammansatt af tvenne engelska ord *Bride* (brud) och *Well* (brunn), men som tillsammans, *Bridewell*, betyder fängelse, korrektionshus. Sedan öfverste Dent sagt ordet *Bride* (brud), lyder originalet sålunda:

I andra scenen var skådeplatsen mera omsorgsfullt anordnad än i den första. Förmaket var, såsom jag redan nämnt, tvenne steg högre än salen, och på det nedre trappsteget, som stod ungefär en aln in i rummet, syntes ett stort marmorkar, hvilket jag igenkände såsom en prydnad för orangeriet — der det vanligen stod omgifvet af tropiska växter och med guldiskar simmande omkring — och hvarifrån det nu måste hafva blifvit flyttadt med betydligt besvär, i anseende till dess form och tyngd.

På mattan, vid sidan af detta kar satt Mr Rochester, klädd i schalar och med en turban på sitt hufvud. Hans svarta ögon, mörka hy och hedniska drag passade förträffligt till denna dräkt, och liknade fullkomligt typen af en österländsk emir. I detsamma syntes Miss Ingram närma sig. Äfven hon var klädd i orientalisk stil: en purpurörd schal omslöt, likt ett schärf, hennes lif; en broderad nåsduk var knuten omkring hennes kinder; hennes skönt formade armar voro bara, och en af dem upplyftad, för att understödja en kruka, som behagligt hvilade på hennes hufvud. Både hennes gestalt, anletsdrag, hy och hela uttryck nägenast tanken på någon israelitisk prinsessa från patriarker-nas dagar; och sådan var äfven otvifvelaktigt den karakter hon önskade återgifva.

En god stund förflöt innan det åter bortdrogs. Då detta skedde, såg man Mr Rochester, med ett elegant saffiansetui i sin hand, inträda i rummet, med ömma blickar närmande sig Miss Ingram, som hastigt reste sig och gick honom till möte. Med en varm åtbörd lemnade han henne nu etuiet, hvilket hon med nedslagna

Hon närnade sig karet och lutade sig öfver det, likasom för att derur fylla sina kruka; hvarpå hon åter lyfte den upp på sitt hufvud. Den vid kanten af brunnen sittande personen tycktes nu tilitala henne och framställa någon begäran. »Hon satte krukans straxtned på handen och lät honom dricka.» Inifrån bröstet af sin robe framtog han nu en ask, öppnade den och visade lysande armband och örringar; hon spelade förvåning och beundran; knäböjande lade han skatten för hennes fötter; misstroende och glädje uttalade sig i hennes blickar och rörelser; främlingen fästade armbanden på hennes armar, och ringarne i hennes öron. Det var Eleazar och Rebecca; endast kamelerna felades.

Det gissande partiet lade åter sina hufvuden tillsammans; synbarligen kunde de ej komma öfverens om det ord eller den stafvelse denna scen skulle förtydliga. Öfverste Dent, dess talman, begärde nu »tablåen öfver det hela,» och förhänget drogs åter för.

Då det tredje gången undandrogs, syntes endast en del af rummet; det öfriga var doldt genom en skärm, behängd med något slags mörkt och groft draperi. Marmorkaret var borttaget; i dess ställe stod ett furubord och en köksstol; dessa föremål belystes endast af det matta skenet från en hornlykta; ty alla vaxljusen voro utsläckta.

Midt på denna dystra skådeplats satt en man, med de knutna händerna hvilande i knäet, och med ögonen fällda till marken. Jag igenkände Mr Rochester; ehuru det vilda ansigtet, den oordnade dräkten (hans rock hängde lös från ena armen, likasom om den nästan blifvit sliten af honom i något handgemäng), och det ruggiga, i vädret stående håret icke var någon dålig förklädnad. Då han rörde sig, klang en kedja; kring hans händer voro bojor fästade.

ögon och rodnande kinder mottog. Hon öppnade det nu och framtog ett fullständigt juvelgarnityr: örhängen, armband, diadem, broche, m. m., allt på det rikaste infattadt med diamanter. En tår af kärleksfull tack-samhet glimmade i hans öga, då hon fattade gifvarens hand och tryckte den till sitt hjerta. Förhänget föll åter.

Det gissande sällskapet lade nu sina bufvuden tillsammans, och sedan man åter en stund hviskat med hvarandra, begärde öfverste Dent att få se «tablåen öfver det hela.»

I tredje scenen såg man Miss Ingram klädd i samma drägt som i den första, endast med den skillnad, att hon nu pryddes af det förutnämnda juvelgarnityret: på hennes panna gnistrade diademet; i hennes öron glänste de präktiga örhängena och vid hennes bröst tindrade den kostbara briljantbrochen.

«Brudgäfv!» ropade nu öfverste Dent och charaden var löst.

En stund förflöt nu, under det aktörerne ombytte sina vanliga dräkter, hvarefter de åter inträdde i för-maket. Mr Rochester ledde Miss Ingram.

«Nu är det er tur, Dent,» sade den förre; och då det andra partiet dragit sig undan, intog han och hans sällskap de lediga stolarne. Miss Ingram satte sig vid sin ledsvens högra sida, och de öfriga intogo sina platser på hvardera sidan om honom och henne. Nu såg jag icke längre på de agerande; nu väntade jag icke längre med otålighet att förhänget skulle undandragas: min uppmärksamhet var nu upptagen af åskådarne; mina blickar, som förut stodo fästade på ingången till salen, drogos nu oemotståndligt till den nämnda halfkretsen. Hvilken charad öfverste Dent och hans sällskap utförde, hvilket ord de valde, eller huru de återgäfvö det, mins

jag nu icke längre; men jag tycker mig nu se framför mig den rådpläging, som följde på hvarje scen: jag ser ännu Mr Rochester vända sig till Miss Ingram, och denna till honom; jag ser henne böja sitt hufvud emot honom, till dess de korpsvarta lockarne nästan vidrörde hans axel eller fläktade mot hans kind: jag hör deras inbördes hviskningar; jag påminner mig deras utbytta blickar, och ännu i denna stund erinrar jag mig den känsla, som detta skådespel då väckte i mitt bröst.

Jag har nämnt för dig, käre läsare, att jag hade lärt att älska Mr Rochester: jag kunde ej nu göra det gjorda ogjordt, endast derföre att han upphört att bekymra sig om mig — derföre att jag vistades hela timmar i hans närhet, utan att han någonsin vände sina blickar åt det håll der jag satt — derföre att jag såg all hans uppmärksamhet upptagen af en förnämlig dam, som ej ansåg mig värdig att vidröra fällen af hennes klädning; som, om hennes mörka och befallande öga någonsin föll på mig, ögonblickligen bortdrog det, som från ett lågt föremål, som ej förtjenade den ringaste uppmärksamhet. Jag kunde ej låta bli att älska honom, derföre att jag var öfvertygad att han snart skulle gifva sig med denna samma dam — derföre att jag dagligen i hennes stolta säkerhet kunde sluta till hans afsigter i afseende på henne — derföre att jag stundligen såg honom lägga sin hyllning för hennes fötter, visserligen en temligen vårdslös hyllning och på ett sätt, som om han hellre ville bli eftersökt, än sjelf söka, men dock i alla fall i all sin vårdslöshet fängslande, och i all dess stolthet oemotståndlig.

Det fanns ingenting i dessa omständigheter, som var i stånd att afkyla eller förjaga kärleken, men väl snarare att uppväcka förtviflan — och äfven svartsjuka, tänker du väl, käre läsare: om annars en kvinna i min ställ-

ning kan djerfvas att vara svartsjuk på en qvinna i Miss Ingrams. Men jag var ej svartsjuk — åtminstone högst sällan; — naturen af den smärta jag led är icke uttryckt med detta ord. Miss Ingram stod under denna känsla från min sida: hon var för underlägsen för att uppväcka min svartsjuka. Detta skall måhända synas som en paradox; men jag menar hvad jag säger. Hon förstod att blända, men endast med en lånad glans: hon hade ett vackert yttre och många lysande talanger; men hennes själ var af naturen arm, hennes hjerta förtorkadt och ofruktbart: ingen blomma växte af sig sjelf på denna mark, ingen naturlig frukt skänkte en ljuf vederqvickelse. Hon hade hvarken godt hjerta eller originalitet; hon plägade ur böcker upprepa granna och klingande fraser; men hon hvarken visade eller egde någon egen öfvertygelse. Hon spelade ofta den känslofulla, men kände hvarken sympathy eller medlidande: hjertlighet och naturlighet voro henne fullkomligt främmande. Hon röjde äfven detta alltför ofta, genom det fria lopp hon gaf åt den hånfulla antipathi hon hyste mot den lilla Adèle, hvilken hon ofta med något skymfande tillmäle stötte undan, då hon händelsevis kom henne nära, stundom utvisade ut rummet och alltid behandlade med köld och bitterhet. Äfven andra ögon än mina iakttog dessa uttryck af hennes karakter — bevakade dem noga, skarpt och med oförvillad klarhet. Ja; den tillkommande brudgumen, Mr Rochester sjelf, utöfvade en ständig uppsigt öfver sin utvalda; och det var från denna skarp-synthet, tillika med det deraf härflytande klara och oförvillade medvetandet om den skönas fel, samt slutligen den tydliga brist på all passion i hans känslor för henne, som mitt ständigt aggande qual härledde sig.

Jag såg att han ämnade gifta sig med henne af familjeorsaker, eller måhända af politiska afsigter; eme-

dan hennes börd och släktförhållanden väl anstodo honom och kunde komma honom till nytta. Jag kände att han ej skänkt henne sin kärlek och att hennes egenskaper ej voro sådana, att de kunde aflocka honom denna skatt. Detta var den ömtåliga punkten — det ställe der nerven låg blottad och darrade af smärta — der febern erhöll ständigt ny näring: *hon kunde icke intaga honom.*

Om hon med ens hade kufvat honom, och han, besegrad och af uppriktigt hjerta, lagt sin hyllning för hennes fötter, skulle jag hafva höljt mitt anlete, vändt mig bort och upphört att vara till för dem. Om Miss Ingram hade varit en god och ädel qvinn, utrustad med själsstyrka, ömhet och förstånd, skulle jag haft att kämpa en strid på lif och död med tvenne vilddjur — svartsjukan och förtviflan; och sedan dessa utryckt och uppslukat mitt hjerta, skulle jag beundrat henne — erkänt hennes förträfflighet och varit lugn för den återstående delen af mitt lif: och ju mera tydlig hennes öfverlägsenhet, desto djupare skulle äfven min beundran varit — desto mera djupt och ostördt mitt lugn. Men som sakerna nu verkligen stodo: att se Miss Ingrams försök att intaga och tjusa Mr Rochester; att vara vittne till hennes ständiga misslyckande, utan att hon sjelf visste det; att se huru hon i sin förblindade fåfånga inbillade sig att hvarje afskjuten pil träffade vid målet; huru hon bröstage sig öfver sin inbillade framgång, midt under det att hennes stolthet och sjelfbelåtenhet allt mer och mer aflägsnade det hon sökte att tillvinna sig — att bevittna *detta*, var att på en gång jägtas af en upphörlig oro och fångslas af ett okufligt tvång.

Ty under det hon misslyckades, såg jag huru hon kunnat lyckas. Jag visste att de pilar, som ständigt studsade tillbaka från Mr Rochesters bröst och föllo oskadliga vid hans fötter, om de med säker hand blifvit

afskjutna, skulle trängt djupt i hans stolta hjerta — framkallat kärlek i hans kalla öga, och kommit hans gäckande ansigte att stråla af ömhet. Och jag visste äfven huru, utan några vapen, en stilla och fredlig eröfring kunnat vinnas.

«Hvarför kan hon då ej göra mera intryck på honom, då hon har den förmånen att få vara honom så nära?» frågade jag mig sjelf. «Hon kan säkert icke riktigt tycka om honom, eller, ännu mindre, varmt och uppriktigt älska honom! Om hon det kunde, skulle hon ej behöfva så slösa med sina leenden, så oupphörligt kasta sina blickar, fabricera så konstlade miner och så graciösa ställningar. Det förefaller mig, att hon vida bättre skulle uppnått sin afsigt och kommit hans hjerta närmare, om hon lugnt och stilla suttit vid hans sida, talat mindre och blickat mindre omkring sig. Jag har i hans ansigte sett ett helt olika uttryck mot det, som nu förstenar hans ansigte, under det hon så lifligt tilltalar honom; men detta uttryck kom då af sig sjelf, utan att framkallas af koketteriets konstgrepp och beräknade manövrer; och man behöfde endast taga det som det kom — svara på hans frågor, utan anspråk; då så fordrades, tilltala honom utan tillgjordhet — och detta uttryck blef allt vänligare och varmare, och värmden en, likasom en klar solstråle. Hur skall hon väl bära sig åt för att behaga honom, då de bli gifta? Jag tror aldrig att hon skall lyckas deri: och dock skulle det så väl kunna lyckas; och hans maka skulle, efter hvad jag fullt och fast tror, kunna bli den lyckligaste qvinna på jorden.»

Jag har ännu icke yttrat något tadel öfver Mr Rochesters förslag att gifta sig för egennyttiga orsaker. Jag kände mig onekligen öfverraskad, då jag först märkte att detta var hans afsigt: jag hade föreställt mig honom såsom en man, den der icke i valet af sin maka skulle

kunna ledas af så lumpna bevekelsegrunder; men ju längre jag betraktade och öfvervägde de båda parternas samhällsställning, uppfostran m. m., desto mindre ansåg jag mig ega rätt att tadla och fördömma hvarken honom eller Miss Ingram, för det de handlade i öfverensstämmelse med de idéer och grundsatser, som otvifvelaktigt blifvit alltifrån barndomen hos dem inplantade. Hela deras klass hyllade samma principer; de måtte väl således hafva sina grunder därför, ehuru jag ej var i stånd att fatta dem. Det föreföll mig som om jag, ifall jag varit en gentleman lik honom, endast skulle velat välja mig en sådan maka, som jag af hjertat kunde älska; men sjelfva påtagligheten i den fördel för hans egen lycka, som ett sådant handlingssätt skulle beredt honom, öfvertygade mig att det måste finnas bindande skäl deremot, om hvilka jag var alldeles okunnig: ty i annat fall kände jag mig öfvertygad att hela verlden skulle handlat såsom jag.

Men i detta, likasom i alla andra afseenden, hade jag blifvit allt mera undseende med min husbonde: jag glömde alla hans fel, för hvilka jag en tid haft en så skarp blick. Jag hade förut försökt att från alla sidor studera hans karakter; att taga den onda med den goda; och, efter ett noga afvägande af dem båda, bilda mig ett rättvist omdöme om honom. Nu såg jag endast den goda. Den sarkasm, som förr sårat mig, den sträfhets, som förr skrämt mig, voro nu endast lika många pikanta kryddor på en utvald rätt: deras närvaro framkallade visserligen en något stickande känsla, men smaken skulle dem förutan förefallit mig nog fadd. Hvad åter angår det tvetydiga — dystra eller sorgsna, inbundna eller förtviflade — uttryck, som för en uppmärksam iakttagare då och då visade sig i hans blick, och försvann, innan man hann mäta dess till en del afslöjade djup; — detta ut-

tryck, som plägade fylla mig med fruktan och förskräckelse, likasom om jag vandrat på en vulkanisk mark och känt jorden plötsligt skälva och öppna sig framför mig: detta uttryck såg jag ännu stundom, och med klappande hjerta, men utan bäfvan. I stället för att sky denna fruktansvärda hemlighet, önskade jag nu att utforska den; och jag ansåg Miss Ingram lycklig, emedan hon en dag kunde få skåda ned i denna afgrund, utforska dess hemligheter och undersöka dess natur.

Medan jag sålunda endast tänkte på min husbonde och hans tillkommande brud — såg endast dem, hörde blott deras samtal och ansåg dem ensamma värda någon uppmärksamhet, var emellertid det öfriga sällskapet upptaget af sina egna, enskilda intressen och nöjen. De båda fruarna Lynn och Ingram fortforo att underhålla sig med hvarandra i högtidliga samspråk; hvarvid de vaggade sina turbauer emot hvarandra och, likt ett par stora dockor, uppsträckte sina fyra händer i gemensamma rörelser af öfverraskning, häpnad eller hemlighetsfullhet, allt efter som ämnet för deras samtal vexlade. Den milda Mrs Dent talade med den vänliga Mrs Esh-ton, och båda gäfvö mig stundom ett vänligt ord eller ett leende. Sir Georg Lynn, öfverste Dent och Mr Esh-ton diskuterade politiska frågor, grefskapets angelägenheter eller förekommande rättsfall. Stundom plägade alla, likasom efter gemensam öfverenskommelse, hålla upp med sina enskilda samtal eller sysselsättningar, för att betrakta eller lyssna till de båda hufvudpersonerne: ty i alla händelser utgjorde Mr Rochesters och — emedan hon stod i så nära gemenskap med honom — Miss Ingram lifvet och själen i sällskapet. Om han var borta ur rummet en timma eller så, tyktes en oförmärkt tyngd smyga sig öfver hans gästers sinnen, och hans återkomst felade aldrig att gifva en ny fart åt det domnade samtale.

Behovvet af hans lifvande inflytande tycktes synnerligen kännas en dag, då han af affärer blifvit kallad till Millcote, och ej ansågs kunna återkomma förrän sent på aftonen. Eftermiddagen var regnig: en promenad, som man föreslaget att sällskapet skulle företaga för att bese ett zigenarläger, som nyligen blifvit uppslaget på en allmänning å andra sidan Hay, blef följaktligen uppskjuten. Några af herrarne hade begifvit sig till stallen; de yngre, tillsammans med de yngre damerna, spelade biljard i biljardsalen. De båda enke-nåderna Ingram och Lynn sökte tröst i ett lugnt och stillsamt parti kort. Blanche Ingram hade, sedan hon först genom högdragen tystnad afvisat några försök från Mrs Dent och Mrs Esh-ton, att draga henne in i ett samtal, först gnotat på några sentimentala sångstycken vid pianot, och derpå, sedan hon hemtat en roman från biblioteket, i stolt likgiltighet kastat sig i en soffa, i afsigt att sålunda genom fantasiens trollkraft söka förkorta de ledsamma tim-marne af hans frånvaro. Rummet och hela huset var tyst; endast då och då hördes ett muntert støj från de biljardspelande i öfre våningen.

Det började nu att skymma, och klockan hade redan påminnt, att tiden var inne att kläda sig till middagen, då lilla Adèle, som låg bredvid mig på fönsterpallen, plötsligt utropade:

«*Voilà Monsieur Rochester qui revient!*» (Se der kommer Mr Rochester tillbaka!).

Jag vände mig om och såg hur Miss Ingram flög upp ur soffan; äfven de öfriga gästerna sågo upp från de sysselsättningar de för ögonblicket hade för händer, ty i detsamma hördes rullande af hjul och tramp af hästar på den våta sandvägen. En postvagn närmade sig.

«Hvad kan väl anledningen vara att han kommer

hem på det der sättet?» sade Miss Ingram. «Då han for bort, red han på Mesrour (den svarta hästen); eller hur? och Pilot var också med honom: — hvar kan han väl ha gjort af kreaturen?»

I det hon sade detta närmade hon sin höga person och sin vidlyftiga dräkt så nära fönstret, att jag var tvungen att luta mig tillbaka, med fara att bryta af mig ryggen: i sin ifver märkte hon mig icke först; men då hon gjorde det, gjorde hon en föraktlig dragning på munnen och gick till ett annat fönster. Postvagnen stannade; kusen ringde på klockan, och en herre steg ur, klädd i resdräkt; men det var icke Mr Rochester, utan en högväxt man med fashionabelt utseende, en främling.

«Så förargligt!» utropade Miss Ingram: «du lilla tråkiga apa! (tilltalade hon Adèle) hvem har spatat upp dig i fönstret, för att gifva falska underrättelser?»

Vid dessa ord gaf hon mig en vred blick, likasom om det varit mitt fel.

Man hörde nu någon tala i förstugan, och straxt inträdde den nykomne. Han bockade sig Lady Ingram, förmodligen emedan han ansåg henne för det äldsta närvarande fruntimret.

«Jag tycks komma på en oläglig tid, ers Nåd,» sade han; «eftersom min vän Mr Rochester är bortrest; men jag kommer från en lång resa, och jag tror att jag kan våga anticipera så mycket på en gammal och förtrolig bekantskap, att jag slår mig ned här till dess han återkommer.»

Hans sätt var artigt och belevadt; hans accent, då han talade, föreföll mig något ovanlig — ej just utländsk, men dock ej rent engelsk; hans ålder kunde ungefär vara densamma som Mr Rochesters — mellan trettio och fyratio år; hans hy var utomordentligt blek: för öfrigt var han en man af ganska fördelaktigt yttre, särdeles

vid första påseendet. Vid närmare undersökning upptäckte man i hans ansigte nog mycket som misshagade, eller, snarare, som icke behagade. Hans drag voro regelbundna, men alltför slappa: hans ögon voro stora och väl formade, men det lif, som såg ut derigenom, var ett tomt, tanklöst lif — åtminstone föreföll det mig så.

Ljudet af klockan, som manade till omklädnad för middagen, skingrade nu sällskapet. Jag återsåg honom ej förr än efter middagen, och han tycktes då känna sig fullkomligt hemmastadd. Men hans utseende föll mig ännu mindre i smaken än förut: det öfverraskade mig såsom på en gång oroligt och utan lif. Hans öga sväf-vade omkring, men utan någon mening med detta kring-irrande; och detta gaf honom ett så besynnerligt utseende, hvartill jag ej påminde mig någonsin hafva sett någon likhet. För att ega ett så vackert och fördelaktigt yttre, misshagade han mig utomordentligt: hans finhyllta, ovala anlete saknade uttrycket af kraft, hans örnnäsa fattades djerfhet, och hans körsbärsröda mun felades manligt allvar: hans låga, glatta panna förrådde ingen tanke, och det stela, bruna ögat var utan eld.

Under det jag satt i min vanliga vrå och betraktade honom vid ljustet af de på kaminfrisen stående girandolerne, hvilka bestrålade honom med sitt fulla sken — ty han hade tagit plats i en länstol, dragen nära intill elden, och der han satt skälfvande, som om han lidit af köld — jemförde jag honom med Mr Rochester; och jag tänkte — vare det sagdt med all aktning — att kontrasten ej kunde vara större mellan en tam och hvitglänsande gås och en djerf, vild falk: mellan ett fromt, menlöst får och dess väktare, den ruggiga, skarpögda hunden.

Han hade talat om Mr Rochester som om en gammal vän. En besynnerlig vänskap måste det i sanning

varit: en särdeles ypperlig illustration af det gamla ord-språket «*les extrêmes se touchents*» (ytterligheterna mötas).

Två eller tre af herrarne sutto bredvid honom, och afbrutna meningar af deras samtal nådde alltemellanåt tvärtöfver rummet mitt öra. I början kunde jag dock endast föga förstå hvarom de talade; ty ett samtal mellan Louise Eshton och Mary Ingram, hvilka sutto mig närmare, trädde störande emellan. De båda flickorna talade om den främmande; båda kallade honom «en vacker karl.» Louise sade att han var «för söt,» och att hon «riktigt tillbad honom,» och Mary var förtjust öfver hans «söta lilla mun och fina näsa,» som enligt hennes tanke utgjorde idealet för manlig skönhet.

«Och hvilken vacker och slät panna han har!» utbrast Louise. «Det finns inte några sådana der ojemnheter och knölar, hvilka jag tycker äro så obehagliga: och sådant mildt och stilla öga och leende han har sedan!»

I detsamma blefvo besagda unga damer, till min stora förnöjelse, af Mr Henry Lynn bortkallade till andra ändan af rummet, för att deltaga i en rådplägning öfver den uppskjutna utflykten till zigenarlägret.

Jag kunde nu ostörd egna hela min uppmärksamhet på den framför elden sittande gruppen, och jag erfor genast att den främmande kallades Mr Mason; vidare hörde jag att han direkte anländt till England från något aflägsset varmt land; hvilket utan tvifvel var orsaken till att hans ansigte var så blekt och att han satt så nära kaminen, och nyttjade öfverrock inuti rummet. Orden Jamaica, Kingston, Spanish Town antydde att Vestindien var hans vistelseort; och det var med ej ringa förvåning som jag straxt derefter erfor, att han derstädes för första gången sett och gjort bekantskap med

Mr Rochester. Han talade om huru hans vän ej kunde fördraga det heta klimatet, stormarne och regntiden i denna trakt af verlden. Jag visste att Mr Rochester rest mycket: Mrs Fairfax hade berättat mig det; men jag hade alltid tänkt att Europas fasta land utgjort en gräns för hans resor; och jag hade aldrig förrän nu hört ens den ringaste häntyding på att han besökt mera aflägsna trakter.

Jag satt just och grubblade på hvad jag hört, då en helt oförväntad händelse afbröt tråden af mina tankar. Mr Masón, som, då någon gick i dörren, skälfde till af köld, begärde mera kol för att lägga på elden, hvars låga redan var slocknad, ehuru glödhögen ännu lyste helt röd. Betjenten, som bar in kolen, stannade, innan han gick ut, bredvid Mr Eshtons stol och hviskade honom halfhögt i örat några ord, af hvilka jag endast urskiljde «gammal qvinna» — «låter inte afvisa sig.»

«Helsa och säg henne att hon blir satt i stocken, om hon inte packar sig utaf,» svarade den värde magistratspersonen.

«Nej — stopp!» inföll öfverste Dent; «skicka inte bort henne, Eshton; utan låt oss i stället begagna denna omständighet till vårt nöje; — men först måste vi dock rådfråga damerna.»

Derpå fortfor han med höjd röst:

«Mina damer, J hafven i sinnet en utflygt till Hay, i zigenarlägret; och nu berättar oss Sam, att en gammal zigenerska i detta ögonblick finnes i betjentrummet och önskar att blifva föreställd för 'det nådiga herrskapet,' för att spå dem deras tillkommande öden. Skulle ni inte vilja se henne?»

«Ni skämtar, öfverste,» inföll Lady Ingram. «Ni skulle säkert inte vilja uppmuntra en dylik låg bedragserska? Skicka för all del bort henne genast!»

«Men jag kan inte få henne att gå sin väg, My-lady,» sade betjenten; «och ingen af de andra betjen-terna heller. Mrs Fairfax är nu derute och ber henne gå; men hon har slagit sig ned i en stol i spiselvrån och säger att hon inte ämnar röra sig ur fläcken, förrän hon får lof att komma in hit.»

«Hvad vill hon, då?» frågade Mrs Eshton.

«Hon vill 'spå herrskapet deras öden,' säger hon, nådig fru: och hon svär att hon måste och skall göra det.»

«Hur ser hon ut?» frågade de unga*damerna Sam med en mun.

«Åh, hon är förskräckligt gammal och ful, Miss; nästan lika svart som en korp.»

«Ah, hon är då en verklig trollpacka!» ropade Fredrik Lynn. «Låt henne för all del komma in.»

«Ja visst,» instämde hans broder; «det skulle vara fanken till skada, om man lät ett sådant tillfälle till ett muntert skämt gå sig ur händerna.»

«Mina söta gossar, hvad tänken J'på?» utropade Lady Lynn.

«Jag kan omöjligen understödja någonting så dåraktigt,» instämde Lady Ingram.

«Verkligen, mamma? Men du både vill och skall göra det,» ljöd Blanches stolta stämma, i det hon vände sig om på pianostolen, der hon tills nu suttit alldes tyst, till utseendet sysselsatt med att undersöka några musikhäften. — «Jag är mycket nyfiken att få höra mitt tillkommande öde; befall derföre den sköna damen att komma in, Sam.»

«Min söta Blanche! Kom ihåg —»

«Åh ja, det gör jag alltför väl — jag vet förut hvad du kan ha att invända; men jag måste ha min vilja fram — skynda dig derföre, Sam.»

«Ja — ja — ja!» ropade alla de unga, både damer och herrar. «Låt henne komma — det ska' bli ett förträffligt nöje.»

Betjenten dröjde ännu.

«Hon ser så ruskig ut,» sade han.

«Gå!» ropade Miss Ingram; och karlen gick.

En liflig uppståndelse bemäktigade sig ögonblickligen hela sällskapet: en löpeld af skämt och raljeri gjorde sin rund då Sam åter inträdde.

«Hon vill inte komma nu,» sade han. «Hon säger att det inte tillkommer henne att visa sig inför den 'stora hopen' (så voro hennes ord). Jag måste visa henne in i ett rum för sig sjelf, och så säger hon, att den som vill rådfråga henne, måste gå till henne en och en om sönder.»

«Ser du nu, min nobla Blanche,» började Lady Ingram, «att qvinnan börjar göra undanflygter. Lyd mitt råd, min englaflicka — och —»

«Visa henne genast in i biblioteket,» föll henne 'englaflickan' i talet. «Det anstår ej heller mig att lyssna till henne inför den stora hopen: jag vill vara alldeles ensam med henne. Är det eld i biblioteket?»

«Ja, nådig fröken; men hon ser så förfärlig ut.»

«Se så, stå inte der och sladdra längre, dumbom; utan gör som jag befallt.»

Sam aflägsnade sig åter, och nyfikenheten, förenad med en viss hemlighetsfull oro, steg nu till sin höjd.

«Hon är färdig nu,» sade betjenten, då han straxt därefter åter inträdde. «Hon önskar veta hvem som först vill besöka henne.»

«Jag tror att det kanske vore bäst att jag tittade in till henne, innan någon af damerna beger sig dit,» sade öfverste Dent. «Säg henne, Sam, att det är en herre som kommer.»

Sam gick och återvände.

«Hon säger, Sir, att hon inte vill se några herrar: de behöfva inte göra sig besvär med att komma till henne; och inte heller,» tillade han, med svårighet tillbakahållande sitt skratt, «några andra damer, än de unga och ogifta.»

«Vid Jupiter, hon har smak!» utropade Henry Lynn.

Miss Ingram reste sig med stolt värdighet.

«Jag går först,» sade hon, i en ton som kunde hafva anstått anföraren för en frikorps, då han, i spetsen för sina män, står färdig att storma en bresch.

«Ack, min bästa! ack, min dyraste flicka! vänta — betänk dig!» ropade hennes mamma; men hon sväfvade öfver golfvet i högtidlig tystnad, gick genom dörren, som öfverste Dent höll öppen, och hördes derpå inträda i biblioteket.

En viss hemlighetsfull bäfvan, som ej obetydligt hämmade den förra lifligheten, hade emellertid bemäktigat sig sällskapet. Lady Ingram ansåg att detta var ett tillfälle, vid hvilket man borde vrida sina händer; hvilket hon ock af alla krafter gjorde. Miss Mary förklarade för sin del, att hon aldrig skulle våga sig åstad. Amy och Louise fnittrade halfhögt och sågo litet skrämde ut.

Tiden förflöt långsamt; man räknade femton minuter, innan dörren till biblioteket åter öppnades. Miss Ingram återvände till oss genom salen.

Skrattade hon? Tog hon saken som ett skämt? — Alla ögon betraktade henne nyfiket; men hon mötte dessa tecken till deltagande med en kall, tillbakavisande blick. Hon såg hvarken uppskakad eller glad ut, utan gick stelt och styft till sin plats och satte sig der under tystnad.

«Nå, Blanche?» sade lord Ingram.

«Nå, hvad sade hon åt dig, Blanche?» frågade Mary.

«Nå, hvad tror du? Hvad tänker du? Är hon en riktig spåqvinna?» frågade de unga damerna Eshton.

«Se så, se så, mitt herrskap,» svarade Miss Ingram, «varen då icke så häftiga. Er undran och er lättrogenhet äro sannerligen beundransvärda. Efter den vigt som ni alla, mamma inberäknad, tillägga denna händelse, måste ni verkligen tro, att vi fått en riktig trollpacka i huset, hvilken står i intimt förbund med sjelfva Hin Onde. Jag såg en kringstrykande zigenerska; ingenting annat: hon begagnade det gamla, vanliga, utnötta sättet att spå i händer, och sade mig hvad dylikt folk vanligen plägar säga. Min nyck är nu tillfredsställd; och min tanke är nu den, att Mr Eshton skulle göra bäst i att sätta henne i stocken i morgon, såsom han nysst hotade.»

Miss Ingram tog en bok, lutade sig tillbaka i sin stol och afböjde sålunda allt vidare samtal. Jag betraktade henne nära en half timma, och under hela denna tid vände hon ej en enda gång om bladet, och hennes ansigte blef för hvarje ögonblick allt mera dystert och misslynt. Hon hade skenbarligen icke hört någonting till sin fördel; och af hennes långa anfall af dysterhet och tystlåtenhet slöt jag, att hon, i trots af sin yttrade ligkiltighet, fästade mer än tillbörlig vigt vid de uppenbarelsen hon erhållit.

Emellertid förklarade Mary Ingram samt Amy och Louise Eshton, att de ej vågade gå allena; men skulle gerna vilja försöka sin lycka. En underhandling öppnades nu medelst Sam. och efter mycket springande fram och tillbaka gaf ändtligen Sibyllan med stor svårighet den tillåtelsen, att de trenne unga damerna gemensamt skulle få göra henne sin uppvaktning.

Deras besök aflopp ej lika lugnt som Blanche In-

grams: vi hörde hysteriska fnittranden och små skrik utgå från biblioteket, och efter omkring tjugu minuter slogo de dörren på vid gafvel och kommo springande genom förstugan, likasom om de varit skrämde från förståndet.

«Det står aldrig rätt till!» ropade de med en mun. «Hon berättade oss sådana saker! Hon vet allt hvad som hänt oss;» och med dessa ord sjönko de andlösa ned på de olika platser, som herrarne skyddade att bereda dem.

Ombetta om en närmare förklaring, berättade flickorna att spåqvinnan omtalat för dem hvad de sagt och gjort då de voro små barn; beskriver böcker och nipper som de hade hemma i deras sängkammare: minnen, som en mängd olika anförvandter hade gifvit dem; och de försäkrade, att hon äfven gissat deras tankar och hviskat i hvarderas öra namnet på den person de mest af alla tyckte om, samt äfven sagt dem hvad de helst önskade.

Härvid inföllo herrarne med de ifrigaste böner, att äfven blifva upplysta i de tvenne sista punkterne; men endast rodnad, utrop och ett förläget fnitter erhöilo de till svar på sina ogrannlaga frågor. De gifva fruarne bjödo emellertid luktatten och hviftade med sina solfjädrar, samt upprepade förnyade gånger deras ledsnad öfver att man ej i tid lyssnat till deras varningar. De äldre herrarne skrattade, och de yngre egnade ifrigt deras tjänst åt de uppskakade sköna.

Midt under all denna uppståndelse, och under det mina ögon och öron voro fullt upptagna af detta uppträde, hörde jag en sakta hostning bredvid mig, vände mig om och såg Sam stå vid min sida.

«Ursäkta, Miss; zigenerskan säger att här finns ännu en ogift ung dam, som inte har frågat henne, och hon

svär på att hon inte går förrän hon också varit hos henne. Det måste väl vara ni, Miss, ty jag ser inte något annat ungt fruntimmer här. Hvad ska' jag svara henne?»

«Jo, jag kommer i alla händelser,» svarade jag, och kände mig helt glad öfver det övantade tillfället att få tillfredsställa min starkt uppjagade nyfikenhet. Jag smög mig ur rummet, obemärkt af alla — ty hela sällskapet var i massa samladt kring den nyss återkomna förskräckta trion — och tillslöt dörren efter mig.

«Om ni vill, Miss, så ska' jag vänta i förstugan på er; och om ni blir skrämmd, så kan ni ropa på mig; så kommer jag in.»

«Nej tack, Sam, gå tillbaka till köket: jag är inte det minsta rädd.»

Jag var det ej heller; men i hög grad intresserad och nyfiken.

KAPITLET XIX.

Bibliotheket såg ganska fredligt och lugnt ut, då jag inträdde, och Sibyllan — ifall hon var en sådan — satt temligen städadt i en länstol i spiselvrån. Hon hade en röd kappa och en svart hufva, eller snarare en bredskyggig zigenarhatt, som med en randig näsduk var fastbunden under hennes haka. Ett utsläckt ljus stod på bordet, och kvinnan lutade sig fram mot elden, vid dess sken läsande i en liten svart bok, liknande en bönbok. Hon mumlade orden halfhögt för sig sjelf under det hon läste, såsom de flesta gamla kvinnor brukar göra. Vid mitt inträde upphörde hon ej genast; utan tycktes först vilja sluta ett stycke.

Jag stod på mattan framför spiselns och värmdes mina händer, som blifvit något frusna af att jag suttit så långt från elden i förmaket. Jag kände mig nu fullkomligt lika lugn, som någonsin i mitt lif: det var i zigener-skans yttre ingenting som kunde väcka någon oro. Hon tillslöt nu sin bok och såg långsamt upp; hennes hattskygge dolde till en del hennes ansigte; men då hon upplyfte det, kunde jag dock se att det var ett högst eget och besynnerligt. Hennes hy var mörk, nästan svart; några hoptofvade lockar tittade fram under en hvit bindel, som hon knutit under hakan, och beskuggade till hälften hennes kinder, eller, rättare sagdt, hennes käkar; hennes öga mötte genast mitt med en djerf och oafvänd blick.

«Nå, ni vill väl gerna veta ert öde,» sade hon i en ton, hvars barskhet öfverensstämde med det skarpa uttrycket i hennes ansigte.

«Det bryr jag mig inte stort om, mor; men ni kan ju roa er med att spå mig. Jag vill likväl säga er att ni nu har framför er en klentrogen.»

«Det är just likt ert öfvermod att säga så: jag väntade det också af er: jag hörde det i ert steg, då ni gick öfver tröskeln.»

«Gjorde ni? Ni, måste då ha ett qvickt öra.»

«Ja, det har jag också; och ett qvickt öga och en qvick hjerna.»

«Det behöfs nog i ert yrke.»

«Det är sannt; särdeles när man har att göra med sådana kunder som ni. Hvarför darrar ni inte?»

«Jag fryser inte.»

«Hvarför bleknar ni inte?»

«Jag är inte sjuk.»

«Hvarför rådfrågar ni inte min konst?»

«Jag är inte enfaldig.»

Den gamla hexan flinade under sin hufva och bindel; framtog derpå en kort svart pipa, påtände den och började röka. Sedan hon en stund njutit deraf, och hvarvid hon ofvänder storrade i elden, sade hon mycket bestämdt:

«Ni fryser; ni är sjuk, och ni är enfaldig.»

«Bevisa det,» svarade jag.

«Det ska' jag göra, och med få ord. Ni fryser, emedan ni är ensam: ingen beröring framlockar den eld som bor inom er. Ni är sjuk, ty den bästa, den djupaste, den ljufvaste af alla menskliga känslor är långt ifrån er. Ni är enfaldig, emedan ni, ni må lida huru mycket som helst, ej vill vinka den att närma sig er, eller taga ett steg för att möta den der den väntar er.»

Hon förde åter sin svarta pipsnugga till sina läppar och började ånyo af all makt att röka.

«Det der kan ni ju nästan säga till hvem som helst, som, liksom jag, lefver ensam och beroende i ett stort hus.»

«Jag skulle kunna säga det till hvem som helst, ja; men skulle det också vara sannt om nästan hvem som helst?»

«Ja, i mina omständigheter.»

«Ja, just det ja; i edra omständigheter; men tag fram någon annan som är i precis samma ställning som ni.»

«Det skulle vara lätt att finna tusende.»

«Ni skulle knappt vara i stånd att finna en enda. Er ställning är helt egen: lyckan står er så nära; ja, ni kan nå den med handen. Alla materialier dertill äro förberedda, och endast deras sammansättning felas. Händelsen lade dem litet åt sidan; låt dem endast komma närmare och ni skall välsigna följderna deraf.»

«Jag förstår inte gåtor. Jag har inte kunnat lösa en sådan i hela mitt lif.»

«Om ni önskar att jag ska' tala tydligare, så måste ni visa mig er hand.»

«Och fylla den med silfver, kan jag tänka.»

«Ja, det förstås.»

Jag gaf henne en riksdaler: hon stoppade in den i en gammal strumpsocka, som hon drog fram ur sin ficka, och sedan hon åter omknutit den och stoppat den tillbaka, tillsade hon mig att räcka fram min hand.

Jag gjorde så. Hon närmade sitt ansigte till handen och betraktade den, utan att vidröra den.

«Den är för fin,» sade hon. «Jag kan inte göra någonting med en sådan hand som den der; den är nästan utan alla linier: för öfrigt, hvad ligger väl i en hand. Ödet är ej skrivit der.»

«Jag tror så med,» sade jag.

«Nej,» sade hon; «det ligger i ansigtet: på pannan, omkring ögonen, i sjelfva ögonen och i munnens linier. Fall på knä och lyft upp ert hufvud.»

«Ah, nu kommer ni till verkligheten,» sade jag, i det jag lydde henne.

«Jag ska' snart laga så att ni får mera förtroende till min konst.»

Jag knäböjde vid pass en half aln ifrån henne. Hon omrörde elden, så att en klar låga bröt fram ur de uppskyflade kolen; så som hon satt, bragte emellertid eldskenet henne i en ännu djupare skugga, på samma gång som det helt och hållet upplyste min gestalt.

«Jag undrar just med hvilka känslor ni kom hit till mig,» sade hon, sedan hon en stund betraktat mig. «Jag skulle också gerna vilja veta med hvilka tankar ni umgås, under hela den tid ni sitter derborta i det granna rummet, och allt det förnäma folket fladdrar förbi er, liksom figurerna i en lanterna magica, med

lika litet samband er emellan, som om de ej voro annat än skuggor af menskliga former, utan all verklighet.»

«Jag känner mig ofta trött, stundom sömnig; men sällan ledsen.»

«Då har ni något hemligt hopp, som upplifvar och muntrar er med ljuftva hviskningar om det tillkommande.»

«Nej, det har jag icke. Det högsta jag hoppas, är att jag en gång måtte kunna hopspara tillräckligt mycket penningar, för att dermed sätta upp en egen skola.»

«Det var en klen föda för själen att lefva på: och under det ni sitter der i fönstersmygen (ni ser att jag känner edra vanor) — »

«Det har ni hört af tjenstfolket.»

«Ah, ni tror att ni är mycket skarpsinnig. Nå — måhända då att jag gjort det: för att säga sanningen, är jag bekant med en af dem — Mrs Poole — »

Då jag hörde detta namn sprang jag hastigt upp.

«Är du det,» tänkte jag för mig sjelf; «då är det väl ändå något kanaljeri med i spelet.»

«Bli inte förskräckt,» fortfor den besynnerliga figuren; «af Mrs Poole har ni ingenting att frukta: hon är stilla och tystlåten, och hvar och en kan lita på henne. Men, såsom jag nyss sade: under det ni sitter i den der fönstersmygen, tänker ni då inte på något annat än er tillkommande skola? Intresserar ni er då inte för någon af hela sällskapet, som intager stolarne och sofforna framför er? Finns det intet ansigte som ni studerar? Ingen gestalt, hvars rörelser ni, åtminstone med nyfikenhet, följer?»

«Det roar mig att betrakta alla ansigtena och alla gestalterne.»

«Men utmärker ni icke någon från de öfriga — eller kanske det är tvenne?»

«Jo, det gör jag ofta; då åtbörderna och blickarne

mellan ett par tyckes innebära en hel berättelse, så roar det mig att studera dem.»

«Nå, hvad är det som ni tycker bäst om att höra?»

«Åh, jag har inte så vidsträckt val! Samtalet rör sig vanligtvis kring samma ämne — kurtis; och lofvar att sluta med samma katastrof — giftermål.»

«Och detta enformiga thema behagar er?»

«Uppriktigt sagdt, bekymrar jag mig ej särdeles derom: det angår mig inte.»

«Angår det er inte? Då en ung dam, full af ungdom och helsa, utmärkt för skönhet och talanger, jemte bördens och rikedomens lysande förträden, sitter och ler mot en gentleman, som ni — »

«Som — hvad?»

«Som ni känner — och, kanske, tycker om.»

«Jag känner ingen af herrarne här. Jag har knappast talat ett enda ord med någon af dem; och hvad det vidkommer, att tycka om någon af dem, så högtaktar jag visserligen några såsom ganska ståtliga och aktningvärdas gamla herrar, och erkänner ungdomen, skönheten och de lysande företrädena hos andra; men för mig kunna de allesammans le mot hvem som helst, utan att jag bekymrar mig derom det ringaste.»

«Ni säger att ni inte känner herrarne här! och att ni intet talat ett enda ord med någon af dem! Vill ni äfven säga detsamma om herrn i huset?»

«Han är inte hemma.»

«En högst djupsinnig anmärkning! en högst fiffig undanflykt! Han for till Millcote denna morgon och kommer tillbaka i afton eller i morgon; men utesluter väl honom denna omständighet från listan af edra bekanskap — eller tillintetgör, så att säga, hela hans existens?»

«Nej; men jag har svårt att se hvad Mr Rochester har att göra med det ämne ni nyss bragte å bane.»

«Jag talade om damer som le mot herrar, och på sednare tiden har Mr Rochester erhållit så många soliga blickar och leenden, att han väl till sluts måste smälta som snö om våren: har ni inte märkt det?»

«Mr Rochester har full rättighet att njuta af sina gästers sällskap.»

«Det är nu inte fråga om hans rättighet: men har ni aldrig märkt, att af alla de tal, som här hållas om äktenskap, Mr Rochester blifvit gynnad med de lifligaste och mest ihärdiga?»

«Uppmärksamheten hos åhöraren bevingar den talandes tunga.»

Jag sade dessa ord snarare för mig sjelf än till zigenerskan, hvars besynnerliga tal, röst och hela sätt hade invaggat mig ett slags drömmande tillstånd. Den ena oväntade tanken efter den andra gick öfver hennes läppar, till dess jag slutligen var insnärjd i ett riktigt nät af mystifikationer, och undrade hvilken osynlig ande under veckor suttit vid mitt hjerta, vaktande arbetet i dess innersta verkstad och upptecknande hvarje pulsslug.

«Åhörarens uppmärksamhet!» upprepade hon. «Ja, det är sant; Mr Rochester har suttit timaltals med örat vänt till de tjusande läppar, som tycktes finna så mycket nöje i detta slags samtal; och han har lyssnat så gerna, och sett så tacksam ut för den njutning han deraf erfor: har ni märkt det?»

«Tacksam! Jag kan inte påminna mig att jag upptäckt tacksamhet i hans ansigte.»

«Upptäckt! Ni har då således studerat det? Och hvad var det ni upptäckte, om det inte var tacksamhet.»

Jag svarade icke.

«Ni har der läst kärlek — inte sant? — och blickande in i framtiden, har ni sett honom gift, och hans brud lycklig?»

«Hm! Inte just precis. Er spådomskonst lemnar er stundom i sticket.»

«Nå, hvad tusan har ni sett, då?»

«Det kan göra detsamma: jag kom hit för att fråga, men ej för att bikta. Är det bekant att Mr Rochester ämnar gifta sig?»

«Ja; och med den sköna Miss Ingram.»

«Snart?»

«Så ser det ut, åtminstone; och otvifvelaktigt är (ehuru ni med en djerfhet, som förtjenade straff, tyckes betvifla det), att de måste bli ett utomordentligt lyckligt par. *Han* måste nödvändigt älska en så vacker, ädel, qvick och talangfull dam, och *hon* älskar honom ganska säkert; och om just icke hans person, så åtminstone hans börs. Jag vet att hon anser besittningen af Rochesterska familjens gods i hög grad önskansvärd; ehuru jag (Gud förlåte mig) berättade henne någonting i det ämnet för omkring en timma sedan, som kom henne att se helt allvarsam ut: hennes mungipor neddrogos en half tum. Jag skulle råda hennes hyggliga älskare att se sig före; — om någon annan friare kommer, med en längre och mera ograverad inkomstlista — så ger hon honom på båten —»

«Men, kära mor, jag kom inte hit för att höra Mr Rochesters öde; utan jag kom för att höra mitt eget, och ni har ännu inte sagt mig något derom.»

«Ert öde är ännu obestämdt: då jag undersökte ert ansigte, såg jag att ett drag motsade de andra. Ödet har tillmätit er ett stort mått af sällhet. Det har omsorgsfullt satt det åsido för er räkning. Jag såg det göra det. Det beror nu på er sjelf att sträcka ut er hand och upptaga det: men om ni vill göra det, detta är det problem jag söker lösa. Fall ännu en gång på knä här på mattan.»

«Men håll mig inte länge; elden riktigt steker mig.»

Jag knäböjde. Hon lutade sig ej öfver mig, utan betraktade mig endast tillbakalutad i sin stol. Derpå började hon mumla för sig sjelf:

«Lågan fladdrar i ögat; ögat glänser likt daggdroppen; det lyser så mildt och fullt af känsla; det ler åt mitt tal: det är mottagligt för intryck, och dess strålande sfer skiftar beständigt; då det upphör att le, är det dystert; en omedveten trötthet nedtynger ögonlocket: det betyder melankoli, härflytande från enslighet. Det vänder sig ifrån mig: det vill inte längre bli utforskadt; det tyckes med ett gäckande uttryck vilja förneka den upptäckt jag redan gjort — förneka både känslfullheten och sorgen; men dess stolthet och förbehållsamhet styrker mig endast i min tanke. Ögat är gynnsamt.

«Hvad munnen beträffar, så älskar den stundom att le, och meddelar gerna alla de tankar som hjernan forstrar, ehuru jag förmodar, att den förtiger mycket af hvad hjertat känner. Mjuk och rörlig som den är, är den icke skapad att förbli tillsluten i ensamhetens ständiga tystnad; det är en mun, som borde ofta tala och ofta le, och hafva kärlek och ömhet till samtalsämne. Äfven denna del af ansigtet är lyckosamt.

«Endast i pannan ser jag ett hinder för en lycklig utgång; och denna panna tyckes säga — 'Jag kan lefva allena, om omständigheterna och min egen aktning fordra det. Jag behöfver ej sälja min själ, för att dermed köpa min lycka. Jag har en medfödd inre skatt, som är i stånd att hålla mig upprätt, äfven om utifrån endast smärta och bekymmer skulle träffa mig; om all glädje flyr mig, eller om jag endast kan erhålla den för ett pris som jag ej vill gifva derför.' Denna panna säger vidare: 'Förnuftet sitter här fast och håller tyglarne; det tillåter icke känslorna att få fritt lopp och föra hjertat i vilda afgrunder. Passionerne må rasa ur-

sinnigt, likt äkta hedningar, som de äro, och begären må förespegla alla möjliga fäsfängliga bilder: förnuftet skall dock fälla dom i sista instansen och gifva det afgörande utslaget. Storm, jordbäfning, eld och lågor må hota mig: jag skall dock endast följa ledningen af den stämman, som tolkar samvetets domslut.

«Väl sagdt, panna; din förklaring skall bli respekterad. Jag har utkastat mina planer, dem jag anser för goda och riktiga, och dervid lyssnat till samvetets fordran och förnuftets råd. Jag vet att ungdomens blomma faller bort och förvissnar, om, i den nöjets bågare som erbjudes, endast finnes en enda droppa af skammens drägg, eller den ringaste doft af samvetsagg; och jag önskar hvarken offer, sorg eller död — sådant är icke i min smak. Jag vill skydda, men icke förstöra — vinna tacksamhet, ej utpressa tårar af blod — ja, ej ens af salt vatten: endast leende blickar, smekningar och ljufva ord vill jag skörda. Hur herrligt detta skulle vara! Det förekommer mig, som om jag lefde i en skön feberdröm! Huru gerna skulle jag icke vilja uttänja detta ögonblick i det oändliga; men jag vågar ej. Så mycket förmår jag åtminstone att beherrska mig. Jag har handlat så, som jag i mitt innersta svor att jag skulle handla; men en fortsättning kunde fresta mig öfver mina krafter. Stig upp, Miss Eyre: lemna mig: 'skådespelet är slutadt.'»

Hvar var jag? Sof jag, eller var jag vaken? Hade jag drömt eller drömde jag ännu? Den gamla qvinnans röst hade förvandlats: hennes ton, hennes åtbörder och hela sätt voro mig lika bekanta som mitt eget ansigte i spegeln — som talet af min egen tunga. Jag steg upp, men gick icke. Jag såg på henne; omrörde elden och såg på henne ännu en gång; men hon drog sin mössa och sin bindel tätare omkring sitt ansigte och vinkade

mig bort. Lågan belyste den utsträckta handen: uppväckt och färdig att göra upptäckter, märkte jag den genast. Det var icke en gammal qvinnas magra och skrynkliga hand, utan en mjuk och rund, med fina och välformade fingrar; en bred ring blänkte på lillfingret, och lutande mig framåt, betraktade jag den och såg en diamant, som jag väl hundrade gånger hade sett förut. Jag kastade åter en blick på ansigtet, som nu icke längre var vändt ifrån mig — tvärtom var nu äfven hufvan borta, bindeln upplöst och hufvudet upplyftadt.

«Nå, Jane, känner ni igen mig?» frågade en välbekant stämma.

«Tag endast af den röda kappan, Sir, och sedan —»

«Bandet har gått i knut — hjälp mig.»

«Slit af det.»

«Se så ja, nu är det gjordt — bort med er, lånta paltor!»

Mr Rochester stod nu framför mig, helt och hållet afklädd sin förklädning.

«Nå, Sir, det här var en besynnerlig idé.»

«Men väl utförd — eller hur? Tycker ni inte det?»

«Med de andra fruntimmerna måste ni ha gjort er sak väl.»

«Men inte med er?»

«Med mig spelade ni icke någon zigenerskas rol.»

«Hvilken rol spelade jag då? Min egen?»

«Nej; någon obeskriflig persons; med ett ord, jag tror att ni försökt utforska eller göra gäck af mig: ni har talat dårskaper, för att få mig att göra detsamma. Det var inte vackert gjordt af er, Sir.»

«Förlåter ni mig, Jane?»

«Det kan jag inte säga, förrän jag öfvertänt saken. Om jag vid närmare besinnande finner, att jag inte begått alltför stora dumheter, så skall jag försöka att förlåta er: men det var inte rätt gjordt.»

«Åh, ni har varit mycket återhållsam — mycket försigtig och förständig.»

Jag drog mig mina ord till minnes, och tyckte själf att jag i det hela taget varit det. Jag misstänkte under hela tiden en förklädnad. Jag visste att zigenerskor och spåqvinnor ej uttrycka sig så som denna föregifna gamla qvinna gjorde; dessutom hade jag märkt hennes förställda röst och hennes bemödande att dölja sitt ansigte. Min gissning hade fallit på Grace Poole — denna levande gåta, denna alla hemligheters hemlighet, såsom jag ansåg henne; men jag hade aldrig kommit att tänka på Mr Rochester.

«Nå.» sade han, «hvad funderar ni på? Hvad betyder det der allvarliga leendet?»

«Det betyder öfverraskning och själflyckönskan. Jag förmodar att jag nu har er tillåtelse att få gå min väg?»

«Nej, vänta ett ögonblick, och säg mig hvad folket gör derinne i förmaket.»

«De tala väl om zigenerskan, kan jag tänka.»

«Sitt ned, sitt ned! — Låt mig höra hvad de sade om mig.»

«Det vore kanske bäst att jag inte dröjde längre, Sir: klockan måste vara nära elfva. Men det var sannt, vet ni af, Mr Rochester, att det kom en främling hit, sedan ni reste bort i morse.»

«En främling! — Nej: hvem kunde det vara? Jag väntar ingen. Har han rest?»

«Nej: han sade att han kände er sedan lång tid tillbaka, och att han vågade taga sig friheten att slå sig ned här, tills ni kom hem.»

«Han skulle väl så f-n heller! Sade han sitt namn?»

«Hans namn är Mason, Sir; och han kommer från Vestindien, ifrån Spanish Town på Jamaica, tror jag.»

Mr Rochester stod bredvid mig: han hade fattat

min hand, likasom för att leda mig till en stol. Under det jag talade, kände jag en konvulsivisk tryckning; leendet stelnade på hans läppar, och hans andedrägt stockade sig.

«Mason! — Vestindien!» sade han i en ton, som om han varit en automat, hvilken ej kunde yttra mera än dessa ord. «Mason! — Vestindien!» upprepade han åter, och omsade dessa ord trenne gånger, hvarunder hans ansigte blef grått som aska. Han tycktes knappast veta hvad han gjorde.

«Mår ni illa, Sir?» frågade jag.

«Jane, jag har fått ett slag; — jag har fått ett slag, Jane!» stammade han.

«Åh! — Stöd er på mig, Sir.»

«Jane, ni lånade mig en gång er axel: gör mig nu äfven samma tjänst.»

«Ja, Sir, ja; och äfven min arm.»

Han satte sig ned och hade mig att sätta mig bredvid honom. Hållande min hand i båda sina, smekte han den, under det han på samma gång betraktade mig med en i hög grad dyster och förvirrad blick.

«Min lilla vän,» sade han; «jag skulle önska att jag vore ensam med er på en obebodd ö, och att oro, fara och rysliga minnen vore långt ifrån mig.»

«Kan jag hjälpa er, Sir? Jag vill gifva mitt lif för att tjena er.»

«Jane, om jag behöfver bistånd, skall jag söka det hos er: jag lofvar er det.»

«Tack för det, Sir: säg mig hvad jag skall göra, — jag vill åtminstone försöka att göra det.»

«Hemta mig nu först ett glas vin från matsalen: de hålla nu på att supera der; och säg mig om Mason är der, och hvad han gör.»

Jag gick. Jag fann hela sällskapet i matsalen, vid

supern, såsom Mr Rochester hade sagt: de sutto icke till bords — supern var anordnad på ett sidobord; hvar och en hade tagit hvad han ville, och man stod här och der i grupper, med tallrikar och glas i händerna. Alla tycktes vara vid ett förträffligt lynne. Mr Mason stod vid eldbrasan, samtalande med öfverste Dent och hans fru, samt tycktes lika munter som någon annan. Jag fyllde ett vinglas (jag såg hur Miss Ingram härvid betraktade mig med rynkad panna: hon tyckte säkert att jag tog mig nog stor frihet), och derpå återvände jag till biblioteket.

Mr Rochesters ytterliga blekhet hade försvunnit, och han såg åter fast och stark ut. Han tog glaset ur min hand.

«Er skål, tjenande ande!» sade han; tömde glaset och återlemnade det till mig. «Nå, hvad gjorde de, Jane?»

«De pratade och skrattade, Sir.»

«Sågo de inte allvarsamma och hemlighetsfulla ut, likasom om de fått höra något utomordentligt?»

«Nej, inte det ringaste; — de voro idel glädje och munterhet.»

«Och Mason?»

«Han skrattade också.»

«Om allt det der folket kom in gemensamt och spottade åt mig, hvad skulle ni då göra, Jane?»

«Jag skulle ha' ut dem ur rummet, Sir, om jag kunde.»

Han log ett halft leende.

«Men om jag gick in till dem, och de endast gäfvos mig kalla blickar, och hviskade hånande med hvarandra och sedan begäfvos sig bort och lemnade mig, den ena efter den andra, hvad skulle ni göra då? Skulle ni gå med dem?»

«Det tror jag inte, Sir: jag skulle ha' mera nöje af att stanna kvar.»

«För att trösta mig.»

«Ja, Sir, för att trösta er så mycket jag kunde.»

«Än om de fördömde er för att ni höll fast vid mig?»

«Jag skulle förmodligen ej få veta någonting om deras fördömelse; och om jag också fick det, så brydde jag mig icke något derom.»

«Ni vill således för min skull utsätta er för tadel?»

«Jag skulle våga det för hvarje vän, som förtjenade en sådan tillgifvenhet, såsom jag är öfvertygad att det är fallet med er.»

«Gå nu tillbaka in i salen; gå sedan helt tyst fram till Mason och hviska honom i örat att Mr Rochester kommit hem och önskar att träffa honom; visa in honom hit och lemna mig sedan.»

«Ja, Sir.»

Jag gjorde som han sagt. Hela sällskapet stirrade på mig med förvånade blickar, då jag trängde mig emellan dem. Jag uppsökte Mr Mason, utträttade mitt budskap till honom och förde honom ut ur rummet; derpå visade jag honom in i biblioteket, samt gick sedan uppför trapporna.

Det var sent på natten, sedan jag legat ett par timmar, då jag hörde gästerna begifva sig till sina rum. Jag urskiljde Mr Rochesters röst och hörde honom säga:

«Hitåt, Mason: det här är ert rum.»

Han talade gladt och lifligt: de muntra tonerna lugnade mitt hjerta och jag låg snart i sömn.

KAPITLET XX.

Jag hade glömt att draga för mitt sängombänge, hvilket jag annars vanligen gjorde; äfven fönsterjalou-

sierna hade jag ej hopskjutit. Följden var den, att då månen, som var full och klar (ty natten var vacker och molnfri) under sitt lopp kom till det ställe på himlahalvfvet, som var midt emot mitt fönster, och såg in på mig genom de obetäckta rutorna, väcktes jag af dess strålande sken. Jag öppnade mina ögon och fästade dem på dess silfverhvita, kristallklara skifva. Det var skönt, men alltför högtidligt: jag reste mig upp till hälften och utsträckte min arm för att draga igen sängomhänget.

Milde Gud! Hvilket skrik!

Natten — dess stillhet — dess lugn, sönderslets af ett vildt, gällt, skärande skri, som trängde från ena ändan af Thornfieldhall till den andra.

Mina pulsar stannade; mitt hjerta stod stilla; min utsträckta arm var förlamad. Skriket dog bort och blef icke förnyadt. Och hvilken som än uppgifvit detta förfärliga rop, så var det dock omöjligt att snart kunna återupprepa det: icke ens den starkaste kondor på de Andiska bergen kunde tvenne gånger efter hvarandra utstöta ett sådant skri från det moln, som gömmer hans näste. Den varelse, som uppgifvit ett sådant rop, måste hvilat sig, innan den kunde förnya en sådan ansträngning.

Det kom från tredje våningen; ty det kom öfver mitt hufvud. Och öfver mitt hufvud — ja, i rummet just ofvanpå mitt — hörde jag en brottning; och en brottning på lif och död tycktes det vara, att dömma af det buller det förorsakade; och en halfqväfd röst ropade häftigt trenne gånger:

«Hjelp! Hjelp! Hjelp!»

«Vill då ingen komma?» ropade det ånyo; och derpå fortfor åter det vilda stampandet och brottandet. Jag hörde nu tydligt genom taket:

«Rochester! Rochester! För Guds skull kom och hjelp!»

En dörr öppnades: någon sprang eller rusade genom korridoren. Andra steg hördes på golvet ofvanför, och någonting föll; det blef åter tyst.

Jag hade påtagit några kläder, ehuru hela min kropp skälfdes af förskräckelse: jag gick ut ur mitt rum. Alla de sofvande hade blifvit uppväckta: rop och ett förskräckt sorl hördes från alla rum; dörr efter dörr upplästes; den ena efter den andra tittade ut; korridoren var snart fylld. Både damer och herrar hade lemnat sina rum; och från alla håll hördes nu oroliga och förvirrade frågor: «Ack, hvad är det?» — «Hvem har gjort sig illa?» — «Hvad har händt?» — «Hemta ett ljus!» — «Är det eldsvåda?» — «Är det röfvere?» — «Hvar ska' vi gömma oss?» Om ej månskenet varit, skulle man varit i fullkomligt mörker. Man sprang fram och tillbaka: somliga snyftade, andra stapplade; med ett ord, oron och förvirringen hade stigit till sin höjd.

«Men hvar tusan håller då Rochester hus?» ropade öfverste Dent. «Han är inte i sin säng.»

«Här! Här!» ropades nu till svar. «Varen lugna allsammans: jag kommer.»

Dörren i ändan af korridoren öppnades, och Mr Rochester närmade sig, med ett ljus i handen: han kom direkte från den öfre våningen. En af damerna sprang genast fram till honom och fattade hans arm: det var Miss Ingram.

«Hvad är det för en förfärlig händelse som har inträffat?» sade hon. «Tala! låt oss höra det värsta med ens!»

«Men så ryck då inte onkull mig eller stryp mig,» lät hans svar; ty de unga damerna Eshton hade nu hängt sig fast vid honom, och de båda enkenåderna, klädda i sina hvita nattdräkter, styrde rakt på honom, lika ett par skepp för fulla segel.

«Allt står rätt till — allt står rätt till!» ropade han. «Det är blott en repetition af 'Mycket väsen för ingenting.' Se så, släppen mig, mina damer, annars blir jag ond.»

Han såg också verkligen så ut: hans svarta ögon skjöto blixtar. Lugnande sig medelst en ansträngning, tillade han:

«Det var en af tjänstfolket, som var ansatt af maran; det är alltsammans. Hon är en lättretlig, nervös person, och uppvaknande ur någon elak dröm, tyckte hon sig se en spöksyn eller dylikt, samt föll i vanmakt af förskräckelse. Men nu måste jag se er alla återvända till edra rum; ty förrän det åter blir lugnt och stilla i huset, så kan man ej se om den stackarn. Mina herrar, varen så goda och föregåu damerna med godt exempel. Miss Ingram, jag är öfvertygad att ni ej låter öfvervåldiga er af en grundlös fruktan. Och ni, Amy och Louise, återvänden till edra nästen, likt ett par dufvor, som ni verkligen äro. Mina nådiga damer (till de båda enkorna) ni måste ovilkorligen förkyla er, om ni stanna här längre i den kalla korridoren.»

På detta sätt, till hälften med böner och till hälften med våld, lyckades det honom slutligen få samtliga gästerna tillbaka till deras rum. Jag dröjde icke, för att äfven i min tur bli återförvisad till mitt, utan aflägsnade mig lika obemärkt som jag kommit.

Jag gick likväl icke till sängs, utan började i dess ställe att kläda mig. De ljud, som jag hört efter skriket, och de ord, som blifvit yttrade, hade förmodligen ej blifvit hörda af någon annan än mig; ty de hade kommit från rummet ofvanpå mitt. De voro emellertid tillräckliga för att öfvertyga mig, att det ej varit en pigas dröm som på detta sätt uppväckt hela huset; och att den förklaring, som Mr Rochester gifvit, endast var

en uppfinnning för att lugna sina gäster. Jag klädde mig derföre, för att vara i ordning vid hvad som möjligen vidare kunde inträffa. Sedan jag blifvit klädd, satt jag en god stund vid fönstret, seende ut öfver den stilla, af månen försilfrade nejden, och väntande på jag vet icke hvad. Det föreföll mig som om någon händelse nödvändigt måste följa på detta besynnerliga skri, denna brottning och dessa rop.

Men nej; djup stillhet herrskade åter öfver hela huset. Allt buller och all rörelse hade efterband tystnat och afstannat, och inom vid pass en timma var Thornfield-hall ånyo den lugnaste plats i verlden. Efter allt utseende hade natten och sömnen återtagit sitt välde. Emellertid sänkte sig månen allt mera och var snart nära sin undergång. Då jag icke hade någon lust att sitta uppe i mörkret och kylan, beslöt jag att lägga mig klädd på sängen. Jag lemnade fönstret och gick så tyst som möjligt öfver mattan. Då jag böjde mig ned för att taga af mig mina skor, knackade någon sakta och varsamt på dörren.

«Är det någon som vill mig något?» frågade jag.

«Är ni uppe?» frågade den röst jag väntade att få höra, nemligen min husbondes.

«Ja, Sir.»

«Och klädd?»

«Ja.»

«Kom ut då, hastigt.»

Jag lydde. Mr Rochester stod i korridoren, hållande ett ljus i handen.

«Jag behöfver er,» sade han: «kom den här vägen; men gå försigtigt och gör intet buller.»

Mina skor voro tunna och jag kunde gå på det mattbelagda golfvet lika tyst som en katt. Han smög med sakta steg genom korridoren och uppför trapporna

samt stannade i en mörk, låg gång i den hemska tredje våningen. Jag hade följt honom och stod vid hans sida.

«Har ni någon sked i ert rum?» frågade han.

«Ja, Sir.»

«Och något salt — luktsalt?»

«Ja.»

«Gå då tillbaka och hemta bådadera.»

Jag återvände till mitt rum, tog skeden från nattduksbordet och luktsaltet ur kommoden, samt smög mig åter uppför trappan. Mr Rochester väntade ännu derute och höll en nyckel färdig i handen. Närmande sig en af de små svarta dörrarne, satte han nyckeln i låset; dröjde derpå ett ögonblick och tilltalade mig åter:

«Blir ni inte sjuk vid åsynen af blod?»

«Det tror jag inte: jag har ännu aldrig varit i tillfälle att försöka det.»

En rysning genomilade mig då jag svarade honom; men jag kände mig dock temligen lugn och utan någon fallenhet för att svimma.

«Gif mig er hand,» sade han; «jag vill inte riskera en dåning.»

Jag lade mina fingrar i hans.

«Varm och lugn,» var hans anmärkning; han vred derpå om nyckeln och öppnade dörren.

Jag såg nu ett rum, som jag påminde mig hafva sett en gång förut: den dagen, då Mrs Fairfax visade mig hela huset. Väggarne voro då behängda med virkade tapeter; men tapeten var nu upptagen på en sida, och man såg en dörr, som förut varit dold. Denna dörr var öppen; ett ljus sken från rummet innanför, och jag hörde derifrån ett snörflande, smackande ljud, nästan likt en hunds morrande. Mr Rochester nedsatte nu sitt ljus, bad mig vänta en stund och gick in i det inre rummet. Ett gapskratt helsade hans inträde, först högljudt och

skallande och slutande med Grace Pooles vanliga, spöklika Ha! Ha! *Hon* var således der. Han vidtog några anordningar derinne, utan att säga något, ehuru jag hörde en hviskande röst tilltala honom; derpå kom han ut och tillstängde dörren efter sig.

«Hitåt, Jane!» sade han; och jag gick omkring till andra sidan af en säng, som med sina fördragna gardiner upptog en betydlig del af rummet. En länstol stod nära bredvid hufvudgården, och i denna satt en man, klädd, med undantag af rocken; han satt stilla; hans hufvud var tillbakalutadt och hans ögon voro tillslutna. Mr Rochester höll ljuset öfver honom, och jag igenkände i hans bleka och till utseendet liflösa ansigte — främlingen, Mr Mason. Jag såg äfven att hans linne vid ena sidan och på ena armen var nästan alldeles genomdränkt af blod.

«Håll i ljuset,» sade Mr Rochester, och jag tog det ur hans hand; han hemtade derpå ett handfat med vatten från kommoden och sade: «Håll uti det här!» Jag lydde. Han tog skeden, doppade den i vattnet och öfverstänkte dermed det likbleka ansigtet: han begärde flaskan med luktsaltet och satte den under hans näsa. Mr Mason öppnade straxt derefter sina ögon och uppgaf ett stönande läte.

«Är det någon fara för lifvet?» mumlade han.

«Bah! Visst inte — det är ju bara en skräma. Se så, var nu inte så nedslagen, karl, utan raska upp dig! Jag skall sjelf hemta dig en läkare, och jag vill hoppas att du ännu i dag på morgonen skall vara i stånd att flyttas till ett annat ställe. Jane —» fortför han.

«Sir?»

«Jag kommer nu att lemna er här i rummet tillsammans med den här herrn för vid pass en timma eller två; ni måste hämma blodet när det återkommer, såsom ni

sett att jag gjort: om han känner sig vanmäktig, skall ni föra det här vattenglas till hans läppar och flaskan med luktsaltet under hans näsa. Ni får inte på något vilkor tala med honom — och — Richard — så vida lifvet är dig kärt, så tala inte vid henne: öppna dina läppar — upprör eller matta dig — och jag svarar inte för lifvet.»

Den stackars mannen drog åter en djup suck: han såg ut som om han ej vågade röra sig: fruktan, antingen för döden eller för något annat, tycktes nästan förlama honom. Mr Rochester satte nu den blodiga skeden i min hand och jag försökte att använda den såsom han hade gjort. Han betraktade mig ett ögonblick, och sade derpå: «Kom ihåg! — intet samtal!» samt lemnade rummet.

Här var jag nu således i tredje våningen, instängd i en af dess mystiska celler; omkring mig herrskade natten; ett blekt och blodigt spöke var under mina ögon och mina händer, och en mörderska tätt bredvid, knappast skiljd från mig genom en tunn dörr: ja — detta var verkligen förfärligt — det öfriga kunde jag med temligt lugn uthärda; men den tanken, att Grace Poole skulle komma utrusande på mig, fyllde mig med fasa och förskräckelse.

Emellertid måste jag uthärda på min post. Jag måste betrakta detta spöklika ansigte — dessa blåa, sammanbitna läppar, som voro förbjudna att öppnas — dessa ögon, som än voro tillslutna, än irrade omkring rummet och än stodo fästade på mig, alltjemt bibehållande ett uttryck af fasa och förskräckelse. Jag måste alltemellanåt doppa min hand i det med blodvatten fyllda fatet och borttorka det utsipprande blodvaret. Jag måste se lågan från det osnoppade ljuset allt mera förblekna, huru skuggorna allt mera mörknade på de gammalmodiga, virkade tape-

terna, för att blifva nästan aldeles svarta under omhängena kring den stora, gamla sängen, samt på ett besynnerligt sätt darra öfver dörrarne till ett stort, midt emot liggande kabinet, hvarpå, i tolf afdelade fält och likasom i hvar sin ram, hufvudena af de tolf apostlarne sutto i grofva afbildningar, med ett elfbenskrusifix och en döende Kristus höjande sig öfver dem allesamman.

Alltsom, genom ljusets flämtande, dagrarne och skuggorna förändrades, var det än den skäggige läkaren Lukas, som lutade sitt hufvud, eller Johannis' långa hår som hviftade, eller ock Judas' djefvulsa anlete, som tycktes växa ut ur panelen, antaga lif och hota med en uppenbarelse af erkeförrädaren — Satan sjelf — i hans tjenares person.

Midt under allt detta måste jag äfven lyssna, likaväl som se — lyssna efter rörelserna hos vilddjuret eller den onda anden derinne i dess kula. Efter Mr Rochesters besök tycktes den dock vara bunden, likasom genom en förtrollning: under hela natten hörde jag endast trenne ljud, med långa mellanskof — ett steg, ett knarrande, ett ögonblickligt förnyande af det snörflande, hundlika lätet, och en djup, mensklig suck.

Dessutom plågades jag äfven af mina egna tankar. Hvad var väl detta för ett brott, som sålunda lefde förkroppsligadt i denna annars tysta och stilla boning, och som dess egare hvarken kunde fördrifva eller dämpa? — Hvad var det väl för hemlighet, som bröt ut, än i eld, och än i blod, under nattens tystnad och mörker? Hvad för en varelse var det väl, som, maskerad till en vanlig qvinnas anlete och gestalt, utstötte ett läte, som än liknade en hänskrattande demons och än en efter lik sökande roffogels skri?

Och denne man, öfver hvilken jag lutade mig — denna till utseendet så vanliga, stillsamma främling — huru hade han blifvit invecklad i denna hemska och hemlighetsfulla

väfnad? Och hvarföre hade furien störtat sig öfver honom? Hvad förmådde honom att på denna opassande tid, då han borde legat i sin säng, besöka denna del af huset? Jag hade hört Mr Rochester anvisa honom ett rum derne — hvad förde honom då hit? Och hvarföre var han så undergifven under det våld eller det förräderi, för hvilket han blifvit ett offer? Hvarföre underkastade han sig så stilla, den tystnad, som Mr Rochester anbefallt honom? Och hvarföre anbefalldes Mr Rochester en sådan tystnad? Hans gäst hade blifvit förfördelad, hans eget lif hade vid ett tidigare tillfälle varit utsatt för en förfärlig anläggning, och båda dessa tilltag nedtystades och sänktes i glömska! Vidare tänkte jag på denna Mr Masons undergifvenhet för Mr Rochester: de få ord, som den sednare i min närvaro yttrat, voro fullt tillräckliga att visa det herravälde han utöfvade öfver den andres svaghet och obeslutsamhet. Det var tydligt att under deras förra sammanvaro den enes verksamma energi utöfvat ett stort inflytande på den andres passiva och obestämda lynne: hvadan kom då den förskräckelse Mr Rochester erfor, då han hörde talas om att Mr Mason anländt? Hvadan hade blotta namnet af denna eftergifna och svaga personlighet — hvilken han med några ord nu kunde styra som ett barn — fallit öfver honom, för några timmar sedan, alldeles som då en blixtnedslåg drabbar en väldig ek.

Ack, jag kunde ej glömma hans blick och hans blekhet, då han hviskade: «Jane, jag har fått ett slag — jag har fått ett slag, Jane.» Jag kunde ej glömma huru den arm hade darrat, som han stödde mot min axel; och det var ej någon småsak, som på detta sätt kunde böja Fairfax Rochesters beslutsamma själ och starka kropp.

«När kommer han? Kommer han inte snart!» ropade jag i mitt hjerta, då natten aldrig tycktes vilja taga något

slut—då min blödande patient sjönk tillsamman, qved och föll i vanmakt; och hvarken dag eller hjälp ville komma. Jag hade oupphörligt hållt vatten inom Masons likbleka läppar; oupphörligt bjudit honom det upplifvande saltet; men mina bemödanden tycktes fruktlösa: antingen kroppsligt lidande eller själsmarter, eller blods förlust, eller alla tre gemensamt, hade nästan alldeles uttömt hans krafter. Han qved så illa och såg så blek, vild och förstörd ut, att jag i hvarje ögonblick fruktade att han skulle dö; och jag fick icke ens tala med honom!

Ljuset, som slutligen nedbrunnit, slocknade nu alldeles; i detsamma såg jag en strimma af grått ljus öfver fönsterjalousierne: gryningen nalkades. Straxt derefter hörde jag Pilot skälla från sin hundkoja långt nere på gården, och hoppet började åter vakna. Och detta icke utan skäl; ty inom fem minuter underrättade mig nyckelns rassel i låset och dörrens öppnande, att min vakt nu var slutad. Den kunde ej hafva varat mer än två timmar; men mången vecka har förefallit mig kortare.

Mr Rochester inträdde i sällskap med läkaren, som han hade hemtat.

«Se så, Carter,» sade han till den sednare; «skynda er nu: jag ger er endast en half timma för att tvätta såret, anlägga förband, få patienten utför trapporna och alltsammans.»

«Men är han väl i ett sådant tillstånd, som tillåter en flyttning, Sir?»

«Ja bevars; det är ingenting farligt; han är för öfrigt mycket nervretlig och man måste uppmuntra honom. Fort, derföre, till verket.»

Mr Rochester drog undan det tjocka förhänget, öppnade jalousierna och insläppte allt det dagsljus han kunde: jag blef helt öfverraskad och glad att se hur långt dagen framskridit, och hvilka rosenröda strimmor

redan börjat skimra i öster. Derefter gick han fram till Mason, som redan var under läkarens behandling.

«Nå, min gubbe lilla, hur mår du?» frågade han.

«Åh, det är väl snart ute med mig, fruktar jag,» lät det matta svaret.

«Bah, kommer aldrig i fråga. Friskt mod bara! I dag fjorton dagar till är säkert åter allt bra. Du har endast förlorat litet blod, det är alltsammans. Carter, säg honom då, att han inte har något att frukta.»

«Ja, det kan jag med godt samvete göra,» svarade läkaren, som nu hade aftagit förbandet; «jag skulle endast önska att jag varit här litet tidigare: han hade då inte mistat så mycket blod. Men hvad är det här? Köttet på axeln är icke blott skuret, utan sönderslitet. Det här såret är inte gjordt med knif: här ha tänder varit framme.»

«Hon bet mig,» hviskade den sjuke. «Hon sönderslet mig som en tigrinna, då Rochester tog knifven ifrån henne.»

«Du skulle inte ha gifvit vika,» sade Mr Rochester; «du skulle genast ha tagit i henne med hårdhandskarne.»

«Hvad skulle jag väl göra under dylika omständigheter,» återtog Mason. «Åh, det var förskräckligt!» tillade han rysande. «Och det kom så oförberedt; hon såg så lugn och stilla ut i början.»

«Jag varnade dig,» var hans väns svar. «Jag sade åt dig att du skulle akta dig för att gå henne nära. För öfrigt kunde du gerna ha väntat till i morgon och tagit mig med dig: det var en ren dårskap att besöka henne ensam och vid nattetiden.»

«Jag tänkte att jag skulle kunna vara henne till någon nytta.»

«Du tänkte! och du tänkte, ja! Det riktigt retar

mig att höra det: men emellertid har du redan lidit därför att du inte följde mitt råd, och kommer troligen äfven ännu en tid att lida därför. Jag vill därför inte säga något mera. Carter! För all del skynda er! Solen går straxt upp, och jag måste ha honom ur huset.»

«Straxt, Sir; axeln är just nu förbunden. Jag måste nu se om det andra såret på armen: hon har haft sina tänder här med, kan jag tänka.»

«Hon såg blodet, och sade att hon ville dricka mitt hjertblod.» sade Mason.

Jag såg Mr Rochester rysa till: ett sällsamt uttryck af eckel, afsky och hat nästan förvred hans ansigte; men han sade endast:

«Se så, var tyst, Richard; tänk inte vidare på hennes rotvälska, eller upprepa den åtminstone icke.»

«Jag önskar att jag skulle kunna glömma.»

«Du ska' göra det, när du väl är ur landet: då du kommer tillbaka till Spanish Town, så kan du tänka dig henne såsom död och begrafven — eller, snarare, du behöfver inte alls tänka på henne.»

«Det är omöjligt att glömma denna natt!»

«Ingenting är omöjligt: raska upp dig bara, karl. Du trodde dig vara död som en sill för ett par timmar sedan, och nu är du helt pigg och språkar rätt friskt. Se så; — nu är Carter färdig, eller åtminstone inte långt ifrån. Nu ska' jag inom några ögonblick göra dig snygg. Jane,» (han vände sig nu till mig för första gången sedan han kom tillbaka) «tag den här nyckeln: gå ned i min sängkammare och derifrån rakt fram till mitt toalettrum; öppna den öfversta lådan i mitt klädskap, tag fram en ren skjorta och en halsduk samt kom hit tillbaka dermed; men var lätt på foten.»

Jag gick; tog reda på skåpet; fann det begärda och återvände dermed.

«Och nu,» sade han; «gå nu på andra sidan om sängen, medan jag ordnar hans toalett; men gå inte härifrån: ni torde kanske ännu en gång komma att behövas.»

Jag gjorde som han sagt.

«Hörde ni någon röra på sig dernere när ni gick ned, Jane?» frågade Mr Rochester straxt derpå.

«Nej, Sir; allt var tyst och stilla.»

«Vi skola helt fiffigt skaffa dig härifrån, Dick: det blir i alla händelser det bästa både för dig och den der stackarn derinne. Jag har sträfvat länge för att undvika någon skandal, och jag skulle inte vilja att den slutligen skulle komma. Se här, Carter, hjälp honom på med vesten. Hvar lemnade du din pelskappa? Du kan inte resa en mil utan den i det här fördömdt kalla klimatet, det vet jag. Jaså, i ditt rum? — Jane, skynda ned till Mr Masons rum — det som ligger närmast mitt — och hemta hit en kappa, som ni ser der.»

Jag sprang åter ned och återvände, bärande en ofantlig kappa, fodrad och bebrämrad med pelsverk.

«Nu har jag åter ett ärende åt er,» sade min otröttliga husbonde; «ni måste ned i mitt rum igen. Hvilken lycka att ni begagnar sådana der sammetskor, Jane; en klumpfotad budbärare skulle aldrig duga i ett sådant kritiskt ögonblick. Ni måste öppna mellersta lådan i mitt toalettbord och taga fram en liten flaska och ett litet glas som ni finner der — fort!»

Jag flög ditned och upp igen, medförande de begärda kärlen.

«Nå, det är bra! Och nu, doktor, skall jag taga mig friheten och sjelf ordinera en dosis, på mitt eget ansvar. Jag fick delta hjertstyrkande medel i Rom af en italiensk charlatan — en gynnare, som ni skulle piskat app, Carter. Det duger inte att begagna utan urskilj-

ning, men det är ganska nyttigt vid vissa tillfällen: såsom nu till exempel. Jane, litet vatten!»

Han framsträckte det lilla glaset och jag fyllde det till hälften med vatten från karafinen som stod på kommoden.

«Det är bra! Vät nu pipen på flaskan.»

Jag gjorde så: han dröp derpå tolf droppar af en röd vätska i glaset och räckte det åt Mason.

«Drink, Richard, det ska' för en timma eller par skänka dig det mod du nu saknar.»

«Men det är väl inte något farligt? Ökar det inte inflammationen?»

«Drink! drink! drink!»

Mr Mason lydde, emedan det synbarligen icke tje-nade till något att göra motstånd. Han var nu klädd, och såg ännu mycket blek ut; men han var åtminstone ej längre blodig och smutsig. Mr Rochester lät honom sitta i trenne minuter sedan han nedsväljt drycken; der-efter fattade han hans arm.

«Nu är jag säker på att du kan stödja på fötterna,» sade han; — «försök!»

Patienten reste sig upp.

«Carter, stöd honom vid andra axeln. Var nu vid godt mod, Richard; tag ut steget: — se så der, ja!»

«Jag känner mig bättre,» anmärkte Mr Mason.

«Ja, jag visste att du skulle göra det. Och nu, Jane, trippa framför oss ned till baktrappan; läs upp bakdörren och säg åt kusken till en posthäsa, som ni finner på gården — eller straxt utanför, ty jag sade att han inte skulle få köra sina rasslande hjul öfver sten-läggningen — att han håller sig färdig: vi komma straxt efter; och om någon skulle vara dernere, så kom fram till foten af trappan och hosta.»

Klockan var nu ungefär half sex, och solen i sitt

uppgående: men jag fann köket ännu mörkt och tyst. Bakkdörren var tillstängd; jag öppnade den med så litet buller som möjligt: hela gården var tyst och stilla; men grindarne stodo öppna och derutanför höll en postvagn, med hästarne redan förspända och kusken sittande på kuskbocken. Jag gick fram till honom och sade att herrarne straxt skulle komma; han nickade. Derpå såg jag mig försigtigt omkring och lyssnade. Den tidiga morgonens stillhet låg utbredd öfverallt: gardinerne voro ännu fördragna för fönstren i tjenstfolkets rum; några små foglar qvittrade i de af hvita blommor höljda fruktträden, hvilkas grenar, likt hvita kransar, hängde öfver muren, som på ena sidan instängde gården: vagnshästarne stampade då och då i stallet: annars var allt tyst.

Herrarne syntes nu. Mason, stödd af Mr Rochester och läkaren, tycktes gå med temmelig lätthet: de hjälpte honom upp i chaisen. Carter steg upp efter.

«Sköt nu väl om honom,» sade Mr Rochester till den sednare, «och behåll honom qvar i ert hus till dess han är riktigt frisk: jag kommer öfver om ett par dagar och hör efter hur det står till. Hur är det med dig nu, Richard?»

«Jo, friska luften uppfriskar mig rätt mycket.»

«Lemna fönstret öppet på hans sida, Carter; det blåser inte — farväl, Dick.»

«Fairfax —»

«Nå, hvad är det?»

«Se till att hon blir riktigt skött, och behandlad så mildt som möjligt; låt henne —» här stannade han och utbrast i tårar.

«Jag gör mitt bästa; jag har gjort det hittills och skall äfven framgent göra det,» var hans svar; derpå tillstängde han vagnsdörren, och åkdonet rullade bort.

«Gifve Gud att det vore slut på allt detta!» tillade Mr Rochester, i det han tillslöt och riglade de tunga gårdsgrindarne. Sedan detta var gjordt, gick han, med långsamma steg och tankspridd uppsyn, fram till en port i muren, som ledde till fruktträdgården. I förmodan att han ej hade något mer att säga mig, ämnade jag just vända tillbaka in i byggningen, då jag åter hörde honom ropa «Jane!» Han hade öppnat porten och stod der nu och väntade på mig.

«Kom för ett par ögonblick hit, der det är en smula frisk luft,» sade han; «det der huset är iugenting annat än en fängelsehåla: tycker ni inte det?»

«Jag tycker att det är ett mycket vackert och ståtligt hus, Sir.»

«Oerfarenhetens slöja betäcker edra ögon,» svarade han; «och ni betraktar det genom något förtrolladt glas: ni kan inte se att förgyllningen endast är gyttja, och sidendraperierna spindelväfvar; att marmorn ej är något annat än snuskigt slagg, och det polerade trädvirket endast odugliga spånor och afskalad bark. Men här (han pekade på den grönskande löfsal hvori vi inträd) är allt verkligt, ljuft och rent.»

Vi gingo längs en med buxbom infattad gång; med äpple-, päron- och körsbärsträd på ena sidan och på den andra en terrass med alla slags gammaldags blommor, stockrosor, borstnejlikor, penséer och tusenskönor, blandade med åbrodd, vilda törnbuskar och en mängd doftande örter. Alla växterne voro nu så friska, som ett mildt regn och en herrlig vårmorgon kan göra dem: solen hade nyss uppgått i den småfläckiga östern, och dess strålar upplyste de bekransade, daggiga träden, samt sken ned på de tysta gångarne under dem.

«Jane, vill ni ha en blomma?»

Han plockade en halfsprucken ros, den enda på busken, och gaf den åt mig.

«Jag tackar er så mycket, Sir.»

«Tycker ni om den här soluppgången, Jane? Detta halv med dessa lätta och ljusa skyar, hvilka man kan vara säker om att de skola smälta, så snart dagen blir varmare — denna rena och doftande atmosfär?»

«Ja, mycket.»

«Ni har tillbragt en besynnerlig natt, Jane.»

«Ja, verkligen.»

«Och det har gjort att ni ser blek ut — var ni rädd när jag lemnade er ensam med Mason?»

«Jag var rädd att någon skulle komma ut ur inre rummet.»

«Men jag hade stängt dörren, och hade nyckeln i min ficka: jag skulle varit en bra vårdslös herde, om jag lemnat ett lam — mitt älsklingslam — utan skydd bredvid vargens kula: ni var fullkomligt säker.»

«Skall Grace Poole ännu fortfara att bo här?»

«Åh ja, bry er inte om henne — förjaga henne ur edra tankar.»

«Men det förefaller mig likväl som om ert lif knappast vore i säkerhet så länge hon är kvar här.»

«Åh, frukta ingenting — jag skall nog akta mig.»

«Är den fara, som ni häntydde på i går afton, förbi nu, Sir?»

«Det kan jag inte bestämdt säga, förrän Mason är borta från England; och knappast ens då. Att leiva är för mig, Jane, detsamma som att stå vid randen af en krater, som i hvarje ögonblick hotar att utbryta och uppkasta sina förtärande lågor.»

«Men Mr Mason tyckes vara en mycket lättledd person; och ert inflytande öfver honom tycks inte vara obetydligt: han skall säkert aldrig trotsa er eller afsigtligt tillfoga er någon skada.»

«Åh nej, Mason skall ej trotsa mig, ej heller med

vilja göra mig något ondt — men han kan inom ett ögonblick genom ett obetänksamt ord beröfva mig om icke just lifvet, åtminstone all den lycka jag möjligen ännu kunde vänta mig.»

«Säg åt honom att han är försigtig, Sir: låt honom veta hvad ni fruktar, och visa honom huru han kan afvända faran.»

Han skrattade med en gäckande min; fattade derpå min hand, men släppte den åter lika hastigt ifrån sig.

«Om jag kunde göra det, ni lilla enfaldiga, hvad vore det väl då för fara? Den skulle då i ett ögonblick vara utplånad. Alltfrån den stund, då jag lärde känna Mason, har jag endast behöft säga honom, 'Gör det,' och han har genast gjort det. Men i den här saken kan jag inte befälla honom: jag kan inte säga: 'akta dig för att skada mig, Richard,' ty det är nödvändigt att han hålles i okunnighet om att han kan skada mig. Ni ser förvånad ut, och ni skall bli det ännu mera. Är ni inte min lilla vän?»

«Jag vill gärna tjena er, Sir, och lyda er i allt som är rätt.»

«Ja, det är sannt: jag ser att så är. Jag läser en uppriktig tillfredsställelse i er min och hela person, så ofta ni hjälper mig eller gör mig något till nöjes — då ni bistår mig i, hvad ni så karakteristiskt säger, '*Att som är rätt:*' ty om jag bad er att göra någonting orätt, är jag säker om att jag ej skulle se er så snabb på foten och så lätt på handen i utförandet af hvad jag önskade, eller med så glada och klara blickar och en så liflig ansigtsfärg. Min vän skulle då vända sig till mig, lugn och blek, samt säga, 'nej, Sir, det är omöjligt: jag kan inte göra det, emedan det är orätt; och hon skulle bli orubblig som en fixstjerna. Nåväl, äfven ni har makt öfver mig och kan skada mig; och jag vågar

inte heller visa er det sårbara stället, af fruktan att ni, med all er pålitlighet och all er vänskap, likväl i ögonblicket skulle genomborra mig.»

«Om ni inte har något mera att frukta af Mr Mason än mig, då kan ni vara temligen trygg, Sir.»

«Gud gifve att det vore så! Se här, Jane, är en löfsal; sitt ned.»

Löfsalen bestod af ett hvalf i muren, omslingradt af murgrön; derinne var endast en simpel bänk. Mr Rochester satte sig ned derpå, men lemnade dervid äfven rum för mig; jag förblef emellertid stående framför honom.

«Sitt ned,» sade han; «bänken är tillräckligt stor för oss båda. Ni fruktar väl inte för att sätta er bredvid mig, Jane. Är det väl kanske något orätt deri?»

Jag svarade med att sätta mig ned: jag kände att en vägran skulle varit oklok.

«Nu, min lilla vän, under det solen dricker morgondagen — under det blommorna i denna gamla trädgård vakna till lif och utveckla sig; under det foglarne hemta ungarne deras näring från Thornfields fält, och de flitiga bien uträtta sitt första morgonarbete — vill jag framställa för er ett fall, i hvilket ni måste tänka er in, som om det anginge er egen person; men först måste ni se på mig och säga mig att ni inte är ledsen eller att ni inte fruktar att jag gör orätt i att hålla er kvar, eller ni i att stanna.»

«Nej, Sir, jag är fullkomligt lugn.»

«Nåväl, då, Jane, kalla hela er fantasi till hjälp: antag att ni ej längre vore en väl uppfostrad flicka, utan en vild pojke, som alltifrån sin ungdom blifvit bortskämd och förklemad; föreställ er sedan vara i ett främmande land; föreställ er att ni der begått ett svårt felsteg, det är detsamma hvilket eller af hvilken anled-

ning, men ett hvars följder måste åtfölja er genom lifvet och förgifta hela er tillvaro. Kom ihåg, jag säger inte ett *brott*; jag talar inte om utgjutandet af blod, eller någon annan brottslig handling, som kunde ställa brottslingen under lagens hand: jag begagnade med flit ordet *felsteg*. Följderna af hvad ni gjort blifva er slutligen outhärdliga; ni tager åtskilliga mått och steg för att skaffa er någon lindring: ovanliga mått och steg, men inte olagliga eller brottsliga. Men ni är ännu olycklig; ty hoppet har öfvergifvit er vid sjelfva början af edert lif: er sol har mörknat midt i dess middags-höjd, och ni vet att detta mörker skall fortfara ända till dess nedgång. Bittra och låga minnen hafva blifvit er själs enda föda: ni vandrar ut i verlden, sökande ro i landsflykten; ni söker finna lyckan i nöjen — i andefattiga, sinnliga nöjen — sådana som förslöa förståndet och förderfva hjertat. Trött och utmattad till själ och kropp, kommer ni hem efter år af frivillig landsflykt; ni gör en ny bekantskap — huru eller hvar gör detsamma: ni finner hos denna främling mycket af de goda och sköna egenskaper, hvilka ni i tjugu år sökt, men ej kunnat finna; och de äro alla friska och sunda, utan orent slagg och utan besmittelse. Sådant sällskap upplifvar, pånyttföder: ni känner bättre dagar återkomma, med högre önskningsar och renare känslor; ni önskar att åter få börja ert lif och tillbringa återstoden af edra dagar på ett sätt, mera värdigt en odödlig varelse. Skulle ni väl anse det orätt att, för uppnåendet af detta sköna mål, öfverstiga ett blott konventionelt hinder, hvilket hvarken ert samvete eller ert förstånd gillar?»

Han tystnade i väntan på ett svar: och hvad skulle jag väl svara? Ack, om någon god ande ville ingifva mig ett riktigt och tillfredsställande svar! Fåfänga förhoppning! Vestanvinden hviskade rundtomkring mig i mur-

grönans blad; men ingen mild Ariel inlade sitt svar deri: foglarne sjöngo i trädtopparne; men deras sång var, ehuru ljuf, utan mening.

Mr Rochester återtog sin fråga:

«Är den kringirrande och syndfulle, men nu efter ro långtande och ångerfulle mannen berättigad att trotsa världens dom, för att för alltid vid sig fästa den milda, goda, vänliga främlingen, och derigenom försäkra sig om sin sinnesfrid och ett pånyttfödt lif?»

«Sir,» svarade jag, «en pilgrims lugn eller en syndares förbättring borde aldrig bero på en svag medmänniska. Män och qvinnor dö; filosofer misstaga sig i sina visa slutledningar, och kristna taga fel om det rättas väg: om någon af dem ni känner har lidit och felat, så uppmana honom att blicka högre upp, än till sina jemnlisar, efter kraft till förbättring, efter tröst.

«Men verktyget! — verktyget! Gud, som fullbordar verket, anvisar äfven verktyget. Jag har sjelf — jag säger detta utan att tala i liknelse — varit en världslig, lättsinnig och flyktig människa, och jag tror att jag funnit verktyget för min förbättring i —»

Han tystnade: foglarne fortforo att sjunga, och bladen att sakta susa. Jag nästan undrade att de ej upphörde med sin sång och sin hviskning, för att lyssna till den afbrutna uppenbarelsen: men de skulle hafva fått vänta många minuter — så länge varade tystnaden. Slutligen såg jag upp till den tröge talaren: han hade sina blickar med ett forskande uttryck fästade på mig.

«Lilla vän,» sade han nu, i en helt annan ton, på samma gång som hans ansigte äfven fick ett förändradt uttryck, i det att det utbytte all den förra mildheten och allvaret mot en hård och sarkastisk min — «ni har märkt min böjelse för Miss Ingram: tror ni inte att hon, ifall jag gifte mig med henne, genom hämden skulle återge mig ett nytt lif?»

Han steg genast upp och gick bort ända till slutet af gångstigen, och då han kom tillbaka, gnolade han på en visa.

«Jane, Janë,» sade han, i det han stannade framför mig; «ni är helt blek af edra vakor: ni är väl inte ond på mig för det jag stört er hvila?»

«Oud på er? Nej, Sir.»

«Gif mig er hand till bekräftelse af ert ord. Hvad — kalla fingrar! De voro varmare i natt, då jag vidrörde dem vid dörren till det hemlighetsfulla rummet. Jane, vill ni vaka med mig ännu en gång?»

«Så ofta jag kan vara er till någon nytta, Sir.»

«Till exempel natten före mitt bröllop? Jag är säker på att jag då inte kan sofva. Vill ni lofva mig att sitta uppe då, för att hålla mig sällskap? Med er kan jag tala om min älskade; ty ni har sett henne och känner henne.»

«Ja, Sir.»

«Hon är en sällsynt varelse, inte sannt?»

«Jo, Sir.»

«Fullblod — äkta fullblod, Jane: rund, eldig, brunett; med ett hår sådant som Cartagos damer måste ha haft. Se så, för fanken! der är Dent och Lynn i stallet! Gå in genom det der buskaget, genom den här lilla porten.»

Jag gick åt ena hållet, han åt det andra, och jag hörde honom på gården säga helt muntert:

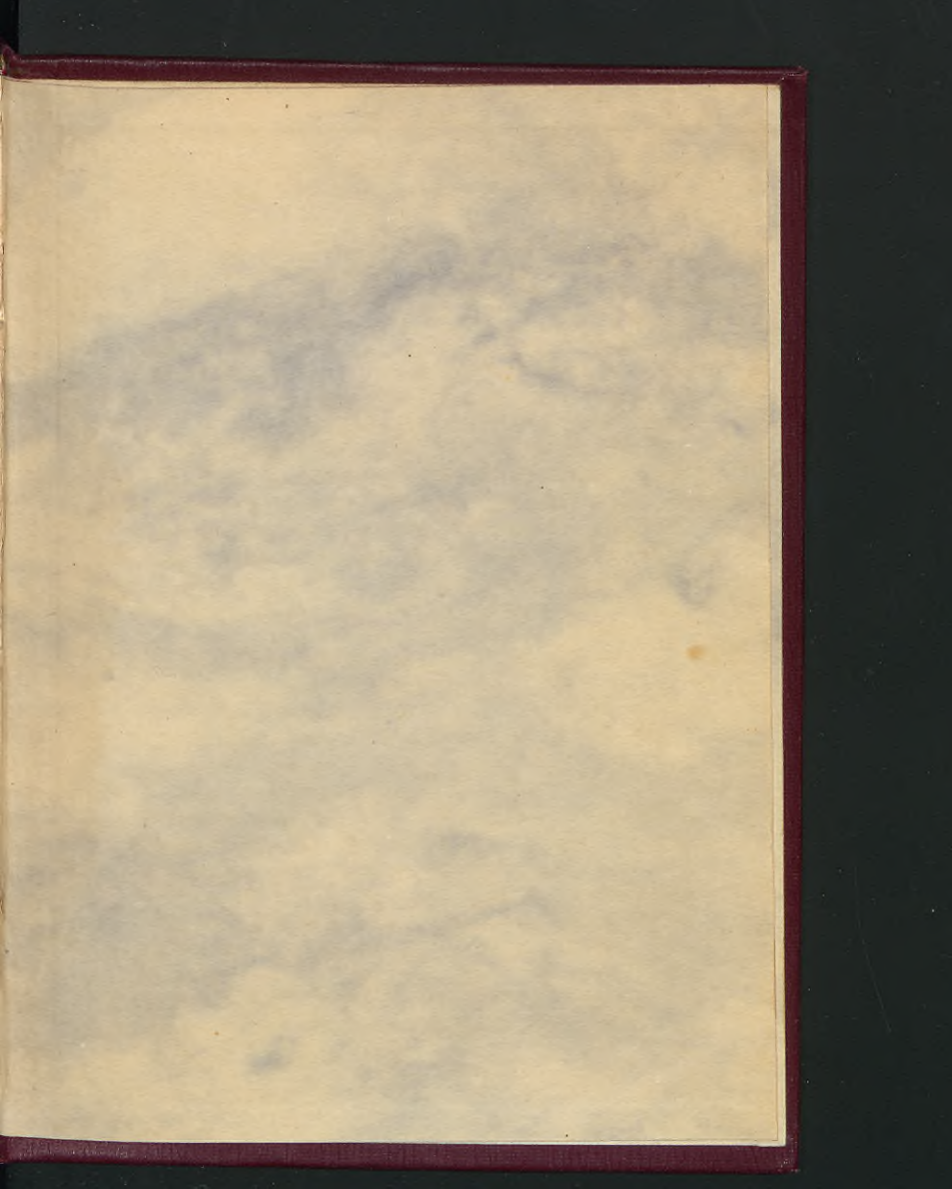
«Mason har förekommit er allesamman denna morgon; han reste före soluppgången; och jag steg upp klockan fyra, för att se hans afresa.»

SLUT PÅ DELEN I.

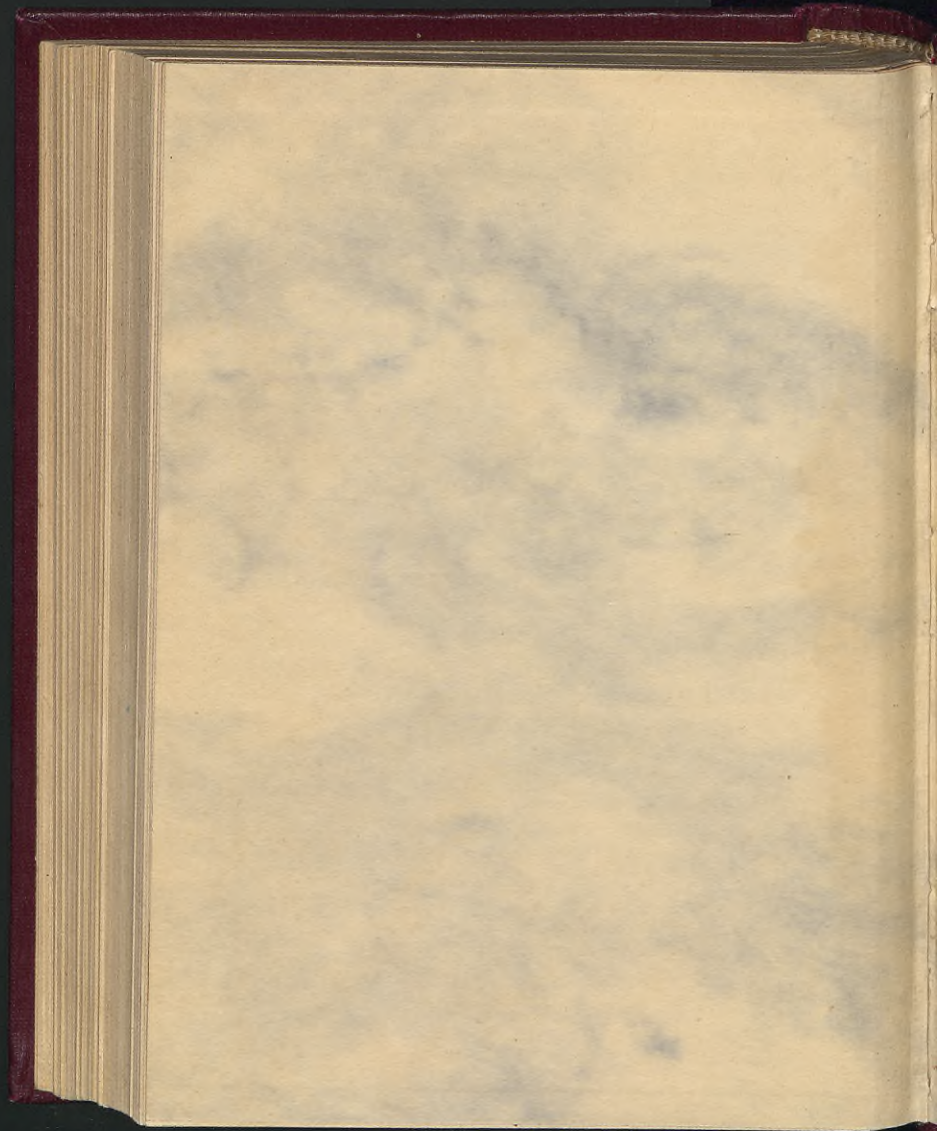

UPSALA,

C. A. LEFFLER, 1855.

6000100265

Göteborgs universitetsbibliotek

